University of Alberta Library
0 1620 2066 5574

-1953-

КАЛЄНДАР

УКРАТНСЬКОГО ГОЛОСУ

Signposts

TO SHOPPING SATISFACTION!

EATON'S

Mail Order Catalogues..

Рік-у-рік — вони є вашими Провідниками в ощадній купівлі особистих, домашніх і фармерських потреб. Катальоґи ІТОНА приносять вам найбільший вибір у передових вартостях. Якогобудь сезону й кожного сезону ви переконаетеся, що „ВАМ ОПЛАТИТЬСЯ КУПУВАТИ В ІТОНА".

THE T. EATON Co LIMITED
WINNIPEG CANADA

КАЛЄНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ"

1953

РІЧНИК XXXVI.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ ТРИЗУБ В КАНАДІ
ВІННІПЕҐ, МАН.

Printed by
TRIDENT PRESS LTD.
210 — 216 Dufferin Avenue
Winnipeg, Man.

PRINTED IN CANADA

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

Рік 1953

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

Рік 1953 є роком звичайним і числить 365 днів.

Календарна весна зачинається 21-го березня — тоді маємо весняне зрівнання дня з ночею.

Літо зачинається 22 червня; літна перемога дня над ночею.

Осінь починається 23 вересня — тут приходить осінне зрівнання дня з ночею.

Зима 22 грудня — зимова перемога ночі над днем.

Ріжні способи числення часу

Християнська рахуба починається від народження Христа — тепер маємо 1953-ий рік.

Від охрещення Українського Народу Володимиром Великим 988 року маємо тепер 965 рік.

Грецька Церква числить за Біблією Старого Завіту, отже тепер маємо 7463-ий рік.

Жидівський рік, що почався в осени 1950 року, є 5713 роком. В осени 1952-го в вересні почався 5714 рік.

Календар протестантів є назагал той самий, що в римо-католиків що до свят, які ще в протестантів є.

Жиди починають свій календар від 7-го вересня, 3761-го року перед Христом. Отже щоби знати, який в жидів рік, то треба додати до християнської рахуби 3761. Їх рік захоплює вчасти наші два роки.

Магометани (турки) числять рік по оборотах місяця, отже їх рік коротший від нашого і тому їх Новий Рік кожного року посувається 11 днів назад. Так, що з зими вертається до літа, а там знов до зими.

КАЛЄНДАРНІ СПРАВИ НА 1953 РІК

Мясниць від Різдва до Мясопустної Неділі 3 тижні і 2 дні.

Мясне пущення 8 лютого (26 січня церковного).

Сирне пущення 15 лютого (2 лютого церковного).

Початок Великого Посту 16 лютого (3 лютого церковного).

Поклони 18 березня (5 березня церковного).

Великдень 5 квітня (23 березня церковного).

Благовіщення в Великодний Вівторок.

Вознесення 14 травня (1 травня церковного).

Зелені свята 24 травня (11 травня церковного).

Петра і Павла в неділю 12 липня.

Український Новий Рік в середу.

ПОСТИ

1. На Святий Вечір Різдва (Навечеріє Різдва).

2. На Святий Вечір Йордану (Навечеріє Богоявлення).

3. Великий Піст — від понеділка по Неділі Сиропустній до Великої Суботи перед Великоднем.

4. Петрівка завсігди від понеділка по

Неділі Всіх Святих (1-ій по Зелених Святах) до передодня (навечерія) свята Петра і Павла (від 25 червня до 11 липня).

5. Спасівка завсігди від 14 (1 цер.) серпня до 27 (14 цер.) серпня отже до передодня Успення Прес. Богородиці.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя 11 вересня (29 серпня церк.).

7. В день свята Воздвиження Чесного Хреста 27 (14 цер.) вересня.

8. Пилипівка, завсігди від 28 (15 цер.) листопада, отже від дня по Пилипі — до передодня (до Навечерія, Св. Вечера) Різдва Христового.

9. В Страстний тиждень до Неділі Сиропустної з набілом.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Різдва до Богоявлення (Йордану) крім Йорданського Святого Вечера.

2. Від Неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина.

3. Від Великодня до Неділі Томиної.

4. Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих.

ЗАБОРОНЕНИЙ ЧАС ВЕСІЛЬ І ЗАБАВ З МУЗИКОЮ

1. Всі середи і пятниці крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від понеділка по Неділі Мясопустній до Неділі Томиної.

4. В Петрівку.

5. В Спасівку.

6. В день памяти Усічення Голови Івана Хрестителя.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста.

ЛАТИНСЬКІ СВЯТА В 1953 РОЦІ

Новий Рік в четвер 1 січня.
Трох Царів в вівторок 6 січня.
Запустна Неділя 15 лютого.
Благовіщення 26 березня в середу.
Неділя квітна 29 березня.
Великдень 5 квітня.
Вознесення 14 травня в четвер.
Зелені Свята 24 травня.
Божого Тіла 4 червня в четвер.
Преображення 6 серпня в четвер.
Успення Богородиці 15 серпня в суботу.
Різдво Богород. 8 вересня в вівторок.
Всіх Святих 1 листопада в неділю.
Перша Неділя Адвенту 29 листопада.
Непорочне Зачання 8 грудня в вівторок.
Різдво Христове 25 грудня в пятницю.

УРЯДОВІ СВЯТА КАНАДИ

День Нового Року.
Великодна Пятниця.
Вікторія Дей.
Домініон Дей.
День Праці.
День Подяки, оголошують.
День Різдва Христового.

Не всі ті свята треба брати в релігійнім значінню. Є свята державні отже державні інституції, банки і школи спиняють тоді свою діяльність.

ГОЛОСИ — РЯДОВІ НЕДІЛІ — РЯДОВІ УТРЕННІ ЄВАНГЕЛІЇ

Рядові Голоси — „Голос" в церковнім Богослуженню, це мельодія, або кілька мельодій, що на якусь одну неділю припадають. Таких Голосів, або голосових ґруп є 8, і бересь їх по черзі одної неділі один Голос, другої другий і т. д. Коли скінчиться 8-ий, то дальша неділя має знов 1-ий Голос.

Тому, що Голоси беруться чергою оден за другим, вони звуться Голоси Рядові. Перший рядовий Голос в році починаєсь завсігди від 2-ої Неділі по Зелених Святах і так голоси йдуть, повторяючись аж до 5-ої Неділі Великого Посту.

Рядові Неділі — Перша неділя по Зелених Святах називається Першою Рядовою Неділею і від неї числяться всі дальші. З Рядовими Голосами й Утренними Євангеліями вони йдуть аж до пятої неділі Великого Посту, а з Апостолами і Євангеліями Служби Божої до послідних неділь перед Різдвом, а з деякими змінами до неділі перед неділею Митаря і Фарисея. Отже при кожній неділі зазначено, яка це чергова неділя, який тоді Голос (Гол. або Г.), яке Утренне Євангеліє (Утр. Єв., або УЄ), та який Апостол і Євангеліє на Службі Божій.

Утренні Євангелії — Кожна неділя посвячена памяти Христового Воскресення, отже на недільній Утрени завсігди читається Євангеліє про Воскресення Христа (Воскресне Євангеліє). Таких Євангелій є 11. Вони також звуться Рядовими Утренними, чи Воскресними Євангеліями. Перше з них припадає завсігди на 1-шу Рядову Неділю, отже на Неділю Всіх Святих, що зараз по Зелених Святах. На 11-ту Рядову Неділю припадає 11-те Утренне Євангеліє, а на 12-ту знов 1-ше. Впарі з Утренними Євангеліями йдуть Євангельські Стихири на Утрени перед Славословієм.

Свята — Свята мають свій окремий лад, отже можуть мати своє окреме Утренне Євангеліє, свій Апостол і Євангеліє на Службі Божій. Коли свято випаде в неділю, то деколи бересь Апостол та Євангеліє і Неділі і Свята.

Окремий лад поза Рядовим маємо від Неділі Митаря і Фарисея до Зелених Свят.

ЄВАНГЕЛІЇ Й АПОСТОЛИ НА ВАЖНІЙШІ ПОТРЕБИ

На Хрещенню — Мат. 28: 16—20; Рим. 6: 3—11.

На Вінчанню — Ів. 2: 1—11; Ефес. 5: 20—33.

На Похороні старших — Ів. 5: 24—30; Сол. 4: 13—17.

На Похороні дітей — Ів. 6: 35—39; 1 Корин. 15: 39—45.

На освяченню церкви — Ів. 10: 22—28; Жид. 3: 1—4.

В посуху — Мат. 16: 1—6; Яков 5: 7—9, 17—18.

В слоту — Мат. 7: 7—11; Рим. 8: 22—27.

В слабостях — Луки 4: 37—44; Жид. 12: 6—13.

На всяке прошення — Мат. 7: 7—11; Филип. 4: 4—9 (те саме, що на Цвітну Неділю).

Над слабим — Мат. 8: 28—34, або 17: 14—18, або Мар. 5: 1—20, або 9: 17—31, або Луки 9: 37—43.

Мале освячення води — Ів. 5: 1—4; Жид. 2: 11—18.

Освячення води на Йордан — Мар. 1: 9—11; 1 Кор. 10: 1—4. Тоді ж читання (Парамеї) 1) Ісаії 35: 1—10; 2) Ісаії 55: 1—13; 3) Ісаії 12: 3—6.

ЗАГАЛЬНІ АПОСТОЛИ СВЯТИМ

Богородиці — Филип. 2: 5—11.

Ангелам — Жид. 2: 2—10.

Апостолам — 1 Кор. 4: 9—16.

Пророкам — 1 Кор. 14: 20—25.

Святителям — Жид. 13: 17—21.

Преподобним — Галат. 5: 22—6: 2.

Мученикам — 2 Тим. 2: 1—10.

Ісповідникам — Єфес. 6: 10—17.

ЄВАНГЕЛІЇ РЯДОВІ НА УТРЕНИ

(Воскресні), які при неділях зазначені лише числами.

1. Матея 28: 16—20.
2. Марка 16: 1—8.
3. Марка 16: 9—20.
4. Луки 24: 1—12.
5. Луки 24: 12—35.
6. Луки 24: 36—53.
7. Івана 20: 1—10.
8. Івана 20: 11—18.
9. Івана 20: 19—31.
10. Івана 21: 1—14.
11. Івана 21: 15—25.

ЄВАНГЕЛІЇ НА СТРАСТЯХ В СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР

1. Івана 13: 31 до 18: 1.
2. Івана 18: 1—28.
3. Матея 26: 57—75.
4. Івана 18: 28—19: 1—16.
5. Матея 27: 3—32.
6. Марка 15: 16—32.
7. Матея 27: 34—54.
8. Луки 23: 32—49.
9. Івана 19: 25—37.
10. Марка 15: 43—47.
11. Івана 19: 38—42.
12. Матея 27: 62—66.

ЗА УПОКОЙ ЄВАНГЕЛІЯ Й АПОСТОЛИ

В понеділок — Ів. 5: 17—24; Рим. 14: 6—9.

Вівторок — Ів. 5: 24—30; 1 Кор. 15: 39—45.

Середу — Ів. 6: 35—39; 2 Кор. 5: 1—10.

Четвер — Ів. 6: 40—44; 1 Кор 15: 20—28.

Пятницю — Ів. 6: 48—54; 1 Кор. 15: 47—57.

Суботу — Ів. 5: 24—30; 1 Солун. 4: 13—17.

ЧИТАННЯ З СТАРОГО ЗАВІТУ НА ВСЕНОЧНІМ (Парамеї)

На Всеночнім на більші святя бувають Читання (Паремії, Парамеї) з Старого Завіту, отже тут подаємо, які коли береться.

Та поки що треба зробити такі уваги:

В Старім Завіті, що є старо-словянською мовою, перші пять книг звуться: 1. **Битіє**, 2. **Ісход**, 3. **Левит**, 4. **Числа**, 5. **Второзаконіє**. А в Біблії виданій українською мовою (Видання Брит. Т-ва) ті самі книги зовуться: 1-ша книга Мойсея, 2-га книга Мойсея, 3-та книга Мойсея, 4-та книга Мойсея і 5-та книга Мойсея. Отже і в зазначуванню Парамей будемо звати ті книги Книгами Мойсеєвими.

Старословянський біблійний поділ має також **Чотири Книги Царства**, а в українській мові ті чотири Книги зовуться: Перва Книга Самуїлова, Друга Книга Самуїлова, Перва Книга Царів, Друга Книга Царів. Коротко взявши, то в церк.-слов. є: 1-ша Книга Царств, 2-га Царств, 3-та Царств і 4-та Царств. А в укр. тексті те саме має заголовки: 1-ша Самуїла, 2-га Самуїла, 1-ша Царств, 2-га Царств. Цего послідного ми також будемо держатись в зазначуванню.

Ще кілька уваг щодо скорочень:

1М, 2М, 3М — це Перша Книга Мойсея, Друга і т. д.

Іс. — Ісаія, Єр — Єремія, Ез. — Езекиїл, Прип. — Приповістки Соломона, Ек. — Екклезіяст і др. подібно.

Отже хто вважно перегляне заголовки Старого Завіту, той буде знати, до чого скорочення відноситься.

Рожд. Пресв. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Воздв. Ч. Хр. — 1) 2М 15: 22—27, 16: 1. 2) Прип. 3: 11—18. 3) Іс. 60: 11—16.

Покров Пр. Богор. — як на Рожд. Пресв. Богородиці.

Димитрія — 1) Іс. 63: 15—19; 64: 1—5, 8—9. 2) Єр. 2: 2—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Михаїла — 1) Іс. Навина 5: 13—15. 2) Суд. 6: 2—7, 11—24. 3) Іс. 14: 7—20.

Введення — 1) 2М 40: 1—5, 9—10, 16, 34—35. 2) 1 Цар. 7: 51; 8: 1, 3—7, 9—11. 3) Ез. 43: 27; 44: 1—4.

Николая — 1) Прип. 10: 7, 6, 3: 13—16; 8: 34—35. 2) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Нед. пер. Рожд. — 1) 1М 14: 14—20. 2) 5М 1: 8—11, 15—17. 3) 5М 10: 14—21.

Нов. Рік Вас. — 1) 1М 17: 1—2, 4—8, 3, 9—12, 14. 2) Прип. 8: 22—30. 3) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12.

Йордан, Водосвяття — 1) Іс. 35: 1—10. 2) Іс. 55: 1—13. 3) Іс. 12: 3—6. Тоді ж Апостол 1 Кор. 10: 1—4. Єв. Мар. 1: 9—11.

Трох Святих — 1) 5М 1: 8—11, 15—17. 2) 5М 10: 14—21. 3) Прем. Солом. 3: 1—9.

Стрітення — 1) 2М 13: 1—16. 2) Іс. 6: 1—13. 3) Іс. 19: 1—21.

Благовіщення (на Вечірни) — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11. — На Літ. 1) 2М 3: 1—8. 2) Прип. 8: 22—30.

Юрія — 1) Іс. 43: 9—14. 2) Прем. 3: 1—9. 3) Прем. 4: 7—15.

Рожд. Ів. Хрест. — 1) 1М 21: 1—8. 2) Суд. 13: 1—21. 3) Мал. 4: 1—6.

Ілії — 1) Цар. 17: 1—16. 2) 1 Цар. 18: 1—21. 3) 1 Цар. 19: 4—16.

Преображення — 1) 2М 24: 12—18. 2) 2М 33: 11—23; 34: 4—6, 8. 3) 1 Цар. 19: 3—9, 11—13, 15—16.

Усп. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Зел. Свята — 1) 4М 11: 16—17, 24—29. 2) Йоіл. 2: 23—32 (до: „спасеться"). 3) Ез. 36: 24—28.

Петра і Павла — 1) 1 Посл. ап. Петра (Нов. Завіт) 1: 3—9. 2) 1 Пос. ап. Петра 1: 13—19. 3) 1 Пос. ап. Петра 2: 11—24 (до: „правдою жили").

Цвіт. Неділя — 1) 1М 49: 1—2, 8—12. 2) Соф. 3: 14—19. 3) Зах. 9: 9—15.

Вознесення — 1) Іс. 2: 2—3 (до: „стежками Його). 2) Іс. 62: 10—63: 1—9. 3) Зах. 14: 1 (до: „Господень") —4 (до: „на схід сонця"), 8—11.

ПОЯСНЕННЯ СКОРОЧЕНЬ

що приходять при означуванню Голосів, Недільних Євангелій, Апостола та Євангелій на Службі Божій і др.

Гол., або Г. — Голос.
Утр. Єв., або УЄ — Утренне Євангеліє.
Літ. — Літургія, або Литургія, отже Служба Божа.
Ап. — Апостол.
Діян., або Ді. — Діяння Апостолів.
Жид. — Жидів.
Рим. — Римлян.
1 Кор. — Перше до Коринтян.
2 Кор. — Друге до Коринтян.
Гал. — Галат і т. п.

Євангелисти: Мат., або Мт. — Матей; Мар., або Мр. — Марко; Лу. — Лука; Ів. — Іван.

Вишукування Апостолів і Євангелій:

Мт. 2: 1—12 значить: Матея 2-га Голова, а в ній читаєсь від 1-го до 12-го стиха. Гал. 4: 4—7 значить: Послання до Галат Голова 4-та, а стихи в ній читається від 4-го до 7-го. Окремо звернемо увагу на таке означення: 1 Кор. 12: 27—13: 8. Це так розуміється: Перше до Коринтян, Голова 12-та, стихи від 27-го аж до слідуючої (13-ої) Голови, а дальше з Голови 13-ої до 8-го стиха. Себто читається в 12-ій Голові від 27-го стиха до кінця Голови, та дальше з Голови 13-ої до стиха 8-го.

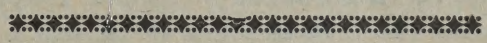

СІЧЕНЬ -- JANUARY

1953 має 31 днів 1953

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	19	**Грудень 1952.** — Преп. Ілії Печерського, Полієвкта
2	П	20	Священмч. Ігнатія Богоносця, Філоґенія Антіохійського.
3	С	21	Муч. **Юліянії Никомид., смерть Петра митр. Київ.**
			Нед. Отців. Гол. 5. УЄ 8. Літ. Жид. 11: 9-10, 17-40. Єв. Мат. 1: 1-25.
4	Н	22	**Нед. Св. Отців.** Влмч. Анастазії, Теодотії, Евода
5	П	23	10 муч. в Криті, Павла еп. Неокесар., Теоктиста
6	В	24	**Святий Вечер.** Муч. Евгенії, Василиси
7	С	25	**РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА**
8	Ч	26	**СОБОР ПРЕСВ. БОГОРОД.** Евтимія Сардійського
9	П	27	**СТЕФАНА ПЕРВМЧ.** Преп. Теодора арх. Царгорд.
10	С	28	Св. 20,000 мучеників в Никомидії спалених; мч. Петра
			Нед. по Різдві. Гол. 6. УЄ 9. Літ. Ап. Гал. 1: 11-19. Єв. Мат. 2: 13-23.
11	Н	29	**Нед. по Різдві.** 14,000 дітей убитих Іродом.
12	П	30	Муч. Анисії діви, преп. Теодора Царгор., муч. Зотика
13	В	31	Преп. Меланії Рим., преп. Геласія. (Відданя Різдва)
14	С	1	**Січень 1953. НОВИЙ РІК. Наімен. Христа**
15	Ч	2	Преп. Сильвестра Печер., свмч. Теоґена, Теодотії
16	П	3	Пророка Малахії, мученика Гордія
17	С	4	Собор 70-ти Апостолів: Якова, Марка, Луки і других
			Нед. перед Йорд. і Закхея. Гол. 7. УЄ 10. 1 Тим. 40. Єв. Мар. 1: 1-8 і Луки 19: 1-10.
18	Н	5	**Нед. перед Йорданом** (про Закхея). **Св. Веч. Йор.** Піст.
19	П	6	**ЙОРДАН (БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ)**
20	В	7	**Собор Івана Хрестителя.** Мч. Атанасія Аталійського
21	С	8	Преп. Григорія Печерського, преп. Георгія, Домніки
22	Ч	9	Муч. Полієвкта і Неарха; Петра еп. Севастійського
23	П	10	Григорія, еп. Нисского, преп. Дометіяна, Маркіяна
24	С	11	Преп. Теодосія Вел. преп. Теодосія Антіохійського.
			Нед. Митаря і Фарисея. Гол. 8. УЄ 11. Ап. 2 Тим. 3: 10-15. Єв. Луки 18: 10-14.
25	Н	12	**Нед. Митаря і Фарисея.** Сави арх. Серб., муч. Татіяни
26	П	13	Муч. Ермила і Стратоника, Якова еп. Нізивійського
27	В	14	Св. Отців вбитих в Синаї й Раїфі; преп. Стефана
28	С	15	Преп. Павла Тивейського, преп. Івана Кущника.
29	Ч	16	Поклонення кайданам ап. Петра, муч. Неона, Леоніди
30	П	17	Преп. Антонія Вел., Архила ісповідника, Антонія рим.
31	С	18	Атанасія і Кирила архіеп. Александрійських

Різдво Христа. УЄ Мат. 1: 18-25. Літ. Гал. 4: 4-7. Єв. Мат. 2: 1-12.
Собор Богородиці. УЄ Мат. 1: 18-25. Ап. Жид. 2: 11-18. Єван. Мат. 2: 13-23.
Стефана. Літ. Діян. 6: 8-15, 7: 1-15, 47-60. Єван. Мат. 21: 33-42.
Новий Рік — Василія. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Кол. 2: 8-12 і Жид. 7: 26-8: 2. Єв. Луки 2: 20-21, 40-52 і Луки 6: 17-23.
Йордан. УЄ Марка 1: 9-11. Літ. Ап. Тита 2: 11-14 і 3: 4-7. Єв. Матея 3: 13-17.
Собор Ів. Хрест. Літ. Ап. Тита 2: 1-10. Єв. Івана 1: 29-34.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Січень

1. 1919. Видано закон про автокефалію Української Православної Церкви.
6. 1846. Засновано Кирило-Методіївське Братство в Києві.
7. 1834. Народився поет Степан Руданський.
11. 1647. Помер Петро Могила, київський митрополит і основник Академії в Києві, званої в його честь Могилянською. Помер поет Юрій Федькович в Чернівцях.
13. 1867. Андрусівська умова. Поділ України між Москвою і Польщею.
13. 1906. Перший український щоденник у Києві "Громадська Думка".
14. 1649. Тріюмфальний в'їзд гетьмана Б. Хмельницького до Києва.
18. 1654. Переяславська умова України з Московщиною.
21. 1803. Помер гетьман України Кирило Розумовський.
22. 1918. Проголошення самостійности України.
22. 1919. Проголошення в Києві злуки всіх українських земель.
28. 1734. Помер Гетьман Данило Апостол.
29. 1918. Героїчний бій під Крутами укр. юнацтва з большевиками.

УКРАЇНСЬКЕ ФОТОҐРАФІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Виконує всякі фотоґрафічні роботи, точно, солідно й на час.
Також продається:
Marriage Licences.
GAVINCHUK STUDIO
Drawer D, Phone 31
Smoky Lake, Alberta

WINNIPEG SAUSAGE CO. LTD.
915 Main St., Winnipeg, Man.
ФАБРИЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ВУДЖЕНОГО І ВАРЕНОГО МЯСА ТА КОВБАС.
НАША СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ДОМАШНЬОГО ВИРОБУ КОВБАСИ З ЧАСНИКОМ.
Телефон 52 6496

ЛЮТИЙ -- FEBRUARY

1953 має 28 днів 1953

Звич. Кал. н. с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
			Нед. Блудного Сина. Гол. 1. УЄ 1. Ап. 1 Кор. 6: 12-20. Єв. Луки 15: 11-32.
1	Н	19	**Січень 1953. — Нед. Блудного Сина.** Преп. Макарія
2	П	20	† Преп. Евтимія Вел., муч. Інни, Пімми, Рімми
3	В	21	Преп. Максима іспов., муч. Анастазія, Неофіта,
4	С	22	Препмч. Анастасія Печер., ап. Тимотея, муч. Мануїла
5	Ч	23	Свщмч. Климента еп. Анкирського, муч. Агафангела
6	П	24	Преп. Ксенії, муч. Вавили, Тимотея, Агапія
7	С	25	† Григорія Богослова археп. Царгород., м-ці Филицати
			Неділя Мясопустна. Гол. 2. УЄ 2. Ап. 1 Кор.: 8: 8-13, 9: 1-2. Мат. 25: 31-46.
8	Н	26	**Нед. Мясопустна.** Преп. Ксенофонта і Марії й їх синів
9	П	27	† Перенесення мощів Івана Золотоуст., муч. Димитрія
10	В	28	Преп. Ефрема Печер. Митроп., Ефрема Сирина
11	С	29	Перенес. мощей Ігнатія Богон., Лаврентія Печерського
12	Ч	30	**ТРОХ СВЯТИХ: Василія В., Григорія Бог., Івана Зол.**
13	П	31	Никити еп. Новгородського, муч. Вікторина, Віктора
14	С	1	**Лютий.** Муч. Трифона, м-ці Перпетуї, муч. Сатира
			Нед. Сироп. і *Стрітення.* Гол. 3. УЄ Луки 2: 22-32. Ап. Рим. 13: 11-14: 4. і Жид. 7: 7-17. Єв. Мат. 6: 14-21 і Луки 2: 22-40.
15	Н	2	**Нед. Сиропустна — СТРІТЕННЯ ГОСП.,** муч. Йордана
16	П	3	Початок Вел. Посту. Симеона Богоприємця й Анни
17	В	4	Преп. Ісидора Пелус., Миколая іспов., Георгія Вел.
18	С	5	Муч. Агафії, Теодосія Угл. архіеп. Черниг.
19	Ч	6	Вукола еп. Смирни, муч. Доротеї, Христини, Калісти
20	П	7	Партенія еп. Ламп., преп. Луки Еладського
21	С	8	Влкмч. Теодора Стратилата, прор. Захарії, Сави арх.
			Нед. 1 Вел. Посту. Гол. 4. УЄ 4. Ап. Жид. 11: 24-26, 32-40 — 12: 1-2. Єв. Ів.: 1: 43-51.
22	Н	9	**1 Нед. Вел. Посту.** Преп. Панкратія затв. Печер.
23	П	10	Преп. Прохора Печ., священмуч. Харлампія, Порфірія
24	В	11	Муч. Власія еп. Севаст., муч. Георія серб., Всеволода
25	С	12	Мелетія еп. Антіох., Антонія патр. Царг., прп. Евгенія
26	Ч	13	Преп. Мартиніяна, Зої і Фотини, Евлогія арх. Алекс.
27	П	14	Рівноап. Кирила учит. Словян, Ісаакія Печерського
28	С	15	Преп. Пафнутія Печерського, апост. Онисима

Трох Святих. УЄ Іван 10: 9-16. Ап. Жид. 13: 7-16. Єв. Мат. 5: 14-19.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Лютий

4. 1793. Другий поділ Польщі — прилучення Волині й Поділля до Московщини.
9. 1918. Берестейський мир між Україною і Німеччиною, Австрією Туреччиною та Болгарією.
11. 1900. Заснування Революційної Української Партії (РУП), — першої політичної партії у східній Україні.
14. 1897. Помер письменник Пантелеймон Куліш.
20. 1054. Помер князь Ярослав Мудрий.
22. 1860. Народилася найбільша укр. артистка Марія Заньковецька.
24. 1872. Народилася поетка Леся Українка.
27. 1664. Поляки розстріляли полковника Івана Богуна.

Коли приїзджаєте до Вінніпеґу, то ліпшого місця
на відпочинок не знайдете як у

YALE HOTEL

860 Main St., WINNIPEG, MAN.

Телефон: 54 124

У **LOCKPORT, MAN.** заходьте до **LOCKPORT INN.**

Телефон: 804 - R 15

М. ҐЛОВАЦЬКИЙ, власник.

БЕРЕЗЕНЬ -- MARH

1953 має 31 днів 1953

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
			Нед. 2 Вел. Посту. Гол. 5. УЄ 5. Ап. Жид. 1: 10-2: 3. Єв. Мар. 2: 1-12.
1	Н	16	**Лютий. — 2 Н. Вел. Посту.** Муч. Памфили, Валентина
2	П	17	Преп. Теодора Мовчан. Печер., муч. Теодора Тирона
3	В	18	Агапита еп. Синад., Льва еп. Рим., Флавіяна
4	С	19	Еп. Архипа, Филимона, Апфії, преп. Доситея
5	Ч	20	Льва еп., преп. Агатона чудотв. Печерського
6	П	21	Преп. Тимотея, Евстахія арх. Антохійського
7	С	22	Муч. Маврикія, сина його Фотина і 70 воїнів
			Нед. 3 Вел. Посту. Гол. 6. УЄ 6. Ап. Жид. 4: 14-5: 1-6. Єв. Мар. 8: 34-9: 1.
8	Н	23	**3 Нед. Вел. Посту** — Хрестопоклонна, муч. Полікарпа
9	П	24	† Перше і друге знайдення голови Ів. Хрест.
10	В	25	Тарасія арх. Царгор., смч. Реґіна еп.
11	С	26	Преп. Порфирія еп. Газького, мч. Севастіяна
12	Ч	27	Преп. Тита Печер., Прокопа, Декаполіта
13	П	28	Преп. Василія іспов., Марини і Кира
14	С	1	**Березень.** Прмч. Евдокії, муч. Антонини
			Нед. 4 Вел. Посту. Гол. 7. УЄ 7. Ап. Жид. 6: 13-20. Єв. Марка 9: 17-31.
15	Н	2	**4 Нед. Вел. Посту.** Смч. Теодота еп. Кирин.
16	П	3	Смч. Евтропія, Клеоніка і Василиска, Піями
17	В	4	Преп. Герасима Волог., мч. Павла і Юліяни
18	С	5	**Поклони.** Муч. Конона, преп. Марка пост.
19	Ч	6	42 муч. Аморейських, Милисена, Теодора
20	П	7	Смч. Херсонеських: еп. Власія, Ефрема, Евгена
21	С	8	Теофілакта еп. Ник., ап. Ерма з 70-ти
			Нед. 5 Вел. Посту. Гол. 8. УЄ 8. Ап. Жид. 9: 11-14. Єв. Мар. 10: 32-45.
22	Н	9	**5 Нед. Вел. Посту.** †40 муч. Севаст.
23	П	10	Муч. Конрада, Киприяна, Діонизія, Павла
24	В	11	Софрона патр. Єрусал., муч. Піонія, Евфримія
25	С	12	Теофана ісп., Григорія Двоєслова, Симеона
26	Ч	13	Никифора патр. Царгород., муч. Христини
27	П	14	Ростислава кн. Київського, преп. Теоґноста
28	С	15	Муч. Агапія, Пуплія, Тимолая, Ромила
			Нед. Квітна. УЄ Мат. 21: 1-11, 15-17. Літ. Филип. 4: 4-9. Єв. Івана 12: 1-18.
29	Н	16	**Неділя Цвітна.** Серапіона арх. Новг., мч. Трохима
30	П	17	† Преп. Олексія чол. Божого, муч. Марина, Павла
31	В	18	Кирила арх. Єрусал., муч. Трофима, Евкратія

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Березень

3. 1828. Народився український байкар Леонід Глібів.
4. 1861. Знесення кріпацтва в Україні.
4. 1780. Кирила Розумовського вибрано гетьманом України.
8. 1169. Московський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.
9. 1814. Народився Тарас Шевченко.
10. 1861. Помер Тарас Шевченко.
14. 1923. Рада Амбасадорів призначила Галичину Польщі.
15. 1669. Вибрано Данила Многогрішного гетьманом України.
18. 1921. Мировий договір Польщі з Совітами в Ризі.
19. 1664. Розстріляно гетьмана Івана Виговського під Ольхівцем.
20. 1917. Створено Українську Центральну Раду в Києві.
21. 1942. Померла Ольга Кобилянська.
26. 1909. Помер історик Микола Аркас.

ДР. ЛЕВКО Г. ФАРИНА
ОКУЛІСТ
Веде канцелярію під адресою
202 UNION BUILDING
EDMONTON, ALTA.
ЕКЗАМІНУЄ ОЧІ

HARVIE & YANDA
Barristers, etc.
Bank of Toronto Bldg.
Phone: 22 115
Edmonton, Alberta.

КВІТЕНЬ -- APRIL

1953 має 30 днів 1953

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Березень.** Муч. Хризанта і його нареч. Дарії, Іларії
2	Ч	20	**ВЕЛ. ЧЕТВЕР — СТРАСТИ.** Отців: Івана, Сергія і др.
3	П	21	**ВЕЛ. ПЯТНИЦЯ — ПЛАЩЕНИЦЯ.** Якова ісповідника
4	С	22	**ВЕЛ. СУБОТА.** Смч. Василія Анкир., мч. Дросиди
			Великдень: Ап. Діяння 1: 1-8. Єван: Івана 1: 1-17.
5	Н	23	**ВЕЛИКДЕНЬ — ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ**
6	П	24	**СВІТЛ. ПОНЕДІЛОК.** Преп. Захарії пост. Печер.
7	В	25	**СВІТЛ. ВІВТОРОК — БЛАГОВІЩЕННЯ**
8	С	26	Собор арх. Гавриїла, преп. Василія Нового, Малха
9	Ч	27	Матрони Солунської, преп. Івана прозорливого
10	П	28	Преп. Іларіона Ісповідника, пр. Стефана чудотв.
11	С	29	Муч. Марка еп. Аретус., Кирила діякона
			Нед. Томи. Гол. 1. УЄ 1. Літ. Діян. 5: 12-20. Єван. Іван 20: 19-31.
12	Н	30	**Нед. Томина — Проводи.** Преп. Івана Ліствичника
13	П	31	Преп. Іпатія цілителя Печерського, Йони митр.
14	В	1	**Квітень.** Марії Єгипетської, преп. Ґеронтія Печер.
15	С	2	Преп. Тита, муч. Амфіяна, Едесія, Полікарпа Алекс.
16	Ч	3	Преп. Никити ісповідника, Іліріка, муч. Еппидифора
17	П	4	Преп. Йосифа Многоболізного Печ., Йосифа Піснопів.
18	С	5	Муч. Агатопода і Теодула, преп. Марка, Теодори Сол.
			Нед. Миронос. Гол. 2. УЄ Мар. 16: 9-20. Літ. Діян. 6: 1-7. Єв. Мар. 15: 43-47 і 16: 1-8.
19	Н	6	**Н. Миронос.** Евтитія арх. Конст., Методія уч. Словян
20	П	7	Муч. Руфина й Акилини та 200 з ними, прп. Серапіона
21	В	8	Преп. Нифонта еп. Новгор., ап. з 70: Іродіона, Агава
22	С	9	Муч. Евпсихія, муч. Авдієса і 270 інших з ним
23	Ч	10	Муч. Терентія, Максима, Зенона, Африкана, Теодора
24	П	11	Свщм. Антипа еп. Перґамського, преп. Пармуфія
25	С	12	Василія ісповідника Парійського, преп. Атанасії
			Нед. Розслабл. Гол. 3. УЄ Луки 24: 1-12. Літ. Діян. 9: 32-42. Єван. Івана 5: 1-15.
26	Н	13	**Нед. Розслабленого.** Смч. Артемона, муч. Томаїди
27	П	14	Мартина іспов., муч. Азата і 1000 з ним замучених
28	В	15	Ап. Аристарха, Трофима, муч. Сави, Василиси
29	С	16	Муч. Каліди, Ніки, Нунихеї, Харієси, Теодори, Галини
30	Ч	17	Свщмч. Симеона еп. Перського та інш. 1000 мучеників

Світлий Понеділок. Ап. Діян. 1: 12-17, 21-26. Єван. Івана 1: 18-28.

Світлий Вівторок і Благовіщення. УЄ Лука 1: 39-46, 56. Ап. Діян. 2: 14—21 і Жид. 2: 11-18. Єв. Івана 1: 18-28 і Лука 1: 24-28.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Квітень

8. 1340. Галицькі бояри отруїли останнього князя Галицької Держави Юрія II.
14. 1857. Звільнення Тараса Шевченка з 10-річного заслання.
15. 1848. Скасування панщини в Галичині.
17. 1847. Арешт Тараса Шевченка.
18. 1648. Перемога Богдана Хмельницького під Жовтими Водами.
19. 1885. Помер історик Микола Костомаров.
19. 1917. Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд у Києві.
23. 1185. Похід на половців, оспіваний у "Слові о полку Ігоревім".
25. 1622. Помер гетьман Петро Сагайдачний.
25. 1913. Помер письменник Михайло Коцюбинський.
27. 1904. Помер драматург і артист Михайло Старицький.
29. 1648. Богдана Хмельницького вибрано гетьманом України.
29. 1918. Проголошено гетьманом Павла Скоропадського. Фльота на Чорному морі підняла український прапор.
30. 1876. Царський указ про заборону українського письменства.

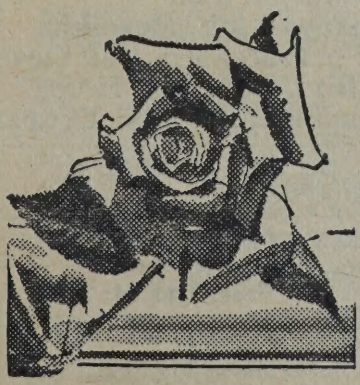

ПРИКРАСА Й ПОШАНА В ЦВІТАХ

Замовляйте свої цвіти прямо, особисто, телефоном або телеґрафом.

- Живі цвіти, чи штучні
- Весільні букети, корсажі
- Вінки та інші похоронні цвіти.

Позамісцеві замовлення на провінції висилається як найшвидше.

SYTNICK FLOWER SHOP

117 Oak St., Dauphin, Man.

Phone 505 J

ТРАВЕНЬ -- MAY

1953 **має 31 днів** **1953**

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	18	**Квітень.** Преп. Івана Ісповідника, Косми еп. Халк.
2	С	19	Преп. Івана Ветхопещерника, **преп. Трофима патр.**
			Нед. Самар. Гол. 4. УЄ Ів. 20: 1-10. Літ. Діян. 11: 19-26 і 29-30. Єв. Івана 4: 5-42.
3	Н	20	**Нед. Самарянки.** Муч. Гавриїла отрока, прп. Теодора
4	П	21	Свщмч. Теодора і матери його Филипії, муч. Діоскора
5	В	22	Теодора Сикеота, ап. Натанаїла, Луки
6	С	23	**†Великомуч. Георгія (Юрія).** Муч. Лазаря, Анатолія
7	Ч	24	Преп. Сави Печер., Муч. Стратилата і 70 його воїнів
8	П	25	Ап. Марка, Македонія патр. Царгор., преп. Сильвестра
9	С	26	Свщмч. Василія еп. Амасійського, **св. Глафіри діви**
			Нед. Сліпор. Гол. 5. УЄ Ів. 20: 11-18. Літ. Діян. 16: 16-34. Єв. Івана 9; 1-38.
10	Н	27	**Нед. Сліпородженого.** Преп. Стефана еп. Волод. Вол.
11	П	28	Кирила еп. Туров., ап. Ясона і Сосипатра, мч. Мамія
12	В	29	Муч. 9 в Кизику, Теогніда, Рута, Антипатра, Теостиха
13	С	30	†Ап. Якова Завед., Никити Новгород., Максима
14	Ч	1	**Травень. ВОЗНЕСЕННЯ ГОСП.** Макарія митр. Київ.
15	П	2	Перенес. мощів Бориса і Гліба, Атанасія патр. Алекс.
16	С	3	Смерть преп. Теодосія ігумена Печ., мч. Тимотея
			Нед. Св. ОО. Гол. 6. УЄ Ів. 21: 1-14. Літ. Діян. 20: 16-18 і 28-36. Єв. Ів. 17: 1-13.
17	Н	4	**Нед. Св. Отців.** Палагії діви, свмч. Сильмана
18	П	5	Влмч. Ірини, муч. Теофіта, Гая і Гаяна, преп. Михея
19	В	6	Преп. Йова многострад., Йова Почаївського чудотв.
20	С	7	Зявлення Чесн. Хреста в Єрус., муч. Акакія, Івана
21	Ч	8	†Ап. Івана Богослова, Арсенія Вел., Арсенія Печер.
22	П	9	Перенес. мощів св. Николая чудотв., пророка Ісаії
23	С	10	Ап. Симона Зилота, преп. Ісидора, блаж. Таїсії
			Зелені Свята. Гол. 7. УЄ Ів. 20: 19-23. Літ. Діян. 2: 1-11. Єв. Івана 7: 37-52 і 8: 12.
24	Н	11	**ЗЕЛ. СВЯТА — ТРОЙЦЯ.** Рівноап. Кирила і Методія
25	П	12	**ДЕНЬ СВ. ДУХА.** Епифанія еп. Кипрського
26	В	13	**3-ий день Св. Тройці.** Муч. Гликерії діви
27	С	14	Никити затв. Печер., муч. Ісидора Хіос., Максима
28	Ч	15	Пахомія Великого, Ісаії еп. Ростовського, Ісаії Печер.
29	П	16	Преп. Теодора освяч., муч. Віта, Модеста, Петра
30	С	17	Ап. Андроника з 70-ти і помічниці його Юнії, Стефана
			Нед. 1 по Зел. Св. і Всіх Святих. Гол. 8. УЄ 1. Ап. Жид. 11: 33-12: 2. Єв. Мат. 10: 32-33, 37-38; 19: 27-30.
31	Н	18	**Нед. Всіх Святих.** Муч. Олександри діви, Текуси

Вознесення. Утр. Єван. Марка 16: 9-20. Літ. Діян. 1: 1-12. Єван. Луки 24: 36-53.

Георгія (Юрія). УЄ Луки 12: 2-12. Ап. Діян. 12: 1-11. Єв. Івана 15: 17-16: 2.

Понеділок Зел. Свят. Літ. Ап. Ефесян 5: 9-19. Єван. Матея 18: 10-20.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Травень

1. 1838. Народився письменний Панас Мирний.
4. 1838. Викуп Т. Шевченка з кріпацтва.
6. 1910. Помер письменник Борис Грінченко.
7. 1945. Капітуляція Німеччини і закінчення II світової війни.
13. Свято Матері.
14. 1871. Народився письменник Василь Стефаник.
15. 1638. Перемога Остряниці над поляками під Голтвою.
18. 1917. Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд у Києві.
22. 1861. Похорон Т. Шевченка на Чернечій Горі під Каневом.
23. 1938. Большевицький аґент убив полк. Є. Коновальця в Ротердамі.
24. 1125. Помер князь Володимир Мономах.
25. 1926. Убито головного отамана УНР Симона Петлюру у Парижі.
26. 1742. Помер гетьман Павло Орлик у Яссах, в Молдавії.
28. 1916. Помер Іван Франко.

СТАРА ФІРМА РЕАЛЬНОСТЕЙ

Маємо на продаж хати, блоки, склепи, готелі і всякі інші бизнеса в місті і на кольонії. Маємо городові акри і фарми в околиці Вінніпеґу. Помагаємо в позичках грошей, як кому потрібно до купна.
Поверх 25 років в бизнесі.
Вдавайтеся до нас за порадою в купні.

K. F. Slipetz
CENTRAL REALTY EXCHANGE
Phone 524 084
885 Main Street Winnipeg

TADMAN HARDWARE
CO. LTD.

Залізні товари, Порцеляна й Електричні прилади.

866 Main St., Winnipeg, Man.
Телефон 51 167

ЧЕРВЕНЬ -- JUNE

1953 має 30 днів 1953

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	П	19	**Травень.** Свмч. Патрикія еп. (Початок Петрівки)
2	В	20	Муч. Талалея, Александра, Астерія воїнів, преп. Івана
3	С	21	Рівноап. Константина і Єлени, преп. Касіяна
4	Ч	22	Муч. Василиска, Маркела, Кондра, муч. Софії
5	П	23	Препмч. Михаїла Чорноризця, Леонтія епископа.
6	С	24	Преп. Симеона дивногорця, преп. Никити стовпника
			Нед. 2. Голос 1. УЄ 2. Літ. Ап. Римлян 2: 10-16. Єван. Матея 4: 18-23.
7	Н	25	**Нед. 2 по Зел. Святах.** 3-те знайд. голови Івана Хрест.
8	П	26	Ап. Карпа й Алфея з 70-ти, муч. Аверкія і Єлени
9	В	27	Свмч. Терапонта Сард., муч. Теодори діви і Дидима
10	С	28	Преп. Никити іспов. еп. Халкид., муч. Еликоніди
11	Ч	29	Преп. Теодосії діви, Александра патр. Александ.
12	П	30	Преп. Ісаакія Далматського, муч. Наталії
13	С	31	Ап. Ерма з 7-ти, Муч. Ермія, муч. Философа
			Нед. 3. Гол. 2. УЄ 3. Літ. Рим. 5: 1-10. Єван. Матея 6: 22-33.
14	Н	1	**Червень. Нед. 3 по Зел. Св.** Муч. Юстина философа
15	П	2	**Велкмч. Івана Сучавського.** Никифора патр. Царг.
16	В	3	Муч. Лукіяна і з ним Клавдія, Ігнатія, Павла
17	С	4	Митрофана патр. Царг., Марти і Марії сестер Лазаря
18	Ч	5	Свщмч. Доротея еп. Тир., бл. Константина митр. Київ.
19	П	6	Муч. Висаріона Єгип., преп. Іларіона ігум. Далмат.
20	С	7	Муч. Теодота Анкирського, муч. Киріякії, Калерії
			Нед. 4. Гол. 3. УЄ 4. Літ. Ап. Римлян 6: 18-23. Єван. Матея 8: 5-13.
21	Н	8	**Нед. 4 по Зел. Св.** Ефрема патр. Антіох., Теодора еп.
22	П	9	Кирила арх. Алексан., муч. Теклі, Марти і Марії
23	В	10	Преп. Силуана схимомонаха Печер., Тимофія
24	С	11	†Ап. Вартоломея і Варнави з 17-ти, муч. Теопемпта
25	Ч	12	Преп. Онуфрія Вел., Петра Атонс., пуст. Івана
26	П	13	Муч. Акилини, преп. Анни і сина єї Івана, муч. Діодора
27	С	14	Смерть князя Мстислава, прор. Єлисея, Методія патр.
			Нед. 5 Гол. 4. УЄ 5. Літ. Рим. 10: 1-10. Єв. Мат. 8: 28-34 і 9: 1.
23	Н	15	**Нед. 5 по Зел. Св.** Прор. Амоса, муч. Віта, Модеста
29	П	16	Преп. Тихона Лухов., муч. Тигрія пресвитера
30	В	17	Муч. Мануїла, Савела й Ізмаїла.

Івана Сучавського. УЄ Ів. 20: 1-10. Ап. Петра 3: 1-18. Єв. Івана 19: 25-27 і 21: 24-25.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Червень

4. 1775. Зруйнували москалі Запорожську Січ.
5. 1709. Гетьман Мазепа сполучився зі шведським королем Карлом XII.
7. 1843. Помер письменник Маркіян Шашкевич.
8. 1653. Перемога Богдана Хмельницького під Батогом.
10. 1917. Перший Всеукраїнський Селянський Зїзд у Києві.
10. День памяти замучених голодом українців у 1933 р.
18. 1569. Люблинська Унія.
17. 1709. Бій гетьмана Мазепи й шведів з царем Петром під Полтавою.
18. 1709. Зруйнування москалями Чортомлицької Січі.
23. 1917. Проголошено в Києві Перший Універсал Української Центральної Ради.
25. 1205. Галицький князь Роман поліг під Завихвостом.
28. 1768. Залізняк і Ґонта здобули Умань.

Phone 527 044

Dr. M. Kanchier

ДЕНТИСТ

Suite 1, 407 Selkirk Avenue

Winnipeg, Man.

ВАСИЛЬ БОГОНОС

ОКУЛІСТ І ОПТОМЕТРИСТ

Екзамінує Очі

615 SELKIRK AVENUE

(Selkirk & McGregor)

Winnipeg, Man.

Phone 523 286

Вечером після умовлення

ЛИПЕНЬ -- JULY

1953 має 31 днів 1953

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	18	**Червень.** Преп. Леонтія канон. Печер., муч. Емерія
2	Ч	19	†Ап. Юди брата Господнього, преп. Паісія Велик.
3	П	20	Память угодників Землі Волинської, свщмч. Методія
4	С	21	Муч. Юліяна Тарсійського, преп. Юлія пресвітера
			Нед. 6. Гол. 5. УЄ 6. Літ. Рим. 12: 6-14. Єв. Матея 9: 1-8.
5	Н	22	**Нед. 6 по Зел. Св.** Свмч. Евсевія, муч. Галактіона
6	П	23	Муч. Агрипини діви, муч. Евстахія, Гая, Урбана
7	В	24	**РІЗДВО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.** Муч. Орентія.
8	С	25	Преп. Февронії, Леоніди, Ливії й Евтропії
9	Ч	26	Преп. Давида Солун., Івана еп. Ґот., Діонисія Печер.
10	П	27	Преп. Самсона странноприємця, блаж. Мартина
11	С	28	Преп. Сергія і Гермогена, преп. Івана Дамаскина
			Нед. 7. Гол. 6. УЄ 7. Ап. 2 Кор. 11: 21-12: 9 і Рим. 15: 1-7. Мат. 9: 27-35 і Мат. 16: 13-19.
12	Н	29	**Нед. 7 по Зел. Св. ПЕТРА і ПАВЛА АПОСТОЛІВ**
13	П	30	†Собор 12-ти Апостолів, муч. Михаїла, Мелітона
14	В	1	**Липень.** Косми і Даміяна безсріб., Антонія Римлян.
15	С	2	Полож. Чесної ризи Діви Марії у Влахерні
16	Ч	3	Муч. Акинта, Марка, преп. Анатолія затв. Печер.
17	П	4	Андрея архіеп. Критського, муч. Теодота і Теодотії
18	С	5	†Преп. Атанасія Атон., преп. Лампада, муч. Анни
			Нед. 8. Голос 7. УЄ 8. Літ. Ап. 1 Коринтян 1: 10-18. Єван. Мат. 14: 14-22.
19	Н	6	**Нед. 8 по Зел. Святах.** Преп. Сисоя схим., му. Киріякії
20	П	7	Преп. Томи Малеїна й Акакаія Синайського
21	В	8	Влкмч. Прокопія, св. Теодосії
22	С	9	Свщмч. Панкратія еп., Теодора еп., мч. Андрея і Прова
23	Ч	10	†Преп. Антонія Печерського, муч. Леонтія
24	П	11	Смерть укр. княгині Ольги, муч. Евфимії, прп. Никод.
25	С	12	Муч. Прокла й Іларія, преп. Михаїла, св. Вероніки
			Нед. 9. Гол. 8. УЄ 9. Літ. 1 Кор. 3: 9-17. Єв. Мат. 14: 22-34.
26	Н	13	**Нед. 9 по Зел. Св.** Собор Арх. Гавриїла, преп. Стефана
27	П	14	Ап. Якили з 70-ти і друж. його Прискими, муч. Юста
28	В	15	**† Володимира Великого князя України**
29	С	16	Свщмч. Атиноґена, муч. Юлії діви, муч. Павла і сестер
30	Ч	17	Влмч. Марини, преп. Леоніда, муч. Сперата
31	П	18	Івана і Памви затвор. Печерських, муч. Еміліяна

Різдво Івана Хрестителя. УЄ Лук. 1: 24-25, 57-68, 76-80. Літ. Ап. Рим. 13: 12-14: 4. Лук. 1: 5-25, 57-68, 76-80.

Володимира Великого. УЄ Івана 10: 9-16. Літ. Ап. Гал. 1: 11-19. Єван. Івана 10: 1-9.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Липень.

1. 1917. Заснування українського університету в Камянці Подільськім.
8. 1659. Гетьман Виговський розбив москалів під Конотопом.
15. 1015. Помер князь Володимир Великий.
16. 1917. Другий Універсал Центральної Ради.
21. 1948. Проголошено створення Української Національної Ради в західній Німеччині.
22. 1944. Помер у Празі видатний поет О. Олесь.
28. 988. Хрещення України-Руси в Києві.

М. Н. ГРИГОРЧУК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК і т. д.

Перепроваджує всякі судові справи, карні, цивільні і тестаментальні.

Адреса:

M. N. HRYHORCZUK, B.A., LL.B., M.L.A.

Box 81, Ethelbert, Man.

ДР. М. ПОТОЦЬКИЙ

M.D., L.M.C.C.

ЛІКАР, ОПЕРАТОР, АКУШЕР

Dr. M. Potoski

Franklin Block

Телефон 416

DAUPHIN, MAN.

СЕРПЕНЬ — AUGUST

1953 **має 31 днів** **1953**

Звич. Кал.н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	С	19	**Липень.** Преп. Макрини, сестри св. Василія Великого
			Нед. 10. Гол. 1. УЄ 10. 1 Кор. 4: 9-16. Єван. Мат. 17: 14-23 і Лука 4: 22-30.
2	Н	20	**Нед 10 по Зел. Св. †Ілії пророка.** Зн. мощ. Атанасія
3	П	21	Преп. Онуфрія мовчальника й Онисима Печерських
4	В	22	Рівноап. Марії Магдалини, свщмч. Фоки
5	С	23	Муч. Трохима, Теофіла і 13-ти з ними, Аполінарія
6	Ч	24	†Муч. Бориса й Гліба, преп. Полікарпа архіеп. Печер.
7	П	25	†Успення прав. Анни, св. Олимпіяди діякониси
8	С	26	Преп. Мойсея чудотв. Печерського, свщмч. Ермолая
			Нед. 11. Голос 2. УЄ 11. Літ. 1 Корин. 9: 2-12. Єван. Матея 18: 23-35.
9	Н	27	**Нед. 11 по Зел. Св.** Пантелеймона влмч., прп. Наума
10	П	28	Ап. з 70-ти: Прохора, Никанора, Тимона, Партена
11	В	29	Муч. Калиника Кил., муч. Серафини діви
12	С	30	Ап. з 70-ти: Сили і Силуана, Крикента, Епенета
13	Ч	31	Прав. Евдокима Каппад., муч. Уліти, прав. Йосифа
14	П	1	**Серпень. Хрещення України.** †Знайд. Чесн. Хреста
15	С	2	Перенес. мощей первомуч. Стефана, блаж. Василія
			Нед. 12. Гол. 3. Утр. Єван. 1, Літ. 1 Корин. 15: 1-11. Єван. Матея 19: 16-26.
16	Н	3	**Нед. 12 по Зел. Св.** Преп. Ісаакія, Дальмата і Фавста
17	П	4	Сім молодців в Ефезі сплячих: Максміліяна і др.
18	В	5	Муч. Евсигнія, Кантидія, Кантидіяна, Василиска
19	С	6	**ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЕ — СПАСА.**
20	Ч	7	Прпмч. Дометія, преп. Пимена Печер., преп. Потапія
21	П	8	Преп. Еміліяна ісповід., преп. Григорія Печерського
22	С	9	†Ап. Матея, муч. Юліяна, Маріяна, Івана, Фотія
			Нед. 13. Гол. 4. Утр. Єван. 2 Літ. 1 Корин. 16: 13-24. Єван. Матея 21: 33-42.
23	Н	10	**Нед. 13 по Зел.** Св. Муч. архид. Лаврентія, Сикста еп.
24	П	11	Прмч. Василія і Теодора Печ., муч. Евпла, Неофіта
25	В	12	Муч. Фотія, Памфила, Капитана, Аникити
26	С	13	Преп. Максима іспов., Іполита, Іринея, Авундія
27	Ч	14	Прор. Михея, перенес. мощей преп. Теодосія Печер.
28	П	15	**УСПЕННЯ ПРЕСВ. БОГОР.** Преп. Макарія і Харитона
29	С	16	†Нерук. образ Ісуса Христа, муч. Діомида
			Нед. 14. Гол. 5. Утрен. Єван. 3. Літ. Ап. 2 Корин. 1: 21-2: 4. Єван. Матея 22: 1-14.
30	Н	17	**Нед. 14 по Зел. Св.** Преп. Алипія іконописця Печер.
31	П	18	Муч. Флора і Лавра, Серапіона, Івана і Георгія патр.

Преображення — Спаса. УЄ Луки 9: 28-36. Літ. 2 Петра 1: 10-19. Єв. Мат. 17: 1-9.
Успен. Пресв. Бог. УЄ Лук. 1: 39-49, 56. Літ. Фил. 2: 5-11. Іван. Лук. 10: 38-42, 11: 27-28.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Серпень

1. 1913. Померла поетка Леся Українка.
1, 1914. Початок першої світової війни.
4. 1687. Вибрано Івана Мазепу гетьманом України.
6. 1657. Помер гетьман Богдан Хмельницький.
7. 1819. Народився письменник Пантелеймон Куліш.
8. 1834. Народився поет Юрій Федькович.
10. 1907. Померла письменниця Марко Вовчок.
15. 1856. Народився Іван Франко.
20. 1649. Зборівська угода гетьмана Хмельницького з Польщею.
20. 1843. Помер перший український повістяр Г. Квітка-Основяненко.
21. 1919. Українська Армія ввійшла переможно до Києва.
31. 1919. Зєднані українські армії ввійшли в Київ.

РЕЧІ 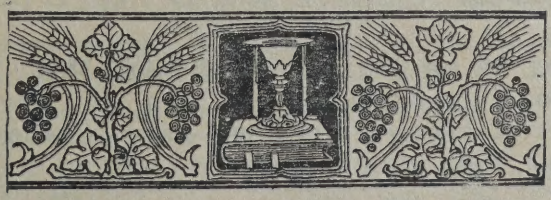 ЦЕРКОВНІ

Для наших церков і нашого обряду дістанете всякі церковні речі в найстаршій і найбільшій українській фірмі

"ПРОВИДІННЯ"

Пишіть по інформації і ціни до

PROVIDENCE CHURCH GOODS COMPANY

710 Main Street, Winnipeg, Man.

ВЕРЕСЕНЬ -- SEPTEMBER

1953 **має 30 днів** **1953**

Кал. Церк.	Дні тижня	Звич. Кал.н.с.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	19	**Серпень. Муч. Андрея Стратилата і з ним 2593 муч.**
2	С	20	Прор. Самуїла, муч. Севіра пресв., Мемнона сотника
3	Ч	21	Преп. Аврамія, ап. Тадея з 70-ти, муч. Васси
4	П	22	Муч. Агатоника, Зотика, Теопрепія, Акиндини
5	С	23	Свщмч. Іринея еп. Ліонського, **Калиника патр. Царг.**
			Нед. 15. Гол. 6. УЄ 4. Ап. 2 Кор. 4: 6-15. Єв. Мат. 22: 35-46.
6	Н	24	**Нед. 15 по Зел. Св.** Перен. мощів Петра митр. Київ.
7	П	25	Ап. Тита з 70-ох, ісп. Вариса й Евлогія еп. Едеси
8	В	26	Муч. Адріяна і Наталії, препод. Тифоя
9	С	27	Преп. Пімена пост. Печер., Пімена Вел., Осії ісповід.
10	Ч	28	†Знайд. мощей Йова Почаїв., преп. Мойсея мурина
11	П	29	**Усікнов. голови Івана Хрестителя.** Муч. Анастасії
12	С	30	Александра, Івана і Павла патр. Царгор., **преп. Врієна**
			Нед. 16. Голос 7. УЄ 5. Літ. Ап. 2 Коринтян 6: 1-10. Єван. Матея 25: 14-30.
13	Н	31	**Нед. 16 по Зел. Св.** †Полож. пояса Богор., Івана митр.
14	П	1	**Вересень. Початок Церк. Року.** †Симеона стовпника
15	В	2	Муч. Маманта, Івана пост. патр. Царгородського
16	С	3	Свщмч. Антима еп. Никомид., з ним Теофіла, Петра
17	Ч	4	Свщмч. Вавили еп. Антіох., прмч. Атанасія Берестей.
18	П	5	Праведного Захарії й Елисавети
19	С	6	Чудо Архистр. Михаїла в Хонах, преп. Архипа
			Нед. 17. Гол. 8. УЄ 6. Літ. 2 Кор. 6: 16-7: 1. Єв. Мат. 15: 21-28.
20	Н	7	**Н. 17 по Зел. Св.** Предпраз. Різдва Богор., мч. Макарія
21	П	8	**РІЗДВО БОГОРОДИЦІ.** Муч. Руфа і Руфіяна
22	В	9	Богоот. Якима й Анни, муч. Северіяна, Теодосія
23	С	10	Муч. Минодори, Митродори і Нимфодори, ап. Лукія
24	Ч	11	Преп. Теодори Олександ., муч. Серапіона, Кронида
25	П	12	Свщмч. Автонома еп., преп. Атанасія, муч. Юліяна
26	С	13	Предпразд. Воздвиження Ч. Хреста, Корнилія сотн.
			Нед. 18. *Воздв. Чес. Хреста.* УЄ Івана 12: 28-36. Ап. 1 Кор. 1: 18-24. Ів. Єв. 19: 6-11, 13-20, 25-28, 30-35.
27	Н	14	**Нед. 18 по Зел. Св. ВОЗДВИЖ. ЧЕС. ХРЕСТА.** Піст.
28	П	15	Вмч. Никити, преп. Филотея, муч. Порфирія
29	В	16	Влкмч. Евтимії, Кипріяна митр., Состена, Віктора
30	С	17	Муч. Віри, Надії і Любови і матери їх Софії, Агатоклії

Усік. гол. Ів. Хрест. УЄ Мат. 14: 1-13. Літ. Діян. 13: 25-32. Мар. 6: 14-30.

Різдво Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Ап. Филип. 2: 5-11. Єв. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Вересень

1. 1722. Народився філософ Григорій Сковорода.
2. 1709. Помер гетьман Іван Мазепа.
5. 911. Другий договір з греками.
9. 1769. Народився І. Котляревський, батько українського письменства.
15. 1907. Помер письменник і артист Іван Тобілевич (Карпенко-Карий).
16. 1658. Гадяцька умова гетьмана Виговського з Польщею.
17. 1864. Народився письменник Михайло Коцюбинський.
21. 1944. Помер Олександер Кошиць.
29. 1866. Народився історик М. Грушевський.

Др. І. ВЕРХОМИН **Др. Н. Д. ГОЛУБІЦЬКИЙ**

Тел. Дому 25884 Тел. Офісу 24543 Тел. Дому 84488

ЛІКАРІ і ОПЕРАТОРИ — Х-РЕЙ і ФІЗІО-ТЕРАПІЯ

Dr. J. VERCHOMIN Dr. N. D. HOLUBITSKY

Union Bldg. 10023 — 102 Ave. Edmonton, Alta.

ЖОВТЕНЬ -- OCTOBER

1953 **має 31 днів** **1953**

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	Ч	18	**Вересень.** Преп. Евменія, муч. Аріядни, Ірини, Софії
2	П	19	Муч. Трохима, Саватія і Доримедонта, муч. Зосима.
3	С	20	Влкмч. Евстафія Плакиди, з ним Теопістії, Агапія
			Нед. 19. Гол. 2. УЄ 8. Літ. 2 Кор. 11: 31-33 і 12: 1-9. Єван. Луки 6: 31-36
4	Н	21	**Нед. 19 по Зел. Св.** Ап. Кондрата з 70-ти, пр. Даниїла
5	П	22	Преп. Отців в печерах Антонія в Київі, прор. Йони
6	В	23	Зачаття св. Івана Хрестителя, мч. Андрея, мч. Ксантипи
7	С	24	Рівноап. Теклі, Копрія, Никандра, Симсона, Стефана
8	Ч	25	Преп. Евфросинії Александ., муч Пафнутія, Павла
9	П	26	†Івана Богослова, муч. Хири, прав. Гедеона судді
10	С	27	Муч. Каліграта і 49 воїнів з ним, преп. Саватія
			Нед. 20. Гол. 3. УЄ 9. Літ. Галат 1: 11-19. Єв. Луки 7: 11-16.
11	Н	28	**Нед. 20 по Зел. Св** †Преп. Харитона іспов., муч. Марка
12	П	29	Преп. Киріяка отшель., Теофана милостивого
13	В	30	Михаїла 1-го митр. Київського, смч. Григорія Вірм.
14	С	1	**Жовтень. ПОКРОВ БОГОРОДИЦІ.** Прмч. Михаїла.
15	Ч	2	Андрея Христа ради юрод., свщмч. Киприяна
16	П	3	Преп. Діонисія затвор. Печер., свщмч. Діонисія
17	С	4	Свщмч. Еротея, Володимира Новгор., преп. Еладія
			Нед. 21. Гол. 4. Утрен. Єван. 10. Літ. Галат 2: 16-20. Єван. Луки: 8: 5-15.
18	Н	5	**Нед. 21 по Зел. Св.** Мч. Харитини, преп. Даміяна
19	П	6	Ап. Томи з 70-ти, муч. Еротиїди діви, мч. Макарія
20	В	7	Муч. Сергія і Вакха, преп. Сергія Печер., Юліяна
21	С	8	Преп. Палагії, св. Таїси, преп. Трифона, св. Пелагії
22	Ч	9	†Ап. Якова Алфеєвого з 12-ти, преп. Андроника
23	П	10	Муч. Евлампія й Евлампії, Собор угод. Волинських
24	С	11	Ап. Филипа з 70-ти, Теофана пост. Печ., Теофана еп.
			Нед 22. Голос 5. УЄ 11. Літ. Ап. Галат 6: 11-18. Єван. Луки 16: 19-31.
25	Н	12	**Нед. 22 по Зел. Св.** Муч. Прова, Тараха, Андроника
26	П	13	Муч. Карпа, преп. Веніямина Печер. преп. Никити
27	В	14	Преп. Параскевії Серб., Николая Печер., мч. Назарія
28	С	15	Преп. Евтимія Нового, прмч. Лукіяна пресв. Антіох.
29	Ч	16	Муч. Лонгина сотника, св. Лонгина Печер., Леонтія
30	П	17	Память Отців 7-го Всел. Собору, препмч. Андрея Крит.
31	С	18	†Ап. Луки з 70-ти, преп. Юліяна пуст., Йосафата іг.

Покров Богород. УЄ Луки 1: 39-49, 65. Літ. Жид. 9: 1-7. Єв. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Жовтень

4. 1930. Померла артистка Марія Заньковецька.
6. 1918. Відкрито Український Державний Університет у Києві.
6. 1876. Народився учений Сергій Єфремов.
10. 1648. Богдан Хмельницький обложив Львів, розбивши поляків під Городком.
13. 1866. Помер поет Гулак-Артемовський.
14. 1624. Напад Запорожців на Царгород.
19. 1918. Українські Національні Збори у Львові проголосили на українських землях Австрії Українську Державу.
29. 1794. Помер фільософ Григорій Сковорода.

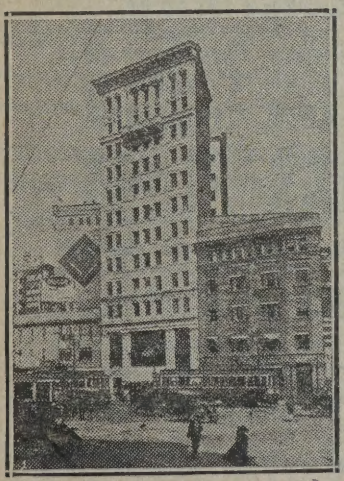

CHILDS BUILDING
Cor. Portage Ave & Main St.

Телефон Бюра 925 075 Резиденції 403 825

ДР. ВОЛ. Ф. БАЧИНСЬКИЙ

M.D. (Man.), L.M.C.C.

ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР.

Модерні діягностичні приряди для розпізнання недуг.

Екс-Рей; Флуороскопія; Електричний Серцемір; Метаболістичний Мірильник; Радіотерапія; Лябораторія Крови, Мочі, і т. д.

Адреса канцелярії:

DR. V. F. BACHYNSKI

403—404 Childs Bldg. Winnipeg, Man.

ЛИСТОПАД -- NOVEMBER

1953 **має 30 днів** **1953**

Звич. Кал. в. с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
			Нед 23. Голос 6. УЄ. 1. Літ. Ефесян 2: 4-10. Єван. Луки 8: 26-39.
1	Н	19	**Жовтень. Нед. 23 по Зел. Св.** Блаж. Клеопатри й Івана
2	П	20	Велмч. Артемія, муч. Евора й Евнея, преп. Матрони
3	В	21	Преп. Іларіона Вел., Іларіона Печерського.
4	С	22	Рівноап. Аверкія еп. Еропольського, муч. Александра
5	Ч	23	Ап. Якова брата Госп., св. Ігнатія патр. Царгород.
6	П	24	Преп. Арети, Сисоя і Теофіла Печер., муч. Арети
7	С	25	Муч. Маркіяна і Мартирія, св. Таїти, муч. Анастасія
			Нед. 24. *Димитрія.* Гол. 7. УЄ 2. Ап. Еф. 2: 14-22 і 2 Тим. 2: 1-10. Єв. Луки 8: 41-56 і Івана 15: 17 і 16: 1-2.
8	Н	26	**Нед. 24 по Зел. Св. ВЛМЧ. ДИМИТРІЯ.** Преп. Теофіла
9	П	27	Муч. Нестора, преп. **Нестора укр. Літописця**
10	В	28	Муч. Терентія й Неоніли та дітей їх, муч. Параскеви
11	С	29	Прпмч. Анастазії Римлянки, муч. Феліцітини
12	Ч	30	Муч. Зиновія і Зиновії, муч. Анастазії, св. Йосифа
13	П	31	Преп. Спиридона й Никодима Печер., ап. Стахія
14	С	1	**Листопад.** Косми і Даміяна та матері Теодотії
			Нед. 25. Голос 8. Утр. Єван. 3. Літ. Ефес. 4: 1-6. Єван. Луки 10: 25-37.
15	Н	2	**Нед. 25 по Зел. Св.** Муч. Акиндина, Пигасія, Донни
16	П	3	Муч. Акепсина епископа, Йосифа пресвитера, Аїфала
17	В	4	Преп. Йоаникія Вел., Ахила Печер., мч. Никандра
18	С	5	Муч. Галактіона й Епістимії, Григорія арх. Александ.
19	Ч	6	Павла архіеп. Царгород., мч. дів.: Текуси, Александри
20	П	7	Св. 33 муч. в Мелітині: Ерона, Ісихія, Никодима і др.
21	С	8	**СОБОР АХИСТР. МИХАЇЛА** і др. **Ангелів**, преп. Марти
			Нед. 26. Гол. 1. УЄ 4. Літ. Ап. Ефесян 5: 9-19. Єван. Луки 10: 16-21.
22	Н	9	**Нед. 26 по Зел. Св.** Онисифора іспов. Печерського
23	П	10	Ап. з 70-ти: Ераста, Олімпа, Родіона, Сотипатра
24	В	11	Муч. Мини, преп. Теодора Студита, Стефаніди
25	С	12	Св. Івана Милостивого патр. Алекс., преп. Ніла пост.
26	Ч	13	†Івана Золотоуст. арх. Царгород. прпмч. Дамаскина
27	П	14	†Ап. Филипа з 12-ти, Григорія Палами архіеп. Тесал.
28	С	15	**Початок Пилипівки.** Муч. Гурія, Самона й Авіва.
			Нед. 27. Гол.. 2. УЄ 5. Літ. Ап. Ефесян 6: 10-17. Єван. Луки 13: 10-17.
29	Н	16	**Нед. 27 по Зел. Св.** Ап. і Єв. Матея (Левія з 12-ти)
30	П	17	Григорія еп. і чудотв. Неокесар., преп. Никона чуд.

Собор Архан. Михаїла. УЄ Матея 13: 24-30, 36-43. Літ. Жид. 2: 2-10 і Луки 10: 16-21.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Листопад

4. 1872. Народився письменник і поет Богдан Лепкий.
6. 1811. Народився Маркіян Шашкевич.
6. 1912. Помер композитор Микола Лисенко.
10. 1708. Москалі зруйнували Батурин.
10. 1838. Помер Іван Котляревський.
11. 1921. Кінець Зимового Походу.
11. 1921. Помер поет-байкар Леонід Глібів.
14. 1918. Відкриття Української Академії Наук у Києві.
16. 1863. Народилася Ольга Кобилянська.
20. 1917. Проголошено в Києві III Універсал Центральної Ради.
21. 1921. Розстріл 359 повстанців під Базаром.
24. 1934. Помер історик Михайло Грушевський.

ДР. П. ЗАКУС
ДЕНТИСТ
веде свою канцелярію
під числом:
592 SELKIRK AVE.
WINNIPEG, — MANITOBA
Телефон офісу 525 103

ДР. Г. НОВАК
M.D., C.M.
ЛІКАР, ХІРУРҐ і АКУШЕР
Dr. G. NOVAK
459 Selkirk Ave., cor. Powers St.
WINNIPEG, MANITOBA
Телефон: 54 351

ГРУДЕНЬ — DECEMBER

1953 має 31 днів 1953

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	УКРАЇНСЬКІ СВЯТА
1	В	18	**Листопад.** Св. муч. Платона, Романа, Варула
2	С	19	Прор. Авдія, преп. Варлаама
3	Ч	20	Преп. Григорія Декаполита, преп. Варлаама Печер.
4	П	21	**ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ.**
5	С	22	Ап. Филимона і з ним Архипа та муч. Апфії й Кикилії
			Нед. 28. Гол. 3. УЄ 6. Літ. Колос. 1: 12-18. Єв. Луки 14: 16-24.
6	Н	23	**Нед. 28 по Зел. Св.** Св. Амфілоха еп. Іконійського
7	П	24	Влкмч. Катерини, цар. Августини, Порфирія
8	В	25	Климента еп. **Риму, Мартиніяна діякона**
9	С	26	Преп. Якова пуст., Алипія стовп., муч. Георгія Хіос.
10	Ч	27	Муч. Якова Перс., преп. Романа, Паладія, Натанаїла
11	П	28	Прпмч. Стефана нового, муч. Іринарха, Василія, Петра
12	С	29	Муч. Парамона і з ним 370, преп. Нектарія Печер.
			Нед. 29. Гол. 4. УЄ 7. Ап. Кол. 3: 4-11. Єв. Луки 17: 12-19.
13	Н	30	**Н. 29 по Зел. Св. †Андрея Первозванного,** Фрументія
14	П	1	**Грудень.** Прор. Наума, св. Филарета Милостивого
15	В	2	Прор. **Аввакума, Атанасія затвор. Печерського**
16	С	3	Прор. Софонії, преп. Івана Мовчал. еп. Колонійсь.
17	Ч	4	Велкмці Варвари і з нею Юліянії, преп. Івана Дамаск.
18	П	5	†Преп. Сави Освященого, Гурія архіеп., муч. Філотея
19	С	6	**НИКОЛАЯ МИР-ЛИКІЙСЬКОГО ЧУДОТВОРЦЯ**
			Нед. 30. Гол. 5. УЄ 8. Ап. Кол. 3: 12-16. Єв. Луки 18: 18- 27.
20	Н	7	**Нед. 30 по Зел. Св.** Св. Амврозія Медіол., Івана Печ.
21	П	8	Преп. Потапія, ап. з 70-ти: Состена, Аполоса
22	В	9	**ЗАЧАТТЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ ВІД СВ. АННИ**
23	С	10	Муч. Мини, Єрмогена й Евграда, муч. Маріяна
24	Ч	11	Преп. Никона, преп. Даниїла стовп., муч. Акепсія
25	П	12	Пр. Спиридона еп. Триміф., свщмч. Олександра еп. Єр.
26	С	13	Мч. Авксентія, Евгенія, Евстратія, Мардаріна, Ореста
			Нед. Праотців. Гол. 6. УЄ 9. Ап. Колос. 3: 4-11. Єв. Луки 14: 16-24.
27	Н	14	**Нед. Праотців.** Муч. Тирса, Левкія, Калиника
28	П	15	Свщмч. Елевтерія і матери Анфії, Стефана арх.
29	В	16	Прор. Аггея, блаж. цариці Теофанії, муч. Марина
30	С	17	Прор. Даниїла і Ананії, Азарії і Михаїла.
31	Ч	18	Муч. Севастіяна і воїнів його, св. Модеста архіеп. Єр.

Воведення: УЄ Луки 1: 39-49 і 56. Літ. Жидів 9: 1-7. Єван. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28.
Николая Чудотв. УЄ Іван 10: 9-16. Літ. Ап. Жидів 13: 17-21. Єван. Луки 6: 17-23.
Зач. Пр. Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56; Літ. Гал. 4: 22-31. Єв. Луки 8: 16-21.

Записки:

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Грудень

1. 1778. Народився письменник Г. Квітка-Основяненко.
2. 1938. Проголошено Карпатську Україну автономною Державою.
4. 1803. Помер на Соловках останній кошовий Іван Кальнишевський.
6. 1878. Народився поет О. Олесь.
8. 1868. Засновано у Львові Товариство "Просвіта".
14. 1918. Війська Директорії заняли Київ.
19. 1240. Татари зруйнували Київ.
21. 1764. Москва скасувала гетьманщину.
23. 1873. Засновано у Львові Наукове Т-во ім. Т. Шевченка.
29. 1724. Помер у тюрмі в Петербурзі гетьман Павло Полуботок.

СОЛОМОН, БАРИЛЮК, КАРАСЕВИЧ І ДЖИНДЖЕРА

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ І НОТАРІ

Перепроваджують всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові, розводові, позичкові і інтабуляційні.

SOLOMON, BARYLUK, KARASEVICH & GINGERA

711 McIntyre Block — Phone 926 563 — Winnipeg, Manitoba.

ВИ ЩЕ НЕ МАЄТЕ! ВАШ СУСІД НЕ МАЄ! ВАШ ЗНАКОМИЙ НЕ МАЄ!

А повинні обовязково мати таку цінну книгу, та прочитати, якою є:

Пропамятна Книга Українців в Канаді

Оту цінну книгу видав своїм заходом і коштом **Український Народний Дім в Вінніпеґу.** Книга має 864 сторін друку, около 300 ріжних знимок, друкована на прекрасному сильному папері й оправлена в сильну полотняну-оправу з золотими витисками.

Книга містить незрівняної вартости матеріяли з життя-буття українців від початку їх приїзду, як іміґрантів до Канади. Поділена на вісім розділів, а кожний розділ говорить про інші справи, що для кожного будуть дуже інтересними.

Ця книга повинна бути в хаті кожного українця, бо це історія нашого життя-буття тут, в новій вітчині Канаді.

Найкращим дарунком на свята, іменини чи інші оказії, для ваших близьких чи знакомих буде те, коли купите їм **Пропамятну Книгу.**

ЦІНА ТОЇ КНИГИ $8.50.

Замовляйте ПРОПАМЯТНУ КНИГУ зараз, бо наклад вже на вичерпанню.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL HOME

582 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

З Новим Роком

Хата від хати нідем фармами...
Спитаєм: як ви живете,
Чи мир і радість є поміж вами
Із чаші життя що пете?

Чи зародився вам хліб на полі,
Чи ви здорові, щасливі...
А на останку чи в вашім серці
Ви українці правдиві?

Чи не забули вже ваші діти
Козацького гордого роду?
Що своїм духом треба нам жити
Щоб мати силу і згоду?

Треба в нас праці, треба завзяття,
Не вільно й хвилини спочити,
Щоб рід наш дальший — сини
[й онуки
Міг українським бути.

Чи мати в хаті вчить обережно
Слова молитви святої?
Чи вчить як жити праведно й чесно,
Не знати думки лихої?

Чи діти наші рідні звичаї
Будуть над все шанувати;
Рідної мови вчитись, плекати,
Рідної пісні співати?

Давна гостинність, у нашій хаті
Чи має місце ще й нині;
Чи ми готові бути братами,
В лихій, як і в добрій годині?

Хай Мати Божа дасть нам до праці
Силу, охоту й пораду,
Щастя, здоровля, хліба достаток
Хай нам дарує в розраду!

Сійся, родися жито пшениця,
Будьмо щасливі й багаті!
Фарма від фарми, усім желаю
Щастя в родині і в хаті!

Та і вам діти, любії квіти,
Здоровля бажаю й сили,
Щоб виростали всім нам на втіху
Та щоб примірно ви жили!

Учіться добре, слухайте старших,
Шануйте святощі рідні,
А тоді будуть з вас добрі люди,
Пошани і слави гідні.

Петро Хіхльовський.

Королева Єлисавета II. Володарка Британської Імперії.

Вступила на королівський трон 1952 року.

Буде коронована 2 червня, 1953 р.

Коронація королеви Єлисавети II.

Дня 2 червня, 1953 р. молода володарка Великої Британії формально прийме корону і скиптр, як символ численних і важних обовязків.

До цеї великої, в житті британської спілки народів, події почались уже всякі приготовання.

Коронаційним церемоніям будуть приглядатися два або й три мільйони людей на вулицях Лондону, а кілька мільйонів буде слідкувати за їхнім перебігом при допомозі телевізії. Коронаційна парада буде цікавим і мальовничим видовищем для багатьох туристів, які в тому часі найрадше відвідують Анґлію, бо і пора року там тоді найкраща. Однак треба ствердити, що змисл коронації британських володарів є не в мальовничому видовищі, але радше в символіці, яку можемо спостерігати в кожному моменті складної системи коронації.

Серед різних визначних осіб, які згідно з постановами конституції беруть участь в коронації, центральне місце займають члени королівської родини.

З черги архиєпископ з Кентербері та високі достойники Анґліканської Церкви мусять брати участь у коронаційних церемоніях, бо архиєп., згідно з історичною традицією, доконує чину коронування, а Анґліканська Церква є державною церквою в Анґлії.

Збройні сили виступлять під час коронаційних святкувань у цілому своєму блеску, бо як оборонці своєї країни вони є власними збройними силами кожночасного володаря Великої Британії.

Держави, які входять в склад британської спілки народів, будуть репрезентовані на цьому святі спеціяльними делеґаціями, бо корона є тим символом, що вяже їх в одну потужну цілість. Інші країни, а серед них і ті, що не є надто приязні до Великої Британії, теж будуть мати своїх представників, бо коронація це небуденна дипльоматична подія.

Зрозуміло, що особливо репрезентованим буде уряд Великої Британії та партії, які є в опозиції до теперішнього уряду, бо член парляменту — від урядової чи опозиційної партії — є перш за все льояльним супроти корони і присягає на вірність володіючому монархові.

Крім цих офіційних представництв у коронаційній параді беруть участь численні особи, від яких залежить так сказати б технічна сторінка коронації, або які є історично-традиційними персонажами. До них належать м. ін. Лорд Гай Стюард, обовязком якого є нести корону, та Квінс Чемпіон, що символізує оборонця прав коронованої королеви.

Чин „Чемпіона" британських королів встановлено в часах коли справді були випадки заперечування прав даного короля до корони. З того повстав і звичай, що під час коли король чи королева й учасники коронації сиділи за обильно заставленим столом у Вестмінстерській Гал вїжджав на коні й при повній зброї Кінґс (або Квінс) Чемпіон і, кидаючи на визов рукавицею, заявляв, що кожний, хто заперечує право новокоронованого короля до корони є „фальшивим зрадником". За Вільгельма Переможця чин „Кінґс Чемпіона" надано Робертові де Марміон із Скрайвелзбі. Його нащадкові, армійському капітанові Джонові Ліндлі - Марміон Даймок (25р.), Коронаційний Комітет мабуть признає цей же пост чемпіона у коронаційних святкуваннях 1953.

Обговорюючи коронацію британських королів, не слід забувати про ще одну важливу деталь: коронація є не лише справою Великої Британії та Пів. Ірляндії, але

Королівська Родина: Її Величність Королева Єлисавета II, Князь Едінборо і діти Принс Чарлс і Принцеса Анна.

цілої спільки народів — британського комонвелту.

Це виразно бачимо із комунікату Бекінґгемської Палати, виданому 28 квітня 1952 р. Там сказано: „Королева з радістю зволила визначити день коронації її Величности на вівторок 2 червня 1953. Її Величність за порадою відносних урядів зволила іменувати Коронаційну Комісію з представників Великої Британії, Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Південно-Африканської Спілки, Пакістану й Цейлону, які незабаром зберуться в Лондоні для обговорення всіх коронаційних справ публічного характеру".

Отже коронацію влаштовують і всіми коронаційними справами займаються держави-члени Брит. Комонвелту за посередництвом своїх представників у Коронаційному Комітеті.

Королева Єлисавета буде 38-им володарем, коронованим в Анґлії від часу завоювання її норманами в одинадцятому столітті. Однак вона буде тільки третьою в черзі володарів, коронованих у вівторок, а пятою з черги серед коронованих у місяці червні.

Чотирнадцять королів — від Вільгельма Переможця (1066) почавши, а на Єлисаветі І. скінчивши — коронувались у неділю, бо давній звичай велів, щоб „коронація короля чи королеви відбувалася завжди в неділю або інший святочний день". З вісімнадцятого століття почавши, цієї засади вже не придержуються і наприклад король Юрій VI. (батько теперішньої королеви) коронувався в середу, Юрій V. — у четвер, Едвард VII. — в суботу, а королева Вікторія — в четвер.

Корона, що нею правдоподібно будуть коронувати королеву Єлисавету II., має назву Емпіріял Стейт Кравн. Щоправда в минулому для тієї церемонії вживано корони св. Едварда, але в цьому випадку мабуть відступлять від того звичаю, бо ця корона є занадто важка (7 фунтів) тоді як корона Емпіріял Стейт важить малощо повер два фунти. Вона теж є особливим зразком ювелірної роботи, відомим у цілому світі. Зладжено її 120 років тому для коронуваня королеви Вікторії. Легка срібна основа цієї корони відрізняє її від золотої корони св. Едварда. Випосажена вона 2,733 діямантами, 277 перлами, 17 сафірами, 11 смарагдами та 5 рубінами. До тих дорогоцінностей згодом додано діямант Кюлінен ч. 2, що є меншою частиною славнозвісного діяманту, знайденого в Півд. Африці 1902 р. Діямант Кюлінен ч. 1, який є двічі більший від Кюлінен ч. 2, інкрустовано в головку скиптра, що його триматиме під час коронації королева Єлисавета II.

Семифунтову корону св. Едварда, що її можна бачити на поштових значках і монетах з часів володіння короля Едварда VII., зладжено для короля Карла II. після того як оригінальну корону св. Едварда знищили кромвелівці, поваливши на деякий час монархічний лад. Це золота, прикрашена численними діямантами, сафірами, смарагдами і перлами корона, заважка для будь-чиєї голови — королівської чи звичайного смертельника.

Серед інших традиційних дорогоцінностей, вживаних під час коронування володарів Великої Британії, є коронаційний перстень, відомий теж під назвою „шлюбного перстеня Анґлії". Такий перстень виготовляють для кожного короля, а після коронації він стає особистою власністю даного короля.

Британський міністер праці заявив, що уряд плянує збудувати здовж семимилевого шляху, яким проходитиме коронаційний похід, 98 тисяч спеціяльних крісел для чужосторонніх гостей і британських громадян. Квитки на ті крісла будуть продаватися по ціні 9.80—15.40 дол. Розподіл квитків серед британських громадян буде відбуватися за посередництвом урядо-

вих, робітничих, промислових і жіночих орґанізацій.

Очевидно, коронація стягне до Анґлії більше туристів як у звичайному році. Тому можна розраховувати, що ця єдина на багато років офіційна імпреза британської спілки народів цілковито оплатить себе із фондів, що їх ввезуть до Анґлії туристи, як і з пожвавлення в закордонній торгівлі, яке звичайно наступає після таких подій.

Немає найменшого сумніву, що коронація королеви Єлисавети II. буде для британців визначною пригадкою їхніх багатих і цінних традицій, а крім того на деякий час зверне очі всього світу на їхню країну, Велику Британію, країну безперервної традиції монархічної демократії, в якій справді на першому місці стоїть гідність людини.

МАЛИЙ, А ВЕЛИКИЙ РОЗУМ.

Був в Месопотамії магометанський священик Мегмет. І всі славили його за великий розум.

Раз на проповіді в мечеті (в магометанській церкві) пояснив він, що в Корані (в магометанськім св. письмі) сказано: "Хто багатий тут, буде убогим в раю; хто тут бідний, буде в раю багатим."

Того самого дня приходить до Мегмета бідний магометанин, Юсуф, і каже:

— Отче Мегмете, позич мені сто золотих, а я віддам їх тобі в раю, бо там буду багатим.

Зараз Мегмет поклав на столі 100 золотих і каже:

— Покищо скажи мені, що будеш з тими грішми робити.

— Куплю золота, — говорить Юсуф, — нароблю перстенів, продам і багато зароблю.

— А що дальше?

— Дальше накуплю дорогих шкірок, нароблю кожухів, продам і ще більше зароблю.

— А що дальше?

— Так буду робити, поки не стану великим багачем.

Мегмет забрав гроші і каже:

— Коли так, то ти грошей мені не віддасиш.

— Віддам, кленусь Аллахом (Богом), що віддам.

— Ні, говорить Мегмет, — ти себе дуриш і мене дуриш.

— А чому? Як дурю?

— Дуриш, бо не думаєш. Коли ті, що тут багаті, будуть в раю убогі, то і ти, що станеш багатим, будеш в раю до бідаків належати. Отже як ти зможеш мені віддати?

Пішов Юсуф, а по дорозі каже собі:

— Справді він мудріший від мене. Коли я став би тут багачем, то не міг би йому в раю віддати. А я про те не думав.

ЯЛИНКА

"Чом ти, сіра білочко,
Поглядаєш вниз,
Вушки нашорошила,
Опустила хвіст?"

— Тут пеньок малесенький,
Замела зима,
Тут росла ялиночка,
А тепер нема.

Хто зрубав ялиночку
Та й повіз саньми?
"Ти не сердся, білочко,
Це зрубали ми.

Ми її поставили,
В хаті у куті,
Забавки повісили,
На гілки густі."

Володимир Кохан.

На шляху державного визволення України

Цю статтю написав на наше прохання *п. Володимир Кохан,* екзекутивний директор Комітету Українців Канади, що на еміґрації в Европі був ґенеральним секретарем Координаційного Українського Комітету, і як такий відограв визначну ролю у створенню Української Національної Ради. *Ред.*

З переходом уряду Української Народньої Республіки й Української Армії в листопаді 1920 року з України на тодішню державну територію Польщі, що відбулося в боях під напором ворожих переважаючих сил, був започаткований новий етап української історії, що триває до сьогоднішнього дня. З того часу вся українська державна територія опинилася під владою окупантів, а правний уряд України опинився на вигнанні й був позбавлений всякої змоги відкликатися до українського народу та передати в його руки свій мандат, на основі якого він виконував свою працю. В такій ситуації залишилися до вибору лише дві дороги. Перша з них, це капітуляція перед завойовником, себто визнання факту доконаного насильства, й друга дорога, це дальша боротьба з окупантом всіма можливими способами, щоб звільнити від нього українську державну територію і встановити на ній правний уряду. Уряд Української Народньої Республіки вибрав другу дорогу. В найстрашніших умовинах еміґраційного життя, коли урядові станиці й рештки Армії були за дротяними засіками, що їм приготовив тодішній польський союзник, провідні українські люди не впали на дусі й з вірою, що заслуговує на найвище признання, повели свою працю дальше. З нинішнього погляду на той минулий час мусимо всі в глибині своєї душі признати, що це рішення українського уряду врятувало українську справу, як міжнародню проблему. Хоч нині по тридцять двох роках Україна ще находиться під окупантом, то не може бути для нікого ніякого сумніву, що остаточна перемога наближається.

Лише подумати на хвилину, що воно було б, як би на чолі тодішнього уряду Української Народньої Республіки стояли слабодухи і як би вони були вибрали дорогу "реальної політики", що подиктувала б була їм якесь зговорення з окупантом. У такий спосіб вони були б запропастили цілий зміст історичного Четвертого Універсалу, що по довгих віках кривавої неволі сповістив українському народові його найвище право на вільне життя і створив для справи української державности важливі факти правного значіння також на міжнародньому форумі. Як далеко бідніші ми всі були б нині, як би було прийшло до перекреслення того Універсалу з 22 січня 1918 року й вдруге була б повторилася така, чи подібна, подія, як з Переяславом в 1654 році, на яку при кожній нагоді ще нині по триста роках покликуються вороги української державної справи. На щастя так не сталося і хоч шлях, по якому пішов тоді український уряд, був для нього й для всього українського народу правдивою Голгофтою, але це врятувало державну думку України, й раз назавжди вирвало її з тенет всякої спекуляції, звідки вона не була б.

Західні Землі України.

Та заки постигла уряд Української Народньої Республіки незавидна доля скитальщини, Західньо-Українські Землі були вже від половини 1919 р. під окупацією Польщі. В тому часі ще не було остаточної децизії щодо тої ча-

стини державної території України, бо вона була формально прилучена до Польщі щойно на основі рішення Ради Амбасадорів у Парижі 15 березня 1923 року. На цій українській території витворився був стан спротиву українського населення проти Польщі, який виявлявся в революційних діях і бойкоті, згадати б лише бойкот військової повинности й податків, перепису населення, чи виборів до польського сойму в 1922 році.

Такий стан не міг очевидно створити пригожого ґрунту для співпраці між урядом Української Народньої Республіки який найшовся примусово на території Польщі й був змушений з того факту випроваджувати відповідні висновки, а з другої сторони українським політичним і революційним проводом на Західньо-Українських Землях, що продовжував з Польщею дальше боротьбу. У висліді між ними заіснувала була тоді небезпечна прірва, підкреслена ще до того відомим Варшавським договором між урядами України й Польщі, з квітня 1920 року, що на Західньо-Українських Землях було толковане в деяких кругах як зрада української державної справи.

У висліді тих непорозумінь прийшло було до відчуження обох чинників і воно вдержувалося навіть тоді, як до того вже не було ніяких більше причин. Ще навіть в тридцятих роках між двома світовими війнами в краю і заграницею на форумі Женевської Ліґи Народів давали себе відчути непорозуміння і двоторовість української політики, що очевидно не могло мати для неї ніяких позитивних наслідків. Щойно з хвилиною, як українське населення Галичини в 1928 році взяло участь у виборах до польського сойму й була вибрана перша українська парляментарна репрезентація, почалася велика ревізія поглядів на минуле. Поволі провідні люди наближувалися до себе й обговорювали дороги й методи до тої самої цілі. Почало тоді рости більше розуміння для ширшої політичної акції і її практичного вияву в тактиці. Коли ж мимо цього ще до другої світової війни не дійшло до цілковитого зговорення на один спільний плян, то це тільки тому, що на перешкоді станули зовніші події, що прийшли зі скорістю лявіни й створили зовсім іншу політичну ситуацію.

Нездібність польської політичної думки.

З віддалі часу при згадці про Польщу можна без страху за помилку ствердити, що вона була чи не найбільшою причиною наших внутрішніх труднощів у часі між першою і другою світовими війнами. Своєрідна протекція, що її одержала Польща в західніх демократичних державах, не стала для неї поміччю, а нещастям. Будуючи на цій протекції, польська політична думка й польські уряди не були здібні потрактувати серйозно загрози свого положення між двома імперіялістичними потугами — Росією і Німеччиною, і не здобулися на ніяку позитивну концепцію. Заключенням миру з Москвою в Ризі в березні 1921 року Польща зірвала в односторонній спосіб усі свої політичні зобовязання у відношенню до України й це було пророчистим доказом, що в польських кругах побідила концепція Андрусова.

Польща між двома світовими війнами не була тим партнером, з яким можна було б до чогось путнього договоритися. Цей факт ударемнив всяку можливість для ведення широкої акції визволення України з території Польщі.

Вільна Україна для такої Польщі, як вона була між двома війнами, була небезпекою, бо дрібний польський еґоїзм був завжди оповитий страхом перед втратою етноґрафічних українських земель,

без яких, здавалося тоді польським політикам, Польща не могла б існувати. В цій ситуації уряд УНР переносив майже незамітно, але систематично, свої важні аґенди враз з людьми на Захід. Головний політичний центр був перенесений до Парижа й туди виїхав був зі своїми плянами й надіями Симон Петлюра. На ділі це було відвязання уряду УНР від всяких політичних надій на Польщу. Про це з тактичних причин

Симон Петлюра.

не говорилося, бо в Польщі залишалося ще багато українських політичних еміґрантів. Це не була легка проблєма маневрувати з тодішніми польськими кругами, щоб рятувати людей і паралїжувати впливи совітських розвідок і політичних представників. Уже тоді большевики за всяку ціну намагалися дістати до своїх рук українських політичних еміґрантів, бо вони добре знали їхню ціну. Ця незвичайно відповідальна ділянка припала була Варшавському центрові УНР.

Друга світова війна.

Про неї багато говорилося і її передбачували, а все ж вона прийшла як би велика несподіванка. Це головно тому, що демократичний табор західніх держав й Америка не доцінив був належно того, що діялося між двома війнами в Европі й не випровадив з того для себе відповідних висновків. Перша світова війна його змучила, а Версайська система побудови нового ладу в Европі заколисала до спокою. Нікому не бажалося заглянути трохи глибше. Женевська Ліґа Народів з її безплідними й безконечними балачками затратила всякий авторитет і вбивала в людей здоровий глузд. У такім стані нагромаджувалися в Европі вибухові сили, зразу як протест проти того стану речей, а чим далі, як ненависницький нищівний комплекс. Все це виладовувалося опісля у війні в таких жорстокостях, що заплатили за це мільйони невинних людей своїм життям. З вибухом другої світової війни наступила для українського народу нова страшна доба, бо саме на українських землях розгравалися головніші воєнні дії, українські міста й оселі зникали з лиця землі, змінюючи по кілька разів одного окупанта на другого. Нема в людській мові таких слів, щоб усе вірно описати. А вкінці в кінцевій фазі тої драми мільйони українських людей мусіли покинути рідну землю, щоб тільки заховати себе фізично.

Друга світова війна, це та війна, що про неї справедливо говорив Едґар Снов, побувавши в Україні напередодні її закінчення — що Україна заплатила за неї найбільший рахунок.

Українська політична еміґрація.

Роля української політичної еміґрації ще недоцінена. На це складаються ріжні причини, а головне те, що ми ще за близько тієї події і дивимося на неї ще надто очима сучасників. У той спосіб бачимо багато всяких дрібниць, а не бачимо ще головного мотиву. Говоримо про неістотні

речі чисто людського порядку, але ще не доходимо до великої історичної суті, що єдина остане за якийсь час тривалим елементом, а все інше, про що тепер нераз так гаряче дискутуємо, піде в непамять.

Теперішня українська політична еміґрація в історичнім аспекті є подією того самого порядку, що була політична еміґрація в часах гетьмана І. Мазепи, тільки що вона численніша, ріжнородніша й з абсолютною ясною політичною ціллю. І це власне суть, а не те, що між політичну еміґрацію замішався якийсь процент нікудишнього елементу, чи якісь інші дрібниці. Так воно було завжди й перебільшувати значіння цього нема ніякої рації.

Не є також траґедією політичне зрізничкування тієї еміґрації і темпераментність її політичного вислову. Важний сам факт протесту, що мільйони українських людей, всіх шарів населення від простого робітника й селянина до професорів університету, враз з політичним проводом, всі, хто лише мав фізичну змогу це зробити, задемонстрували перед світом свою свідому волю в імя української державної справи. Що значить для людини такий протест, на практиці кожний знає. Передусім треба мати відвагу покинути свій цілий дорібок, розлучитися з родиною і окруженням, покинути рідну землю. Більшої жертви людина не може принести для добра свого краю, бо це рівнається жертві самого життя.

Спроби замирення.

Як уже була згадка вгорі, українські політичні центри ще до другої світової війни робили ріжні старання, щоб допровадити в українськім національнім таборі до конечного ладу й єдности. Цим питанням цікавилися не лише політичні діячі, але про нього говорили бесідники з народу на політичних вічах і при інших нагодах. Це правда, що з того говорення на тему єдности виходила небезпека примітивізації політичного життя, бо часто замість орґанічних — творчих елементів підкладано для тієї єдности механічні елементи. Але туга за єдністю в політичних справах існувала й чим далі вона набирала сили й правильного змісту. Було багато ріжних консолідаційних заходів, що покінчилися невдачами. Головна причина їхніх неуспіхів походила з того, що ініціятори підходили до тієї важливої проблеми хоч напевно в добрій вірі, але з своїх партійних позицій. Не вдався був також новіший задум довести до єдности через зговорення політичних лідерів, що світоглядово репрезентували республіканський, монархістичний і націоналістичний табори. Для кожної людини, що мала достатньо вироблений погляд на справу, було ясно, що в такий спосіб не дасться нічого зробити. Щоб погодити політичні партії, треба підійти до них з ініціятивою не міжпартійного зговорення, а з державницькою плятформою.

Кілька завваг про політичні партії.

Упрощене поняття єдности є так само небезпечне, як її відповідник з противної сторони — анархія. Скрайнім висловом такого упрощення є теза, що до єдности можна дійти через ліквідацію політичних партій, або кажучи інакше, що саме існування політичних партій є перешкодою для осягнення єдности. На жаль такі нерозважні думки були поширені в українськім суспільстві й вони перешкоджали, а то й унеможливлювали довгий час раціональну політичну працю і справжню творчу єдність. Вони спричинили багато всякого лиха й запропастили надармо багато цінної енерґії. Та мабуть інакше воно не може бути. Кожний нарід мусить у своїм розвитку переходити всі ща-

блі й здобувати свій власний досвід. Досвід інших не має переконучої сили і тому нераз історичні помилки повторяються, здавалося б, без всякого сенсу. Все це походить тільки з людських слабостей, які виступають нераз з такою силою, що її неможливо справити на правильний шлях і єдиним лікарем є час і жертви.

Політичні партії не є ніяким нещастям для народу. Зовсім навпаки — вони є рушійшими центрами й виразниками його політичного життя. Їх вартість залежна від загального розвиткового стану народу. Чим вища загальна культура, чим вищий рівень політичного життя, тим кращі політичні партії. Там де нема культурного життя ,там не може бути мови про боротьбу суспільних і політичних ідей, а враз з цим там не може бути політичних партій. Буває, що політичні партії, як все інше в цьому світі, старіються і деґенеруються. Але навіть в такім випадку не може бути оправдання для ліквідаційної думки, бо само життя виправить слабі місця і орґанічним порядком їх реґенерує, або заступить іншими. На такі процеси слід дивитися з великим зрозумінням і розвагою та не допускати до крайностей.

Розглядаючи питання українських політичних партій, пригадаймо собі такий немаловажний факт, що політичне відродження українського народу, в точнім сенсі того слова, має за собою несповна три чверти століття. Під російською окупацією українське політичне життя почало проявлятися вперше після революції в 1905 році, а в границях Австро-Угорщини хоч дещо скорше, то все ж політичний характер прибрало щойно на початках двадцятого століття. Перші українські політичні партії в своїх програмах з природи речі були майже революційного характеру Конечність виходити з реальних позицій і вдержати контакт з народом, що по століттях неволі опинився в жахливих культурних й економічних умовинах та підтягати життя вгору, це була основна аксіома тодішніх політичних партій і треба признати, що це вони робили з великим успіхом. Та на той нормальний розвиток судьба призначила дуже мало часу. Прийшла перша світова війна й вона застала український політичний табор ще далеко неприготованим до тих обовязків, що на нього звалилися. Багато треба було заступати більше, чи менше вдалими імпровізаціями. Там, де треба було сотень тисяч людей, мусіли робити одиниці, що розуміли тодішню історичну добу й свою відповідальність. Якщо глянути на те, що в тих умовинах зробили українські люди, то без перебільшення можна сказати, що вони випровадили українську справу на широкий міжнародній шлях. Це прямо переростає всяку уяву, скільки то енерґії і невичерпаної ініціятиви мали наші батьки, що до них тепер ми так нераз легковажно відносимося. Але в тому часі на писання нових партійних політичних програм, коли треба було робити державне діло, не було часу. Розвоєва нитка політично-партійного життя була перервана. В міжчасі виростали вже діти на мужчин. Їх уже не могли вдоволиит ті програми, що вони їх застали в політичних партіях.

Тоді була добра нагода поробити глибокі конструктивні реформи в цілому українському партійно - орґанізаційному житттю і впровадити до нього свіжі молоді сили. На жаль це не сталося. Українська патріотична молодь на Західньо-Українських Землях опинилася в своїй масі не тільки поза українськими політичними партіями, але станула в боротьбі проти них. Почали діяти погубні кличі, що українські політичні партії, це табор зради й опортунізму та що єдине спасіння — підпілля. В такий спосіб витворилася страш-

на в наслідках прірва між поколіннями й життя українських політичних партій, як би на чиєсь замовлення, було вдарене в найболючіше місце — політично-партійного доросту. З другого боку підпільно-революційний табор чим далі мав більші труднощі в доборі провідного елєменту. В той спосіб було викривлене ціле життя народу, що позначило себе траґічними внутрішніми міжуособицями. Діти стали проти своїх батьків, а з часом почали ділитися між собою і взаїмно себе поборювати. Більшого нещастя не можна було собі уявити. Нераз здавалося, що над життям нашого народу на Західньо-Українській території, а особливо в Галичині, запанував демон самовинищення.

Політичні партії на еміґрації.

Щоб відібрати большевикам можливість якихбудь шкіливих політичних експериментів, українські політичні партії на Західній Україні вирішили на час окупації припинити свою діяльність. Між українцями не було вже тоді таких наївних людей, щоб вірили в можливість леґального існування в совєтській системі вільних політичних партій. Той крок українських політичних партій, як показалося опісля, був розумний і конечний. В інших країнах большевики застали політичні партії і зробили їх очевидно своїм інструментом для розкладу й нищення власного народу. Проводи українських політичних партій опинилися на еміґрації ,але багато провідних людей і маси орґанізованого членства не мали змоги виїхати. Вони перші стали жертвами терору — їх просто мордували, або засилали в сибірські тундри на певну загибіль.

В найтяжчих умовинах життя на еміґрації в західній Европі, а головно в найбільшім скупченню української еміґрації в Німеччині, відновилася праця українських політичних партій. Тут стрінулися зі собою вперше у великім числі громадські діячі з усіх українських земель. Почалися взаїмні дискусії і ближче пізнання. Це була справді велика хвилина, хоч над нею сильно тяжілі ненормальні таборові умовини.

Хорунжі державного прапору України.

Уряд Української Народньої Республіки опинився також у трудних таборових умовинах. Описати їх тут нема можливости, але те, що тут належить підкреслити для історії і що є особливо важне, що той уряд цілковито переносив свою недолю нарівні з іншими українськими таборянами так, як від виходу з України він ніколи не мав спеціяльних привілеїв і в нікого за ними не шукав. Він завжди був разом з людьми й ріжниця була хіба та, що небезпека була для нього серйозніша, як для звичайних еміґрантів і труднощі життя більші. Про це слід говорити з найбільшою сатисфакцією, бо також в тому є тривалий елємент визвольної справи України. Уряд УНР в своїм особовім складі змінювався, але незмінною оставала воля тих людей виповнити на чужині совісно обовязок хорунжих державного прапору України. Люди, що несли той прапор, були тільки людьми, вони могли робити помилки, але нашого державного прапору вони не кинули на чужу вулицю і заховали його для України таким чистим і непорочним, як його одержали. Кров Симона Петлюри і жертва життя та велика посвята багатьох провідних людей на ріжних постах державної системи УНР з президентом Андрієм Лівицьким на чолі остане тривалим джерелом науки й посвяти прийдешнім поколінням України.

Консолідація українських політичних сил.

Довгі роки уряд УНР робив заходи через своїх передових лю-

дей для налагодження розходжень між українськими політичними партіями та для наладнання цілого українського партійного життя на єдино можливій державницькій плятформі традиційного уряду УНР. Але ці заходи не вдавалися і треба було з конечности відкладати їх на пізніший час. Були також ріжні й в ріжнім часі такі самі спроби від українських політичних партій. Так поволі прибирала на силі державницька думка у всіх політичних середовищах і цим ґрунт для нових заходів ставав певніший.

Так щасливо склалося, що в 1946 році приїхав з Канади до Европи Президент КУК о. д-р В. Кушнір. В німецькім місті Офенбаху відбувалася його розмова з нинішним Президентом УНР Андрієм Лівицьким. В тій розмові була відзначена, як справа найбільшої

Наступник С. Петлюри, президент А. Лівицький.

ваги, — консолідація всіх українських політичних сил. У висліді узгіднених напрямних поступовання ,що були прийняті під час тої розмови, відбулися невдовзі після цього в другім німецькім місті Франкфурті під проводом о. д-ра В. Кушніра розмови всіх українських політичних партій. Це вперше від довшого часу засіли зі собою при одному столі всі українські політичні партії. У висліді тих розмов був створений т. зв. Український Контактний Комітет. Це направду була велика подія. Велика радість запанувала з того успіху, всюди, де жили українці. Кожна українська людина відчула в тому моменті свою більшу вартість і глибше зрозуміла сенс свого скитання по світі. Між людьми наступило зближення і краща співпраця. У всіх загорілась надія, що українська спільнота віднайде спільну мову.

Провідні громадські й політичні діячі не спинилися на першому кроці. Почалася праця над оформленням статуту для більше постійного консолідаційного твору Координаційного Українського Комітету. В 1946 році Координаційний Український Комітет (КУК) був уже довершеним фактом. Правда, не обійшлося і тут без несподіванок. Напередодні остаточного оформлення одна з українських політичних ґруп, що брала цілий час участь в праці над статутом, а саме ОУН/с (така була тодішня назва групи у проводі з С. Бандерою) виступила з цього першого всеукраїнського координаційного осередку політичних сил.

Координаційний Український Комітет (КУК).

На початках свойого існування европейський КУК стрінувся з важкими проблемами, Першою між ними була відома ще й дотепер суперечна концепція ОУН — УПА — УГВР — (Орґанізація Українських Націоналістів — Українська Повстанча Армія — Українська Головна Визвольна Рада). Вона викликувала незвичайно гостру полєміку. Прихильники тієї концепції виступили з твердженням, що названі вгорі три установи творять на рідних землях суверенні державницькі атрибути всього українського народу та що українська еміґрація має лише єдиний вибір їм підпорядкуватися. Для інших українських людей і політичних партій зіставлення тих трьох установ поруч себе, що представляли одну українську політичну партію (ОУН) з військом (УПА) й урядом (УГВР), не було легке до прийняття. В такій постановці справи люди передбачували велику небезпеку для української визвольної справи. З другої сторони людям, що були добре ознайомлені з совітською дійсністю, не містилося в голові, щоб там було доцільно і можливо творити свого роду державу в державі.

Такі й подібні справи були предметом живої, а нерідко запальної дискусії на сторінках української еміґраційної преси, по ріжних таборових установах і житлових приміщеннях. В однім випадку КУК був змушений в своїм комунікаті публично вияснювати, що УГВР була створена лише одною українською орґанізацією ОУН (під керівництвом С. Бандери) в 1944 році та що твердження прихильників УГВР, що до УГВР увійшли всі українські політичні партії, не має фактичної основи. Зібрані тоді в звязку з цим у КУК заяви від політичних партій катеґорично заперечили такому твердженню ОУН/с.

Та важніше всього, що в КУК від самого початку було зрозуміння конечности для глибшої і тривалішої політично орґанізаційної основи. Вже на самому початку існування КУК почалися дискусії на тему зговорення з Державним Центром УНР. До КУК уряд УНР надіслав проєкт створення україн-

ськими політичними партіями передпарляменту на традиційній державній плятформі УНР. Той проєкт був предметом поважної дискусії, але виявилося, що його практичне здійснення через КУК не буде можливе. Тому всі партнери погодилися на те, що цю справу, з огляду на її вагу й характер, буде практичніше розвязувати поза КУК ,на спеціяльній і виключно для тієї цілі призначеній комісії.

Уповноваження для проф. І. Мазепи.

Від часу заіснування Координаційного Українського Комітету почали наладнуватися живі звязки політичних діячів з Державним Центром УНР. Табір у Майнц-Кастелі, що був осідком перебування Президента Андрія Лівицького й членів уряду УНР, відвідували часто лідери всіх політичних партій без виїмку. Там відбувалися в тому часі всі важніші політичні конференції. Конкретним виявом того конструктивного наближення і співпраці українських політичних чинників між собою було широке уповноваження уряду УНР для проф. І. Мазепи для розмов з усіма політичними партіями в цілі створення Української Національної Ради. Той факт був прямим висновком попереднього консолідаційного процесу, починаючи від розмов в Офенбасі й Франкфурті почерез Контактний, а пізніше й Координаційний Комітет. Підчас розмови, що її мав у тому часі автор цих рядків у Майнц-Кастелі з Президентом А. Лівицьким і членами уряду, була намічена практична програма й тактика спільної діяльности між КУК і акцією проф. І. Мазепи.

Вибір проф. І. Мазепи й доручення саме йому великої справи поєднання українських політичних сил на українській традиційній державній плятформі, був без сумніву найкращою персональною розвязкою. Всі, що мали щастя співпрацювати в тім часі з тією людиною, мусіли пізнати в ньому високі прикмети справжнього державника. Особисто скромний і ретельний в своїм відношенню до людей, вимагаючий найбільше від себе самого, працьовитий і осторожний до всього, що відносилося до справи. А виконати доручену йому місію не було легким завданням. Передусім при однім

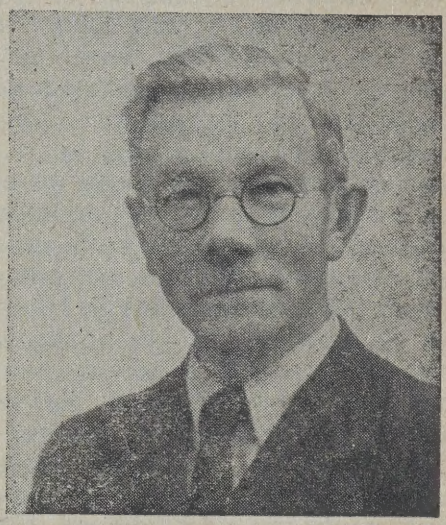

Ісаак Мазепа (1884—1952),
перший і майже до самої смерти голова Виконного Орґану УНРади.

столі в комісії, яку очолював проф. І. Мазепа, засіли до практичної праці політичні діячі з ріжних політичних середовищ не лише з ріжними поглядами на справу, але й ресетиментами з минулого. Це чисто людська річ і не можна її нерозважно засуджувати, але в таких випадках воно не є легко спрямовувати зір людей виключно наперід. І в тому помагав найбільше особистий примір проф. І. Мазепи. Він, старша віком людина, з правдивою посвятою і молодечим ентузіязмом повторював у тяжких хвилинах свої незабутні слова — "а справа таки перша". В тих його скромних словах було джерело надхнення, що пригадувало й заохочувало йти вперід.

Уряд, чи Комітет.

Комісія, що працювала над практичною розвязкою ініціятиви Державного Центру УНР, мала широкі можливости дискусії. Поки вона випрацювала законопроєкт, на якому заіснувала Українська Національна Рада, була неограничена можливість для всіх партнерів передискутувати основні справи української політики у внутрішнім і зовнішнім аспекті. Передусім з найбільшою дбайливістю розглянено проблєму існування екзильного уряду УНР. Його неперервана традиція і леґітимність та абсолютна конечність його дальшого існування аж до того часу, як український нарід на рідних землях буде могти вільними виборами встановити собі інший уряд, це були основні ствердження всіх політичних партій. Ще нині є такі люди, що не розуміють великої ваги й далекосяжности того рішення. Подекуди ще нині підноситься критика — мовляв — не треба було "творити" Уряду, а Комітет, бо з урядом незручно вести заграничну політику, ніхто з екзильним урядом не буде офіційно говорити і т. п. Все це безпідставні заміти, що не є нічим іншим, як небезпечним упрощуванням важних проблєм. Наділі, як про це вже на початку була мова, екзильний уряд УНР існував від хвилину свого виходу з України, маючи до того демократичну й правну основу. Весь час свого перебування на чужині той уряд, маючи таку важливу леґітимацію від самого українського народу, виступав нераз перед міжнародніми політичними й державними чинниками в обороні державної справи України й ніхто інший, а лише він, міг говорити від імені всього українського народу в протиставленню до насадженої Москвою в Києві своєї аґентури, що на міжнародньому форумі виступає офіційно, як уряд України. Очевидно, "реальна" політика демократичних країн не допускала можливости офіційного визнання екзильного уряду УНР за справжній уряд України. Це може розуміти навіть дитина й про це нема що говорити. Але, як би — на приклад — уряд УНР був себе самий зліквідував і коли б на його місце заіснував був якийсь "Комітет", то його був би хтось визнав? Ясно, що від цього нічогісінько не змінилося б у відношенню до української державної справи на краще, але це напевно мало б фатальні наслідки так на зовнішньому, а ще більше на українському внутрішньому фронті. Передусім ми були б тим признали доконаний факт завойовання України й перервали б безповоротно нитку української державности, установленої Четвертим Універсалом 22 січня 1918 року. Це був би історичний злочин, якому рівного в українській історії ще не було. Тут ні при чому всякі анальоґії з іншими країнами, що були також завойовані Москвою і не мають своїх екзильних урядів. Вони їх не мають, бо не могли мати. Уряди тих країн не виходили на чужину, як це зробив уряд УНР. Вони оставали в своїх країнах в надії, що якось їм дасться примирити з окупантом. Візьмім для прикладу до уваги хоч би те, що було з урядами в Чехії, Мадярщині і в інших т. зв. тепер сателітних державах. Уряди тих держав оставали на місці й щойно, як їх почала Москва ліквідувати, то поодинокі члени тих урядів вивтікували за границю. Але це були лише одиниці й було б справді неповажно, як би вони були творили в такій ситуації екзильні уряди. Єдиний польський уряд еміґрував з Польщі перед німецькою інвазією в подібний спосіб, як уряд УНР і тому він задержує свій екзильний уряд в Лондоні і має до нього узасаднену рацію.

На внутрішнім українськім фронті ліквідація уряду УНР і встановлення на його місце якогось

комітету, була б неменшим нещастям. Для людей, що вміють на справу дивитися тверезо й без всяких упереджень, може бути ясним, чим у нашій дійсности був би комітет, який прийшов би був на місце законного уряду УНР. Такий комітет був би протривав недовго і в дуже короткім часі було б уже кілька комітетів, що були б себе взаїмно поборювали, й цілком певно була б з того вийшла така біда, з якою ніхто не міг би був собі дати ради. Тому дякуймо Богу, що наші українські провідні люди в час творення Української Національної Ради зрозуміли глибокий сенс поєднання на плятформі уряду УНР.

Теперішня структура Українського Державного Центру.

Ця найвища установа українського народу складається передусім з Української Національної Ради, що до неї входять через своїх послів на паритетній основі українські політичні партії. Це український передпарлямент на чужині і він буде діяти до часу перших виборів на звільнених землях України. Другим чинником, що виконує постанови Української Національної Ради, є уряд УНР, або, як він прийняв собі назву у виступах назовні, Виконний Орґан Української Національної Ради.

Третім чинником, що поєднує законодатні й виконні функції та є назовні найвищим репрезентантом Українського Державного Центру, є президент УНР. По смерти Симона Петлюри, згідно з українським державним законом про переємство влади, цю найвищу функцію повнить тепер президент Андрій Лівицький.

Поза Українським Державним Центром залишаються тепер дві політичні орґанізації — Союз Гетьманців Державників й Орґанізація Українських Націоналістів-революціонерів. Ця друга орґанізація, що була під проводом С. Бандери, а тепер Я. Стецька, належала довший час до Української Національної Ради, але опісля виступила. Треба надіятися, що чимраз більше прихильна опінія для Українського Державного Центру і конечність українського правопорядку приєднає до нього ще тих дві українські політичні орґанізації і в той спосіб консолідаційна ініціятива уряду УНР з 1947 року була б впонві завершена.

Проблєма державного устрою України.

Приступаючи до творення Української Національної Ради, ніхто не мав на увазі перерішувати наперід, який має бути по звільненню України її державний устрій. Навпаки, всі українські політичні орґанізації неодин раз виразно заявляли, що ця справа мусить бути залишена до вирішення самому українському народові. Дехто мабуть через непорозуміння вважає, що коли Українська Національна Рада навязала своє існування до республіканського Державного Центру, то тим самим уже перерішена справа майбутнього державного устрою України. Такого непорозуміння не повинно в нас бути. Це була б засаднича помилка, як би на еміґрації брався хтось за таку справу. Це факт, що останній устрій України був республіканський і через те на еміґрації опинився республіканський уряд, але це ще нічого не перерішує. Українські політичні партії, творючи Українську Національну Раду, навязували до **Українського** Державного Центру й в цім випадку його республіканський характер не був для них ніякою проблємою. Це був власне державницький, а не партійний підхід до справи, і лише так можна робити державне діло. В тому була саме найбільша побіда української державницької думки, бо навіть ті зпоміж українських політичних орґанізацій, що могли мати з минулого навіть

оправдані застереження до українського республіканського ладу в Україні, визнали для себе зобовязуючим державницький принцип. Справа державного устрою України й побудова цілого державного апарату від самої гори до найнижчих низів зарезервована тільки для Установчих Зборів України, що їх вільними голосами вибере український нарід. Те, що має зробити теперішній Український Державний Центр, це довести українську державно-визвольну справу до щасливого закінчення і здати з тієї своєї праці звідомлення українському народові. В тому наша основна фільософія і розуміння правопорядку.

Визвольна справа України й українці Канади.

Українці Канади, зорґанізовані в своїх громадських орґанізаціях й обєднані в Комітеті Українців Канади, цілим своїм серцем близькі справі визволення України. Будучи горожанами Канади, вони знають добре свої горожанські обовязки й свої права вільних горожан. Тут є великі можливости допомоги для визволення України. Що ця справа їм близька, доказує статутова постанова, що вміщена між цілями Комітету Українців Канади такого змісту: "перед Урядом та громадянством Канади бути речником слушних змагань української нації до державної незалежности на заселених нею землях Европи й зі становища канадійського громадянства давати українській нації моральну й матеріяльну поміч, скеровану на остаточне визволення української нації з-під ворожих окупацій на її землях і до відбудови Української Суверенної Соборної Держави.

А у відношенню до обговорюваної вгорі теми III. Конґрес Українців Канади постановив слідуюче:

"Третій Конґрес Українців Канади підтверджує позитивне становище Комітету Українців Канади до факту створення Української Національної Ради, проголошене в жовтні 1948 року. Конґрес вірить, що відбудова Української Соборної Суверенної Держави може бути довершена через консолідацію усіх політичних сил українського національного табору довкруги Української Національної Ради. Конґрес підкреслює, що Українська Національна Рада повинна дальше змагати до повного обєднання решти українських політичних сил, що дотепер є ще поза нею. Конґрес апелює до тих, що досі є поза Українською Національною Радою, щоб вони вможливили включення себе до консолідаційного фронту Українсцької Національної Ради.

"Третій Конґрес Українців Канади закликає все українське громадянство Канади і надальше давати повну моральну й матеріяльну підтримку політичній і визвольній акції Української Національної Ради".

Виходить з того, що на шляху до вільної України Український Державний Центр УНР не є осамітнений. Він має запевнену піддержку українських людей в Канаді й треба надіятися, що вона буде чимраз далі щораз більша. Великі справи дозрівають на протязі довшого часу. Такий їх закон, що вони мусять рости спершу в глибину.

Консолідація українських політичних сил в Европі, піддержана в самих початках українцями Канади, остане тривалою і незнищимою сторінкою їх допомоги українській визвольній справі й по тому шляху піде їх праця.

Мирослав Стечишин

(В пяті роковини смерти).

Вже пять років минуло від смерти Мирослава Стечишина, а я ще не можу примиритися з думкою, що його вже немає між живими; от так здається, що він тільки кудись виїхав — на зїзд, або з відчитом і, як це бувало, вернеться, зайде до друкарні, розпитає, як нам без нього поводилося, а ми знов спитаємо, як йому пішло...

Хоч вже минуло пять років від його смерти, але ще не можемо привикнути до того, що він вже ніколи не вернеться...

Мирослава Стечишина не можна забути. Він був великою людиною, гарною людинаю, дуже багато зробив на культурно-освітному, орґанізаційному і громадському полі між українцями в Канаді. Як редактор „Українського Голосу", як член Союзу Українців Самостійників, Української Греко-Православної Церкви в Канаді, „Взаїмної Помочі" і член багатьох товариств місцевого характеру — всюди був на переді і в кожну установу вложив багато свого розуму, хисту і своєї великої душі.

Мирослав Стечишин приїхав до Канади в 1905 році. Однак я його пізнав аж в 1921 році. Коли я в 1913 році приїхав до Вінніпеґу до праці в „Українськім Голосі", його вже не було у Вінніпеґу. Однак про нього згадували його знайомі і я довідався, що по приїзді до Канади він, Т. Д. Ферлей і ще дехто, поїхали до Каліфорнії і там з священиком-козаком Гончаренком заснували братство (про яке М. Стечишин написав в одному з календарів „Українського Голосу"). Опісля Мирослав Стечишин і Т. Д. Ферлей вернулись назад до Канади, до Вінніпеґу. Мир. Стечишин був редактором „Робучого Народу". А коли я приїхав до Вінніпеґу, він виїхав до Едмонтону, де був редактором „Новин". Опісля він знову поїхав до Зединених Держав, де був редактором „Народної Волі" в Скрентоні. Більшу увагу на себе він звернув тоді, коли став секретарем Представництва Української Народньої Республіки. Від цього Представництва він їздив до Головного Отамана Симона Петлюри, що вже тоді був в Тарнові, в Польщі. По упадку Української Держави перестало існувати українське Представництво у Вашинґтоні, а в 1921 році Мирослав Стечишин приїхав вже втретє до Канади, де став редактором „Українського Голосу" і був ним до смерти в 1947 році.

Небагато людей знають, що робота редактора українського часопису не є легкою. Це знають тільки ті, що стоять близько видавничого підприємства. Редактор завсігди занятий; він мусить писати статті, новинки, справляти рукописи, часами такі, що їх тяжко читати, робити переклади, читати коректу і т. п. Мир. Стечишинові на це все не ставало звичайних „робітничих" годин, отже мусів працювати і поза години.

Яким редактором був Мир. Стечишин, про це нема потреби мені писати. Про це знали всі читачі „Українського Голосу". Однак мені відомі випадки, що навіть його політичні чи ідеольоґічні противники давали йому признання за його редакційні статті та бистрий орієнтаційний хист в ході світових подій, а зокрема відносно українського питання.

Про його редакційні статті вкоротці можу сказати, що вони мали сильний вплив на читачів. І тому ті, що постійно читали його статті, ставали свідомішими громадянами українцями.

Мирослав Стечишин не боявся висловити своїх думок навіть тоді, коли могло здаватися, що краще

мовчати. Для прикладу пригадаю одну з його редакційних стать. Це було тоді, як Гітлер поповнив блискавичний наїзд на Совітський Союз. Коли большевицькі війська уступали перед німецькими, Сталін наказав палити все збіжжя на полях в Україні, щоб німці не дістали його в свої руки. Чи цим наказом Сталін пошкодив німцям, то це знак питання. Однак ним він зробив Україні страшенно велику шкоду. Канада була тоді в союзі з Совітським Союзом і деякі анґлійські ґазети висловлювали вдоволення з „осмалювання землі" на Україні. Мирослав Стечишин гостро виступив проти цього осмалювання землі України, а нашим людям в Канаді стало легше, бо побачили, що навіть і у воєнний час можна постояти за правдою.

Те що Мирослава Стечишина, як редактора, поважали і числилися з ним не тільки свої, але і чужинці вказує такий приклад: Під час другої світової війни Зединені Держави і Совітський Союз були у війні союзниками проти Німеччини. Популярний американський журнал „Лайф", мабуть тому, щоб приподобатися Москві помістив ілюстровану історію Росії і зачислив українських князів до росіян. Редактор „Лайф" прислав спеціяльно одно число Мир. Стечишинові і просив, щоб він написав про цю „Історію Росії" рецензію та висловив свою опінію. Мирослав Стечишин відписав йому довгого листа. На цього листа редактор „Лайф" прислав свого рода вибачливе оправдання і зазначив, що через тодішні обставини і світову політичну ситуацію йому годі друкувати це спростовання.

Мирославові Стечишинові вистарчало праці щоб виконувати тільки обовязки редакторські яких було досить багато. Ставши однак редактором „Українського Голосу", він стрінувся і з поважними громадськими обовязками і взявся до праці, бо цього вимагала українська справа.

Він став членом Українського Народного Дому у Вінніпеґу і був часто членом його заряду.

Мирослав Стечишин належав до оснувателів „Взаїмної Помочі" і був там через роки головою. Для „Взаїмної Помочі" він віддав дуже багато свого часу і труду. Тепер „Взаїмна Поміч" стоїть на сталій асекураційній системі і головною ціллю її є приєднувати все більше нових членів. А в початках через довгі роки провідники „Взаїмної Помочі" багато працювали, щоб ту орґанізацію збудувати, поширити і щоб поставити її на сильнім фундаменті. І от через те між членами „Взаїмної Помочі" досить довго тривали ідеольоґічні тертя. Мир. Стечишин, як голова, мусів більше від других працювати, писати, переконувати.

Ще перед сформуванням Союзу Українців Самостійників, він брав участь у народніх зїздах, що їх був скликав Інститут ім. П. Могили в Саскатуні. Мир. Стечишин був одним з тих, які працювали над сформуванням Союзу Українців Самостійників. Опісля, як голова СУС, або тільки як член, працював для СУС. Він написав кілька ідеольоґічних брошур Союзу Українців Самостійників.

Він був активним членом Української Греко-Православної Церкви в Канаді, а доказом того є, що він глибоко турбувався її долею, бо через 17 років був членом її Консисторії.

Він належав до оснувателів Комітету Українців Канади і через увесь час був там членом екзекутиви.

Щоби написати вклад праці Мирослава Стечишина в українське громадське життя в Канаді, то про це треба писати дуже широко і це може зробити тільки той, хто міг би посвятитися для цієї справи і зібрати всі дані про нього самого і про його чисельну працю. А так, „на память", як це я роблю, щоб згадати його в пяті роковини смерти, це надто важко зробити.

Мирослав Стечишин був бувалою людиною, мав багато життєвого досвіду, знав добре про політичний стан українського народу, бо цим, як вірний син свого народу, завсіди глибоко цікавився. Отже вже тим самим він стояв вище від других. А до того він мав незвичайно добрий характер. Був спокійної вдачі, розсудний, не хвилювався. Він був приступний для кожного. Чи то „простий", чи з вищою освітою, кожний мав однаковий доступ до нього, і до всіх він однаково відносився. З ним можна було щиро поговорити, поскаржитися йому, порадитися і все по розмові з ним ставало легше. Тому багато людей заходило до Стечишина, щоб з ним поговорити. Але багато з тих людей не знали того, що забирали йому час, і що коли вони увечорі пішли спати, то Мирослав Стечишин мусів робити в ночі, щоб надолужити втрачений на розмові з людьми час, і працювати, щоб на другий день друкарі мали матеріял для „Українського Голосу".

Мирослав Стечишин (1883 — 1947)

Правда, що до Стечишина люди не все заходили отак собі поговорити. Через своє велике обзнайомлення з громадськими та загально-українськими справами, він

уважався авторитетом. І тому не один навіть з визначних громадян заходив до Стечишина, як до одинокої авторитетної особи.

Мирослав Стечишин був точним чоловіком. Я не знаю, чи хто більше з наших людей ходив так реґулярно і точно на засідання, як він. Про це я знаю і зі свого досвіду, бо було досить довго так, що в тім чи іншім товаристві він був головою, а я секретарем, або звичайними членами. Мирослав Стечишин все приходив на час. А треба знати, що в тих часах тих засідань було без рахунку. Щодо точности Стечишина, то звичайно було так: Увечір має бути засідання. Стечишин робить в редакції; на вечерю не йде до дому, щоб не тратити часу. Йде до найблищої реставрації, перекусить щобудь і вертається до роботи. Подивиться на годинник — час іти на засідання. Робота ще не скінчена, але він йде на засідання. По засіданню, які звичайно тривають довго, ми йдемо додому спати, а він до редакції, щоб скінчити роботу і щоб та робота була вже в друкарні.

Мирослав Стечишин не відмовлявся від громадської праці. Наприклад нераз бувало, що від орґанізації треба було вислати до якоїсь місцевости чоловіка з відчитом. І коли один і другий відмовлялися, подаючи ріжні причини, Стечишин, що мав менше часу від других, їхав самий. Але щоб через його відїзд не запізнилася робота в друкарні, він приготовляв вперед матеріял для „Українського Голосу", хоч працював над ним вночі.

Тому, що він був такої вдачі, його використовували і в менших справах. Наприклад нераз мусів він суфлірувати. Прийде на представлення, і ті, що заряджують виставою, бачать, що нема кому суфлірувати, отже йдуть до Мирослава Стечишина, попросять, і він влазить в суфлєрську будку, і суфлірує. І добре суфлірував, бо його не було чути на салю, як нераз бувало з іншими суфлєрами, що їх голосніше було чути на салі, як аматорів.

Треба згадати і про його відділ „Мимоходом" в „Українськім Голосі". В цім відділі він головно критикував справи, які з точки його погляду треба було критикувати. Там він відповідав часописам, особам, або писав замітки на теми дня. Цей відділ люди любили читати, бо писав він в ньому в питомий йому спосіб, з деяким гумором. Він потрафив перемогти противника, або й осмішити. Одначе часто приходилося йому писати в тому відділі дуже різко. І мабуть, через цю різкість, люди, що не знали Мир. Стечишина особисто, думали, що він є дуже строгого характеру. Одного разу ми були на зїзді в одному місті. Одні громадяни запросили нас на вечерю, на якій були також люди, що Стечишина ніколи не бачили. По вечері йшла розмова про ріжні справи. При кінці один громадянин каже до Мирослава Стечишина: „Ви знаєте, пане Стечишин, з вашого писання я уявляв собі вас інакшого. Я все думав, що ви є дуже гострим чоловіком, а ви зовсім лагідний." Стечишин усміхнувся і сказав, що це не перший раз він чує таке про себе.

Ще згадаю одну характеристику Мирослава Стечишина, а саме, що він неначе під вусом все усміхався. На одних зборах Стечишин сидів в президії на сцені. Це були бурливі збори. Одні критикували других. І в сторону Стечишина сипалися різкі слова критики. А вкінці встав один член зі сторони тих, що критикували і докоряє Стечишинові, що він з усього того, що говориться, підсміхується. Мир. Стечишин у своїй відповіді сказав, що він ніколи не підсміхається з того, що хто говорить, а що може так виглядає що він підсміхається, то це його така вроджена вдача.

За часів редаґовання Мир. Стечишина, в „Українськім Голосі" появлялися нераз „твори", і авто-

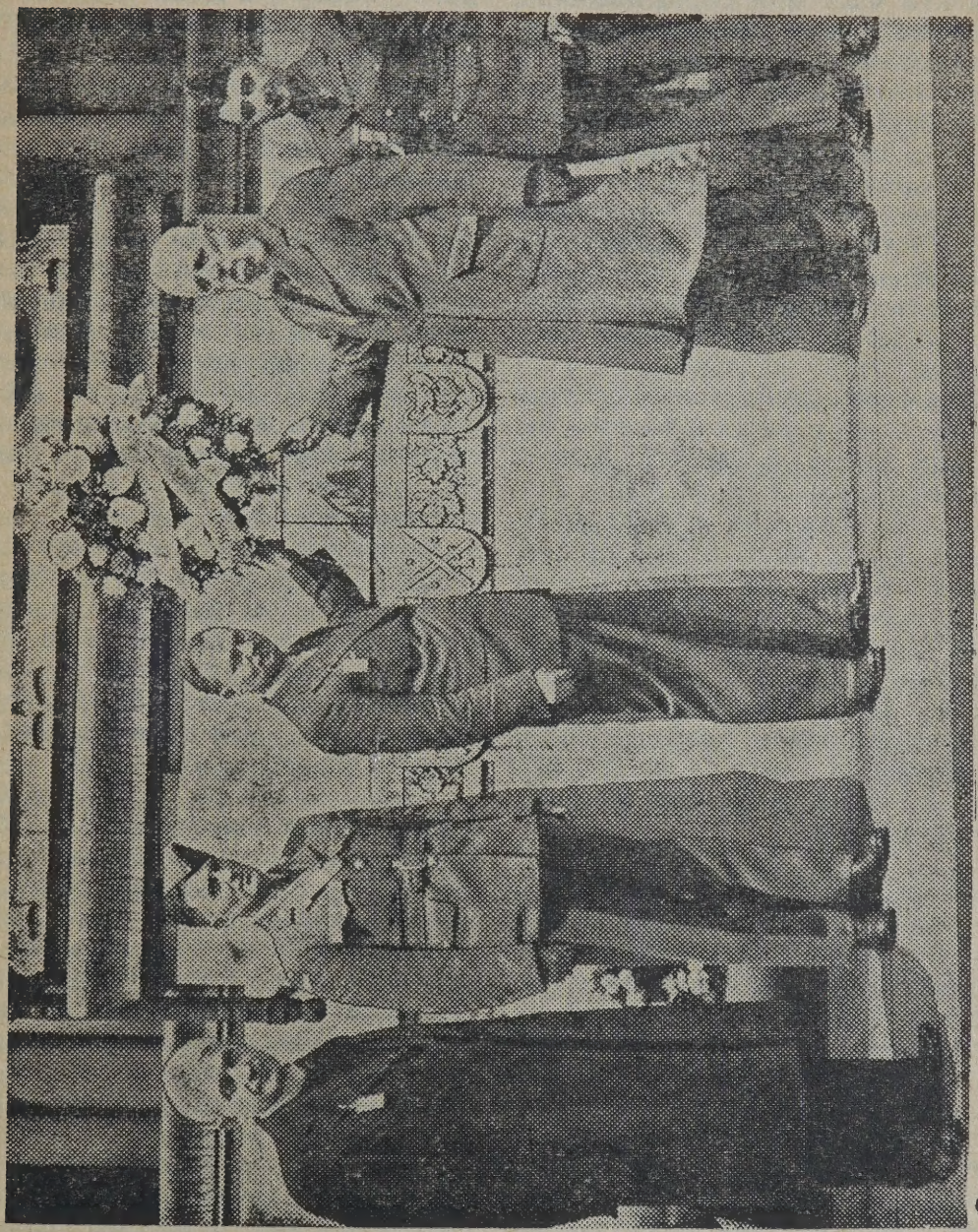

Мирослав Стечишин в Торонті, Онт., в 1943 р. кладе вінок від учасників Зїзду СУС на памятник Невідомого Вояка.

На знимці з ліва на право: Всеч. о. Прот. П. Самець, п. Гриць Ковалишин, Мир. Стечишин, ґен. Володимир Сікевич і д-р С. П. Клімашко.

ри їх навіть виробили собі імя. Але поза Стечишина і того, що переробляв цей „твір" на друк, ніхто не знав, скільки то Стечишин мусів стратити часу при справлюванню, поки той „твір" можна було надрукувати в „Українськім Голосі". Може і сам автор не знав, а як читав свій твір в „Українськім Голосі", думав, що то він сам так добре написав.

В давніших часах в „Українськім Голосі" було багато дописів на ріжні теми. Завдяки Стечишина не один з тих дописувателів виробився і писав добре як мовою так і змістом.

Мирослав Стечишин був примірним членом церкви. Кожної неділі він ходив до церкви. Виїмок був лише тоді, коли виїхав з Вінніпеґу на зїзд, або з рефератом. Ходив зразу, як і ми всі, до винаймленої від анґліканів церкви на Селкірк вул. (Цеї церкви вже нема. Анґлікани пізніше цю церкву продали, а ті, що її купили, розібрали). Потім ходив до Собору. По відомих непорозуміннях ходив до церкви св. Михаїла на Дізраелі вул., поки не захорував на смертельну недугу.

***

Мирослав Стечишин помер в 64 році життя. Це менш-більш поважний вік, одначе ніхто з нас, близьких до нього, не сподівався, що він в тому віці від нас відійде навіки. Весь час він був здоровий. Наскільки пригадую собі, за весь час він був два рази хорий, і то на короткий час. Він в старшім віці не стратив своєї молодої енерґії. Писав, їздив з відчитами, брав участь в громадському життю. Недовго перед своєю смертельною недугою їздив до Венкуверу, де промовляв на зїзді. Цю подорож він описав в „Українськім Голосі" під наголовком „По 38 роках". Там він описав свої спостереження, що він зауважив під час своєї подорожі, які зміни зайшли у Венкувері і інших місцевостях західної Канади, де він перед 38 роками працював як звичайний робітник при ріжних роботах. Ці спостереження містилися в кількох числах „Українського Голосу", а докінчення їх появилося в тижні, коли Стечишин пішов до шпиталю.

Пригадую, як нині. Зраня 22 листопада, 1946, приніс мені для друку редакційну статтю. Каже, що написав коротку статтю, бо спішиться. Має на означену годину бути в шпиталі для оглядин, але ще перед тим йде голосувати, бо цього дня відбувалися вибори в місті. Подав мені руку і каже, що може зо шпиталю не вийде. Я руки не подав, бо не вірив, що зі Стечишиним може бути щось серйозного. Я жартував з ним і казав, що як він перейде оглядини, то ще нині верне до роботи.

Однак він говорив правду... Він більше до редакції не вернувся... І ця стаття, яку дав мені до друку перед відходом до шпиталю, була його остання редакційна стаття в „Українськім Голосі". Була це стаття під наг. „На більше завдань треба більше часу й сили".

Майже цілий рік Мирослав Стечишин лежав тяжко хорий. По кількох місяцях недуги він дуже змарнів. Тому не дивно, що деякі люди з дальших сторін, коли приїздили до Вінніпеґу, відвідували його, побачивши його терпіння і побачивши таку зміну у вигляді, прощалися з ним, а вийшовши, на дворі втирали сльози.

Мирослав Стечишин умер 18 листопада 1947 року.

Пять років тому відійшов у вічність наш великий український громадянин в Канаді, патріот і громадський діяч. А так треба було, щоби він ще довше був між нами.

Память про нього буде все між українцями в Канаді. Бо це йому належиться. Все своє життя він працював для свого народу, а для цеї праці віддавав всі свої здібности, сили і розум.

В. Батицький.

Тарас Д. Ферлей

(В пяті роковини смерти).

Т. Д. Ферлей приїхав до Канади в 1903 році, однак в скорім часі він і Мирослав Стечишин виїхали до Каліфорнії. В 1905 році вернулися назад до Канади. Від того року Т. Д. Ферлей мешкав у Вінніпеґу аж до своєї смерти.

Перед 1910 роком між українцями в Канаді творилися ріжні уґруповання. Тоді і народовецьке уґруповання створилося. До того уґруповання належали свідомі українці і в більшості тодішні українсько-анґлійські учителі, а також одиниці, які приїхали до Канади з вищою освітою зі старого краю. Цілею народовецького уґруповання було усвідомлювати національно несвідомих українців і піднести український нарід до рівня других народів культурно, економічно, а також і політично. Хто памятає тодішні часи і пригадає в якому стані були тоді українці в Канаді, мусить признати, що це було велике завдання.

Т. Д. Ферлей був одним з найбільш активних народних працівників в народовецькому уґрупованню. Він був провідником народовецького руху.

Вже 1907 року Т. Д. Ферлей був відомий між українцями в Канаді. Того року відбулася конвенція українсько - анґлійських учителів і Т. Д. був предсідником конвенції.

Коли в 1913 році я приїхав до Вінніпеґу, то застав вже ріжні українські орґанізації, і відразу впадало в очі, що Т. Д. був вже „старим" провідником народовецького уґруповання. А по короткім перебуванню у Вінніпеґу я почув, як люди з інших уґруповань називали членів народовецьких товариств „ферлеївцями".

Т. Д. Ферлея я пізнав в „Українськім Голосі", де він часто заходив. Тоді він дуже цікавився „Українським Голосом". Він же належав до основателів „Українського Голосу", був його першим управителем. Коли почали видавати „Український Голос", він помагав редакторові В. Кудрикові редаґувати „Український Голос". Він виїжджав до українських околиць і приєднував передплатників для „Українського Голосу". Коли в 1913 році перестав бути управителем „Українського Голосу", то довгі роки належав до дирекції Видавничої Спілки „Українського Голосу".

В тому часі найбільш активними товариствами у Вінніпеґу були співацько-драматичні товариства: т-во ім. Марії Заньковецької і т-во ім. Ів. Котляревського. Т. Д. Ферлей належав до товариства Заньковецької (до якого між іншим належали теперішні визначні люди: суддя В. Арсенич, о. В. Кудрик, Іван Трач й інші). Також було вже зорґанізоване Товариство Український Народний Дім, яке тоді ще не мало свого будинку і Т. Д. Ферлей дуже клопотався, щоб набути будинок для Народного Дому.

Так вже до 1913 року, коли то я пізнав його особисто, Т. Д. Ферлей мав за собою такі заслуги: належав до перших, що творили народовецьке уґруповання і був його провідником. Належав до орґанізації учителів, які взялися до національного усвідомлення українців. Належав до основателів „Українського Голосу". Був учителем української мови в учительськім семінарі в Брендоні, в котрім вчилися українські студенти на українсько-анґлійських учителів. Був провідним членом Товариства Український Народний Дім у Вінніпеґу. Належав до Товариства ім. М. Заньковецької, яке з другими народовецькими товариствами ро-

било велику культурну роботу між українцями у Вінніпеґу.

В 1914 році народовці святкували у Вінніпеґу 100-літні роковини уродин Т. Шевченка, і щоб звеличати це свято, було устроєно похід українців міста Вінніпеґу. Похід відбувся величаво, — участь в ньому взяло кілька тисяч українців. До влаштування цього свята найбільше причинився Т. Д. Ферлей.

В 1916 році член Т-ва УНД купили будинок на Український Народний Дім. Цей дім став другим домом для Т. Д. Ферлея. Весь свій вільний час він найбільше переводив в Українськім Народнім Домі, в якім велася народна праця, що розходилася і по цілій Канаді. Він був головою Українського Народного Дому 25 років.

У Вінніпеґу було засновано бурсу ім. Адама Коцка, яка кілька років містилася в Українськім Народнім Домі. І для цієї бурси Т. Д. Ферлей посвятив багато часу.

Т. Д. Ферлей увійшов в історію українців в Канаді тим, що був першим з українців в Манітобі послом до манітобської леґіслятури з виборчого округа Ґімлі. Це було в часі першої світової війни і тому його вибір на посла в тому часі мав велике значіння для українців не тільки в Манітобі, але і в цілій Канаді. Тоді в Канаді було багато москофілів, які уважали себе за „русских", дуже ворожо відносилися до українців і шкодили їм, де тільки могли. А в часі першої світової війни вони мали до того нагоду. Канада і Росія були союзниками, отже москофіли хоч самі походили з Галичини, яка тоді належала до Австрії, представляли себе за „русских", а українців представляли як „австрофілів". Вибір українця Ферлея послом до великої міри паралізував роботу москофілів проти українців.

Т. Д. Ферлей брав участь у народніх зїздах, скликуваних Інститутом ім. П. Могили в Саскатуні. Він брав ініціятивну участь у зїздах, які скликував Український Народний Дім у Вінніпеґу.

Він брав участь в нарадах в Саскатуні, на яких створено Братство, що відновило Українську Греко-Православну Церкву в Канаді. Він брав живу участь в українськім Червонім Хресті та інших установах, що давали допомогу старому краєві.

Коли в 1921 році засновано українське Товариство — Взаїмна Поміч, то таксамо як і Мир. Стечишин — Т. Д. Ферлей дав багато свого часу і праці для „Взаїмної Помочі". Хоч був час, коли з ідеольоґічних причин оба ці визначні громадяни стояли на противних сторонах, але по вирівнанню ріжниць далі разом працювали. В останніх роках перед їх смертю Т. Д. Ферлей був президентом, а Мирослав Стечишин заступником президента „Взаїмної Помочі".

В 1933 році Т. Д. Ферлей був вибраний радним міста Вінніпеґу.

В цих коротких спогадах про Т. Д. Ферлея подаю самі важніші факти з діяльности Ферлея. Подрібніше про нього самого і про його громадську працю є ширше описано в „Пропамятній Книзі", яку видав Український Народний Дім у Вінніпеґу. Цими спогадами я хочу тільки відновити память Т. Д. Ферлея в пяті роковини його смерті.

Я поважав Мирослава Стечишина, поважав і Т. Д. Ферлея. Мені нераз стає дивно, коли згадаю, що оба вони померли в одному році. Оба були товаришами від молодих літ, говорили до себе завжди „ти". Вже я згадував, що були часи, коли вони були ідеольоґічними противниками, але ніколи не було такого, щоб один одного уникав.

В останніх роках їх життя, Ферлей дуже часто в суботу пополудні, коли йшов з роботи, вступав до редакції до Стечишина і обмінювалися думками про важні українські справи. Нераз і я був присутній при тих розмовах. Власне під час тих розмов упляновано, що

оба вони напишуть спогади про початки української іміграції в Канаді, щоб на основі тих спогадів було легше будучому українському історикові орієнтуватися. Я навіть зобовязався вишукувати для них матеріяли, яких їм буде треба, та смерть не дозволила їм виконати такого великого діла.

зібрано поважну суму грошей, а коли Мир. Стечишин захорував, ті гроші уживано для рятування життя Стечишина. Але доля судила інакше. 27 липня помер майже несподівано Т. Д. Ферлей, а кілька місяців пізніше помер Мирослав Стечишин.

***

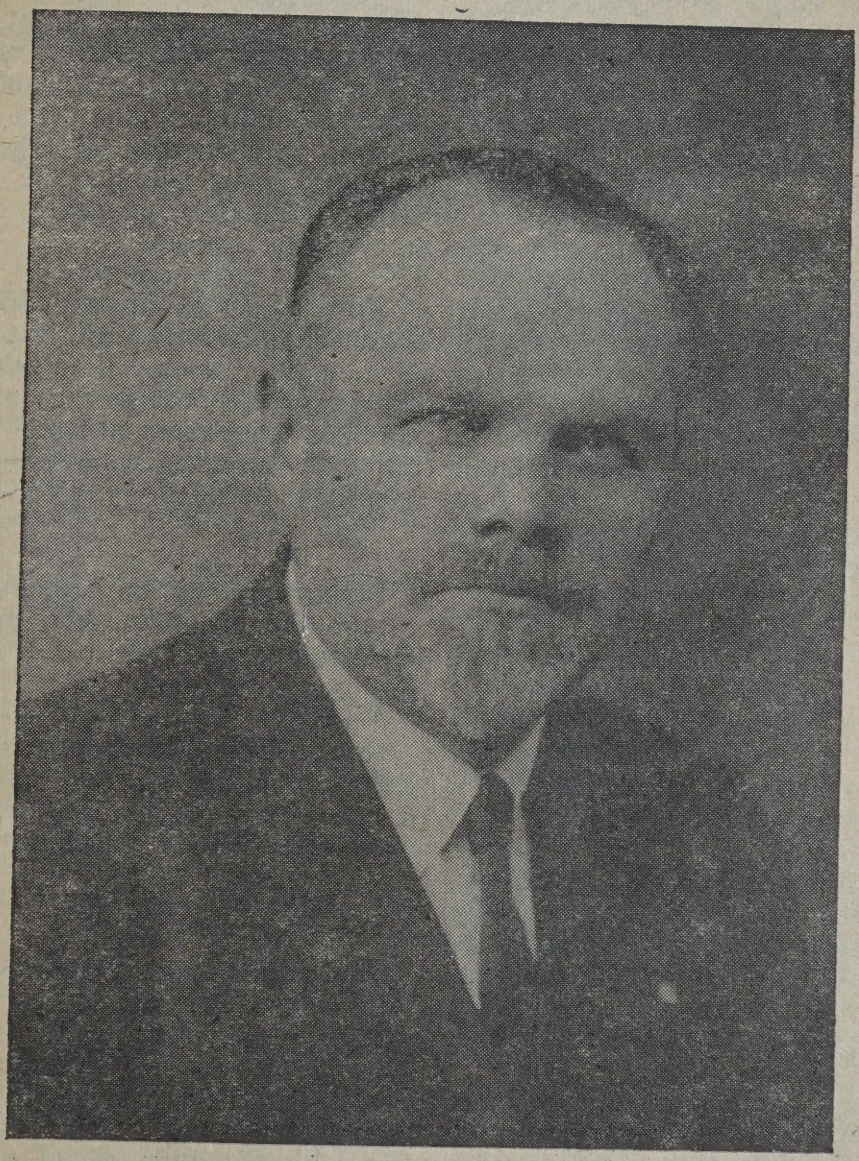

Тарас Д. Ферлей (1882 — 1947).

Недовго перед тим, як Мирослав Стечишин захорував, був створений комітет для вшанування Мирослава Стечишина з нагоди 25-літного редакторства „Українського Голосу". Т. Д. Ферлей був активним членом цього комітету. Було

Завдяки Т. Д. Ферлейові і його співпрацівникам на українській громадській ниві, українське життя в Канаді так склалося, як нині його бачимо. Як пригадати часи, коли Т. Д. Ферлей і його товариші почали працювати на громадській

ниві в Канаді, і порівняти з теперішнім українським життям, то можна тільки сказати, що його праця увінчалася далеко більшими успіхами, ніж того можна було тоді сподіватися.

В історії українців Канади імя Т. Д. Ферлея буде записане на перших її сторінках.

В. Батицький.

Добрі люди помагають один одному, навіть не помічаючи того, а недобрі навмисне перешкаджають один одному.

Хінська приповідка.

Кожен має свій тягар, свої хиби; ніхто не може обійтися без допомоги інших; і тому ми мусимо допомагати один одному потіхою, порадами й взаїмними пересторогами.

Рану, заподіяну огнепальною зброєю, ще можна вигоїти, але рана, заподіяна язиком, ніколи не загоїться.

Перська приповідка.

Коли почуєш наклепи на людей, не поділяй цього гніву.

Коли почуєш підлещування до людей, не поділяй цієї радости. Коли почуєш, як люди говорять про блуд людини, не поділяй їхньої розваги.

Слухай розмови про доброчинности людей, похваляй ,наслідуй і втішайся. Втішайся дивлячись на доброчинного. Втішайся вісткою про добрі вчинки. Втішайся поширенню засад справедливости.

Той, кого образили й хто може спокійно стерпіти образу, і не звертає її, той досяг великої перемоги в справі життя.

Женевіо-Лян.

Вчений — це той, хто багато знає з книг, освічений той, хто засвоїв собі найбільш поширене в його час знання й засоби; просвічений же той, хто розуміє зміст свого життя.

Нікого не зневажайте, погамовуйте в своїм серці зухвалий осуд, образливі підозріння на ближнього, пояснюйте з сердечною щирістю чужі вчинки й слова. Щиро давайте перевагу другим над самим собою.

До суперечок прислухайся, але в змагання не встрягай. Борони тебе Боже від запалу й нестями, хоч би й навіть у найменшім виявленні. Гнів усюди не до ладу, а найбільш у справедливій справі, бо затемнює й каламутить її.

Гоголь.

Бережися бути на перешкоді єднанню людей, бережися викликати в них словом недобре почуття одного до одного.

Частина твоїх приятелів осуджує тебе, а частина звеличує; наближайся до тих, хто ганьбить, і віддаляйся від тих, хто похваляє.

Талмуд.

Нам здається, що справжня праця — це праця над чимсь зовнішнім: продукувати ,збірати щось — майно, будинок, худобу, овочі; а працювати над своєю душею — не варто. А тим часом — кожна інша праця, крім праці над своєю душею, кожна інша робота, це ніщо.

Людина духово удосконалюється по мірі зміцнення розуму та угамування пристрастей. Щаслива є людина, коли вона свідомо допомагає цьому удосконаленню й бачить у ньому своє добро.

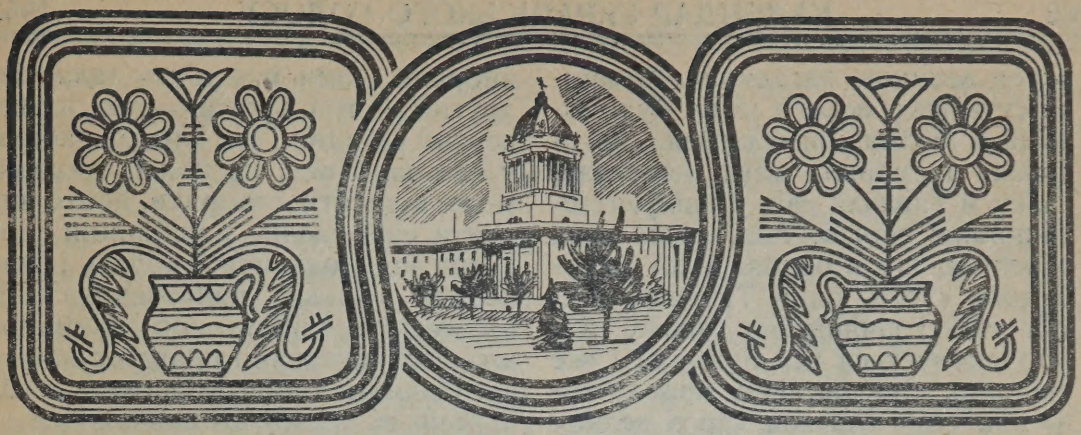

Леонід Білецький.

Книжка і світ

Щоб зрозуміти суть і значення книжки в духовім житті людини, я нагадаю один можливий типовий приклад.

Один батько читав книжку за допомогою окулярів на очах. Шостилітній синок, що ще не вмів читати, побачив свого тата в окулярах і, подумавши, підійшов до нього й каже:

— Тату купіть мені окуляри, щоб і я міг читати книжку.

— Добре, сину, завтра куплю тобі окуляри.

На другий день батько приїхав з праці і каже свому синові:

— Ось, маєш окуляри — й подав йому **Буквар.**

Оце простеньке оповіданнячко ховає в собі глибоку думку: за допомогою букваря людина набуває вміння читати книжку, а через книжку, як через окуляри, набуває можливости вглянути у світ, побачити його зо всіх боків і його пізнати.

Отже, книжка — то є окуляри, великі окуляри, які розкривають людині очі на широкий світ, на життя й дають повну можливість пізнати це все і його зрозуміти.

Вже тисячі років минули, як людина винайшла письмо, а пізніше — друк, і створила книжку. Цей факт свідчить про те, що без книжки людина не могла обійтись. Вона занадто була обмежена своїми змислами, простором і часом свого короткого життя, щоб усе пізнати і все зрозуміти.

Її власні очі були здібні пізнати тільки своє окруження, те найближче, а що по-за ним далі, про те вона могла тільки чути, але не могла знати.

І людина потребувала окуляри, щоб бачити, потребували далекогляд, щоб засягнути у глибину синього неба, потребувала мікроскоп (близькогляд), щоб засягнути у глибину органічного й неорганічного буття, щоб і цей світ пізнати.

Але ці всі винаходи прийшли пізніше і прийшли вони тільки за допомогою книжки і через книжку.

Про що це свідчить? А про те, що книжка була першими окулярами на світ, першим далекоглядом у небо й першим мікроскопом у глибину матерії.

На це все тільки книжка розкрила людині очі.

Але значення книжки не обмежується на цих трьох здібностях людини. Колись у давні часи один мудрий чоловік промовив: „Коли хочеш знати про світ усе, то насамперед пізнай себе": своє тіло, свою душу, свої завдання в світі, свої прагнення й ціль свого життя. І цю загадку життя людини так само розкрила книжка.

Отже, так від найдавніших часів повстала наука і повстала філософія. Перед світом, перед природою й людиною людина стояла, як

перед великою загадкою. Таємнича суть того всього їй не була відома й людина фантазувала, вигадувала і творила міти, перекази, казки й уявляла світ у найфантастичніший спосіб. Але, коли вона збагнула, що в основі цілої світобудови стоїть один Творець, всемогутній і вічний Бог, якому підпорядковується вся природа і все людство, про цю вічну правду вона так само пізнала через велику книгу вічного життя, через Біблію.

Але й цим ще не обмежується роля книжки. Душа людини по своїй природі є така, що коли вона пізнає або винайде, або створить щось одне, то на цім однім вона не заспокоюється. Вона у своїх шуканнях і творчих поривах іде далі. І найактивнішим чинником до такої творчости є краса, гармонія, добро, любов, добрі діла, і віра в щастя, що стоїть усе перед нею у майбутнім, як великий ідеал, якого вона хоче осягнути. І коли вона не знаходить шляхів до його осягнення, тоді вона шукає засобів до того в книжці. І мистецькі твори, що змальовують оцю красу життя, що змальовують високі пориви до добра, до щастя, що на прикладах показують життьові ситуації і на них розв'язують різні життьові проблеми родинні, національні, соціальні й релігійні, — то в вирі цих творчих шукань повстає **мистецтво слова:** повісті, романи, оповідання, віршові поеми і т. д. й оформлюються в книжку, яку читають мільйони людей, бо ця остання книжка є найпопулярніша, найпоширеніша в світі.

Ви можете мені сказати, коли кожна людина така творча, то вона в самій собі може знайти джерело задоволення усіх своїх шукань і прагнень.

„Шукайте і знайдете, стукайте до дверей і вони вам одчиняться!" Так, це відома і правдива порада Свят. Письма. Але не всі здібні знайти і не перед усіми двері відчиняються.

Багато покликаних, але не всі вибрані! Один має п'ять талантів, другий — три, третій — два, а четвертий — один і він і того закопав у землю. Отже, не кожна людина може віднайти, створити, цебто виявити свій талант у найвищій мірі і себе задовольнити. Творять і знаходять тільки найталановитіші, наймудріші одиниці, що оформлюють свої шукання і правди в книжку. Одиниці творять книжки, а мільйони їх читають і навчаються.

Нема ні одної книжки, щоб не навчила чогось такого, чого людина ще не знала. Тому мудра книжка — то великий учитель, порадник у найскрутніші хвилини, друг і товариш людини. І та людина, що нічого не читає, вона нічому не учиться й нічого не знає. Та людина у своїх знаннях дуже обмежена. Вона — сліпа, вона глуха і немудра. Та, що багато читає, вона багато знає і вона мудра.

Учітесь, читайте!
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

В цих простих словах Шевченка ховається і ще одна мудра думка: учітеся, читайте. Читайте всяку книжку. Але насамперед читайте свою рідну книжку, книжку на своїй рідній мові, книжку про свій рідний нарід, про свій край, книжку про свою українську культуру і про творчість свого рідного народу.

Якби ви вчились так, як треба,
То й **мудрість була би своя . . .**

З цих глибоких слів Шевченка випливає найголовніше: шукати і навчатись своєї власної мудрости, бо тільки в ній спочиває ота життєдайна сила народу і його життя як народу українського. Людина, що відірвалась від свого народу, забула про нього й забула про себе, хто вона, якого народу дитина, — вона забула про найголовніше: про свою душу, про своє єство, якого нігде і ніколи не набуде з чужої книжки. Джерело цього найсуттєвішого і найдорожчого в людині — його **рідна українська книжка.**

Де-хто скаже, що тут у Канаді таких книжок немає або що їх мало. То правда, що їх — не багато. Але такі книжки є по бібліотеках українських народніх домів і по приватних бібліотеках родинних. А коли в таких родинних бібліотеках якоїсь книжки нема, то треба її придбати, купити і тим підтримати своє власне рідне видавництво.

І одним із таких видавництв, що плекає добру українську книжку і за своє довге існування і працю дало українцям не одну корисну українську книжку, яку треба набути.

Тим видавництвом є Видавництво „Тризуб" при „Українськім Голосі" Ні одно старе канадійське видавництво не зробило стільки для поширення свого рідного знання, як Видавництво „Тризуб". За час свого довголітнього існування (42 роки)) це видавництво ширило і свою українську книжку. Досить згадати „Сніп" у двох томах, Спомини Д. Дорошенка про часи творення української держави і про часи національного і культурного українського руху. Згадаю такий визначний твір, як О. Кобилянської „Через кладку", М. Костомарова „Кудеяр" і багато інших. Я немаю багато місця, щоб вичислити всі ті добрі корисні книжки, які це видавництво видало завдяки старанням Управи „Українського Голосу".

Але зверну тільки увагу на видання української книжки за цих останніх два роки.

Насамперед видання „Кобзаря" Т. Шевченка у 4-ох томах, з яких два вже вийшло у 1952 р., а останніх два виходить у цьому році. Це видання, на яке Видавництво „Тризуб" поклало багато гроша й енергії, щоб твори найбільшого Українця,генія української нації, гідно зарепрезентували українську видавничу культуру.

Скажете, що ви вже маєте твори Шевченка. Правда, маєте. Але такого ще не маєте і як не придбаєте його, то й не будете мати. Воно по-перше, містить у собі всі твори Шевченка **з наголосами;** по-друге, — містить докладні статті майже про всі твори Шевченка і про всю його творчість та духові змагання поета за душу українського народу, за його силу і державність; по-трете, воно містить у собі найдокладніші пояснення про події, особи і незрозумілі слова і думки Шевченка; по-четверте, — воно багато ілюстроване малярськими творами Шевченка, яких ви ще не бачили і частина їх у прекрасних кольорах оригіналів.

Далі, Видавництво надрукувало дві прегарних повісті одного із найвидатніших українських письменників, Івана Нечуя-Левицького: „Кайдашева сім'я" і „Хмари", які читаються із захопленням і розкривають у чудових картинах життя народу в гумористичному тоні (перша повість) і змагання української студентської молоді працювати на добро свого народу (друга повість).

Потім Видавництво дало чудову повість О. Кобилянської „В неділю рано зілля копала", яка читається з захопленням, як казка.

Нарешті, Видавництво постаралось дати вам твір із найтрагічнішого теперішнього життя українського народу на рідних землях нашої славної сучасної письменниці, Олени Звичайної. Це повість „Селянська Санаторія". Прегарна повість, читається залюбки й дає багато до думання над становищем народу під московськими комуністами.

Крім того, Видавництво добре знає, що ні один нарід не любить так співати своїх рідних пісень, як нарід український. Як би не рідна пісня на початках українського життя в Канаді, то тяжке життя наших піонерів було б ще тяжчим. Тому Видавництво приправило і вдруге вже видало „Співаник для молоді" **„Жайворонок",** щоб ваші діти вчились співати рідних пісень і набирались рідного національного духа.

На закінчення можу тільки одне побажати: Читайте книжку й учіть-

ся з неї про світ, про життя й різьбіть свою душу і свій характер, набирайтесь знання. Але насамперед читайте свою рідну **українську** книжку, бо вона різьбить вашу національну душу, учиться любити свій край і свій нарід, учиться гордитись своєю рідною багатющою культурою і набирайтесь отієї **своєї мудрости,** про яку так красно учить Шевченко. Тоді ви набудете подвійні окуляри: про Україну, про український нарід і про себе, як українця. І тоді через оцю свою рідну мудрість ви задивитесь і на широкий світ і будете його глибше розуміти як повна, статечна людина і мудра. І кожен із вас буде подвійно багатший від тих, що знають тільки одну мову й читають книжки тільки тією мовою написані.

Свідома українська душа глибше сприймає й чуже, бо в ній жиє любов до свого народу й почуття гідности до себе і вона жиє багатшим і мудрішим життям. Рідний син свого народу, що тримає в своїх руках і свою рідну книжку, любить її й учиться з неї є далеко багатший духом, як той що не пам'ятає про свій рід і жиє в повнім розумінні цього слова **безбатченком.**

Отже, хто ще цих книжок немає, хай постарається їх придбати в книгарні „Українського Голосу". Той, хто їх придбає, той не тільки з захопленням їх прочитає, збагатить свою бібліотеку, — але й підтримає своє рідне видавництво, щоб воно далі могло друкувати такі ж гарні і корисні книжки, — ці рідні окуляри в український світ.

ДВА ГОДИННИКИ

— Бачу в тебе два годинники, та один від другого цілу годину ріжниться. Чому їх не зрівняєш?

— Е, чому... Се ми лягаємо спати на той новий літний час, що годину йде скорше, а встаємо на звичайний старий час. Один годинник показує коли лягати, а другий коли вставати.

"Як би я міг поставити на своїм, то я виписав би слово "асекуруйтеся" на дверях кожної хати." — Винстон Чорчил.

Українське Товариство Взаїмної Помочі

☞ ПОТРЕБУЄ ВАС, А ВИ ПОТРЕБУЄТЕ ЙОГО ☜

Вступайте в члени цього найбільшого українського запомогово-асекураційного товариства в Канаді і через асекурацію у нім забезпечіть себе і своїх найблищих перед непевністю завтрішнього дня.

За повними інформаціями зверніться до заряду відділу у своїй місцевости, або пишіть до головної канцелярії на адресу:

UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY OF CANADA

Box 3512 **Winnipeg, Man.**

Микола Вороний.

Євшан-Зілля

Поема

В давніх літописах наших
Є одно оповідання,
Що зворушує у серці
Найсвятіші почування.

Не блищить воно красою
Слів чужих і мальовничих,
Не вихвалює героїв
Та їх вчинків войовничих.

Ні, про інше щось говорить
Те старе оповідання.
Між рядками слів таїться
В нім якесь пророкування.

І воно живить надію,
Певну віру в ідеали
Тим, котрі вже край свій рідний
Зацурали, занедбали...

***

Жив у Києві в неволі
Ханський син, малий хлопчина
Половецького б то хана
Найулюблена дитина.

Мономах, князь Володимир,
Взяв його під час походу
З ясирем в полон і потім
При собі лишив за вроду.

Оточив його почотом
І розкошами догідно —
І жилось тому хлопяті
І безпечно і вигідно.

Час минав і став помалу
Рідний степ він забувати,
Край чужий, чужі звичаї,
Як за рідні уважати.

Та не так жилося хану
Без коханої дитини.
Тяжко віку доживати
Під вагою самотини.

Зажурився, засмутився...
В день не їсть, а серед ночі
Плаче бідний та зідхає,
Сну не знають його очі.

Ні від кого він не має
Ні утіхи, ні поради.
Світ увесь йому здається
Без краси і без принади.

Кличе він гудця до себе
І таку держить промову,
Що мов кровю з його серця
Слово точиться по слову.

— Слухай, старче, ти шугаєш
Ясним соколом у хмарах,
Сірим вовком в полі скачеш,
Розумієшся на чарах.

Божий дар ти маєш з неба
Людям долю віщувати,
Словом, піснею своєю
Всіх до себе привертати.

Ти піди у землю руську,
Ворогів наших країну —
Відшукай там мого сина,
Мою любую дитину.

Розкажи як побиваюсь
Я за ним і дні і ночі,
Як давно вже виглядають
Його звідтіль мої очі.

Заспівай ти йому пісню
Нашу, рідну, половецьку
Про життя привільне наше
Нашу вдачу молодецьку.

А як все те не поможе,
Дай йому євшана-зілля.
Щоб понюхавши згадав він
Степу рідного привілля."

І пішов гудець в дорогу
Йде він три дні і три ночі,
На четвертий день приходить
В місто Київ опівночі.

Крадькома прийшов, мов злодій,
Він до сина свого пана
І почав казати втиха
Мову зрадженого хана.

Улещає, намовляє...
Та слова його хлопчину
Не вражають, бо забув вже
Він і батька і родину.

І гудець по струнах вдарив!
Наче вітер у негоду,
Загула невпинна пісня —
Пісня вільного народу:

Про славетнії події —
Ті події половецькі,
Про лицарськії походи, —
Ті походи молодецькі!.

Мов скажена хуртовина,
Мов страшні Перуна громи,
Так ревли — стогнали струни
І той спів гудця сіроми!

Але ось вже затихає
Бренькіт дружній, акордовий,
І замісто його чути
Спів народний, колисковий.

То гудець співає тихо
Пісню тую, що співала
Мати синові свойому
Як маленьким колисала.

Наче лагідна молитва,
Журна пісня та лунає,
Ось її акорд останній
В пітьмі ночі потопає...

Але спів цей ніжний, любий,
Ані перший сильний, дужий,
Не вразив юнацьке серце;
Він сидить німий, байдужий.

І схилилася стареча
Голова гудця на груди —
Там, де пустка замість серця,
Порятунку вже не буде!...

Але ні! Ще є надія
Тут на грудях в сповиточку!...
І тремтячими руками
Роздирає він сорочку.

І з грудей своїх знімає
Той євшан, чарівне зілля
І понюхать юнакові
Подає оте бадилля.

Що ж це враз з юнаком сталось?
Твар поблідла у небоги,
Затремтів, очима блиснув
І зірвавсь на рівні ноги.

Рідний степ — широкий, вільний,
Пишнобарвний і квітчастий —
Раптом став перед очима,
З ним і батенько нещасний!...

Воля, воленька кохана!
Рідні шатра, рідні люди...
Все це разом промайнуло
Стисло горло, стисло груди.

„Краще в ріднім краю милім
Полягти кістьми, сконати,
Ніж в землі чужій, ворожій,
В славі й шані пробувати!"

Так він скрикнув, і в дорогу
В нічку темну та пригожу
Подались вони обидва,
Оминаючи сторожу.

Байраками та ярами
Неутомно прохожали —
В рідний степ, у край веселий
Простували, поспішали.

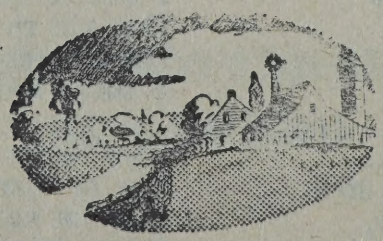

Олексій Сацюк.

Колоски

(Оповідання)

"Суди, Господи, тих,
що зобижають мене . . ."
(Псалом 35).

I.

Суддя нервово стукнув кулаком по столі.

— Востаннє питаю вас, громадянко: розтягали ви народне добро?!

Мовчала. Бліде обличчя ставало байдужо-камяне. На западених щоках не здригнув ні один мяз, не зацвіла кровю ні одна клітинка.

Понуро мовчала.

— Розтягали? Га!

Уста Маріянни легенько заворушились.

— Крали народний хліб?

— Ні... — тихо впало на судовий стіл.

— Ні? А свідки ж бачили!

— Я тільки колоски збирала... На вижатому, на стерні... У мене діти...

— Збирали?

— Збирала...

Знову замовкла і тупо дивилася в одну точку понад головою судді.

Запала коротка павза.

На столі шелестів папір і подратовано поскрипувало перо.

Заля напружено чекала. Чекала на вислід, хоч він уже й так був майже кожному відомий: його можна було вичути з різкого шелесту паперу, з судорожного здригування пера і з нервових стрибків пальців, які те перо стискали. Проте, зори кількох десятків із присутніх пильно стежили за кожним найдрібнішим рухом судді та хвилинами допитливо спочивали на спокійно-камяній постаті Маріянни.

Іван Петрович непомітно сидів під стіною і тихцем зиркав поміж голови публіки на обвинувачену. Її спокій, повага і витриманість будили в його душі ще більше співчуття до неї. Жаль було цієї виснаженої, голодної жінки. І діток лишила вдома. І вони голодні... Голодні діти чекають матері. І вона чекає... Чекає на покарання. Він — колишній суддя, а пізніше адвокат — знає, здогадується, на яке покарання заслуговує по сучасному закону збиральниця колосків...

Тихо зітхнув.

Коли б він мав змогу виступити зараз на її захист! Виступити і свобідно заговорити про цю людину, проаналізувати її душу, заглянути в її серце і розкрити в ньому все, чим воно в цій хвилині наливається. Змалювати картину злиденного життя і провести перед столом у пластичних образах обідраних, голодних дітей, для яких вона цей злочин учинила. Ех! Коли б...

Суддя підвів голову. Обкинув свредлючим поглядом публіку, гостро змірив Маріянну і почав читати присуд. Окремі слова і речення наголошував з притиском, злобу свою випромінюючи в залю щілинами невеличких сірих очей.

Іван Петрович уважно прислухався.

Суддя читав.

Уже сухо прозвучали особові

дані обвинуваченої, кваліфікація вчинку. Уже покликується на законну підставу і ось-ось наступить суттєва частина...

Голос судді забарвлюється гнівом.

На залю важко падають слова:

— ...і Маріянну Степанівну Сидоренко визнати винною в розтяганні народнього хліба та засудити її...

Іван Петрович стримує віддих.

— ... на пять років поправного табору.

У цьому моменті глянуло на себе дві пари очей: одні — повні душі, прихованого жалю і тихого докору, другі — бездушні, скляно-холодні, гнівні і ненависні.

Це зір Маріянни зустрівся з зором судді.

Не благала, не просила, лише докірливо дивилася і мовчала. Але в кутиках її очей збиралися вогкі краплини і росою сідали на вії.

Публіка мовчки розійшлася. Судова заля спорожніла.

Лишилося тільки троє: за столом суддя, перед столом, мов заворожена, збиральниця колосків, а біля дверей — міліціонер...

II.

Сіріли цементові квадратики панель, місто дихало спекою.

Іван Петрович, перетявши навкіс кілька вулиць, тінистим провулком прямував додому. Видовжував крок: хотів якнайшвидше відірватися від сорокатої галасливої юрби, що пливла головними артеріями міста, щоб не чути ні розхрістаного сміху, ні банально-беззмістовного гомону.

В душі ніс терпкі почуття жалю — до людини, сорому — до носіїв нової справедливости. І йому сором. Він також почувається винним у сьогоднішньому присуді, бо й він прихильник сліпої Теміди. Йому до болю важко!

Колоски...

Валяються на стерні зчорнілі, витрушені колоски. Припали пилом. Пташки погорджують ними. Пташки сідають на свіже колосся, пурхають, витрушують його, перелітають із щебетом на інше, пяніють від запаху хліба і повітря. Купаються в сонці. І миші підкошують здорове стебло, затягають у нори зерно достигле, налите...

Івана Петровича щось давить, гнітить, насовує хмари думок. Терпких, болючих думок. В уяві виринає спокійна постать жінки з блідими, западеними щоками.

Колоски...

Пять років!

Чоло і сріблясті скроні покриваються великими краплинами поту. Змахує їх обважнілим рухом руки і підсовує на потилицю зношений, вилинялий капелюх.

Іде під тягарем думок.

Когось минув, хтось привітався, хтось наче гукнув услід.

Не оглядається.

Проходить вузьке подвіря камениці і скрипучими деревяними сходами піднімається на третій поверх.

У темному кінці коридора дзенькнув ключ, клацнув несміливо замок, і Іван Петрович зник за дверима.

У відчинене вікно невеличкої кімнатки приємним холодком дихав садок. Унизу, під самим парканом, дрібним намистом червоніли спілі порічки, на яблуневих галузках румянцем запалювалися яблука. Між зеленовіттям бриніли комахи.

Іван Петрович щодня любив ди-

витися не цей зелений острівець, оточений сірими мурами будинків, але ніколи не відчував тут такої краси, як зараз — у цій хвилині.

Спокій, краса, гармонія... Одвічні, незмінні закони!

Знечевя підвів зір і глянув понад віття дерев ген далеко — аж за місто. Під самий обрій майоріли вижаті поля, де-не-де невиразними пунктиками синіли полукіпки. З обріїв також дихало спокоєм. І там гармонія... І небо гармонійно опуклюється над землею, гармонійно спадає поза обрії.

Іван Петрович задумано покивує головою:

— Світ! Чудовий світ! Світ — це одвічна гармонія. А життя? Гм?... Життя — це гра мінливих світлотіней.

Нараз щось обриває шовкову нитку думок. Перед очима стає спокійна постать Маріянни.

Колоски...

Стомлено протирає чоло: намагається щось відсвіжити в своїй памяті.

— Колоски, колоски...

Наче пригадує — десь читав. Збиральниця колосків. Так, молода жінка збирала колоски. Де це може бути?...

Приходить до старої бібліотечної шахви і, приклавши палець до вуст, зосереджено думає.

Тьмяна перспектива пройдених років. Праця в суді. Посесорійний процес. Підготовлявся до справи. Потребував цитати. Шукав її. Увесь вечір шукав...

Ще коротка хвилина напружезосередженості, і по задуманому обличчю Івана Петровича пробігає промінчик.

Сягнув рукою в кутик шахви, мацнув по поличці і витяг товсту книгу в зношених чорних палітурках.

III.

За вікном горіли зорі, над містом нависала ніч, у садку тихо шепотіли яблуневі листочки.

Минали години.

Іван Петрович, похилившись над невеличким столиком, уважно перелистував книжку. Інколи зупинявся і застигав у похиленій позиції, то знову шелестіли пожовклі листки, знову легенько здригали зморшки на задуманому чолі, знову безшелесно відходили хвилини у вічність.

Раптом зупинився і, здавалося, всією душею прилип до книжки.

Читав. Жадібно читав:

„За тих часів, як правували судді, раз якось був у краю голод. І один чоловік з юдейського Вифлеєма пішов із своєю жінкою та з двома синами своїми жити в край Маобіїв..."

Перед Іваном Петровичем розгорталася книга Рут. А він — немов затратив відчуття простору і часу та уявою полинув у сиву біблійну давнину. Забув про все довкола — навіть не спожив своєї нужденної вечері.

З Юдеї стелилася камениста дорога в родючу Маобію. Дорогою йде довговолосий, сивобородий Єлемелех, за ним — його жінка Ноема і сини. Єлемелех повагом ступає по розжарених камінчиках і глибинами очей зорить синю даль. У правій руці — довгий тростиновий посох.

Стомились.

Відпочивають у тіні придорожних пальм, споживають засушений ячмінник з оцетом, зривають сві-

же пальмове листя, смокчуть і гасять докучливу спрагу.

Ідуть. Віддаляються від рідного краю. Голод жене їх усе далі і далі.

...Гостинно приймає юдеїв плодюча Маобія: дає їм хліб і солодке козяче молоко. Живуть і голоду не знають, але туга, гнітюча туга за рідною землею розїдає їх серця і зганяє сон з повік.

У глиняній ліплянці Єлемелеха, що горіховою шкаралупкою втиснулася між дві пальми, весело гомонять невістки -маобитянки.

Спокійно, тихо пливе життя, розцвітають запашні весни, і на десяту — Ноемине серце наливається горем. Знову стелиться їй каменистий шлях у край юдейський.

Іде сама: ні чоловіка, ні синів — забрав Єгова.

За нею — дві вдови-невістки.

— Вертайтеся, доні...

Цілує їх.

Орфа вагається. Але Рут — невблаганна.

— Не силуй мене, мати, вернутись. Куди підеш ти, туди й я піду. Де житимеш ти, там і я житиму. Твій народ буде моїм народом, і твій бог — моїм богом.

І чує Іван Петрович:

Золотистими хвилями співають ячмінні юдейські поля...

І бачить:

Серед піль — молода, смаглява, чорноволоса Рут. Позад женців. На чужому полі. Збирає колоски. Вусаті ячмінні колоски. Довкола пахне хлібом...

Радіє Рут.

Згинається, ніжно бере кожний загублений женцями колосок і кладе в пелену. Уже назбирала досить багато.

На поле хтось прийшов. Шле поздоровлення женцям.

— Господар, Бооз... — шепочуть колоски.

Підводиться Рут. Спокійно дивиться великими чорними очима. Але в душі якийсь неспокій... Що він скаже? Вона ж на його полі...

А він про щось говорить з наглядачем. Зиркає на Рут.

— Чия це молодиця?

Наглядач:

— Маобитянка. Прийшла з Ноемою з маобійського краю.

Бооз дає знак рукою.

— Слухай, небого!

Рут здригнулася. Їй лячно.

— Не ходи збирати на інше поле. Будь тут з моїми дівчатами. Дивись, де вони жнуть на постаті, та й ходи за ними. Я наказав хлопцям моїм не чіпати тебе.

Гнучкий стан Рут вигинається в уклоні.

— Як тобі схочеться пити, то йди до посуду та й пий те, що черпають мої хлопці.

Очі Рут горять вдячністю. Вклоняється до колін доброму Боозові. Легенько тремтять уста:

— Єгова хай буде ласкавий до тебе й до поколінь твоїх...

А Бооз до слуг:

— Нехай вона збирає колосся і поміж снопами, і не зобижайте її. Та й самі покидайте колосся із снопів, нехай вона збирає на харч, і не сваріть на неї.

Ласкаво всміхається сонце золотавим промінням, дзвенять ячмінні колоски, пливе симфонія любови...

Рут дивиться Боозові вслід і тихо молиться в душі. Ледь-ледь ворушаться повні коралеві уста. В пелену падають ячмінні колоски...

Іван Петрович підводить голову

— зір відривається від книжки. Рябіють пожовклі листки чорними шнурочками літер.

Рут... Сонце... Коралеві уста...

Поволі все зникає, і в уяві лишаються уламки образів. Клаптики, шматочки, серпанок туману, далекий шум віків...

Колоски...

В голові Івана Петровича сплітаються думки. Гарячі, розпалені думки.

Маріянна... Рут...

Палаючий тамарисковий кущ, камяні скрижалі, коловоротний біг століть...

Закопали камяні скрижалі...

Справедливість! Що це справедливість? Зміст чи звук? Чи існує вона, безпристрасна, задумано-мовчазна, з терезами в руках? Любов у її грудях чи помста? Любов?... Ні! Любов загубилася... Загубилася в туманних просторах віків, через які прямував добрий Бооз, поспішаючи до атомних блискавок.

Закопані скрижалі — загублена любов...

Настирлива думка лазить по мозку:

— Мстива справедливість?... Абсурд! Такої не може бути.

На устах гірка усмішка:

— Справедливість — це невловима відносність...

Спадають обважнілі повіки, на стомлене обличчя сідає сон.

Сон — хвилинне забуття...

Колоски...

Маріянна, голодні діти...

Діти? Де вони? З якого села Маріянна? Де б довідатись? Ага!... Секретар суду. Вранці піду, піду до нього. Секретар, тихенько, щоб суддя не знав.

Заопікуватися дітьми! Неодмінно! Але утримання? Чим годуватиму? Я ж без праці. Може на фабрику? Ні, не дам ради — старий.

Журба сунеться тінню по обличчі.

Думає.

Довго думає Іван Петрович.

Нараз — в очах веселі вогники. Прийшла чудова думка: в їхньому будинку нема двірника. Він стане двірником. Працюватиме, заробить деяку копійку, дещо продасть із залишків свого колишнього майна. Не пропадуть діти! Не дасть їм загинути! Не дасть...

Наліг грудьми на відкриту книжку, чоло безвладно осунулось на руки, сиве волосся торкнулося стола.

Заснув.

Серце глухо віддавало ритми і гонило свіжу кров по клітинах стомленого мозку. Але душа не могла знайти спокою: борсалася скаліченою пташкою, намагаючись розпалити пригашені думки.

Думки спали. Лише хвилинами щось витискало з грудей здушений шепіт:

— Колосс-ки... колоссс...

За вікном нависала ніч, на столі горіла електрична лямпа, по яблуневих листках скапувала роса.

В заламанні дахів конав шум автомашини.

Зальцбурґ, квітень, 1947.

Чар Шевченкової Творчости

Свого часу у Києві в моїй присутності між письменниками Миколою Вороним і Спиридоном Черкасенком повстала розмова про Т. Шевченка. При тому С. Черкасенко тримав в руках „Кобзар" Шевченка і прочитав:

Реве, стогне хуртовина,
Котить, верне полем;
Стоїть Катря серед поля,
Дала сльозам волю.
Утомилась заверюха,
Де-де позіхає;
Ще б плакала Катерина,
Та сліз більш не має.
Подивилась на дитину:
Умите сльозою
Червоніє, як квіточка
Вранці під росою.
Усміхнулась Катерина,
Тяжко усміхнулась...

Т. Шевченко. Автопортрет 1845 р.

Прочитавши цей уривок, Черкасенко звертається до Вороного:

— Скажи мені, Миколо, чим ти

поясниш, що оцей коротенький і такий простенький кусничок так глибоко зачіпає душу людини, так зворушує, що спокійно його не можна читати? Правда, в нім малюється непереможна стихійна сила заверюхи в зимі, і цій силі протиставляється повна безсилість і безпомічність одинокої серед цієї суворої природи жінки та ще й з малою дитиною. Але дивись, як глибоко тут поет змальовує почуття матері серед цього виру суворої природи. Подивилась на дитину й вабула за все... за холод, за бурю, за свою безпомічність, за все... бо вона **мати.** В чім оця краса таких простеньких і разом глибоких слів, у чім їх чар? А таких місць у Шевченка багато!..

Микола Вороний задумався... Питання просте, зовсім зрозуміле, повстало перед ним несподівано. Пройшло кілька хвилин мовчанки. Нарешті, Вороний схвильовано промовив:

— Стихія, брате! Стихія... Тільки цим можу пояснити ту силу і той чар, що пливе з його творів.

— Добре, Миколо. Нехай у цім прикладі — стихія. Але ось маєш другий приклад:

І смеркає, і світає,
День Божий минає,
І знову люд потомлений,
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянний,
І день і ніч плачу
На розпуттях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає;
Оглухли, не чують,
Кайданами міняються
Правдою торгують,
І Господа зневажають...

— Так, Спіро, і тут стихія...

— Що ж тоді ти розумієш під стихією у творчості Шевченка?

— Що? Оту величезну і непереможну силу духа, отой колосальний гін до вищої правди, щоб здобути її й дати свому стражденному народові, отой запал Прометея стати перед самим Богом і з його Престола взяти той вічний вогонь і ним переродити свій нарід, щоб з раба став паном, — оце й є вияв отієї стихії...

— А чи ти думаєш, Миколо, що однієї стихії досить, щоб таку величезну місію для народу свого виконати? Та ж стихія духа — це сліпий порив... Та ж потрібний ще й величезний розум, щоб свої думки оформити, щоб вони нас так чарували.

— Маєш правду, Спіро. Я ще більше скажу: не тільки мати розум а й велике знання історії, мистецтва, філософії, природи... І Шевченко все це мав. А найголовніше — мати здібність збагнути найглибшу суть **отієї політичної волі свого народу** до свого власного життя, збагнути історичне призначення свого народу. А одним розумом того не осягнеш. По-за чистим знанням у Тараса Шевченка було і ще щось таке, чого ні я з тобою не маємо і ніхто інший не має.. Тільки один великий Тарас ту глибинність посідав. І ця його здібність (його лиш одного!) і є ота стихійна сила **генія,** що нас усіх дивує, що нас усіх чарує, що усіх заворожує, і ми всі стоїмо перед ним, як перед Пророком,

"хто все знає..., хто все чує:
Що море говорить, де сонце ночує...
Один він... (між нами), як сонце високе...

І оця сила його природи і є ота стихія його творчого духа.

— Так, Миколо, я розумію тебе, що силу генія не викличеш розумом. Та і знання тоді непотрібні, коли геній, як ти кажеш, „все знає і все чує".

— Ні, брате, знання потрібне і для генія. Стихійна сила, як ти вже сказав, сама по собі — сліпа сила. Вона сама по собі може творити і добро, і зло. Але попри того, вона мусить мати ще й **високу мету.** І таку мету Шевченко мав уже від дитинства. Памятаєш — у „Гайдамаках"?

Давно те минуло, як, мала дитина
Сирота в ряднині, я колись блукав,
Без свити, без хліба, по тій Україні...
Давно те минуло, як тими шляхами,

Де йшли гайдамаки — малими ногами
Ходив я та плакав, **та людей шукав,**
Щоб добру навчили...

Бачиш, Тарас від дитинства **стихійно** тягнувся до добра і персоніфікував його в **мистецтві.**

Тільки Тарас інакше мислив, інакше шукав правду, ніж усі. Він уже тоді бачив її в мистецтві. Як вона оця мета його, оця його Правда повстала? З науки? З виховання? Ні, — спонтанно з душі, з його небуденної вродженої природи! Ми всі вийшли з науки! Тарас, як Дух святий з Божого веління, з природи.

— Тоді, Миколо, не треба було йому вчитись?

— Ні, брате, треба вчитись, але так, щоб напереді науки стояла перед людиною, як перед Тарасом, **ота Правда.** Тоді з неї повстане і свобода: **Пізнайте правду і правда вас визволить...** Памятай, Спіро, оці глибокі і правдиві слова Св. Письма. Шевченко їх памятав, і вони освітлювали путь його через ціле його життя.

Чистота мистецтва; Правда, що опанувала душу Тараса від дитинства, висока ідея свободи для народу і себе, устремління до краси природи і краси національного духа, віра в силу і правдивість, що Правда України оживе й Україна встане. Оце все і є ті духові сили, що їх не навчить ніяка наука, коли їх нема в душі людини від природи. І от, оця глибинність правди Шевченка і є отой чар, що всіх нас заворожує і пориває до життя і визвольної боротьби нашого народу, бо та стихія є плоть від плоті і кров від крови українського народу.

І коли нарід дав нам Шевченка, це є доказ, що і нарід наш ту силу посідає і відродиться до кращого, свобідного і самостійного життя. Так, Спіро, відродиться! І ми всі повинні в це відродження вірити і для нього працювати.

Л. Білецький.

T. R. BeGORA, B.A.

(UKRAINIAN LAWYER)

31 Queen Street, **Bank of Toronto**

Phone MU. 2-8341

ST. CATHARINES, **ONTARIO.**

● ● ●

BRANCH OFFICE:

GRIMSBY **ONTARIO**

Main Street **Phone 540**

З гуцульських гір

I.

Країно див! Далека мріє.
Зелена казко серед гір,
Де вітром дух нам вільний віє,
На гори загнаний, як звір;

Де ніжний, крила простягає
В ночі над тишою осель,
А в ранці соколом літає,
Або голосить серед скель.

Де голод він пустив до хати,
Де дав він тіло розпясти,
Щоб тільки скарби заховати,
Щоб тільки душу зберегти.

. . . . . .

II.

Мовчить Гуцул, мов уст не має
І мовчки вище в гори йде, —
За його гірський ліс співає,
За його Черемош гуде.

За його гори ладан курять,
І камінь чайкою кричить . . .
Він тільки плаче, як одурять,
Він тільки терпить та мовчить.

Мовчить Гуцул, мов уст не має,
І далі вище в гори йде, —
За його гірський ліс співає.
За його Черемош гуде.

III.

На храм збираються Гуцули;
Встають до ранньої зорі,
Виймають ремені, кресані,
Тобівки файні, киптарі.

Давно, давно Гуцули встали,
Шумлять — щебечуть говіркі . . .
Як мак червоний, в барвних строях,
І в огальонах, як зірки.

Як серни сходять полохливо,
Мов квіти, в доли з гір ідуть,
То зникнуть в травах на хвилину,
То знов під сонцем розцвітуть.

Іде, жартує з ними леґінь,
В руці у його топірець
І фист на збоченій кресані, —
Співак, музика і стрілець.

По всій Гуцульщині зеленій
Гудуть чутки про юнака . . .
Ніхто не зможе в танцях, співах
Перемогти чарівника.

Хто вміє стільки коломийок?
Хто так прикаже до ладу?
І хто так палко поцілує
В уста Гуцулку молоду?

На крилах сизого туману
Летить з землі рожевий сон,
І сонце кинуло на гори
Вогняно злотний огальон.

З кущів лісниці виглядають,
До себе леґіня зовуть . . .
То руки з усміхом простягнуть,
То враз туманом попливуть.

Вже сонце високо на небі,
Вже в бубни Черемош гуде,
Цвіте Гуцульщина квітками,
На храм Гуцульщина іде!

Безводня, Ільця і Синиця
Магорка, Вінчя і Пушкар, —
Немов розсипали коралі,
Що в доли котяться з під хмар.

IV.

Полонинський день світає
Полонинський дивний день!
Вже трембіта трембітає,
Вже шумить потік пісень.

На Синиці, на Безводні,
На всіх горах рушив лід,
Полонинський Хід сьогодні,
Полонинський дивний Хід!

Ржання коней, рев маржини,
Псів схвильованих виття . . .
Дивний ранок полонини,
Полонинського життя.

"Віо, гайда, гей!" гукають,
В роги грають стадарі,
Козарі з крісів стріляють,
Дзвінко свищуть вівчарі.

"Гей, зелена Полонино,
Чи збулася ти зими?

Вйо, худобо! Гей, маржино,
На шовкові килими!"

Полонинський Хід рушає,
Полонинський Хід іде, —

Рано, рано встав на зорях
Ватаг, — дивний чарівник.

Вже палає ватра в стаї
І лягає сизий дим,

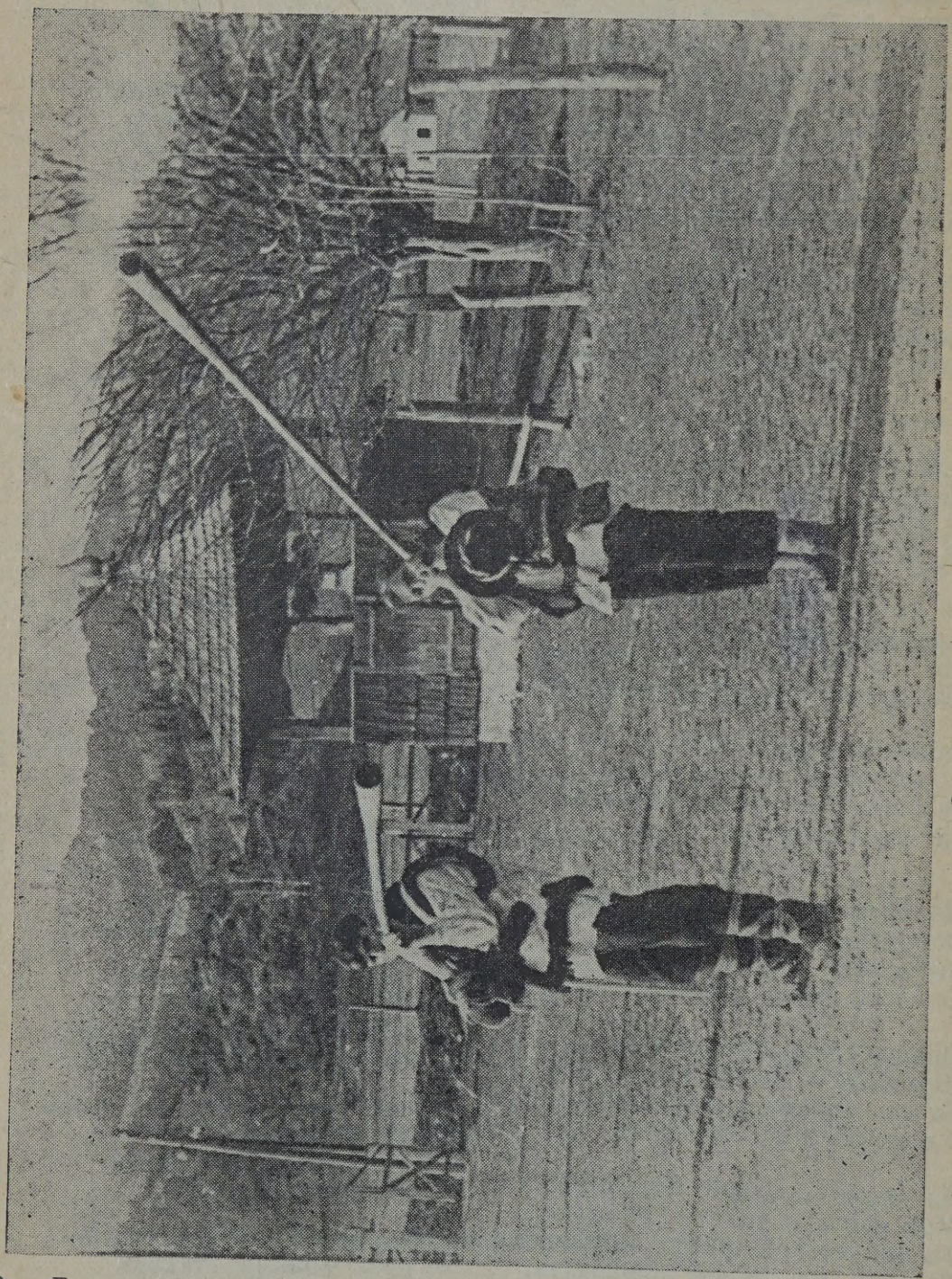

З образів Гуцульщини.

Вся Гуцульщина співає,
Вся Гуцульщина гуде!...

...А в горі, на сизих горах,
Ледве морок ночі зник,

Мов кружляють птахів зграї
Понад озером блідим.

І синіє полонина
І радіє "депутат",

Збережеся вся маржина,
І великий буде дат!

V.

З гуком пісні голосної
На дарабі стоячи,
Аж до Вижниці самої
Їдуть хлопці-плавачі.

І на голос їх з далека
Озивається луна,
Їм байдуже небезпека
І негода не страшна.

Через скоки, через скелі,
Як орли вони летять...
Їдуть леґіні веселі ,
Громом в долах гуркотять!

Бачуть дівчину на ґруні,
Квітку макову лісів.
І до гірської красуні
Обізвавсь плавацький спів:

"Молодих не жди до хати,
Не марній, сватів ждучи...
Бо хто вміє так кохати,
Як кохають плавачі?!

На дарабу! разом з нами!
Поруч з кермою в руках!
Погуляєш з плавачами
По бурхливих бурунах."

Одвернулася красуня,
Одвернулася ясна
І друга уже до ґруня
Лине пісня голосна.

„З плавачами на дарабі.
По бурхливих бурунах,
Не трястись беззубій бабі
З кочергою у руках.

На дарабах в повінь линуть
Тільки леґіні-орли,
Тільки сміливі не гинуть
Серед темряви і мли!"

О. Олесь.

Назбирані колоски

Жінка, мати — творить Дім. Без матери нема Дому.

☼ ☼ ☼

Найпершою великою учителькою дітей є мати, але деякі матери не знають свого призначення і не виконують обовязку учительки.

☼ ☼ ☼

Дім не там, де велика і багата хата, а там, де родина живе тісно і дружно з собою. Вона може мешкати під деревом і не мати хати, але вона є Домом.

Дім твориться поволи, — починається подружем, а дальше приходить нове покоління з народженням дітей; відходять старші; бувають тут веселі переживання і сумні, аж поки цілий Дім наповняється поважними споминами, що творить Історію Дому. Це доперва цілий Дім.

☼ ☼ ☼

Чоловік не може піднестися понад чоловіка. І коли чоловік стане царем, то і тоді він є лише чоловіком.

Передплачуйте український релігійний часопис
"ВІСТНИК"
(Виходить від 1924 року)

ВІСТНИК містить статті на церковні й церковно-історичні теми.
ВІСТНИК містить гарні й поучаючі оповідання.
ВІСТНИК стоїть на сторожі найдорожчого скарбу українського народу — на сторожі його ЦЕРКВИ І ВІРИ.

Передплата: в Канаді $2.00; в Зєдинених Державах $2.50; в Европі й інших краях $3.00.

Гроші слати на адресу:

THE HERALD **Box 3626, Sta. B.** **WINNIPEG, MAN.**

Місяць і зірка

(Казка)

Має крилом смутна черниця, і сохне на дереві листячко... сохне й умирає...

Щось журно мені, — і журлива казка сплітається в голові.

Така простенька, та щира.

Гляньте сюди: ген за тополями сховавсь у хмарі місяць, а за ним і ясна, золота зірка...

Ось слухайте ж...

В давній пісні співається, що то козак та дівчина.

Може колись жили вони на землі та вірно кохалися, а лихі люди розлучили їх. Тоді вони розійшлися по світах. Пішов козак темними ярами, пішов смутний та невеселий, висох, як билина, та в одну нічку й зійшов на небі ясним місяцем.

А дівчина, може пішла звечора по воду, побачила, та й вийшла проти його золотою зорею.

Там вони і спарувалися.

Так, мабуть, було воно.

Зеленіли гаї, цвіли сади, бриніли у садках журливі пісні кохання.

Стали виходити місяць та зірка на небо ночами стали щастити закоханим.

Зірка ворожила їм долю, а місяць світив доріжки, як ходив хлопець до дівчини і як пізно вертався додому.

***

Раз стали вони опівночі над будинком.

Мурованим та сумним.

На дверях замки важкі — залізні ґрати на вікнах.

Кинув місяць промінням за ґрати, — і бачуть вони:

Під мурованою стіною лежить козак молодий, на грудях руки поклав. Лице біле, як папір, а на ногах синенькі блиски граються в залізі.

Такий тихий та блідий... І немає в очах ні надії, ні гніву, ані того смутку.

— Мертвий? — спитала тихенько зірка.

— Живий, тільки кров з нього випили, — сказав на вухо місяць.

— Хто, любий?

— Люди, моя зоре.

В той час щебетав на калині соловейко: вийшла, послухала його дівчина, та вперше й закохалася.

А юнак лежав, мов неживий.

Довго дивився місяць на лице мармурове, бліде, а зірка в очі запалі зоріла, і стало їм жаль юнака, що з нього випили кров.

Як роса блискуча — покотилися сльози у зірки:

— Що вже йому не жити?

— Мабуть не жити, — сказав місяць.

Сказали, зітхнули, та й зайшли за хижу.

***

Пожовкло, посохло листячко в калини, упало.

А по голому степу, мов та бурлацька*) доля в світі, помандрувало безрідне покотиполе.

І налетів із степу сумного холодний вітер, і шарпнув він гнівно гіллям на дереві — затремтіло в гаю листячко, посипалося відразу.

І нагнав вітер чорні хмари на небо, і зробилося темно.

Загув, зашумів вітер, заголосив...

Шумів він про те, що швидко завіє зима снігом закидає — занесе маленькі хати невільного краю. І прийде туди туга, і прийде горе та злидні, заплачуть змарнілі діти, заголосять матері, зажуряться дівчата.

І сумно було кругом: стогнав і зітхав темний гай, як море в негоду.

---

*) Доля бездомної людини.

З великим жалем, поволі гойдали старими головами столітні дуби.

Випинаючись тонким станом, як рибонька, вилася стара береза.

І дзвеніли-бриніли, заливаючись слізьми, сосни та ялини.

І ламалося гілля на дереві, і зривалося листя, і далеко гонив його вітер в сумнеє поле.

Зринув із-за хмари місяць, вийшла за ним і зірка, глянула за ґрати — дивувалася:

Пригнувшись у куточку, юнак із блідим лицем голими руками ламав камяні мури...

С. Васильченко.

☼ ☼ ☼

Дійсний приятель той, який приходить тоді, коли всі чоловіка покинули і відійшли.

☼ ☼ ☼

Сина поважного судді судили за фальшовання. І каже суддя: "Чи ти не памятаєш свого батька?" На те суджений: "Памятаю! Коли я приходив до нього за порадою, він звичайно казав: "Не докучай мені, бо я занятий важними справами. Я не був для нього важною справою, тому я тепер тут".

☼ ☼ ☼

Хтось запитав хлопця на вулиці: "Чому волочишся по вулицях? Вулиця не є найлучшим місцем." На те хлопець: "Я це знаю, але вдома так порожно, що нема чим заінтересуватися". Є такі порожні доми.

☼ ☼ ☼

Гарна жінка не та, що молода, гарно вбрана, але та, що добра, розважна, розумна, щира і вміє співчувати другим. Вона і в старости буде гарною і милою, бо її душа гарна.

☼ ☼ ☼

Що се таке характер? Грецьке слово "характер" значить: вирізувати, вирізблювати, робити заглиблювання. Що написане, те можна стерти, можна замазати ,але того, що є глибоко вирізане, ані стерти, ані замазати не можна. Отже характерний чоловік се той, в якого душі гарні риси, благородні правила глибоко вирізані і вони є заповідями для його життя.

☼ ☼ ☼

Священик Стаффор був опатентував нової якости фляшки. Вирібники горівки давали йому 200,000 долярів за право виробляти такі фляшки, але він гроші відкинув, бо не хотів, щоби в його фляшках продавали горівку.

☼ ☼ ☼

Бути гідним, се велике майно. Багата родина запрошала гостей. І господиня того дому каже приятелеви свого дому: "Ми також запрошуємо і ту вбогу родину. Вона бідна, але вона дуже гідна". Та жінка сама була дуже гідною, тому розуміла вартість гідности.

☼ ☼ ☼

Для дітей буде на ціле життя першим те, чого їх найперше навчите. Навчите свого — своє буде першим; навчите чужого — першим буде чуже.

☼ ☼ ☼

Маємо новий вік, з новими винаходами й відкриттями. Але що тисячі літ перед нами було розумне і добре, те і нині таким є, а що було дурне і шкідливе, те і нині таке саме.

☼ ☼ ☼

Наші предки не померли — вони сплять. А коли ми їх споминаємо, вони будяться і живуть разом з нами, — пригадують нам минуле, вчать нас, й інтересні події оповідають.

☼ ☼ ☼

Хто невдачею зневірюється, той все тратить. Хто невдачами вчиться і дальше поступає вибраним напрямом, той багато здобуде.

Степан Руданський

(80-ліття смерти Руданського).

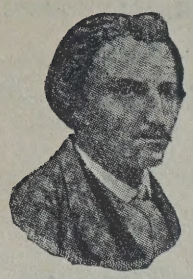

Побіч Шевченка Руданський був найвизначнішим поетом тих часів, в яких жив. Він, як і Шевченко, здобув собі безсмертність в українського народу, бо його вірші, головно веселі, жартівливі (співомовки) нині такі близькі українцям, наче б були вчора написані.

Але писав він і поважні вірші і довші поеми, хоч їх загал менше знає, писав поеми історичні. А вже дуже розумна його „Наука", де він говорить, що чоловік не повинен пониженням і жебраниною та прилизуванням здобувати собі чужі ласки, але своєю гідною самостійною працею. Гарний його вірш „До дуба", де він хитких і нерішучих людей порівнував з лозиною, а сильних з дубом, і закликає, щоб в життю стояти твердо як дуб, який за вітром не хилиться. Писав він і прозою.

Мова його подібна до галицької, бо родився він на придніпрянській Подільщині, що межує з галицькою Подільщиною.

Родився він 1831 р. в домі священика, в селі Хомутинцях. Вчився найперше в духовнім семинарі, але опісля був лікарем в Ялті, на Кримі. Оженився з простою дівчиною, яка його не розуміла, і його родинне життя було важким.

Та бідував він і за своїх студентських часів і тоді вже почались в нього сухоти. Бідував до смерти, бо був дуже милосердним для бідних і чимало помагав їм дармо.

Писати почав під впливом Шевченкового „Кобзаря", якого знав напамять.

Помер 1873 р., отже перед 80 літами.

Яким щирим українцем він був, показує його лист про свого батька. Писав він до батька по українськи, за що батько дуже гнівався, бо батько був за московською мовою. І пише Руданський до брата так:

„Заказують мені мою рідну мову. Заказує батько. Але в мене був прадід і прапрадід: вони мені не заказали. Не слухає батько моєї мови, зате мене і по смерті може послухають чотирнядцять мільйонів моїх однодумців... Батько може не любить своєї мови через те, що нею говорять у нас мужики. А нібито в Московщині не говорять мужики по московськи? Та і чим ми ліпші від мужика? Всі ми рівні і у Бога й у натури."

Се показує його українську свідомість, його привязання до свого рідного, і взагалі його чистий характер. Він був великим, був гідним сином свого народу, й обороняв те, що його прадіди і прапрадіди йому передали. І тому він і нині є приміром й учителем для кожного українця й українки, — він вчить і показує, як треба своє шанувати.

І як Шевченко мав на увазі „живих, мертвих і ненароджених українців", і тих, що на Україні живуть і не на Україні, так і Руданський має на думці також і тих, що по його смерті будуть його українське писання читати. Він і нас нинішних мав на увазі.

Тим він для нас Великий Українець і такий нам нині близький.

ЧИ ГОЛОСНА ЦЕРКВА

Став у церкві батько з сином,
Церкву вже кінчали, —
Засклепили, побілили,
Олтар прибивали.
„Слава Богу! — батько каже,
Спромоглися люди,
Лиш не знати як то вона —
Чи голосна буде?
Постій хіба, каже, сину,
Перед образами,
А я піду та для проби
Свисну за вратами."
Пішов, свиснув разів кілька,
Назад повертає, —
„А що сину, голосная?"
Хлопчину питає.
„Голосная, хлопець каже,
Так і бє луною..."
„Ану ж сину, піди свисни,
А я тут постою".
„Отсе але, каже хлопець,
Мали що сказати!
А чи ж то я який дурень
У церкві свистати?!"

Степан Руданський.

ПРИВИТАННЯ

Наварив багач, напік,
Батюшки чекає, —
Батюшка лиш на поріг,
От він і вітає:
„На тепленьке, в добрий час!
Тільки що зробили...
Та де ж то ви так були
Батюшечко милий?
А тут тільки гавкне пес,
Свиня зарохкоче,
Так і думають усі,
Що то ви пан-отче...
Спасибі вам, що прийшли!
Пийте гріту з перцем,
Ріжте собі печінки,
Крайте собі серце..."

Степан Руданський.

Батюшка — священик (з московського).

Гріта з перцем — горівка з перцем.

Багач щиро вітав священика, але так незручно, що можна на два лади розуміти. Кажуть: "Він ріже мені печинки своєю балачкою... Він крає моє серце..."

ЗГУБА ДУШІ

Раз пропала на степу
В чумаків сокира,
До одного всі взялись:
„Ти, та й ти псявіра!"
Той їх годить, хаменить,
Той їх розважає,
Вже й кленеться на чім світ,
Богом присягає.
Ні, не вірять!... І чумак
Проти неба глянув:
„Коли я сокиру вкрав,
Най я ляхом стану!"
„Стій чумаче, не губи
Ні душі, ні віри!
Вірим, вірим! Ти не брав
Нашої сокири!"

Степан Руданський.

Чумаки — Коли не було ще залізниць, то деякі українці їздили на Крим за солею, і на Дон за рибою, а потім привозили, продавали і так дещо заробляли. Їх звали чумаками. Вони їздили волами.

Степи — Рівнини порослі травою, неорані і по англійськи "преріз". Українські степи були дуже великі простором.

Ляхи — поляки, звичайно польські пани, що багато кривди робили українцям. За те українці їх дуже ненавиділи.

ПЕКЕЛЬНА СМОЛА

Раз на мові ксьондз казав:
„Не впивайтесь люде,
На тім світі вам смола
Замість вина буде!"
От один і захотів
Смоли скоштувати,
Каже собі два бички
За копійку дати.
Випив один — посвистав,
Другий випиває...
Посмакував, посвистав,
Далі промовляє:
„Та гірка вона, гірка,
А все ж не тужити:
Як втягнеться чоловік,
То й те буде пити."

Степан Руданський.

Ксьондз — польський священик.

Два бички — дві чарки.

Смола — тут треба розуміти доготь (дьоготь), себто густу оливу, якою мастили осі в возах, як опісля мастили "шміром".

Уривок зі споминів Петра Зварича

Автор споминів, Петро Зварич, широко відомий в Канаді і заслужений громадянин піонер. Приїхавши до Канади молодим хлопцем, він пройшов тверду життєву школу піонерських часів. Праця, яка б вона не була, не понижувала його, хоч і мав він вищу освіту. Та характеристичним в його споминах є те, що він належав до тих, які йшли в життя серед нового оточення з почуттям своєї людської гідности, які не гнули спини перед ким будь й уміли своїм хистом викликати до себе пошану в чужих.

Петро Зварич.

Ця життєва спритність автора споминів помогла йому в скорому часі доробитися майна. І тут п. Зварич не йшов дорогою захланних матеріялістів, а майно своє зумів зуживати і на великі благородні цілі. Не було громадської справи до якої він не приложив би своїх рук і грошей. І хоч сьогодні п. Зварич є вже поважний віком — душею молодий, і загально шанований, як великий український патріот, що проходив через горнило свого молодого життя, як гідний син українського народу. Цей клаптик споминів є лише одною сторінкою з його многогранного життя. **Ред.**

Пятьдесят літ минуло як я робив на секції[1]) у Сі-Пі-Яра. А робив всього лиш два тижні. То було 1901 року, коли почато орґанізування юнії залізничників і виповіджено страйк в травні. Тоді секційні робітники працювали 10 годин денно за доляр і двадцять пять центів, з чого обтягали за харч, на шпиталь і т. п.

Старі залізничі робітники як італійці, словаки далися скоро намовити до страйку, щоб зискати ліпшу платню, тоді як наші українці раді були й таким заробіткам на початках. Коли робітники перервали роботу, компанія перестала їх харчувати й отягалася виплатити зароблені гроші.

По виплаті, около 200 робітників розїхались на всі сторони. Одні до ренчарів[2]) другі нібито до майнів[3]) коло Френк, а більша половина пішки почвалала до Едмонтону.

Я по довгих пошукуваннях роботи став копати фоси а коли скінчився страйк і компанія піднесла платню з 12½ до 15 центів на годину, я записався до роботи і то найдальше на заході лежачу на границі Алберти, зону, тоді Логан а нині Лейк Люіз, славне літнисько.

Прибувши на призначене місце, я насамперед викурив сірчаним димом мешкальний ваґон, наносив подостатком смерекових галузок на постіль до спання. Скринками та кругляками умеблював своє помешкання і приняв в комірники 2 словаків і одного диґу (італійця);

---

1) залізна дорога.
2) випасачі табунів худоби.
3) копальні золота, або вугілля.

С.Н.Р. Фото.

Озеро "Малійн" в Національному Парку Джеспер, в Алберті, окружене скалистими горами. На верхах біліє сніг.

ми всі чотири були майже ровесники і лагідної вдачі.

До тяжкої роботи я не був загартований і цілоденне монотонне темпання[4]) тайзів[5]) на команду баса[6]) „гарійоп"[7]) витискало з мене духа, руки терпли, а ноги ледве підносилися.

При вечері в реставрації я питаю родмайстра[8]) кілько мені треба робити на секції щоб стати форменом[9]) а по тім родмайстром, або й суперінтендентом[10]). Він здивувався і питає: чи ти ґалішин[11]) чи джермен? — Я джермен[12]) — кажу*). „А яка твоя освіта?" „Калідж[13]) — кажу. „Ну як так то за рік два будеш секшинформеном, за яких 10 літ родмайстром і то все."

„Як так то я незадовго квітую[14]) бо я не можу робити фізичної роботи, а тілько умову і на це маю кваліфікації, технічні, механічні й яких треба."

„Як так то будеш робити в равндгавзі[15]) коло інджаїв[16]), чистити, палити і т .д. платня 17ц. на годину — наколи буде місце опорожнене."

Пішов я знов до темпання на залізній дорозі і так темпаю аж сльози капають і піт з чола ллється а товчена рінь ніяк не хоче під тайзу лізти. А бас все „гаріопкає", клене на мене, що лишився далеко позаду. Нарешті відобрав шуфлю[17]), а дав ще тяжчу косу з кривим, мов гадина кіссям і наказав косити корчі попри залізницю. Господи Боже — допоможи! подумав я побожно і як вгатив косою в лозові корчі то аж зашуміло. А я був добрий косар ще з краю, бо під Вілсом на сіножаттях вивчився цеї техніки. На другий день я змайстрував собі просте галицьке кісся з осики, виострив косу і вже самостійно без „баса" кладу корчі і буйну траву покотом попри залізничий шлях. Кажу врешті „басові", що я перемучений і хочу іншої роботи а ні то квітую. Тоді він каже: То хіба пали старі тайзи в ровах або зачищуй ярду[18]). Добре, зроблю одно і друге. І так я маркірував 2 тижні з дня на день, аж мені сказали в кол-шуті[19]) накидати вугілля.

Нараз рознеслася вістка, що приїжджає анґлійський престолонаслідник Принц оф Вейлс, що по смерти королеви Вікторії засів на престолі як Едвард VII. Він, будучи в Келґарах, довідався, що тут коло Лаґен є чудове озеро високо в горах, в якого тихім плесі відбиваються і синє небо і чудова панорама гір з ледівцями. І от він забажав побачити це чудо природи на власні очі та на жаль до цього озера в ті часи не було вільного доступу. Я його часто бачив зблизька і з віддалі, бо я вечерами і в неділю любив лазити по горах і любуватись видами природи, про що знали мої зверхники, яким я при вечері оповідав про свої виправи.

Мене покликав до свого офісу родмайстер і спитав чи я добре обзнайомлений з тереном межи стацією і озером і чи знаю найвигідніший доступ до цього озера. Знаю дуже добре і на доказ нарисував йому плян в розмірі одної

---

4) підбивання шпалів на залізниці.
5) шпали під рейки на залізній дорозі.
6) наставник над робітниками.
7) скорше.
8) залізнодорожний урядовець певної ранґи.
9) старший поміж робітниками одної секції.
10) залізнодорожний урядовець вищої ранґи.
11) від слова "галичани". Так називали українців в Канаді в початках іміґрації в Канаді.
12) німець.
13) колеґіяльну.

*) Примітка: Автор ніколи не ховався зі своїм походженням як українець. Відповідь, що він "джермен" (німець) висловлена з іронією і прямо тому, щоб довідатися, які перспективи міг він мати в праці на залізниці. Українців в ті часи в Канаді не знали; знали лише "ґалішенів" до яких не мали поваги. Щойно тоді, коли українці виявили себе культурно, орґанізаційно з ними стали числитися й їх поважати.

14) лишу ту працю.
15) спеціяльний будинок, ґараж, де перечищують і направляють льокомотиву.
16) льокомотива.
17) лопата, заступ.
18) залізнича площа коло стації.
19) така ринва, що по ній спускають вугля.

милі на полудне від стації означуючи контуром підвищення і вільні прогалини серед ліса. Тоді він назвав мене трейл блейзером (рубачем першої дороги) до цього озера, який тоді ще не мав своєї властивої назви „Лейк Люіз". Мені призначено 4 робітників рубачів і

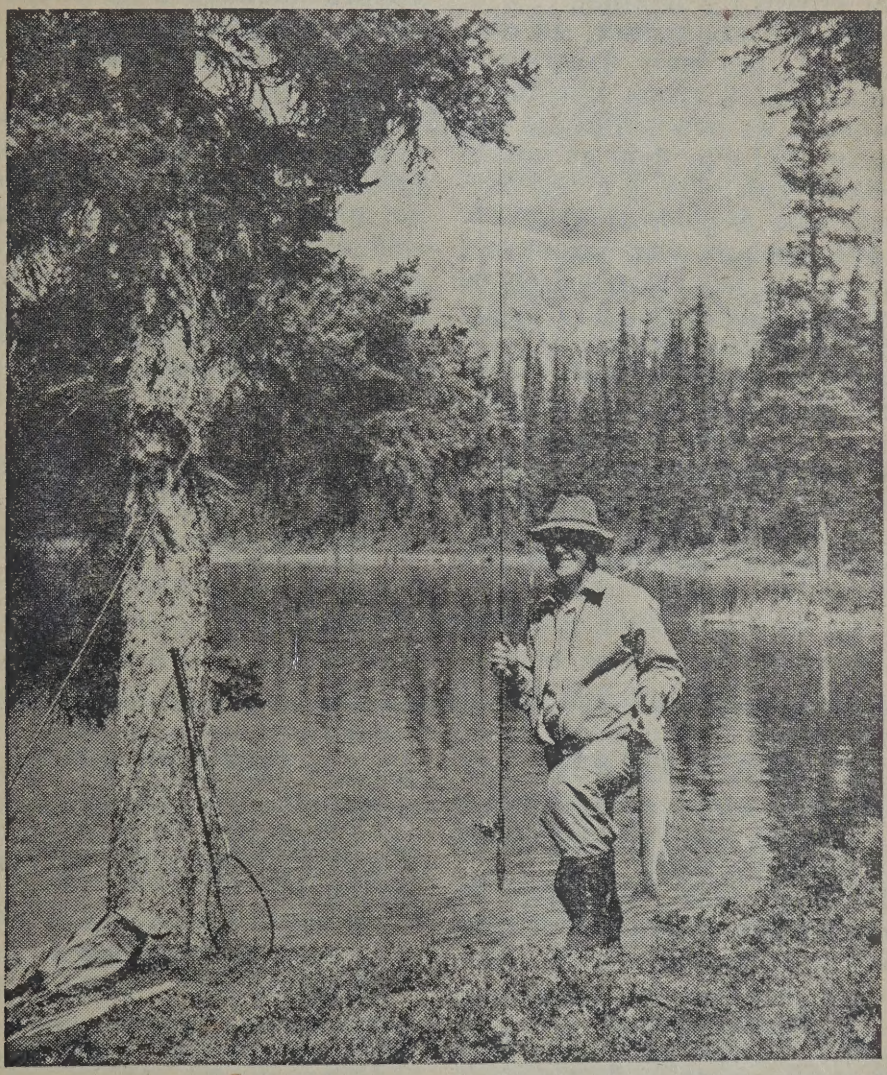

С.Н.Р. Фото.

Риболовля в Джеспер Парк, Алберта.

добу часу, щоб я прорубав стежку для кінного переїзду принца і його почоту до цього озера. Ми взяли з собою досить поживи, бо не сміли вертати доки робота не закінчиться. Бас секційний з 3-ма помічниками чистили ярду і прибирали її для паради.

Знаючи докладно примежний терен, я з своїми рубачами став зраву протинати стежку на ярд[20]) широку, щоб коні могли гусаком перейти нею, а як протяли через цілу віддаль і осталося досить часу, то місцями де треба було поширили на 4 стопі. Забрало нам 16 годин часу виконати цю роботу майже на милю довжини. А крім того над озером ми виложили з каміня копець з довжезною жердкою, на якій повівав Юніон Джек[21]).

На другий день прибув королівський потяг з принцом і його

20) метр.
21) прапор.

службою, а 16 поліцаїв з кіньми, вже перед тим прибули в ваґонах звичайного товарового потягу і уставилися в ряди для стрічи престолонаслідника. Принц, дехто з його почоту і кінна поліція поїхали стежкою до озера а ми робітники осталися на варті при королівськім потязі і 2 поліцаї.

Жартуючи з поліцаями, ми піддали думку, що нам здалося б дещо попоїсти з стола престолонаслідника. І як перед тим ми викликували „Трі чірс фор да прінс" так і тепер три чірч фор да батлерс, трі чірс фор роял кукс. Ну і поплатилося нам славословити і витати королівську службу бо вона не жалувала нам дарунків з буфету принца різних напитків їжі і присмаків на милий спомин побуту принца в Скалистих горах коло Філд.

Коли королівський потяг відїхав до Ванкуверу а кінна поліція повернулась назад до Келґар тоді наші піонери і трейл блейзери разом з секційними і машиністами зібрались в реставрації і справили собі королівський бенкет. В тім часі було нас около 30 осіб на цій дивізійній стації, а нині це є найбільше літнисько в Національнім Парку, з величавим готелем і туристичними кемпами[22]). Асфальтова дорога провадить до озера півколесом попід гору. А моя стежка направці й нині служить для пішоходів.

Під кінець місяця я таки залишив працю на залізній дорозі і поїхав до копалень золота в Рослянд, де зараз дістав роботу звичайного майнера по 50 ц. на годину. Пізніше став дрильменом[23]) і брав 60 ц. а вкінці тимберменом[24]) 75 ц. а з весною 1902 виїхав до Аляски в околиці Клондайк шукати золота.

---

22) невеликі літні домики для туристів.
23) той що проверчує машиною в камені діри.
24) підпирає стіни бальками в копальнях для безпеки.

ЧАС СПАТИ ЛЯГАТИ

Заснув собі чоловік по вечері, а жінка ще щось там робила. Вкінці будить вона чоловіка:

— Вставай, каже, чоловіче, бо вже час лягати спати. Пора вже пізня.

Певні ознаки

Приїхали селяни до голови Верховної Ради в Москві Калініна, скаржаться:

— Товариш Калінін, жити стало неможливо. Ходимо обідрані, босі.

Калінін заспокоює: — Нічого, товариші, потерпіть. Ще не так погано. Є країни, де люди ходять зовсім голі.

Здивувались селяни: — То ж мабуть там, товариш Калінін, совєтська влада років пятдесять існує?!

ЩИРА МОЛИТВА

Казала баба Палажка:

— Я за всіх Богу молюся, ще й Параску, стару суку, згадую в молитвах...

В воєнкоматі.

Провадиться набір молодих хлопців до червоної армії. Підходить до лікаря один. Скаржиться:

— У мене легені хворі.

— Нічого, он у Андреєва теж хворі легені, а служить совєтській владі.

— У мене серце хворе.

— У Ворошілова теж хворе серце, а служить червоній армії.

Жид підслухав і коли дійшла до нього черга, жалібно заявив:

— Я ідіот.

— Нічого, Калінін цілковитий ідіот, а служить совєтській владі.

Євген Онацький.

Ґеніяльні Діти

Коли ми говоримо про геніїв, відчуваємо якусь мимовільну пошану, якийсь подив: щось незвичайне, незрозуміле, щось божеськи-творче зявляється тоді перед нами і дає світові вияви ще незнаної досі краси чи невідомої досі сили.

З кожним генієм вяжеться незрозуміла нам таємниця: звідки походять у нього ті невичерпні сили духа, що підносять людину, яку ми звемо геніяльною, на недосяжні вершки творчости, що робить її богоподібною?

Гете і Едісон, один геніяльний поет, а другий геніяльний винахідник, говорили, що генії наслідок — 2% відсотків вродженого таланту, а 98% впертої над собою праці та скерованої і концентрованої на визначену ціль уважности.

І ми могли б їм повірити, наколи б мали справу тільки з дорослими геніями. Але про яку вперту працю й сконцентровану уважність можна говорити, коли перед нами нараз зявляється якась геніяльна дитина, — що творить речі неприступні й дорослій талановитій людині?

Стоїмо тоді перед таємницею, що чарує нас і інтриґує.

І то тим більше, що коли ми приглядаємося до батьків тієї дитини, то в більшості випадків, спостерігаємо, яка безодня ділить духові сили тих, зовсім таки не геніяльних батьків, і духові сили геніяльної дитини, що ніби з неба впала в оте своє родинне оточення.

Так, ніби з неба...

Для матеріялістів, що дивляться на мозок, як на своєрідну машину, що „продукує" думку, факт існування чотири- чи пяти-літніх дітей, у яких мозок не міг розвинутися навіть до розмірів мозку найзвичайнісінької середньої людини, і які, проте, виявляють себе вже **готовими** геніями, не можна знайти ніякого вияснення. Бо геніяльні діти служать найпереконливішим доказом того, що мозок може служити дуже добрим знаряддям, інструментом, приладом для виявлення творчої думки, як телефон для порозуміння між двома співрозмовцями, але сам мозок насправді нічого не творить. Справжній творець знаходиться десь поза мозком, так само, як співрозмовець знаходиться десь поза телефонним апаратом. Дуже часто телефон необхідний для скорішого й кращого порозуміння, але коли нема кому порозуміватися, телефон мовчить.

В 1900 р. на конґресі Психольоґії в Мадриді відбувся концерт, на

якому виступив Пепіто Аріола, хлопчик трьох з половиною років, що грав на піяніно, імпровізуючи власні мельодії. Відомий французький вчений, психольоґ Шарль Ріше, видрукував з цього приводу спеціяльну розвідку, в якій між іншим, згадує, що цей самий Пепіто грав також перед еспанським королем і королевою шість власних творів, які тут же були записані, бо сам хлопець не вмів ані читати, ані писати, ані тим менше знав ноти.

Про саму творчість маленького хлопця Шарль Ріше так висловився:

„Коли Пепіто починав імпровізувати, йому ніколи не бракує надхнення, і дуже часто він знаходить незвичайно цікаві мельодії, присутнім зовсім невідомі. Є в них завжди інтродукція, середня тема і фінал, закінчення. Крім того, в усій грі помічається така різноманітність, таке багатство звуків, що вони могли б здивувати і в професійного музики, а в дитини трьох з половиною років, вони просто вражають...”

В 1911 р. увесь Париж був захоплений концертами симфонічної оркестри, якою дириґував Віллі Фереро, що мав тоді... пять років. „Ле Журналь” писав з цього приводу: „Віллі Фереро викликає подив Парижа своєю певністю, уважністю, мистецтвом і фантазією, з якою він дириґує оркестрою...”

„Л'Ентрансіжан” в числі з 22 червня писав:

„Пять років, і навіть того менше. Довге каштанове волосся, що кучерявиться, і повне обличчя, як у купідонів Буше. Мої приятелі бачили його, як він із непорушним спокоєм і подивугідним авторитетом керував оркестрою. Я ж бачив його в його батьків, в світлій кімнатці, обклеєній квітчастими шпалерами, яку він наповняв рухом здорового хлопчини. Ніщо не зраджувало в ньому геніяльної дитини. Він зовсім не пишався своїми заслугами і навіть і не думав про свої успіхи.

Я взяв собі на коліна найменшого в світі дириґента оркестри, а він мені:

— Розкажи мені казку, добре? В понеділок я виїжджаю звідси. Який я радий! Я їду до Торіно, де побачу бабусю і дириґуватиму в концертах клясичної музики, це краще, як оті вальси та шансонетки...

— Хто ж тобі найбільше подобається споміж тих, яких ти знаєш?

— Я дуже люблю симфонію Гайдна і марш з „Тангейзера”, але особливо мені подобається „Танець Аніти” Ґріґа. Я чув його в Канн, в одному клясичному концерті з татом, і я йому тоді сказав: „Треба, щоб я це вивчив, я хочу це дириґувати. І тато мене навчив, і я буду дириґувати цей танець на виставці в Торіно...

Молодий дириґент злазить з моїх колін і починає бавитися з деревяним неґром, а його батько й мати мені оповідають, що, маючи тільки рік від народження, він уже знав напамять чимало довгих музичних творів і біг на сцену вітати публіку після того, як батько й мати закінчували там свої виступи.”

1949 р. концертувала в Буенос Айресі, дириґуючи симфонічною оркестрою, Джанелля дель-Марко, дівчинка пяти з половиною років,

яка перед тим виступала з великим успіхом, перше в Римі (Театр Адріяна), а потім в Мадриді. Вона, як писав буенос-айреський часопис „Ель Мундо", „не знає нот і не вміє грати на ніякому інструменті... Її ґраційність, симпатична жвавість, русява дитяча краса дають не менш насолоди, як різні симфонії... А все ж, збуджує деяку тривогу думка, що для геніяльности не треба вже, як казав Ґете „довгої витривалости". Як здається, геніяльні діти ростуть в Італії після війни, як гриби після дощу."

В березні 1950 року дириґував у Буенос Айресі симфонічною оркестрою другий маленький італієць — П'єріно Ґамба, 13 років. Батько молодого дириґента оповів місцевому часописові „Іль Джорнале Д'Італія" його історію:

„Коли я був хлопцем, вивчав скрипку, але, побачивши, що з того нічого надзвичайного не вийде, залишив і віддався торгівлі. Але пристрасть до музики в мене залишилась, і, коли П'єріно скінчив 9 років, 5 вересня 1945 р. посадив я його за піяніно. Вже три місяці пізніше П'єріно грав першу симфонію Бетховена, переписану для піяніно, і виявляв нахил до дириґування. Мені пощастило зібрати 18 оркестрантів з Королівської Опери, і П'єріно, на загальне здивування, витримав перший іспит дириґента оркестри. Про це довідався М. Скалера, відомий кіноматоґрафіст, який заанґажував мого сина до фільму „Велика зоря". А 3 січня 1946 р., себто точно чотири місяці після початку студій, П'єріно вже дириґував оркестрою в Базиліці Масенція в Римі, після чого з усіх сторін пішли запросини і контракти..."

Буенос айреська „Ля Пренса", відома своїми музичними критиками, рецензуючи виступ П'єріно Ґамба в Буенос Айресі, писала 16 березня 1950 р.: „П'єріно Ґамба виявляє незвичайну память. Він дириґує оркестрою без партитури з абсолютною певністю, з тонким музичним відчуттям, точністю і ясністю батури, і гнучкістю та виразністю лівої руки, що визначає й передає оркестрі його чуйність підростка, що перейняла зобовязання виявити емоції архітворів романтичної музики." П'єріно осягнув від оркестри, знаряддя гнучкого й дисциплінованого, те, чого хотів, щодо сили й ритмічної різноманітности та звукових відтинків, і здобув від публіки голосні оплески, до яких приєдналася й оркестра..."

14 травня 1950 р. дав свій перший концерт на піяніно семилітній Роман Рудницький, син визначного нашого дириґента і композитора Антона Рудницького та відомої оперової співачки Марії Сокіл, що тепер перебувають у ЗДА. У виданні американського щоденника „Томс Рівер Нюс" з дня 19 травня читамо з цього приводу:

„Роман мав поважну програму, яка могла б дати признання й дорослому артистові. Вона складалася з двох великих композицій Баха, з сонати оп. 49, Бетховена; трьох мініятюр із українських пісень Барвінського (Колискова, Танок і Дума), а крім того, з творів Лабунського, Скота, Гайдена, для яких оркестрову частину батько, Антін Рудницький, грав на другому фортепіяні. Семирічний хлопець відіграв всю програму з найбільшою легкістю, певністю себе й рівновагою справжнього ветерана

концертових заль. Ніколи не було й знаку нервовости..."

Часопис згадує, що батько, розмовляючи про талант свого сина, зазначив, що він має якесь вроджене відчуття, щось вроді „шостого змислу", що дає йому зрозуміти досконалу якість звуку без допомоги інструменту, а крім того хлопець має дуже сильну память, завдяки якій моментально схоплює мельодії. („Свобода" — 3 червня, 1950 р.).

Відходячи трохи від сучасного до минулого, пригадамо собі, що й Бетховен, без огляду на дуже несистематичні й безладні студії з різними маловартісними вчителями, маючи одинадцять років, заступив свого вчителя, маестра Ґотлобнеефа, в грі на орґані, а рік пізніше був призначений заступником директора державного театру.

Гендель, хлопцем 10 років, компонував уже руховні пісні, які виконувалися в церкві в Галле.

Відомо, що Моцарт почав свою музичну карієру з чотирьох літ, коли виконав одну велику сонату, а на одинадцятому році він уже скомпонував дві опери „Фінта сімплісе" і „Бастєн Бастієнна".

Маєрбер, відомий французький композитор, автор опер „Африканка" та „Гуґеноти" (називаючи більш відомі), почав концертувати від 6 років життя.

Паганіні, геніяльний скрипаль, викликав загальне захоплення слухачів, починаючи з першого свого концерту, який дав, маючи 9 років, у Генуї.

Відомий італійський композитор і один з найбільших світових піяністів, Джованні Сґамбаті, почав давати концерти 5-літнім хлопцем в палаці князя Лучіяна Бонапарта; 6-тилітнім хлопцем уже давав публічні концерти, співав у церкві і скомпонував свій перший твір церковної музики. Не маючи ще 15 років, Сґамбаті зустрівся в Римі з Лістом, який відразу зрозумів, що завеликий талант має Сґамбаті, і зробив його своїм найулюбленішим учнем. Він доручив йому дириґувати свою „Дантову Симфонію", і коли хтось зауважив, що Сґамбаті ніколи перед тим не дириґував оркестрою Ліст відповів:

— Сґамбаті починає тим, де багато людей закінчують.

Зрештою й Франц Ліст належав до тієї ж катеґорії незвичайних людей, що виявляють свою геніяльність ще в дитячих роках. Оповідають про нього, що шестилітнім хлопцем він часто залишав свої дитячі гри, щоб споглядати з захопленням олійний портрет Бетховена:

— Хочу бути таким, як він.

Коли нарешті, після безконечних прохань, батько дозволив йому студіювати піяніно, він так віддався цим студіям, що тяжко захворів і ледве не вмер. Але й в нестямі маячення, музика його переслідувала і супроводила. Перші концерти Ліст почав давати 9-тилітнім хлопцем. А 10-тилітнім хлопцем отримав від свого обожуваного Бетховена, що в свою чергу захопився незвичайним молодим музикою, благословенний цілунок, найкращу нагороду й найкращий поштовх до дальших студій і успіхів. Коли мав 13 років, Королівська Опера в Парижі виставила його першу оперу, і захоплені слухачі понесли молодого композитора в тріюмфі серед грому оплесків.

Сарасат уже в 11 років вияв-

ляв ту свою незвичайну чистоту звуку й стилю, що зробили з нього одного з найбільших скрипалів наших часів.

Сен-Саенс дав свій перший концерт, коли мав 11 років, а коли мав 16 років, у Парижі виконали його першу симфонію.

Але залишімо музиків і звернімося до малярів.

Ґірляндайо, якому віддали були на вчення малого Мікель Анджельо, коли учневі минуло 8 років, відмовився його далі вчити, бо, мовляв, учень уже й так перевищив вчителя.

Французький маляр Марсель Ляваллярд виставив свою першу картину в Сальоні, коли мав 12 років.

Паризький щоденник „Фіґаро" в січні 1935 р. повідомив про югославського 7-милітнього хлопця Совака, який зробив виставку сотки своїх образів, акварель та олійних, виконаних дійсно по мистецькому.

12 серпня 1873 р. жорстока смерть вихопила з життя десятилітнього хлопця Ван де-Кефкгора, що залишив після себе 350 образів, поміж якими, як запевняє Адольф Сіре, член Бельґійської Академії Мистецтв, було чимало таких, що під ними могли б підписатися Коро, Сальватор Роза, Даіц і інші. Другий критик, сам маляр, Ріхтер, блискучий французький кольорист, побачивши випадково яку двадцятку образів геніяльної дитини, поздоровив її власника з такою гарною колекцією ескізів Теодора Руссо, — треба було чималих зусиль, щоб переконати його, що він має перед собою творчість малого хлопця, а не відомого мистця. Він тоді не міг втримати сльози жалю про такий втрачений зарано талант.

В 1934 р. було зроблено в Іннсбруці виставку картин 14-тилітньої Розвіти Біттерліх. Цю виставку було зорганізовано з ініціятиви професорів місцевого університету, філософів та критиків мистецтва, які були захоплені, як писалося в часописах, „надприродньою силою незвичайної артистки, в якій ніби було дві душі: одна тихенької, скромної дівчинки і друга — справжньої демонічної натури".

Що особливого вражало всіх дослідників „явища Розвіти", як тоді висловлювалися, це те, що Розвіта малювала свої архітвори (їх інакше й не називали!), не отримавши жодних лекцій ані з рисунку, ані з перспективи, ані з теорії малювання, ані з естетики, ані з історії мистецтва. Вона не мала уявлення ані про існування якихось там стилів, відмінних мистецьких шкіл, чи напрямків, і коли її запитували, чому вона сприймала чи виявляла якусь ідею так, а не інакше, вона тільки широко розплющувала очі, не знаючи, що відповідати. За проф. Манфредом, що спеціяльно займався мистецтвом Розвіти, її творчість — „наслідок не студій чи навчання, але внутрішньої візії..."

Другий німецький критик мистецтва — Вольф Людвік Штайн, якого я зустрічав в Асоціяції Зак. Журналістів в Римі, порівнював твори Розвіти з творами Ґреко та Ґойя. Він, між іншим писав:

„На превеликий жаль, неможливо віддати навіть приблизно тієї жахливої сили, що виявляється, напр., „Воскресінні Мертвих", де покійники хапаються своїми метафізичними пальцями за розкуйов-

джену й порепану землю поміж хрестами, що падають, і будинками, що хиляться. Малюнок „Божевільний", зроблений апокаліптичними жовто-червоними мазками, дорівнює пекельним ґротескам Ґойя. І подумати тільки, що це — творчість маленької дівчинки, що мала тоді 12 років!"

Від малярства перейдімо до літератури й науки.

Відомо, що наш Тарас Шевченко почав складати свої поезії дуже рано, але від тих ранніх поезій до нас нічого не дійшло. Леся Українка почала писати на дванадцятому році життя, — це вже час, що нас не цікавить.

Віктор Гюґо, великий французький поет, маючи 13 років життя був уже нагороджений за свої поезії літературною премією на конкурсі в Тулузі. Його тоді назвали „незвичайною дитиною", але фактично дитиною він уже не був.

Натомість маємо ми Михайлину Шедід, що не вміє ні читати, ні писати, а зробилась уже поеткою світової слави. Її книжечку, що зявилася 1949 року, під назвою „Мала книга Мішеліни Шедід", коли дитині було всього чотири роки, викликала справжню сенсацію: американський журнал „Лайф" вислав до авторки аж чотири телеґрами по 100 слів кожна з захопленими поздоровленнями. „Таймс", що друкується в 7-ми мільйонах тиражу, хотів помістити на першій сторінці світлину малої поетки, але батьки її відмовилися від такої реклями, вважаючи її шкідливою для дитини. Один американський видавець зажадав дозволу для перекладу книжки Шедід в тиражі 10 тисяч примірників. Вже продано 2,000 примірників книжки в Лібані та в Єгипті. Поетичні візії молодої поетки, що, як ми зазначили, ще не вміє писати, списано з її слів стеноґрафічно. Батько Шедід — француз, уродженець Лібану, що працює асистентом проф. Куріє в Медичному Інституті Франції (в Парижі). Сама Мішеліна — прегарна дівчинка, русявка, з дуже великими, блискучими очима.

Генріх Геннеке, народжений в Любеку в 1721 р., почав говорити майже від дня народження. Маючи два роки життя, він уже знав три мови. В кілька днів він навчився писати і вправлявся в красномовстві. Двох із половиною років він витримав іспит із ґеоґрафії та історії. Помер 17 червня 1725 р., на пятому році життя, висловлюючи надію, що буде жити на другому світі.

Американець Вільям Сідіс умів читати й писати, коли йому було заледве два роки. Чотирилітнім говорив уже чотирма мовами, а на 12 році життя був прийнятий до Технолоґічного Інституту в Масачюсет, де звичайно приймають студентів по скінченню 21 року життя, і тримав там, на здивування всіх професорів вищої математики, виклад про четвертий вимір простору.

Ґос де-Брунсвік почав розвязувати складні математичні проблеми від 3-го року життя.

Славнозвісний інженер Еріксон уже з дитинства виявляв такі знання механіки, що 12 років від народження був уже призначений шведським урядом на інспектора морського каналу, де він керував працею 600 робітників. Умер у 1629 році.

Юнґ, який винайшов теорію світлових хвиль, з найменших ро-

ків виявляв незвичайні інтелєктуальні здібності: в два роки вільно читав, а на восьмому році знав ґрунтовно 6 мов.

Виллям Гемилтон трилітньою дитиною вивчив старожидівську мову, а на 13 році він знав уже 12 мов. Коли він мав тільки 8 років, він дивував усе оточення своїми знаннями, і один ірляндський астроном сказав тоді про нього:

„Я не знаю, що з нього вийде, але він уже й тепер перший математик."

Жан Пилип Баратьє, народжений в 1721 р. в Швабах, помер в 1740 році. Семилітнім хлопчиною він знав мови: німецьку, французьку, латинську і давньожидівську. Два роки пізніше він склав словник трудніших слів. Тринадцятилітнім хлопцем він переклав з жидівської мови на французьку Подорож Беньяміна Тюделя, а рік пізніше був уже маґістром Університету в Галле.

Ці приклади можна було б помножити подвійно і потрійно, але ми не хочемо втомлювати ними читача.

Думаю, що й наведених досить, щоб установити з певністю, що виявлення таких незвичайних здібностей з раннього дитинства ніяк не дозволяє припускати твердження матеріялістів, що розумові й душевні здібності — це породження мозку, чи взагалі орґанізму. Навіть коли б припускати, що значну ролю відіграє тут спадковість (але в величезній більшості випадків інтелєктуальна якість батьків та дідів тих геніяльних дітей виключає таке припущення), все ж залишалось би незрозумілим, в який спосіб ледве сформований і нерозвинений дитячий мозок міг би породжувати такі незвичайні сили, такі незвичайні таланти, що ми їх зустрічаємо у т. зв. геніяльних дітей.

Можна себе запитати, в який спосіб Жан Баратьє міг виявити просто із колиски таку колосальну память, таку здібність асиміляції знання, яка видається незвичайною й у талановитих людей. Хто пробував вивчати латинську чи старожидівську мову, знає, скільки треба зусиль і втоми, щоб протягом довгих років опанувати ці мови, а Баратьє їх опанував на сьомому році життя та ще й разом із німецькою, теж не легкою.

Тут приходиться приймати до уваги цілком інші, відмінні ґіпотези, що стоять у тісному звязку з вірою, що наше існування на землі тільки один із етапів безконечного життя невмирущої душі, яка, в рідких випадках геніяльних дітей, як і в деяких інших, ще рідших, — зберігає память колись набутого знання.

Енці Джеміньяні, що видрукував у березні цього року в „Іль Джорнале Д'Італія" в Буенос Айресі цікаву статтю про П'єріно Ґамба, пише в ній: „Мене не дивує техніка П'єріно. Великий розум, колосальна память можуть дати несподівані наслідки. Але мені здається понадприродним, божеським, що хлопець 13 років може надавати свою власну інтерпретацію якійсь симфонії Бетховена, що він може наблизитися, зрозуміти, увійти в звукові таємниці людини такої незвичайної, просто стихійної сили, що про її музику Ґете казав, що вона породжує захоплення, споріднене з жахом Не розумію, як в 13 років можна інтерпретувати безконечне, бо, як казав Віктор Гюґо — „отой

глухий, схилений у темряві, відчув безконечне". Як можна в 13 років інтерпретувати розпучливу пристрасть Трістана, всю пристрастність Вагнера, що її навіть ніжне прощання Вотана з донькою не може приглушити?... П'єріно інтерпретує, віддає, підноситься, коли стоїть на своєму диригентському підвищенні, до найвищих вершків, де сміється весна з небесною ґраційністю Моцарта; де голоси природи лунають з громовою могутністю Бетховена; де останні тремтіння романтизму увічнюють богів музики... Потім П'єріно сходить із свого підвищення, і, якщо ви дасте йому цукерку, він схилить голову, почервоніє і пробурмотить ледве чутне „спасибі"... Коли П'єріно входить на своє підвищення, накидає свою волю й авторитет сотці професорів оркестри, звиклих слухатися і критикувати найславніших диригентів. Кажуть, що тут маємо явище фізико-біологічне, явище ніби ненормального функціонування залоз. Геній, мовляв, завжди виявляється в неправильному функціонуванні залоз. Батько П'єріно, може бути, знає про цю матеріялістичну інтерпретацію, але воліє іншу, більш поетичну:

— Я вірю, — каже він, — в переселення душ. Мій хлопець, мабуть, уже десь раз жив, і душа великого музики, великого диригента перевтілилась в ньому...

І мені здається, що батько має рацію.

Громадське життя може поліпшитись тільки самовідреченням людей.

ФОТОҐРАФУВАННЯ Є НАШИМ ДІЛОМ

і ми його виконуємо найкраще, Артистично — Швидко та по Умірковaній Ціні.

ФОТОҐРАФІЇ:
ВЕСІЛЬНІ,
РОДИННІ,
ПОРТРЕТИ,
ДИТЯЧІ,
ТОВАРИСЬКІ ҐРУПИ і т. д.

Телефонуйте 59 5853

VOGUE STUDIOS

591 Selkirk Ave.,

(близько МекҐреґор Стріт)

WINNIPEG, MAN.

ТРЕБА ВАМ МАШИНЕРІЇ НА ФАРМУ

Трактора, Трока чи Авта?

Зайдіть або напишіть до нас.

Ми продаємо J. I. Case Farm Equipment, Dodge & DeSoto Cars and Dodge Trucks нові та уживані.

УСЛУГА ПЕРШОРЯДНА.

Властитель:
Теодосій А. Ткачик.

VITA MOTOR SALES

Box 33, Phone 11

VITA, MANITOBA

Домашні бібліотеки

Хто бував в анґлійських домах, той знає, що кожний кращий анґлійський дім має бібліотеку. Має книжки, має журнали, має часописи.

Коли анґлійський фармер забирається в іншу сторону і все випродує, то між всіми речами є також книжки — є його бібліотека. І бувають книжки поважні, дорогі.

Домашня бібліотека, се ознака розуму, ознака культурности. Ознака широкої свідомости. Де є така бібліотека, там люди читають, ширшим світом інтересуються, на справах розуміються. Приходить якась невідома справа, отже є де знайти пояснення тієї справи. Взагалі там є чим заінтересуватись в вільнім часі.

Там діти змалку також читають, — бо є що читати. Там жіноцтво читає багато, отже має широкий погляд на життя і світ.

По бібліотеці можна судити свідомість дому.

Та зайдіть ви до хати, де бібліотеки нема. Відразу вдчуваєте там розумову порожнечу. Може бути велика хата, гарні меблі, фортепіян, радіо; як на фармах, може бути велика стайня, машинерія, шпихлірі, коні, корови, але в хаті нема керниці розуму — нема книжок, нема бібліотеки.

Багатим може стати чоловік без широкого розуму. Буде день і ніч працювати, щадити, складати, і багато майна назбирає. Майно його зросло, але чи з ним поширився його розум? Ні! Чи підросла його свідомість? Ні! Чи він в вільнім часі має чимсь розумним заінтересуватись? Ні! Чи мають чим розумним заінтересуватись його діти? Ні!

Матеріяльне (грошеве) майно велике, але з розумової сторони убожество.

І дивуватися треба, що люди не жалують грошей на забави, пиятику, непотрібні коштовні поїздки, на купно неконечних речей, — але жалують грошей на справлення поважної домашньої бібліотеки.

Купує чоловік тютюн і не жалує грошей. За склянку горівки платить 4-5 долярів, і не каже, що дорога. За пачку пива платить і байдуже. Купує до хати дорогий килим... Купує все те, що для очей та ух; купує те, що дає йому лише хвилеве вдоволення, але не купує того, що конечне для розуму його власного і його родини. В нього розум не варта того, щоб для нього щось купити. Яка несвідомість!

Книжки не купить, — бо задорога. Ґазети не передплачує, — бо також задорога. Коли б так хто дармо дав, то може чоловік взяв би, та і питання, чи читав би.

Розумні люди міряють свідомість других народів тим, кілько в тих народів друкується і читається книжок; кілько той нарід має журналів (маґазинів), кілько денних ґазет, кілько тижневиків. Се показує розум того народу. Такий нарід всі поважають і з ним числяться відповідно до висоти його розуму. Знають, що де розум, там і висока культурність і велика духова, а з тим і матеріяльна й орґанізаційна сила.

Пригадується як розумний український фармер колись говорив:

— Знаєте, чому українці так легко розходяться і наосліп йдуть за кожним чужим покликом, — біблійників, всякого крою сектантів, всяких політичних аґітаторів?

— Чому? — запитав я.

— Чому? А тому, що голодні — голодні на розум. Коли голодному на хліб хтось наставить камінь, то він біжить, бо думає, що се хліб. А хто голодний на розум, то таке саме, — щобудь хтось паставить, а він біжить, бо думає, що дають йому розум.

Розумна і правдива думка. Не-

свідомого кожний зведе легко на манівці. Зведе і багача.

Отже висновок такий, **що в кожнім українськім домі повинна бути поважна своя українська бібліотека.** Для неї повинна бути окрема добра, простора шафа, поставлена в поважнім місці.

І коли на всяке інше неконечне видається річно багато грошей, то чому не видати на бібліотеку річно 25, 30, 50, або і більше долярів? Вона вчила б розуму старших; вона заінтересовувала б дітей і молодь, — вона ту молодь виховувала б.

І хто зайшов би до такої хати, то бачив би, що тут живуть розумні, культурні люди. Був би і розум і пошана в людей.

Се важна справа і треба над нею застановитися і дбати не тілько про грошеве майно, але і про розумове.

К. П.

НІЧОГО НЕ РОБИВ БИ

— Сусідо, що ви робили б, коли б вам дав хтось міліон долярів?

— Ще й питаєте... Ви і без того повинні знати.

— Та звідки мені знати?

— Коли не знаєте, то скажу: я нічого не робив би! Даю гроші до банку, з проценту жию і нічого не роблю.

— Адже ж люди, які мають міліони, щось таки роблять.

— Е ,роблять... Бо дурні! Нащо ж мені мати міліон, коли я мав би дальше щось робити?

Гони дальше.

Суд судить вірменина і засуджує до Соловків на десять років. Голова суду питає засудженого, чи має він щось сказати.

— А яка влада на Соловках? — питає вірменин.

— Совєтська, — відповідає голова суду.

— Ну, то гони дальше!...

Не зрозуміли.

Приходить селянин до крамниці і просить:

— Дайте мені вожжів.

Йому подають портрети Сталіна й Молотова.

— Та це ті, що вішати треба, а мені ті, що кіньми правити...

Краще б ти жив.

Жид, прочитавши на плякаті: "Лєнін помер, але діло його живе":

— Ах, Лєнін, Лєнін... Краще б жив ти, а діло твоє померло.

Сталінова люлька.

Сталін загубив люльку й подзвонив в НКВД щоб знайшли. Через якийсь час люлька знайшлася і Сталін дзвонить в НКВД, що не треба шукати, бо люлька є. Звідти повідомляють, що за люльку арештовано вже десять осіб.

— Випустити, — наказує Сталін.

— Не можна, — відповідають з НКВД.

— Чому? — питає Сталін.

— Усі десять признались, що вкрали вашу люльку.

Адвокат: — Спершу, щоб взятися боронити вас у суді, мушу знати чисту правду, чи ви винні?

Злодій: — Чи я винний? А як ви думаєте: навіщо мені треба було брати найдорожчого адвоката?

Сусід: — Мене вкусила бджола з вашого вулика... Я буду домагатися...

Господар: — Маєте повне право... Скажіть мені тільки, котра бджола — я її в тій хвилі покараю...

У 25-ліття Союзу Українок Канади

Союз Українок Канади — перша українська жіноча орґанізація в Канаді. Вона повстала на основах самостійницької думки і тим шляхом пройшла 25 літ, давши найкращі висліди громадської та культурно-творчої праці.

Ця перша українська жіноча орґанізація в Канаді була оформлена в 1926 році, в м. грудні, на однім з Народних Зїздів в місті Саскатуні. Заснована була старанням „Могилянок", студенток Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні. В орґанізуванню Союзу взяло чинну участь і Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської в Саскатуні. Значні заслуги в орґанізуванню Союзу положили ініціяторки, які перші зрозуміли потребу орґанізації і скликали перший жіночий Зїзд та випрацювали програму діяльности орґанізації. Перше місце серед них займає пані Савеля Стечишин, піонерка жіночого руху серед українок в Канаді, довголітня голова і провідниця Союзу. Добр. Леоніда Слюзар ще перед заснуванням Союзу в 1925 р. на Народнім Зїзді в Саскатуні виголосила перший реферат до жінок про потребу жіночої орґанізації в Канаді й опісля завжди брала чинну участь в розвитку Союзу. Пані Марія Мадюк, секретарка ініціятивного комітету, на протязі 25 літ невтомно трудилась для добра і поступу орґанізації. Пані Дарія Яндова, бувша голова Союзу й одна з активних його провідниць. Ці чотири ініціяторки, які надалі несуть своє знання, силу і руки для народної праці в Союзі.

Між першими основницями Союзу були сл. б. Харитя Кононенко, визначна постать серед українських жінок, яка згинула траґічною смертю з рук німців в послідній війні. Чимало заслуг положила пані Тетяна Кройтор, письменниця і журналістка. Пані Марія Гринюк та поодинокі провідні жінки в різніх частинах Канади.

В пізніших роках несли відповідальну працю голови Союзу; ними були: пані Марія Ткачук, Анастазія Рурик, довголітня і заслужена членка Союзу і пані Наталя Когуська. Ювілейний рік застав при головстві пані Ольгу Войценко, яка протягом останніх чотирьох років очолює орґанізацію й веде її далі шляхом розвитку та поступу.

Активну працю почав Союз Українок Канади в 1927 році, тому й Ювілей 25-ліття відсвятковано в 1952 році.

Союз Українок Канади охопив широке поле громадської та культурної творчої праці для свого народу, праці для своєї громади, праці над саміми собою. Союз Українок виховував новітню українку, що в широкому світі стала носієм ідеалів визволення українського народу на його споконвічних землях. А тут, у широкому світі, Союз Українок Канади поставив матір на сторожі української душі, на сторожі рідної культури, віри, мови, традицій, звичаїв, народнотворчого мистецтва, освіти й інше.

Протягом 25 літ Союз Українок Канади плекав дух патріотизму, вказував дорогу ідейности, відслонював духові цінності народу, підносив скарби культури і кликав до праці, до чину. Тисячі членства, вихованого на засадах Союзу — це широко свідомі, ідейні й віддані народній праці українки.

В 1952 році Союз Українок Канади відсвяткував свій Ювілей 25-ліття. З того приводу був скликаний Ювілейний Зїзд, який відбувся у Вінніпеґу в м. липні й який був одним із найбільших Зїздів Союзу. На цім Зїзді було наділено почесним членством ініціяторок Союзу, а перші відділи Союзу були відзначені почесною Грамотою. Центральний провід Союзу опра-

Частина учасниць Ювілейного Зїзду Союзу Українок Канади в 1952 р. в Вінніпеґу, Ман.

цював і видав історію 25-ліття орґанізації п. н. „Чверть століття на громадській ниві".

Та Ювілей 25-ліття орґанізації був відзначений не лише Ювілейним Зїздом у Вінінпеґу. По всіх відділах Союзу відбувались святочні академії з приводу Ювілею. Характер ювілейних академій по відділах, навіть і при найскормнішій обстановці, був конструктивний і будуючий.

Членство Союзу в рік свого 25-ліття відчуло вповні могутній зміст своїх завдань, відчуло велич своєї, хоч і трудної, але так необхідної широкої дороги, відчуло висоту і красу своїх ідеалів, освячених посвятою, любовю й самопожертвою для волі і слави українського народу.

З а м і т к а. Нижче поміщена сценічна картина п. н. „Провідниця", приготовлена спеціяльно для ювілейних академій і ставилась на сценах під час свята. Вона в рік ювілею присвячена провідницям Союзу Українок Канади.

Н. Л. Когуська.

Провідниця

(Сценічна картина присвячена 25-літтю Союзу Українок Канади для Ювілейного Свята).

Дієві особи:

Рецитаторка
Провідниця (головна роля)
Надія
Зневіра
Культура.

Сцена представляє вільну околицю. Вечоріє. Півсумерк з початку дії. Світло (як можливо кольорове, не яскраве) повинно падати на рецитаторку.

Ява I.

Рецитаторка стоїть край сцени з лівої сторони коло куртини і рецитує (читає) поволі, виразно і з відчуттям мягкости та ніжности в голосі. Головний ефект полягає, щоб з відчуттям передати зміст.

Рецитаторка: — Сьогодні в нас велике свято, сестри! Чверть століття минає, як українська жінка в Канаді вперше вийшла на народню ниву і стала на ній до спільної громадської праці.

Широкою стала наша народна нива... Зазеленіла й зацвіла вона під працьовитою рукою жінки. Як же багато мозольного труду вложила вона туди... А здається, що це ще так недавно діялось, коли на Народнім Зїзді в Інституті Петра Могили в Саскатуні зібрались на першій жіночій сесії поверх ста жінок... (павза, стоїть задумавшись хвилинку, підносить голову і знову говорить). Чверть століття минуло відтоді. Давно це було... А нині? По широкій землі канадійській, по містах, по фармах і по містечках я бачу жіночі товариства, відділи Союзу Українок Канади, що зростали й далі зростають на нашій народній ниві... Їх праця свята, бо... вони труд свій віддають для ідеї. Членство по відділах піклується церквою, рідною школою, береже скарби рідної культури, плекає народне мистецтво, стоїть на сторожі своїх традицій і своєї української душі...

Не так воно було з-перед 25 літ (задумується). Не мали ми нашої ниви широкої, облогом лежала вона та й дорога до неї не легкою була. (Дивиться задумано в даль). Он я бачу далеку дорогу — дорогу чверть століття. По дорозі цій ступає якась жінка. Вона втомлена, хоч молода. В її очах лежить глибокий сум. Її дорога тяжка, далека, камениста з долинами й гор-

бами. А небом сунуться понурі сірі хмари. Холодно, накрапає дощ.

З тугою в серці шукає жінка сонця, тепла... когось шукає на дорогах...

Он вона проходить великі міста, йде шумними багатими вулицями. Там он знову виходить у степ, проходить по безлюдних дорогах. Час-від-часу спиняється, розпитує дорогу й далі йде; заходить до господарських хат на фармі і знову йде все далі й далі без відпочинку, безупину. Куди вона йде? Чого шукає? Чи загубила скарби? А он вона вже близько. Вже чую її кроки... Ах, я знаю хто вона! Імя її — Провідниця.

Ява II.

(На сцену вступає жіноча постать в подорожнім плащі, убрання звичайне, як носимо в Канаді, але приличне, святочне. Хід її утомлений, але не безсилий. Вона рішуча, смілива і певна себе та своєї цілі. Світло на сцені яснішає, але не дуже ясне (вживати кольорові лямпи). Вона зупиняється під деревом, коло якого лежить придорожний камінь, або колода.)

Провідниця: — Тут можна б і спочити на хвилину. Так гарно тут, затишно, безтурботно... Душа моя, мов сонцем пойнялася. (За сценою чути українську пісню. Жінка слухає уважно). Рідна пісня?! Як слава лицарів блискучих, як гімн весни, як пахощі зелених лук, гаїв. Вона — це ж слава України; слава наша! Надія в серці оживає... (задумується і слухає пісню).

Рецитаторка: (Стоїть там саме, де перше, не міняючи пози, пісня тихшає поволі. Рецитаторка говорить) — Надія золота... Товаришка всіх тих, що вірять в чесний труд для спільного добра. Без неї в серці було б темно й важко йти на чин. Предвісниця вона великих діл, хто щиро в неї вірить...

Ява III.

Надія: — (Зявляється непомітно коло Провідниці і стає коло неї поруч (не перед нею) пів крока назад так, що коли говорить до Провідниці, то та не дивиться в її обличчя. Убрання на ній ясне, легке, сукня може бути довга біла або інший ясний кольор, заквітчана коло рамена квіткою. На голові в неї ніжний з лаврового, або міртового листя віночок. Хід у Надії тихий, кроків її не чути. Обличча радісне, веселе. Говорить до Провідниці).

— Ти кликала мене? Я тут! Прийшла, щоб далі йти з тобою, щоб усміх окрасив твоє обличчя. Вірь у свою міць і силу. А далі... Якось то воно буде.

Провідниця: — (Не повертаючи до неї голови, говорить).

— Мовчи, мовчи Надіє! Ти часто, так як злуда, як блудний вогник серед ночі. Не присипляй словами чуйности моєї. Ох, як я не люблю слів тих „якось то воно буде". Вони спиняють розгін думки, діл, кладуть у серце крижану байдужість...

Надія: — Яка ж ти шорстка і сумна... Не проганяй мене від себе, бо піду собі знов від тебе: Скажи мені, чого шукаєш ще тепер?

Провідниця: — Я... шукаю... шукаю дороги до серця моїх сестер і не можу її віднайти. Скажи мені, котру стежку до них взяти — піду по каміннях, по тернах, бо люблю їх. Які слова маю до них казати; вони мусять почути мене, бо я люблю їх.

Надія: — Перш за все будь весела, радій, бо маєш чим радіти. А стежку до серця твоїх сестер ти вже давно знайшла, але не всі — не всі вони почули тебе; не всі вони пізнали в тобі сестру свою. Лиш ті пізнали, що не розгубили душі своєї української по чужих дорогах...

Провідниця: — Мені важно якраз тепер знайти дорогу до тих, що розгубили скарби душі своєї по чужих дорогах. Хочу і мушу знайти стежку до тих, що їх на нашій народній ниві бракує.

Ах, ниво, ниво наша широкая, сльозами моїми поливана, любовю душі моєї огрітая, кровю серця мойого покроплена... Двадцять пять літ я трудилась на тобі: збирала сестер до купи, де розмовляли ми при праці про народню любов велику, про ясну дорогу перед нами, про ідеали, про світло знання науки і краси, про горе народнє, мріяли про свободу свому народові... Чи є що кращого на світі понад це? Хто раз вийшов на тебе, ниво наша широка й весела, — ніколи від тебе вже не відходив. Але... багато, багато сестер моїх бракує на тобі, ниво наша. І я все ще шукаю за ними по далеких дорогах, по шумних містах і просторих фармах. Але дороги мої круті до них. Одні з сестер моїх згубилися в добрі й багатстві, відцурались роду свого; інші пішли на службу чужим, ще іншим байдуже, хто вони... Ні книжок, ні часописів в рідній мові вони не читають. Рідною мовою своєю заледве чи говорять, народніх справ не піддержують, красу своїх батьківських традицій, культури заміняли чужими, та й так є, що свою втратили і чужої не придбали і нічого не мають, про нарід свій і його тяжку долю не памятають, забули. А діти їх то й не знатимуть, якого вони роду... Он що жене мене по далеких дорогах, от чим болів душа моя, от чому смуток і жаль в моїх очах. До Надії): А ти кажеш „Якось то буде".

Надія: — (Опускає голову, закриває обличчя руками, відвертається і відходить у глибину сцени, стає позаду, задумується глибоко, усміх з її обличчя зникає. Зо сцени не сходить).

(Провідниця сідає на камені край дороги і мовчить, глибоко задумавшись).

Рецитаторка: — Надія відвернулась, немає більше її... Он сльози чисті і святі в очах у Провідниці, як в того Кобзаря, що плакав:

„На роспуттях велелюдних,
І ніхто не бачить".

Зневіра йде, кріпися Провідниці. Як бурі шал, вона руйнує всі найкращі мрії... шматує душі, ллє отруту, пече вогнем пекельним серце...

Ява IV.

Зневіра: — (Вступає на сцену нечутним кроком і стає на тім самім місці, де стояла перед тим коло Провідниці Надія. Убрана Зневіра в темну одежу: може бути чорна довга сукня, на голові у неї чорний шаль, може бути хустка, або й вуалька. Говорить до Провідниці.)

— Ага, тепер вже знаєш, що моя правда. Бо скільки сил своїх ти не віддала б для справ народніх — ніхто їх не оцінить, твої труди і так даремні тут... Все, що несеш ти їм у серці своїм, себто тим, до кого намірилась іти — любов до України, гуманність, ідеали, знання, культурні святощі батьків, рятуєш скарб душі живої, честь батьківську — це все для них нічого не значить. Вони сміються з того й з тебе. Ти понеси їм гроші, сміх, кокетство, пусті забави, тоді вони тебе приймуть до себе й поважати будуть.

— Ти Провідниця, правда, але скільки разів боліло твоє серце й від своїх, від тих, що поруч тебе йдуть? Чи завжди вірили вони твойому слову, чи слово це було для них закон? Чи вірили і знали кожний труд тяжкий? Чи знали про безсонні ночі, що плили у журбі, про холод по дорогах, про біль душі твоєї? Чи гріли душу твою дружнім теплим словом? А чи не думав хто з них у душі своїй, що ти шукаєш собі слави? Чи слів терпких у днях невдач жалілі може? Ага! Ха-ха, ха-ха! Он бачу я смертельну блідість на твоїм обличчі, Провіднице, і серце твоє жар палить. Ага, Ха-ха, ха-ха! (Відходить надхненна на бік, не сходить, але жде тріюмфуючи).

Рецитаторка: — Самітна твоя постать на дорогах, Провіднице. Хто ж сонця і тепла душі твоїй угомле-

ній подасть? А ось скрижалі-думи поетеси, Уляни Кравченко, яка, так як і ти, ціле життя своє ішла на труд народній. Вона тут заповіт тобі лишила ось такий:

"Забудьмо, що терпіти довелося,
Терпіння доля тих, що сіють слово,
Що йдуть у холоді, у самоті,
Трудитися для дальших поколінь.

Надією кріпімося тією:
Засяє сонце ясне над землею
І те, що сіємо ми з трудом в тьмі,
Радіючи, нащадки будуть жати,
Зберуть жнива не пустого колосся
І радістю життя будуть веселі.

Прийде цей час, що щезне холод-тінь,
Прийде цей час, ясні прийдуть хвилини
Для людськости, для всієї України,
Руїна зіллям ясним зацвіте,
Величні стануть із згарищ оселі
І люди спільний плід будуть збирати.

Та все ж і в щастю, все перед людьми
Окажуться нові мети-шляхи,
Нові засяють в блесках ідеали
І все озветься клич нових стремлінь
Озветься туга все до красних жнив
Являться і женкині серед нив . . .

А з вами, що бажали б йти новим шляхом,
Душа моя ділитись сонцем хоче,
Ділитися здобутим тим добром:
Лиш вірою ви будьте все сильні,
Любовію шасливі, жнивами веселі!

. . . . . .

Йдіть соняшні . . . ідіть новим шляхом!

(Сцена освічується кольоровими світлами. На сцену вступає багато вбрана жінка. Як можливо, в убранні української княжни, або княгині. Це постать Української Культури. Підходить до Провідниці і стає перед нею. В цілій її постаті сяє маєстат величности. В руці держить книжку і смолоскип.)

Ява V.

Культура: — Вітай, Жрекине! Я тут прийшла, щоб у твоє велике свято; в свято трудів твоїх невтомних — у чверть століття праці для народу, зложити поклін тобі і шану.

Ти сторожем була життя мойого тут в новому краю. Кожну галузочку із дерева мойого ти пильно доглядала, плекала, до цвіту довела, щоб світ узрів красу мою величню. І світ узрів її і полюбив. Ти в щати пишні мене вбрала, на першім місці в домі своїм ставиш і кашеж всім, що я — душа народу. Й як довго я живу, як довго силу має моя доня — Мова Рідна, так довго житиме народ наш, де б він не був.

А на сторожі життя мойого в кожнім домі ставиш матір, даєш їй накази — шануй все те, що твоє рідне і вчи дітей своїх, щоб вміли шанувати честь батьків, честь народу і славу України.

І от пройшла я много міст, була в домах людей багатих, була і в домах людей убогих, і як в містах, так і на фармах я бачила одно — що лиш жінка, мати має ключ до скарбів моїх; що лиш вона уміє відчинити мою скриню і дітям своїм пояснити, росказати та навчити жити їх красою. І лиш там мене шанують, де чули клич твій щирий. А ті найбільше мене люблять, яких вібрала ти в гурті жіночі. Тому радій і йди вперед. Шукай доріг до тих, що відцурались свого. Збирай в гурти молодих і тих, що ростуть для сили. Не легка твоя праця і твій труд...

Але знай, що джерелом мойого життя в Канаді є книжка в мові рідній. Тому візьми її, поширюй, даруй, читай; зроби її тим світлом у темноті; нехай її читають твої сестри, діти, внуки. Такий закон життя у мене.

Тобі ж дарунок я приношу від матері твоєї як спадщину багату оцей смолоскип. У нім горить непогасаючий огонь любови до рідного народу. Він світлом і теплом тобі в днях твоїх трудів буде; символом святощів моїх. Це мати твоя, у день твойого свята поручує тобі, як знак заслуг достойних, яким просвічуватимеш дорогу іншим. А ти донці своїй його доручиш згодом. Прийми його, неси з собою, учи і щастям сповниться душа твоя велика. (Вручує смолоскип, злегка кланяється Провідниці і відхо-

дить. Обличчя Провідниці ясніє щастям.)

Рецитаторка: — Блаженний час, коли душа сповнюється заплатою за труд народний.

Ява VI.

(Надія виходить з глибини сцени, де вона цілий час стояла й яку було видно, і йде до Провідниці. В той самий час Зневіра, що стояла ближче Провідниці, похмарніла і відступає поволі боком і з неохотою.)

Надія: — (Дивиться на смолоскип і Провідницю й каже радісно):

— Ходімо далі в нашу путь, в дорогу дальню на труд тяжкий і новий.

Завіса.

Примітка: Роля рецитаторки тут дуже важна. Вона цілий час обернена обличчям до публики задивлена в далечину, вона не звертається і не бере ніякої участи в діях, ані не говорить до осіб, що виступають у діях. Вона переповідає цілу подію, а ті що в діях виступають зявляються як образи її власних слів. Важне, щоб рецитаторка знала свою ролю і більше говорила, як читала.

НЕДЕРЖАВНІ КОРОЛІ

Загально розуміється, що лише зорґанізована держава може мати царя, князя, короля. А бездержавний нарід не може мати свого правителя. Але є приміри, де недержавні, а то і порозсівані народи, мають свого короля.

Берімо циганів. Се окремий нарід на світі, але він порозсіваний по цілому світі, про свою державу вони і не думають, але свого короля мають. І поважають його, і слухають його приказів. Вони розуміють, що він є представником циганського народу; він є представником життя народу, як культурно окремого народу. Представником їх інтересів, їх потреб. Він є для них тим головним осередком, тою великою душею, кругом якої збирається вся їх увага і їх народні обовязки. Їх народня самостійність.

І якраз в тім та сила, що затримує циганів циганами.

Берімо жидів. Коли римляни невдовзі по Христі знищили жидівську державу, знищили їх столицю — Єрусалим, розганяли їх по світі, і багато жидів забралося до Месопотамії (де був Вавилон), то і там довгий час вони мали своїх королів. Вони звалися „королі на вигнанню".

Жиди розуміли, що нарід, се велика культурна орґанізація, а кожна орґанізація, коли вона має бути сильною, мусить мати свій провід.

Дехто і недавно ставив питання, чи жиди завсігди, і до наших часів, не мали таких своїх королів. Вони могли мати, хоч світові про те не говорили. Се їх приватна справа.

Та є ріжниця між народними і державними королями. Народні королі, се сини народу. Кість з кости його.

Державні королі можуть панувати над чужими їм народами, — завойованими насильно, або якбудь їм підданими. Для таких чужий нарід є лише матеріялом, для давання податків, для праці і для орґанізовання воєнної сили.

Культура, це тревалий лад життя, що передається з покоління в покоління. Мода, це примха, що кожного дня зміняється, коли нова примха приходить.

✡ ✡ ✡

Не легковаж каліки, бо ти сам можеш завтра калікою бути.

Хто під якою зорею вродився

Вчені зорезнавці („астрольоґи") запевнюють, що життя й доля людини дуже залежить від тих променів, що спливають на землю з безграничних просторів світа, від небесних тіл. Ті проміні — на думку тих вчених — відповідно впливають на вдачу людини і кермують її життям та долею, бо властиво життя й доля людини залежні найбільше від вдачі... Але не тільки на поодиноких людей мають вплив ті „космічні" (всесвітні) проміні. Вони нераз стають причиною великих забурень на землі, наприклад землетрусів, пошестей, посух, дощів і повенів та інших нещасть. Ці свої твердження астрольоґи основують не на якихось там забобонах, а на певних законах природи.

Кожний бачить, що наприклад світло й тепло сонця благодатно впливає на землю й на людей, взагалі на всю природу. Від соняшного тепла і світла все росте й дозріває, тай людина стає здоровіша й весела, охоча до праці і повна надій. Певний вплив на всю земну природу, отже й на людину, мають також інші, далекі сонця у всесвіті, себто ті, які бачимо тільки як маленькі зорі і навіть ті, яких зовсім не бачимо, бо вони задалеко від нас. Мають якийсь вплив навіть „мертві" сцепенілі планети, такі, як напр. місяць.

На підставі вікового досвіду астрольоґи вже досить точно означили, яке проміння з небесних просторів у якій годині й хвилині року найсильніше проміння, і яке проміння яку силу має та який вплив, — а тому й можуть кожній людині, знаючи день її народин, означити її вдачу — і на підставі вдачі навіть передповісти її долю. Однак при тім зазначують, що та доля не призначена людині конечно, значить, що зорі не назначують їй долі, тільки дають дитині першу форму вдачі і певні наклони (схильности), однак ті наклони може людина власною волею перемогти і повинна їх перемагати, коли вони злі. „Зорі тільки наклонюють, але не примушують" — кажуть астрольоґи. Значить: коли людина не схоче проявити самостійної волі, то ті наклони поведуть її, куди схотять. Але людина з сильною волею сама тими наклонами покерує. Отже астрольоґ, відчитуючи вдачу „з зір" наче б дає людині перестороґу: коли тобі зорі призначили щось добре то шануй це, а коли зле, то перемагай!

Рішаючим для життя кожної людини — на думку астрольоґів — є те, яке проміння ділало на землі в хвилині народження тої людини. Те проміння протягом одного року змінюється 12 разів, себто, майже щомісяця ділає інше, хоч ті „промінні місяці" не покриваються з календарними. Зміна проміння походить з того, що воно йде не лише з сонця і з близьких нам планет, але також з далеких зір, супроти яких наша планета (себто земля) 12 разів до року змінює своє становище. А ясніше сказати: щомісяця наша земля опинюється (в своїм бігу довкруги сонця) напроти інших зір.

Для легчого зрозуміння скажемо ще, що в небесних просторах двоякі небесні тіла, як напр. сонце, і ці звуться „стійні зорі". І є такі, що обертаються не тільки довкруги своєї осі, але ще й біжать довкруги тих власне стійних, чи сталих зір, як напр. наша земля й інші планети. Таких сонць з їхнімі планетами (це пояснюємо не науково) є довкруги нашої соняшної ґрупи дуже багато і кожна така „чужа" ґрупа планет з своїм сонцем займає свій простір.

Досліджено, що коли наша земля біжить довкола сонця (а оббігає раз за рік), то ще певний час, а саме щомісяця показується їй зпоза нашого сонця інше сонце з своїми планетами. Отже таких чу-

жих ґруп на овиді всесвіту стрічає наша земля дванадцять на рік і кожна така громада зір промінює на нашу землю один місяць, а потім зачинає промінювати інша. Вчені дали назви тим чужим ґрупам відповідно до їх укладу. Ці назви такі: Баран, Бик, Близнюки, Рак, Лев, Діва, Вага, Скорпіон, Стрілець, Козоріг, Водяник, Риби. (Цілий той круг ґруп чи громад називається „Звірокругом" або з грецька „зодіяком"). Кожна така ґрупа інакше промінює, — отже на думку астрольоґів — вдача кожної людини в великій мірі залежить від того, під якою ґрупою зір вона вродилася.

Щоб тому впливові зір на вдачу (характер) людини відібрати бодай трохи ознак таємничости, скажемо ще таке: сила і рід промінювання залежить від матерії, яка промінює. Стверджено, що всі небесні тіла складаються з однакової матерії. Напр. у всіх є м. ін. залізо й інші подібні метали, як на землі (нераз падуть метеори, себто відломки небесних тіл і вони є доказом цього твердження). Тільки ті метали та взагалі складники на різних небесних тілах є в різному стані (то ціпкі, то пливкі, то ґазові) і в різному відношенню (одних більше на цій, а інших на другій зірці) — а тому сила й наслідок промінювання на землю і все земне з різніх ґруп зір різні.

А тепер подаємо коротко опис вдачі (характеру) людей, залежно від часу уродження. Нехай кожний на собі пізнає, наскільки цей опис зближений до правди. Під кожним описом даємо також відповідну заввагу, як треба б поправляти ту вдачу, яку на думку астрольоґії присудили нам зорі (не інакше, тільки з волі Бога!)

ЗНАК "БАРАНА"
(Від 21 березня до 21 квітня)

Мужчини, вроджені між 21 березня і 21 квітня є звичайно поважні, живо думають і мають сильну волю, тому й дають собі раду в життю. Часто зарозумілі і вперті, а через те спричинюють суперечку. Люблять старшувати над іншими. Цікавляться політикою і загальними справами. Скорі до гніву. Бувають з них добрі лікарі, вояки, майстрі-будівничі. Дуже люблять жінок, але не терплять, щоб жінка над ними старшувала.

Жінки, під тим знаком уроджені, люблять знов старшувати над чоловіком, є енерґічні, часто мужеського вигляду. Одні й другі звичайно стрункі й міцні "грубої кости" з густим заростом і темними очима.

Увага: Сильна воля — то добра прикмета, але не треба бути впертим. Впертість то не ознака волі, а нерозуму, бо впертий обстає при своїм, навіть, коли не має слушности. В пожиттю з людьми, а тим більше з родиною треба шанувати також думку другого, тоді життя буде добре.

ЗНАК "БИКА"
(Від 21 квітня до 21 травня)

Люди з під цього знаку дуже привязані до земних дібр: матеріялісти, еґоїсти. Дбають за себе. Думають досить поволі, звичайно неохочі до науки, вперті, часто злосливі й непривітні, але й терпеливі та витревалі. Люблять усе по старому, жадних новин, тому й ліниві до освіти. Дуже практичні й ощадні аж до скупости, але не зважуються на якесь ризико, прим. на торговлю. Добрі з них чоловіки й жінки, господарі й господині. Люблять спів і музику, тому на забаву нераз, хоч і скупі, не жаліють видатку. Жінки бувають змінчивої вдачі, часто примхуваті, однак доброго серця.

Увага: Все ж таки й неохоту до науки та освіти можна перебороти, коли тим людям промовиться до амбіції й поставиться їм перед очі хоч би й ті матеріяльні користі, що виходять з науки.

ЗНАК "БЛИЗНЮКІВ"
(Від 21 травня до 22 червня)

Люди з під цього знаку дуже рухливі, інтеліґентні, до всього здібні і цікаві. Також практичні, тому й надаються на купців. Характерні, себто вірні одній думці, якої не зрадять. Гарно промовляють і мають хист писати. Люблять учитися й читати, люблять музику і легко вчаться чужих мов. Все беруть досить поверховно, тому й мало коли журяться і сумують.

Так мужчини як і жінки не дуже певні в любові. Люблять гарно вдягатися.

Увага: Гарні прикмети мають ці люди тільки одна хиба: поверховні а тому й не витревалі. Щоб привикнути пізнавати все глибше і бути витревалими, треба виробляти в собі сильну волю. А сильну волю починається виробляти так, що відмовляємо собі якоїсь приємности, щораз іншої, й обходимося без неї — або кажемо собі, що мусимо те й те зробити, хоч воно трудно, і стараємось поконати всі перешкоди. Тоді з своїми здібностями можемо багато добра вчинити собі і загалові.

ЗНАК "РАКА"

(Від 22 червня до 23 липня)

Люди з під цього знаку, так мужчини, як і жінки, дуже вражливі, делікатні, несмілі, люблять спокій і самоту. Вірні своїй меті, яку собі назначують в життю. Захоплюються неодною думкою, особою, предметом. Люблять рідню й рідну місцевість, нерадо їдуть на чужину. Милостиві, люблять помогти іншим добрим словом і жертвою, побожні, мужчини надаються на священиків, а жінки на монахинь. Люблять мати когось вірного, щоб йому виговориться з своїх таємниць. Мужчини мають багато жіночих прикмет. Люблять опікуватися хорими. Люблять старовину, тому й дуже цікавляться історією. Є високо-моральні і чесні. Довірюють усім людям і через те нераз терплять. Лиш деякі з них є дуже зависні і ліниві а часом і зарозумілі. Люблять спокійне родинне життя. Люблять воду, напр. купатися, плавати.

Увага: Несміливість часто шкодить цим гарним людям, бо не вміють доходити свого права. Тому й їм варто виробляти сильну волю, щоб тих добрих прикмет могли ужити на користь загалові й собі, бо шкода, щоб такі прикмети були закопаними скарбами.

ЗНАК "ЛЬВА"

(Від 23 липня до 23 серпня)

Сильна воля й міцний характер, непохитність і певність себе — це прикмети людей з під цього знаку, так мужчин, як і жінок. Люблять приказувати подібно, як люди з під знаку "Барана", але мають до цього більше хисту і величі. Видно в них щось вище; хоч вони чемні, але й горді. Легко ображуються за дрібничку. Вміють плянувати і ризикувати, можуть з них бути підприємці, купці, політики, вожді на велику міру. Легко вибухають, але й скоро добріють і прощають провини. Дуже змислові і не дуже вірні в любові. Тримаються просто й поважно, люблять перебувати на дворі. Лагідні, життєрадісні, бадьорі, вміють і інших підбадьорити і розважити. Люблять вигідно жити.

Увага: Гарні це люди тільки їх змисловість може їх нераз звести на бездоріжжя й ударемнити їх високі замисли. Нехай усвідомлять собі, що надмірна змисловість понижує людину до рівня звірят, а тоді зуміють тримати себе в руках, бо мають вроджене почуття гідности.

ЗНАК "ДІВИ"

(Від 23 серпня до 23 вересня)

Мужчини з під цього знаку — подібно, як з під знаку "Рака" — мають багато жіночих прикмет, отже мягкої вдачі, терпеливі й витревалі в праці. Морально чесні, люблять багато вчитися, люблять правду, тільки на жаль не завжди вміють оборонити себе, або інших від кривди, бо замало відважні. Надаються на вчителів, будівничих, і ремісників. Жінки люблять домашні роботи і є дуже добрими матерями. Мають добру память і спостерігають усе, а крім того дотепні, тому всі люблять їх у товаристві і запрошують на всякі оказії. Не люблять вибиватися наперед, а скромні, а при тім повздержливі змислові, звичайно тверезі, не люблять алкоголю. Деякі з них менше інтеліґентні, дуже цікавляться чужими справами й розносять сплетні, грозить ця прикмета головно жінкам. Зрештою жінки з під цього знаку переважно ощадні і поважні господині, цікаві до науки.

Увага: І ці люди не можуть завжди користати з своїх добрих прикмет через брак волі і відваги. Як бачимо, то брак сильної волі нераз стає на перешкоді людському хистові. Тому звертаймо велику увагу на те, щоб виробити в собі сильну волю й відвагу та віру в свої сили. Згадуймо часто про великих людей, що стали великими, хоч колись були малими й бідними (напр. наш Тарас Шевченко, або чехословацький президент Масарик й інш.) і скажім собі: Та ж і я людина, як і всі! То чому й мені не спробувати щастя!

ЗНАК "ВАГИ"
(Від 23 вересня до 22 жовтня)

Люди з під знаку "Ваги" назагал добрі й спокійні, не люблять суперечок, пристають тільки з чесними. Люблять згоду й єдність, це їх найцінніша прикмета. Дуже добрі в подружому пожиттю. Варто таких мати за спільників і приятелів. Люблять красу. Не вміють щадити і не дуже люблять працю, а люблять вигоду — це їх слабі сторони. Пропадають за приємністю, як спів, музика, забава, театр (а в місті й кіно), тому надаються на музикантів і акторів, а також і на суддів, бо дуже справедливі. Мужчини з під цього знаку мають делікатну будову й майже жіноче личко, люблять гарно вбратися. Жінки люблять чистоту й гарну одежу і самі гарні, стрункі.

Увага: Цим людям тільки порадити, щоб не цуралися праці та вважали, щоб не розтратити майно на всяку приємність, — бо ні добрі прикмети, ні краса не поможуть лінивому й убогому.

ЗНАК "СКОРПІОНА"
(Від 23 жовтня до 22 листопада)

Люди народжені між 23 жовтня і 23 листопада не є такі "однорідні" як люди з під інших знаків. Бувають між ними люди інтеліґентні й талановиті, сильні характером, енерґійні, замкнені в собі і дуже обережні, всім цікавляться, тому люблять подорожувати; вміють опановувати себе й мають незвичайний вплив на інших, тому часто дістаються на верховне становище. Але бувають між ними й такі, що своїх здібностей уживають на зле. Бувають дуже хитрі, підступні й підхлібні, безпощадні в боротьбі з противниками. Деяких губить їхня завелика пристрасть. Жінки з під цього знаку є дуже добрими матерями і вірні чоловікам.

Увага: Як бачимо ті самі здібності в людини можуть виявитися корисно для людини й її ближніх, а можуть виявитися й зле. Залежить, який дух, добрий, чи злий переможе їх душу. Багато тут залежить від виховання змалку. Сили енерґії й здібностей в людині мусять якось виладуватися — а як, це залежить від того, який напрям надали дитині родичі. Коли напр. дитина з малярським хистом дістала добре виховання й руководиться добром ближніх, то буде малювати прекрасні образи, — а коли занедбана, то буде напр. підробляти гроші і скінчить у тюрмі. Тому родичі повинні звертати увагу, як виховують дітей. Добре виховання то найкраще придане (майно) дитині. З добрим вихованням навіть слабосилі й малоздібні діти можуть бути щасливі і принесуть якусь користь народові, а зле виховані марнуються, хочби й які здібні.

ЗНАК "СТРІЛЬЦЯ"
(Від 22 листопада до 22 грудня)

Люди з під цього знаку, так мужчини, як і жінки відзначаються великою рухливістю і помисловістю, чесні й добрі, ощадні, повздержливі, справедливі, людяні, гарні з виду, глибокого погляду, скороходи. Вміють учитися й інших учити. Люблять думати про світ і Бога. На жаль мають рівночасно й недобрі прикмети: раз-у-раз змінюють свої думки (хоча в добрій вірі), скоро тратять запал до початої праці, часто є легкодушні й нерозважні, не цінять даного слова, часто й говорять неправду. Через ці хиби самі багато собі шкодять й іншим людям нераз роблять кривду.

Увага: Шкода тих людей! Вони повинні усвідомити собі, що через нестійність у поглядах, через нерозважність і брехливість тратять довіря в людей, а з тим і тратять всяку вартість та не можуть потім нічого доброго зробити, хоч би мали й найліпшу волю. При сильній рішучости можуть позбутися своїх хиб і стати найліпшими людьми собі на славу і народові на добро.

ЗНАК "КОЗОРОГА"
(Від 22 грудня до 20 січня)

Люди з під цього знаку бувають поважні, працьовиті, практичні і сумлінні та вірні. Знають свій обовязок і мають сильну волю. Говорять ясно, коротко, просто. В своїх уподобаннях дуже повздержливі, не пізнати по них, що в них "сидить". Слухають проводу, все роблять докладно. Однак є вони й скупі, часто мало інтеліґентні, не дуже дбають про чистоту, не багато думають про загальні справи, а більше про себе. Це звичайно ті, що "їх хата зкраю". В ході похнюплені, часто знеохочені. Жінки звичайно дуже скромні і доброго серця.

Увага: Ці люди надаються до того,

щоб точно виконати те, що обдумали здібніші. Тому, що не цураються праці, легко їм і над собою попрацювати, щоб позбутися всяких хиб. Нараз буде досить, коли хтось підбадьорить їх добрим словом і скаже: "Чоло догори! Не самим хлібом живе людина!... треба подумати і про вищі справи"...

ЗНАК "ВОДЯНИКА"
(Від 20 січня до 19 лютого)

Люди цього знаку звичайно здорової будови тіла, люблять рух, дуже меткі й вирозумілі, тому їх люблять сусіди. Люблять природу і музику, люблять ручні роботи, так, що й мужчини з під цього знаку вишивають наче жінки. Люблять майстерку й як самоуки нераз доходять до гарних осягів і навіть нових винаходів, коли їм не забракне витревалости. Люблять всякі новини в господарстві і радо слухають нових кличів напр. у політиці. В любові химерні, нестійні. Жінки дуже запопадливі, люблять виварювати та випікати й робити смачні соки на зиму. Люди цього знаку здебільша русяві, кучеряві та широколиці, або темноволосі з трохи закривленим носом.

Увага: Такі люди часто марнуються через брак освіти. Вони повинні кінчати бодай фахові школи. Також мусять памятати, що коли до чогось хотять дійти, то треба звернути увагу на одно і витревало працювати аж до закінчення діла. Жінки з під цього знаку мусять памятати, що головною окрасою жінки є вірність чоловікові і своїй родині.

ЗНАК "РИБ"
(Від 20 лютого до 20 березня)

Люди з під цього знаку дуже вразливі й слабовільні. Легко піддаються намовам, не вміють постояти на своїм. Лагідні, не люблять сварки, навіть голосних розмов, тому уникають товариства. Часто без причини сумують і журяться. Дуже терпеливі. Безпристрасні і з природи тверезі, але в злім товаристві можуть стати злими. Мають імлистий погляд, слабий голос і звичайно слабої і неправильної будови тіла. Жінки з під цього знаку ще й особливо балакучі і досить недбайливі, хоч і працьовиті.

Увага: Ці люди досить нещасні. Однак не важко зробити їх життя милішим, коли якась чесна й енерґічна людина пічне на них впливати. Коли ж бодай трохи почуються певнішими себе, тоді можуть виробляти в собі сильнішу волю і стати не тими людьми, тимбільше, що не брак їм інтеліґенції і застанови.

ЗАКІНЧЕННЯ

Як бачимо з того короткого перегляду, то люди родяться назагал з більшим засобом добрих прикмет, ніж злих. Отже те промінювання з небесних просторів є досить зичливе. Тішить нас це також, як віруючих людей, що Бог справді дає нам добрі завдатки до життя. Тільки треба ті завдатки відповідно розвивати і на добре вживати, для щастя не тільки свого але й загального. Родимося з зародками розуму, доброти, справедливости і всяких здібностей. Тільки мало коли родимося з вирізбленою вже сильною волею. Її треба в собі виробляти, бо від неї все залежить. Як це робити пишемо в „увагах". Тут і справджується правда, що Бог дав людині свобідну волю, себто дав нам змогу свідомо кермувати своїми здібностями так або сяк, — але кожний бачить, що кермуючи собою добре, осягаємо щастя вже й тут, на землі, а кермуючись зле, самі себе караємо ще скоріше, ніж сам Бог. А що кермувати собою добре дехто нерозумний уважає за трудне діло, то з того й зродилася ложна думка, що ніби нам не дана свобідна воля.

Хто зрозуміє, що значить сильна воля для людини, той зараз і сам себе прослідить, чи в нього є та воля. А коли нема, то зачне її вправляти і скоро побачить, що його життя стає щораз краще. Тоді й пізнає, що великого гріха супроти Бога і супроти свого народу та великого злочину супроти своїх дітей допускаються ті родичі, що вже змалку не виховують їх у тім напрямі, щоб у дітей виробити сильну волю поступати тільки добре.

Замітка: Хто вродився на переломі двох знаків, той повинен шукати свого „гороскопу" в двох

найближчих собі періодах, бо дуже можливо, що тоді на його вдачу складаються прикмети з обох тих періодів або якісь посередні. Наприклад хто вродився 20-25 січня, має певне щось із прикмет з під знаку „Водяника" і з під знаку попереднього „Козорога", бо в тім часі „Водяник" щойно починається, а „Козоріг" ще трохи проміняє. А хто вродився напр. 15-20 січня, той так само має в собі щось з „Козорога" і з „Водяника", бо перший кінчається, а другий наступає. Однак не виключені й такі виїмки, що хоча хтось родився серед панування „Водяника", напр. між 1 і 5 лютим, то може деякі прикмети з інших знаків, бо тут впливає також вдача батька або матері, або й дальших предків, що родилися під іншими знаками. Зрештою доросла людина могла вже багато вроджених прикмет втратити і нових набути, напр. хтось міг вродитися слабовільним, але тверде життя загартувало його і навчило сильної волі, — або хтось вродився з завдатками сильної волі, а вигідне життя й зле виховання могло його звихнути. В кожнім разі нехай ці рядки причиняться до того, щоб кожний пізнав себе й свою вдачу і щоб старався добрі прикмети розвивати а злі викорінювати з себе; тоді стане кожний правдивою людиною, яку всі будуть шанувати і яка принесе користь своїм близьким і цілому народові.

ІСТОРІЯ БАРАБОЛІВ.

Гай, гай!!... Їмо бараболі, пироги печемо, хвалимо, але запитаймо кого з нас про родовід бараболі, яка за нею історія? Не знаємо! Отже треба знати.

Вже понад 360 літ, як бараболю привезли до Европи з полудневої Америки — з Перу і Чіле. В Европі найперше плекали її в городах, як квітку. Італійці назвали бараболю „тартуфолі", а німці перемінили на "картоффельн".

До Чех занесли бараболю прусаки з Бранденбурґії, тому чехи назвали і прусаків і бараболю "брамборами".

Від "брамборів" наше слово "бараболя", а від "бранденбурґів" наше "мандибурка".

В Анґлії зявилися бараболі найперше на королівськім дворі, але не знали як і що приготовляти. Варили насіння бараболі (в Канаді на бараболях мало насіння, се малі яблочка, зелені), але воно не мало жадного смаку.

Але французький король, Людвік 16-ий засмакував собі бараболю, і носив в петельці цвітку бараболі. В таких почестях вже була бараболя! Якже настав голод, роздав він між нарід кілька фір бараболів і казав садити на поживу. Але люди не розуміли, — нюхали, кушали сирі бараболі, а там викидали. Кажуть: ні смаку, ні запаху. І пси їх (сирих) не хочуть їсти. Та поволи довідалися як воно.

Наші бабуні, а молодших прабабки ще оповідали, що бараболі садили на городі як поживу на літо, а на зиму ховали їх в коновці до весни. Отже перед яких 100 літами назад, або малощо більше.

В ріжних сторонах українці звуть бараболі: барабої, бараболі, ґириґої, бульба, мандибурка, картофлі, крумплі; один рід дуже раних (вчасних) звали "марикани" (американи). Може є і ще деякі назви.

Тепер ,коли ми все те будемо знати, то і бараболі, чи пироги з бараболями, будуть нам смачніші.

А вже як бараболі пекти, як варити, як їх з чим мішати, як їх їсти, з чим, коли, про те писати не треба. Ви самі вже дошукуйтесь.

П. К.

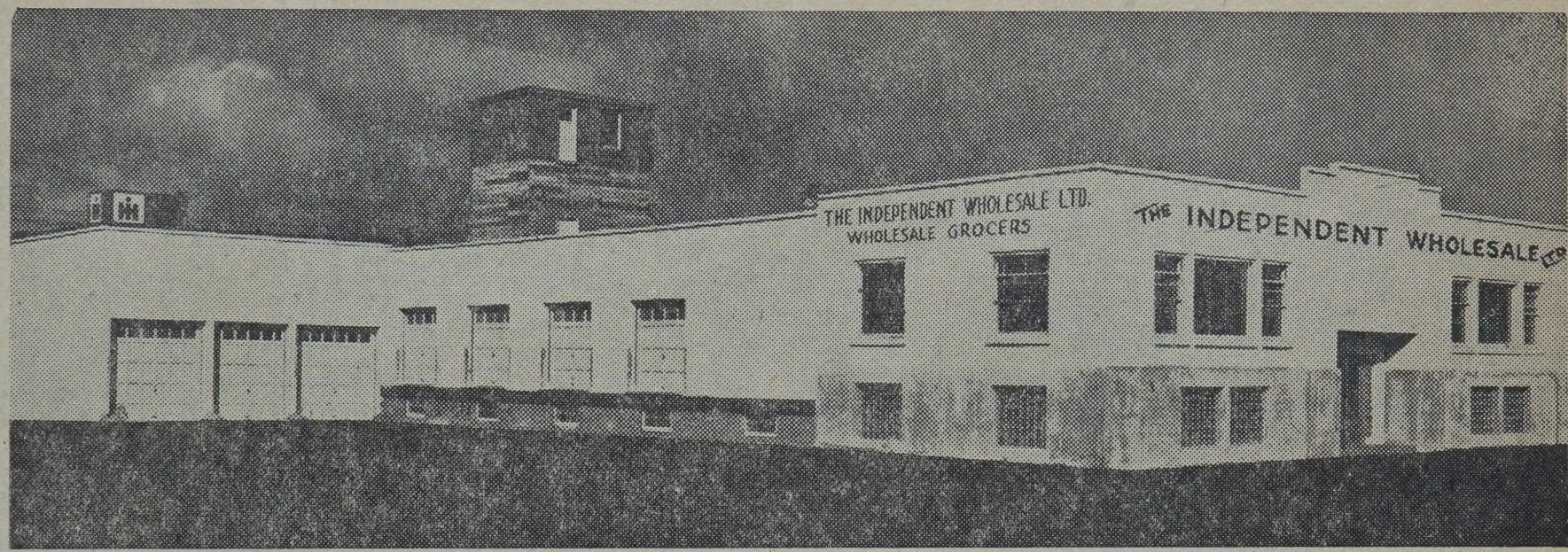

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГУРТОВИЙ СКЛАД ҐРОСЕРІВ В АЛБЕРТІ.

ОБСЛУГОВУЄ ПОВЕРХ 400 СКЛЕПІВ, РЕСТАВРАЦІЙ ТА ГОТЕЛІВ В ЕДМОНТОНІ І НА ОКОЛИЦІ

ПРИМІЩУЄТЬСЯ В СВОЇМ ВЛАСНІМ БУДИНКУ ТА ДАЄ ЗАНЯТТЯ 30-ом УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ.

Дмитро С. Фербей — голова. **Михайло Маґус** — секретар.

Петро Василишин — заступник голови.

ДИРЕКТОРИ: **Петро І. Лазарович, К.С.; Др. Фавст Ґовда; Василь Гавриляк, Николай Шпачинський.**

Управитель (Менеджер): **Володимир Палилик.**

THE INDEPENDENT WHOLESALE, LIMITED

WHOLESALE GROCERIES

W. Palylyk — Manager

10326 — 107th Street

EDMONTDN — ALBERTA

PHONES:
Order Desk 26196
Gen. Office 26197

PHONES:
Manager 26198
Buyer 26198

Бонці Швайґ

(З жидівського).

Смерть Бонція не полишила на нашім світі жадного сліду. Запитайте когобудь, як Бонці жив і від чого помер, — чи се була слабість серця, чи сила його вичерпалася; чи його придавив великий тягар, ніхто не знає. Та, мабуть, він помер з голоду.

Бонці спокійно жив і спокійно помер. Він зійшов зо світа як тінь. Жив, як маленьке зерно піску на побережу моря між мільйонами до нього подібних, а коли звіялась буря і перенесла його на другий берег, ніхто того не завважив. Коли жив, слід його ніг не лишався в болоті на вулиці; коли вмер, вітер перевернув дошку, що вказувала його гріб. Жінка копача гробів знайшла її далеко від гробу і зварила нею горнець бараболь. Три дні опісля сам гробар забув, де Бонці похований.

Він був як тінь! Його особа не залишила відбитки на нічиїм мозку, на нічиїй душі. Не осталось по нім найменшого сліду.

Ні близьких, ні рідних. Жив і вмер сам один.

Коли б світ був менше занятий, хтось побачив би, що Бонці (все ж він чоловік) ходив поміж людьми з двома погаслими очима і дуже запалими лицями; що навіть тоді, коли не було тягару на його плечах, його голова схилялася вдолину, немов він за життя шукав свого гробу.

Коли забирали його до шпиталю з його тісного кутика в підземеллі, його місце зараз хтось заняв; коли забирали до трупарні з ліжка, на якім помер, вже двадцять таких як він, чекали на ліжко. Коли забирали з трупарні, туди принесли двадцять вбитих, коли дім завалився. І хто знає, як довго він буде спочивати в гробі? Хто знає, кілько вже чекає на ту часточку землі?

Тихо народився, тихо жив, тихо помер, а ще тихіший був похорон.

***

Але не так було на другім світі. Там смерть Бонція викликала велике заінтересовання.

Великий Месіянський Трубач дав трубою знати по сімох небесах, що Бонці Швайґ зоставив землю. Найбільші ангели з широкими крилами літали всюди і звіщали один другому: „Бонці Швайґ засяде в Небесній Академії!" По цілім Раю йшов гамір і рух: „Бонці Швайґ! Лише подумайте! Бонці Швайґ!"

Малі, як діти, ангелики, з ясними очима, золотими крильцями і срібними черевичками, бігли йому на зустріч. Шелест крилець, тупіт малих черевичок та радісні викрики рожевих усточок наповняли ціле небо і долітали до Престолу Найвищої Слави. Навіть Авраам стояв в небесних воротях і протягав руку з привітом, а мила втіха малювалась на його обличчі.

Та що се тягнуть небесною дорогою? Се два ангели пхають золоте крісло до Раю для Бонці Швайґа.

Що се так заблескотіло? Се несуть золоту корону, виложену дорогоцінними каменями для Бонці Швайґа.

„І як се, — питали святі не без зависти, — як се, коли ще не знаємо вироку Небесного Суду?"

„О, — відповідали ангели, — суд ще буде, але се маловажне. Бо навіть прокуратор не скаже лихого слова проти Бонція. Суд не потреває ані пять мінут. Лише подумайте: Бонці Швайґ!„

Цілий той час Бонці, як се бувало на земнім світі, налякався так, що не міг слова промовити. Він був певний, що це сон, або непорозуміння. Він не відважився підняти очей, щоб сон не зник та щоб він не пробудився в якійсь печері

повній гадюк. Він боявся заговорити, а навіть порушитися, щоб не кинули його в пропасть.

Він цілий дрожить і не чує, як ангели його витають; не бачить, як вони збираються кругом нього. А коли Авраам його поздоровляє, він не відповідає. Коли ж привели його до Небесного Суду, то навіть не сказав: „Добрий ранок!"

Він забув сам себе зо страху.

— Хто знає, за якого багача, за якого рабіна, за якого святого вони мене взяли? — думав він. І так перелякався, що навіть не чув, як предсідник кликнув:

— Справа Бонці Швайґа! — А передаючи документи адвокатови, додав: — Читай, але скоро!

Ціла кімната почала в очах Бонція кругом ходити. І йому починають вчуватися слова адвоката, милі, як голос скрипки.

— Його імя було для нього таке відповідне, як одіж на струнку фіґуру, зроблена артистом-кравцем, — говорив адвокат. (Бонці Швайґ, се — Мовчаливий Бонці).

— Про що се він говорить? — дивувався Бонці, коли почув нетерпеливий голос: „Прошу, говоріть без порівнань!"

— Ніхто не чув, щоб він коли нарікав на Бога, або на людей, — продовжав адвокат, — в його очах не було ніколи іскри ненависти; він ніколи не скаржився перед небом.

Бонцієві тяжко було зрозуміти, про що говорилося, і він ще раз почув голос: „Без красномовства, прошу!"

— Праці тяжко було дістати і в тім було лихо.

— Давайте факти і лише факти!

— Він мовчав навіть тоді, — продовжав адвокат, — коли його мати померла і він на тринадцятому році життя дістав мачуху, що дійсно була гадиною, була лисицею.

— Чи се дійсно він про мене говорить? — запитував себе Бонці.

— Прошу не оскаржувати третої сторони! — сказав рішучо предсідник суду.

— Вона жаліла йому поживи, навіть черствого, запліснілого хліба, навіть твердих жил замість мяса, — коли сама пила каву з сметаною.

— Тримайтеся предмету! — звернув увагу предсідник.

— Хіба обтинків з нігтів вона не жаліла, а його чорне та синє тіло було видно через брудну і подерту одежу. Зимою, серед найбільшого морозу, босий, він мусів рубати для неї дрова надворі; його руки були замолоді і заслабі, а дерево грубе й сокира тупа. Але він мовчав, навіть батькові не скаржився.

— Тому піякові? — засміявся прокуратор, а Бонцієві пройшла дрож по тілі.

— Завсіди самітній, — продовжав адвокат, — не мав він ані приятелів для забави, ані школи, ніякої науки, — не мав цілої одежі, ані вільної хвилинки.

— Прошу давати факти!

— Так мовчав він і пізніше, коли його пяний батько зимою серед ночі вхопив його за волосся і викинув на вулицю в часі заметілі.

— Він мовчав цілий час, коли йшов голодний до міста, і лише очима шукав співчуття в людей. Коли при праці обливався потом, коли вгинався під тягарем, і його голодна середина корчилася з голоду — він мовчав. І коли обкидали його болотом, плювали на нього, зганяли з хідника на болотнисту вулицю, коли в нього на плечах була тяжка вязанка, — на вулицю, де був рух і кожної хвилі треба було дивитися смерті в очі.

Він ніколи не завидував другим людям, не числив, що їм краще живеться — він мовчав. Він ніколи не домагався голосно, щоб йому заплатили за його працю; він стояв коло дверей як жебрак, коли йому казали: „Прийдеш пізніше!" Він відходив як тінь, щоб знов прийти і по жебрацьки просити

заплати ще більше покірно, ніж перед тим. Він мовчав і тоді, коли його ошукували, або дали йому недобрий гріш.

— Він все приймав мовчанкою!

— То вони дійсно про мене говорять, — думав Бонці.

***

Адвокат напився води і дальше говорив.

Раз сталося, що надлетіла карета на ґумових колесах, яку тягнули сполохані коні. Погонич лежав вже далеко з розбитою головою; з ротів коней точилась піна, очі світилися огнем, з-під копит летіли іскри, — а в кареті сидів напів мертвий чоловік.

— І Бонці спинив ті коні. А чоловік, якого Бонці врятував, був милосердним жидом і вдячним. Він дав Бонцієві батіг в руки і Бонці став фірманом (погоничем). І тоді його навіть оженили. А він лише мовчав!

— Се вони таки про мене говорять! — запевняв себе Бонці, та все ж не мав відваги поглянути на Небесний Суд. А адвокат продовжав:

— Він мовчав, коли його добродій збанкротував і не заплатив йому належности. Він мовчав, коли жінка від нього втікла.

— Се таки про мене говорять! — Бонці вже не сумнівався.

***

— Він мовчав навіть тоді, — говорив адвокат мягким та сумним тоном, — коли той же його господар виплатив належне всім довжникам, не згадавши Бонція. І ще не те... Їдучи в тій же кареті він трутив Бонція і переїхав через нього. Він мовчав і в шпиталі, коли інший кричав би.

— Він мовчав, коли лікар не хотів до нього прийти, бо не було пятнадцять копійок, щоб лікареві заплатити; ані тоді, коли за зміну постелі не міг пять копійок дати.

— Він мовчав, коли приходилось вмирати, — мовчав як мертвий.

— Не сказав лихого слова ані проти Бога, ані проти людей.

— Я скінчив!

***

Тут Бонці знов задрожав. Він знав, що тепер буде говорити прокуратор. І хто знає що він скаже? А Бонці сам позабував події з свого життя. Не пригадував того, що переживав на земнім світі. Аж адвокат йому ті події пригадав. Та хто знає, чого прокуратор не пригадає?

— Панове!, — почав прокуратор твердим голосом, але спинився.

— Панове!, — почав знов, але його голос був вже мягкий, та знов спинився. Доперва за хвилину знов почувся вже ласкавий і лагідний голос прокуратора:

— Панове! Він мовчав і я буду мовчати!

Наступила тиша, — і напереді почувся новий, мягкий, ніжний голос:

— Бонці, моя дитино! Дорогий мій сину! — Голос той звучав як струни арфи.

І серце Бонція змякло. Він хотів підняти очі і глянути, але очі були повні сліз. Він ще ніколи не відчував такого милого зворушення. Бо ще хіба колись його мати говорила таким голосом, коли казала: „Моя дитино! Мій Бонцію!"

— Моя дитино! — породовжував головний суддя, — ти терпів і мовчав. Нема цілої частини в твоїм тілі, нема цілої кости без знаку, без рани; нема часточки в твоїй душі, щоб не кровавилась, — а ти мовчав. Тебе не розуміли. Може і ти сам не знав, що ти міг кричати, і від твого крику мури Єрихону затряслись би і попадали б. Ти сам не знав, яка велика закрита в тобі сила.

— На земнім світі твоєї мовчанки не розуміли, але там Світ Обману. Але в Світі Справедливости ти дістанеш нагороду. Небесний Суд не буде тебе судити, не видасть засуду. І не назначить тобі заплати. Бери все, чого хочеш! Все твоє!

Тут Бонці перший раз глянув кругом і був очарований. Все сві-

тилося, і блищало, все покрите світлом.

— Чи справді так? — запитав він боязливо.

— Так, так! — відповів рішучо головний суддя, — так! Я кажу, що все твоє. Все, що в небі, до тебе належить. Бо все те гарне і блискуче, то лише відблиск твоєї доброти, се відблиск твоєї душі.

— Хіба ж воно так? — запитав знов Бонці вже певнішим голосом.

— Так, так! — почулося з усіх сторін.

— Ну, коли так, — говорить Бонці з найбільшим вдоволенням, — то я хотів би мати кожної днини на сніданок теплу булочку зо свіжим маслом.

Суд й ангели поспускали очі, а прокуратор тільки засміявся.

Й. Л. Перец.

Увага: Бажання Бонція може бути незрозумілим. Але він просив дуже великого, — того, що на землі було таке конечне, а чого він не мав. Він знав, що є такі щасливі люди, які мають кожного ранку булку з маслом, мають горня смачної кави, але для нього того не було. Се було велике щастя, отже він хотів таким щастям бодай в небі зажити. Члени суду могли того не розуміти, ангели могли не розуміти, але прокуратор, той великий розум, добре се розумів.

СТАЛІНСЬКІ ІМЕНИНИ

З нагоди іменин Сталіна, було послано групу колгоспників від всіх республік СССР привітати його із днем народження. Ролі було завчено і розподілено так:

Першим мав вигукнути москаль:

— Хай живе товариш Сталін многії літа!

А всі разом колгоспники мусіли сказати:

— Із совєтською владою, твоєю партією і комсомолом!

На першій пробі все вийшло добре і тому делеґацію впустили до Сталіна.

Коли ж входили до кабінету Сталіна, то в москаля, який ішов попереду, розшнурувався лапоть і шнури тяглися по підлозі. Українець, що йшов за москалем, не бачив цього шнура, і наступив ногою. Москаль упав на підлогу перед Сталіном та як закричить у злості на українця:

— Щоб ти пропав!

А всі були в такому напруженні, що й не дослухали сказаного москалем речення, та й собі хором:

— Із совєтською владою, твоєю партією і комсомолом!

СТРАТИЛИ ПО БУКВІ

Розмовляють російські еміґранти:

— Знаєте, Іване Петровичу, ви утратили лише одну букву з вашого титулу.

— Як то так, пане ґрафе?

— Дуже просто. До революції ви були президентом.

— Ну?

— А на еміґрації стали резидентом.

— Гм... Ваша правда, коханий ґрафе. Я також знав вас як ви були послом і знаю як ви втратили одну букву.

РІЧ ДО НАПРАВИ

— Де ви, кумо, несете когута? — на продаж?

— Але де там! Несу до годинникаря, щоб зрихтував! Десь перше все будив нас о 6 годині рано, а тепер як завзявся то піє аж у 8 рано.

Непевність почування

Жінка до чоловіка: Давніше ти гладив моє волосся і казав, що воно найкраще на світі, а нині обурюєшся, коли знайдеш в зупі один мій волосок.

Музей Союзу Українок Канади в послідним десятиліттю

"Діямант дорогий на дорозі лежав . . .

За послідніх десять літ значно зросла і поширилася праця Союзу Українок Канади — орґанізації, яка охопила в широку програму своєї діяльности також і українське ручне народне мистецтво.

В провінції Саскачевану, в місті Саскатуні знаходиться сьогодні найбільший і найкраще улаштований український Музей зорґанізований і зібраний та удержуваний Союзом Українок Канади. В цім Музею зложено тисячі різніх експонатів, особливо з ділянки народної творчості української жінки — вишивки, тканини, народня ноша різніх повітів і різніх частин української землі, ткані килими, деревяні вироби, господарські знаряддя, деякі образи, книжки тощо. Музей міститься в одній з більших саль Інституту ім. П. Могили під адресою 401 Мейн вул. в східній частині міста.

В 1941 році, в м. грудні, під час 15-літнього ювілейного Зїзду Союзу Українок Канади в Саскатуні, відбулось офіціяльне відкриття Музею. Це відкриття відбулось при врочистій церемонії до якого підготовку робила централя Союзу через кілька років. На цім відкриттю були делеґатки і гості, що зїхалися на Зїзд з різніх частин Канади. Головою Союзу Українок Канади була в той час пані Марія Ткачук. Офіціяльну церемонію відкриття довершила пані Калина Сакалюк, гість бесідниця на Зїзд, яка в той час була головою Провінціяльної Екзекутиви Східної Канади. Вона виголосила святочну промову про культурні надбання народів, а також про значення збереження тих надбань в Музею, а по промові перетяла стяжку, як символ відкриття входу до першої того рода інституції.

Так. Це був перший український народній Музей на канадійськім континенті. Тут то там знаходились при українських інституціях невеличкі колекції, які служили за ґардеробу для театральних виступів. Такого ж суцільного збору речей з характером музейного збереження не було нігде в Канаді. Треба знати також, що цей Музей Союз Українок Канади орґанізував, збирав речі, плянував його майбутність роками перед тим, як він був відкритий. Коли відбулось офіціяльне відкриття Музею то в нім вже було сотки різніх експонатів призбираних центральним проводом Союзу та поодинокими членками на місцях. Думка, щоб зорґанізувати в Канаді український музей повстала давніше в Союзі Українок Канади, майже від самих початків повстання орґанізації в 1926 році.

Від дня офіціяльного відкриття Музею Союзу Українок Канади в 1941 році минуло вже 10 літ. Кожного року збірка музейних експонатів побільшувалася і росла на очах. Сотки глядачів переходили річно через Музей оглядаючи його, а особливо під час Зїздів. Між гостями, що відвідували Музей, були визначні канадійські жінки з

яких дві бувші голови Канадійської Національної Жіночої Ради пані Е. Ґарді і пані Р. І. Маршал.

В короткім часі показалось, що кімната в якій Музей був приміщений стала замалою, багато речей не було можливості розложити. На прохання Союзу, Інститут ім. Петра Могили призначає більшу і вигіднішу кімнату, куди Музей перенесено і де він знаходиться там по сьогоднішній день.

Крім збірки самих музейних речей, треба було постаратися до Музею різню умебльовку, як шкляні шафи для вистави, столики, лавки, шафи для передержування речей, куфри, альбоми, рекордові шафи, рекордові книжки, фіґури на повний стрій та інша музейна обстановка. І це все сьогодні в Музею знаходиться.

В Музею Союзу Українок Канади в Саскатуні знаходиться сьогодні тисячі різних цінних, музейної вартості експонатів. Там є найбільший вибір різних жіночих сорочок, особливо з Буковини, є сотки різніх крайок та інших тканин, як рушники, килими, плахти, фоти. Там є дорогі старинні тернові хустки, правдиві коралі, чоботи, перемітки, запаски, полотна домашнього виробу, верені, ґердани і багато іншого. Крім речей народної ноші є писанки в ориґінальних взорах народніх мотивів. Є господарські доморобні знаряддя, хатні й господарські знаряддя надвірні, як серп, юрок, ціп, коса, клевець та інш. Є різблені з дерева дорогі речі, деякі інкрустовані. Є українські гроші, деякі образи святих, старинні, є деякі старинні книжки й інш.

Всі ці речі зібрані в Канаді серед українських поселенців. Ці речі вони поприводили з собою до Канади з рідних сторін, як свою ношу, чи свої господарські вироби й опісля дарували їх до Музею.

Дуже мало є речей в Музею купованих. Лише деякі альбоми вишивок, деякі ляльки в зразках повітової ноші це куплене, спроваджене з Галичини зі Львова перед послідною світовою війною. Є в Музею дві більших деревляного виробу речей дарованих до музею: великий ткацький варстат і українська хатка в мініятюрі. Ці речі подарував до музею пан Петро Зварич з Веґревил, Алберта.

Музей і поширення знання про українське народне мистецтво

В цій галузі праці, Союз Українок Канади не обмежився лише до самого збирання речей, щоб замкнути їх у Музею, як мертву старовину, ні, він повів дуже широку працю на полі поширення знання про цю галузь рідної культури, як ручної народної творчости жінки. Завдяки цій наполегливій праці Союзу, в Канаді витворилось велике замилування до українських вишивок, мистецтва і взагалі поставлено українську вишивки на високий рівень ориґінальної творчости незалежного від чужих впливів. Сьогодні, українська вишивка є гордістю кожної української господині, якою вона прикрашує наймодерніші фотелі, канапи, шафки, декоративні подушки; в елеґантних скляних вазах зберігаються чудові писанки, і все це надає тонкого смаку і гармонії в урядженню наймодернішої і найбагатшої кімнати. Побачите такі вишивки і в домах анґлійських, правда, що рідше, бо вони не можуть дістати цієї вишивки так легко як ми і все за ними найбільше питають. Наші вишивки дістають перші нагороди на різніх виставах загального канадійського характеру.

Для поширення знання про українське ручне народне мистецтво найперше між українськими жінками в Канаді і молодшими жінками велась плянована Союзом Українок Канади праця довгими роками. Наші передові українки бачили, що цю красу вирвуть нам з рук чужі і то ворожі нам народи, бо й так нашу вишивку почали уважати на початках московською. Отже поорґанізовані по відділах

З Музею Союзу Українок Канади в Саскатуні, Саск.

Союзу жінки одержували з централі Союзу різні інструкції в цім напрямі, як техніку вишиття, правельність взорів і кольорів, розміщення, який ужиток робити з української вишивки вдома. І тут музейна збірка власне допомагала постарчати різнородних взірців, оригінальних народніх, ця збірка давала можливість дослідів повітових строїв. Багато в такій праці помагав також журнал „Нова Хата", що виходив у Львові ще перед війною, однак з вибухом війни цей журнал перестав приходити, але праця на полі народного мистецтва не переривалася. І так народній Музей Союзу Українок Канади є не лише зберігачем цінних речей народної творчости, а й живим джерелом постачання знання про народну творчість жінки в Україні і щоб цю творчу працю було можливо тут, в новім краю, удосконалити, плекати її, розвивати і передавати молодшому поколінню, як невмирущий скарб надбаний століттями.

Для більше успішної праці в цій ділянці, створено філії Музею при провінціяльних екзекутивах Союзу Українок Канади: в Торонті, Онт., в Едмонтоні, Алберта і в Вінніпеґу, Ман. Далека віддаль провінцій одна від другої не давали можливості більшості жінкам бачити музей і вести працю в ділянці поширення народного мистецтва. Такі філії є помічними і дають можливість українкам з кожної провінції оглядати музейні речі, взоруватися на вишивках та пізнавати правельність і красу народного мистецтва. Філії Музею в Торонті й Едмонтоні були зорґанізовані в 1944 році, в Вінніпеґу в 1950 р.

Для поширення знання про українське народне мистецтво Союз Українок Канади устроював багато різних вистав, які відбувалися під час зїздів, головних, провінціяльних і окружних. Деякі вистави заряджувались на прохання анґлійських орґанізацій, як напр. Канадійське Товариство Ручних Робіт (Canadian Handcraft Guild) й ін.

В тій цілі Союз Українок Канади переводив проєкти і контести вишивання по відділах. Особливо з проєктів була велика користь, бо вишивальниці одержували готові взори, вказівки і розміщування, і кольори, полотно й нитки та інструкції техніки. Час від часу до відділів Союзу виїжджали лекторки, які переводили курси навчання стібів, техніки і правельности вишивання. Найкраще викінчені речі з таких проєктів залишались в Музею і Музейний Комітет виготовив з них мандруючу збірку, якою можуть користуватися для навчання по товариствах.

Ручні роботи народного мистецтва Союз Українок Канади пропаґував де лише було можливо, отже на літніх українських курсах, які відбувались в наших інституціях, як Інститут ім. П. Могили в Саскатуні, в Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу лекторки викладали про вишивки, вчили вишивати і вчили штуки писання писанок.

Деякі відділи Союзу визначували в році проєкт праці навчити дівчат вишивати, а опісля такий проєкт закінчувався виставою і досягав дуже гарні успіхи. Так само велась праця з писанням писанок. Ця галузь мистецтва тепер дуже поширена й удосконалена завдяки впертій праці Союзу Українок Канади. Ті писанки, які були образою нашого мистецтва і розмальовані для заробітку чим раз зникають. На їх місце прийшли писанки з правдивим мистецьким викінченням, з народніми мотивами. Цю працю у великій мірі треба завдячувати Музею і його Комітетові, який працював і дав твір досконалої краси та викінчености.

Велась також праця через сторінку Союзу в „Українськім Голосі", де поміщувались взори вишивок з відповідними поясненнями з чого користали багато жінок. Видавалась також відповідна література, як взори писанок, взори ви-

шивок і примінення їх до модерної ноші. В 1938 році був виданий памфлєткою підручник „Український Народній Стрій" — С. Стечишин, заходом Музею книгарня п. П. Ткачука в Саскатуні видала кольорові взори в кількох серіях, видано книжку „Мистецькі скарби українських вишивок" — С. Стечишин та іншу відповідаючу цілям літературу.

Хто ж виконував цю всю колосальну працю, яка потребувала такого пильного догляду і дробилася на сотки детайлів в багатьох галузях народнього мистецтва та упорядкуванню Музею Союзу?

Як для Музею і праці в нім то так і для поширення знання і науки ручного народного мистецтва були створені окремі комітети і до тих комітетів входили жінки компетентні, віддані цій праці, які самі глибоко любили рідне мистецтво й оживляли його своєю любовю та працею. Комітет, що займався справами мистецтва і Музею, був створений десь в 1941-2 році. Цей Комітет з часом удосконалював свою орґанізаційну структуру, праця була поділена на Музейну і Поширення Мистецтва. А тому що цих дві галузі трудно було розділити одна від одної, створився один Комітет який носить назву Комітет Мистецтва і Музею Союзу Українок Кананади.

Союз Українок Канади має багато членок заслужених на полі народного мистецтва, які входили впродовж цього часу до Комітету як членки, були лекторками на околицях, викладали по Інститутах та збирали речі до Музею та взагалі вели таку працю. Ювілейний рік 25-ліття Союзу Українок Канади застав на головстві Комітету Мистецтва і Музею заслужену і довголітню членку Союзу пані Розину Драґан. Вона очолює Комітет Мистецтва і Музею від 1948 року. За її стараням і за співпрацею членок Комітету, Музей знаходиться в найкращім порядку не лише у верхнім вигляді, але в рекордованню всіх експонатів Музею, метрик і реєстру. Пані Драґан опрацювала кілька памфлєт про писанки, кілька рефератів інформативного характеру в анґлійській мові про українське народне мистецтво, виступала часто з промовами перед анґлійською публикою. Приготовляла взори до сторінки в „Українськім Голосі", писала пояснення до них.

Розина Драґан.

Ще від самих початків орґанізування Союзу, пані Р. Драґан цікавилась українським ручним народнім мистецтвом, помагала в різніх виставах, проєктах, лекціях, брала активну участь в орґанізуванню Музею і сьогодні надалі з такою ж посвятою та відданістю працює в Союзі як голова Комітету Мистецтва і Музею Союзу Українок Канади.

Головами Комітету Мистецтва і Музею, за послідніх десять літ були також пані Меланія Буряник і пані Анастазія Рурик, які так само положили багато праці, хисту і посвяти для зросту українського народного Музею Союзу Українок Канади.

Музей Союзу Українок Канади, включно з його трома філіями є сьогодні гордістю українців; він є свідоцтвом надбань; свідоцтвом нашої високої мистецької культури жінки і завжди буде свідком поетичної і релігійної душі нашого народу.

ВЗОРИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК З МУЗЕЮ СОЮЗУ

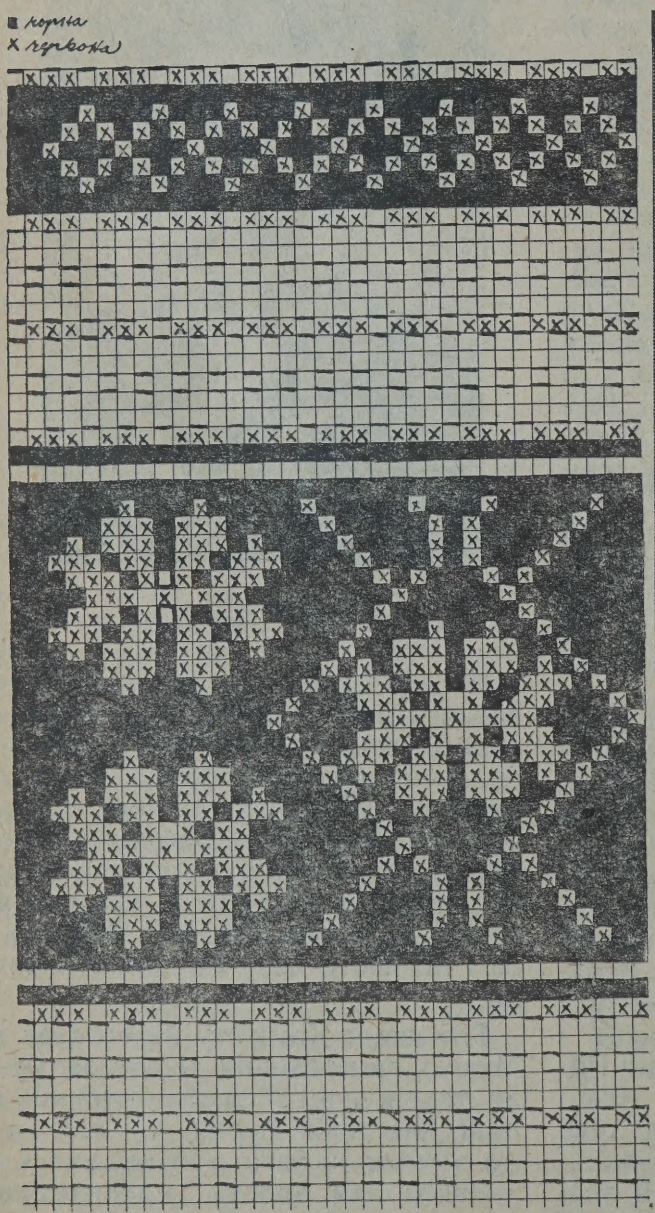

Вишивана блюзка маркізету. Вишивка є в красках чорній і червоній. Крій блюзки має раґляновий рукав, і має морщення довкруги шиї.

Взір є делікатний і прозірний. Головний взір є на уставках на раменах. Менший мотив знаходиться на грудях, і також порозкиданий на рукавах. На манжетах тягнеться вузький взір, також вибраний з головного взору. Взір є виконаний хрестиками і перетиканням.

Для свого дому кожна господиня старається придбати гарних вишитих рушників, не так для буденного вжитку, як радше для гостей. Коли приймаємо гостей, то непрактично і неекономічно подавати гостям великі рушники, які щоденно уживаємо. Для цієї цілі надаються рушники, декоративні, з льняного полотна у вимірах 18×22 цалів.

Прозірчасті буковинські взори прегарно годяться до всяких вишивок, а особливо на малих вишивках їхні невеличкі і легкі мотиви дуже пишно виглядають.

Кілька цалів від рубця, посередині, є приміщений великий квадратовий мотив, а з обох сторін цього, біжить тяглий взірчик, до рубця з боків. Взір в цілости є приміщений тільки з одного кінця рушничків, 3 цалі від рубця. При споді, вишивка викінчена ½ цалевим рубцем, а кругом ¼ цалевим рубцем.

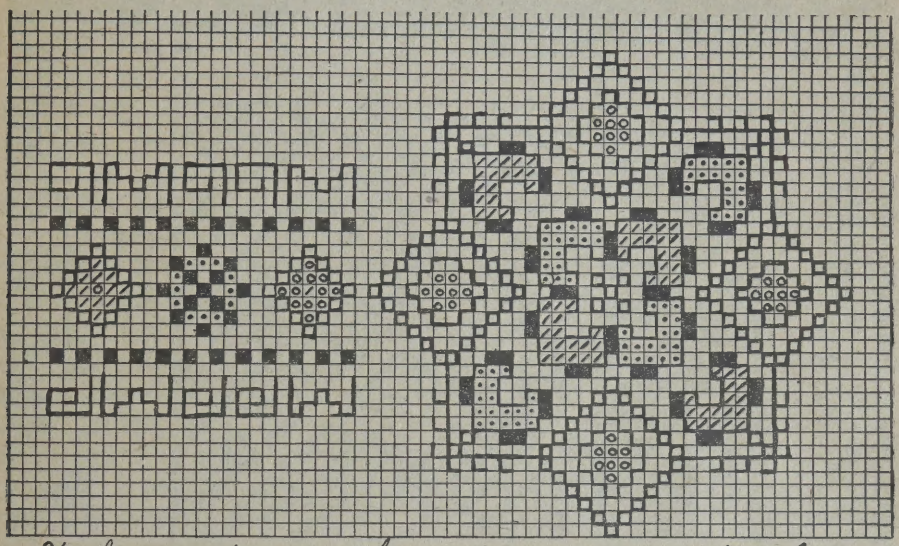

Кольори: ■ чорна, o жовта, / зелена, · помаранчева,

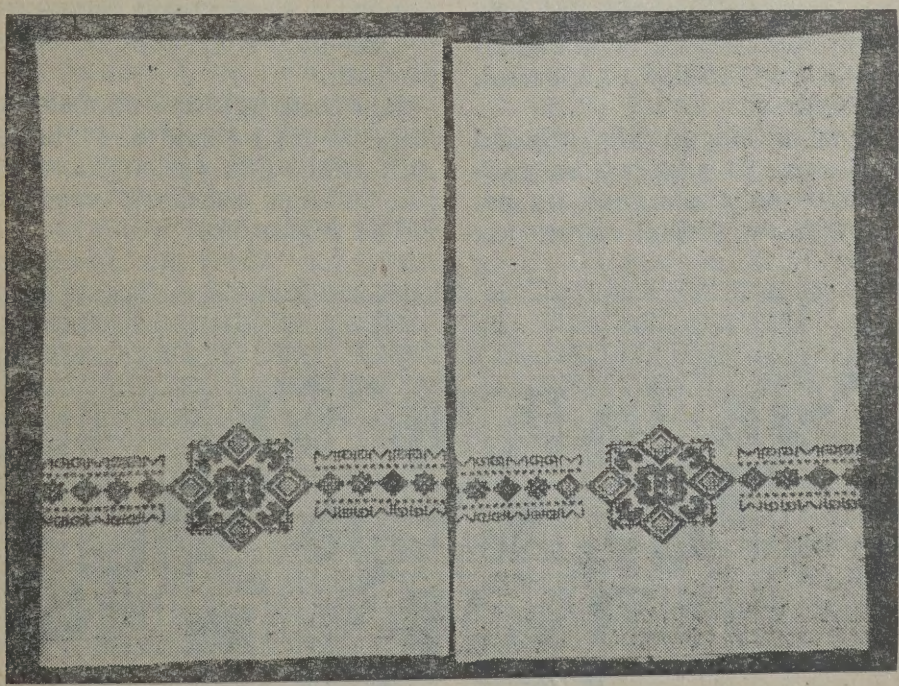

Взір виконаний хрестиками, півхрестиками і стібнівкою, (бек стич), в красках чорній, жовтій, зеленій і помаранчевій. Всі обвідки чорними нитками.

Взір цей можна успішно примінити до серветок та настільників, тільки тоді квадратовий мотив можна примістити у чотирьох рогах, а тяглим мотивом обрямувати вишивку.

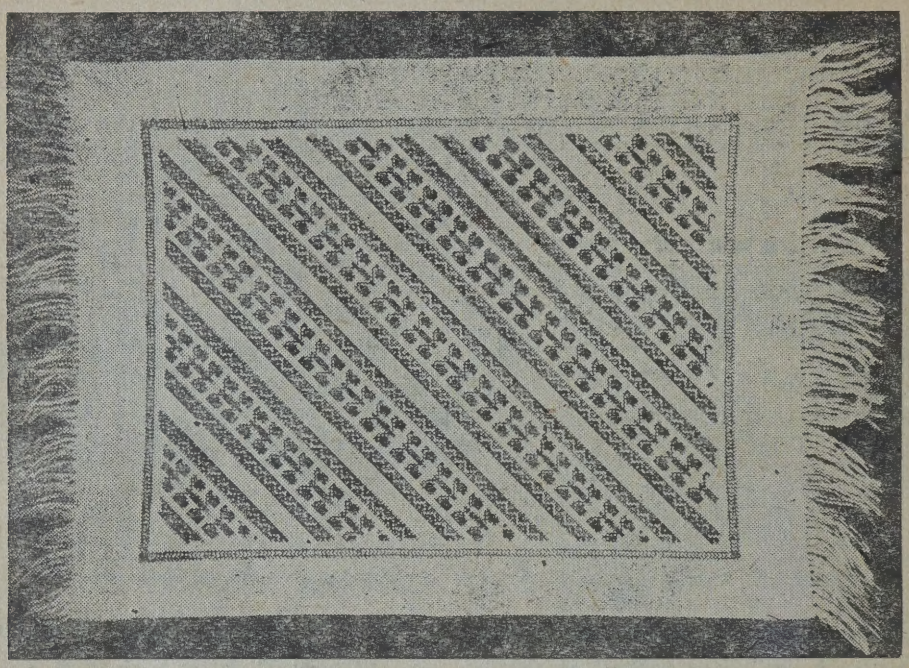

Взір подушки, яка прикрашена в оригінальний спосіб скісною хрестиковою вишивкою. Подушка вишита на грубому полотні (монке клот) піскової краски, а взір виконаний хрестиками і стебнівкою в красках: чорній, червоній, жовтій і зеленій.

Взір біжить скісно від одного рога подушки до другого та творить чотирокутну вишивку по середині подушки. Скісні смуги розсунені від себе в певні відступи. Їх можна довільно збільшити, або зменшити. Ціла вишивка є обрамована мережкою (прутиком) виконаною червоними нитками.

Оба краї подушки викінчені тороками.

Цього взору можна вжити до інших речей і замість чорних ниток для листочків (як подано на взорі), можна уживати червоні нитки на переміну.

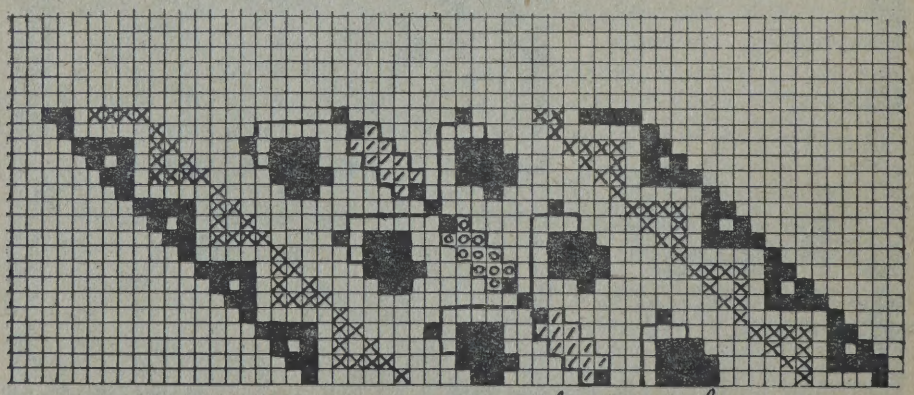

■ чорна × червона о жовта / зелена

Дещо про японців

Японці, се давня мішанина кількох народів. Полудневі мешканці походять мабуть з Кореї і Маляйської Індії. На північнім заході мабуть з Кореї. На сході з айнів, що нині живуть на острові Єго і на Сахаліні. Мова айнів не подібна до азійських мов. В середині Японії живе головна раса, що правдоподібно прийшла з середньої Азії. Се мабуть рідня давнім скитам і татарським гунам.

Першим царем японців був Джімму Тенно, і переказ говорить, що він походив від Небесного Ясного Божества (Аматерасу). І дотепер японці вважають свого цісаря потомком Божества.

Первісна релігія японців звалась Шінто, а Бога звали Камі. Опісля зайшла туди буддійська релігія, а ще пізніше християнська. Нині Шінто і Буддизм там передові релігії, а Християнство поволі поширюється.

Перша наука прийшла до Японії з Кореї і Китаю (з Хін). Корейці були колись дуже освіченим народом. А культура китайців має за собою тисячі літ.

Початок буддизму належить до 555 р. по Христі, коли цісарем був Кіммеї Тенно. Амбасадор, що бував дальше в світі, сказав цісареві, що вже всі другі краї приняли буддійську релігію, отже і цісар рішився її приняти. Але деякі міністри говорили, що боги, які дотепер були, можуть цісаря покарати. І справді невдовзі появилася в Японії страшна слабість. Тоді казав цісар фігуру Будди кинути в воду і вернувся до давньої релігії. За якийсь час буддизм знов почав поширюватися. Першою, що ввела буддизм до Японії, була цісарева Суїко, і вона почала нову релігію поширювати в 7-ім віку по Христі.

Першу науку взяли японці від китайців, — взяли їх писмо, вчилися їх мови і свої перші книжки писали по китайськи. Свою мову легковажили. Аж по довшім часі почали писати своєю мовою.

Давно японці багато воювали і тому виріб мечів уважали найповажнішим, а то і святим ремеслом. Найповажніші люди вважали собі честю заниматися вироблюванням мечів. Був навіть цісар, що сам вироблюванням мечів занимався.

Виріб мечів мав багато таємниць, що передавалися з роду в рід в тих родинах, що мечі виробляли. І справді тодішні мечі мали незвичайні прикмети. Були на них рисунки, яких ніяк не можна було стерти. Були мечі, що мали запах і не можна було того запаху відділити від них ані водою, ані іншим способом. А за найліпший меч вважали той, що ним за одним замахом можна було перетяти трох людей.

Коли японська народна свідомість підросла, то сильно дбали, щоб до них не заходили чужі звичаї, які їх деморалізували (псували). Тоді під карою смерти забороняли були виїжджати до чужих країв. А щоб ніхто не їхав, то понищили свої кораблі.

Найвище піднеслися японці недавно, починаючи від послідніх 50 до 60 літ. Вони повисилали молодих людей до Европи, до Англії, до Америки, щоб там навчилися всяких наук, всяких ремесел, а коли ті молоді люди поверталися додому, то почали засновувати такі школи, як мала Европа й Америка, такі фабрики. Так впродовж яких 30 літ японці вже мали в себе все те, що було там, де вони вчилися.

Найпереше японці виявили свою силу в часі російсько-японської війни 1904-5 року. Вони тоді перший раз стріляли на росіян цілком їх не бачучи. І перемогли ту Росію, яку цілий світ уважав величезною силою.

Що дальше було з Японією, то вже загально відоме.

Отрути

Ще за найдавніших часів люди знали ріжні шкідливі отруйні зілля, що можуть спричинити не тільки тяжку недугу, але й смерть. Спершу відомі були тільки рослини отруйні, бо їх багато; пізніше довідалися люди й про животинні отрути, напр. їдь гадів, скорпіонів, а далі, коли розвинулися такі науки, як медицина, хемія (у халдеїв, єгиптян, арабів), стали відомі людям отруйні мінерали й ґази.

І за тих давніх часів люди використовували отрути для нищення небезпечних звірів, затроювали стріли своїх луків, але разом із тим уживали отрут і на те, щоб позбутися ворога або й не ворога.

Ледве чи треба казати, яка то погань позбавляти людину життя, вживаючи до того отрути.

Бо ж отруту дають крадькома, іноді за приятельською бесідою. Хто дає отруту, допускається зради та ще бажає уникнути небезпеки, заховатися від осуду й кари. Давніше це часто вдавалося; але нині наука хемії так розвинулася, що має змогу відкрити отруту навіть у найменших дозах, навіть довго після смерти людини. Тому тепер і вбивство отрутою трапляється щораз рідше.

Історія дає чимало прикладів, як люди нищили людей отрутою.

У грецькій мітольоґії знаходимо леґенду про Медею, дочку царя Колхиди. Вона була велика чарівниця. Коли Язон, ватажок арґонавтів, добув у Колхиді золоте руно, Медея втекла з ним. Вона своїми чарівними зіллями омолодила свого тестя і стала його жінкою.

Гомер у своїй Одисеї оповідає про знамениту чарівницю Цирцею. Щоб утримати Одисея у себе, вона напоїла його товаришів чарівним зіллям, що перетворило їх у свиней.

Ці міти-казки твір народньої фантазії, але вони вказують на те, що й за давніших часів бували "чарівниці", що знали всякі чудодійні зілля і вживали їх не завжди на добро.

Але перейдім від казок до справжніх історичних осіб.

Єгипетська цариця Клеопатра, що причарувала своєю вродою знаменитого римлянина Антонія, хотіла позбутися свого рідного брата, що посягав на її престол. Вона отруїла його, випробувавши попереду отруту на двох невільниках. На малюнку Команеля зображено царицю в старо-єгипетському вбранні, з квіткою в руці, а при ній леопарда і невільницю, що віє на неї віяльцем. Цариця спокійно дивиться, як корчиться в передсмертних муках нещасний отруєний невільник і як виносять тіло другого, вже мертвого.

Так само спокійно дивиться і жорстокий цар римський Нерон на передсмертні муки отруєного невільника. Отрут доставляла йому чарівниця Льокуста. Нерон, той самий, що лютими муками катував сотні християн, кидаючи їх на пожертя хижим звірям у цирку, розпинаючи їх на хрестах, палючи їх живцем, як смолоскипи, у своїх садах на забавах, — отруїв свого попередника, царя Клявдія, щоб самому сісти на його місце, отруїв як і цариця Клеопатра, свого брата Британіка. Отруїв він і багатьох своїх придворних улюбленців, коли вони йому докучали. Це робилося звичайно на царських орґіях (бенкетах). Нерон кликав до себе такого улюбленця, велів подати йому чарку вина та ще й глузував собі:

— Щоб показати тобі мою ласку, даю тобі з власних рук оцю чарку. Пий!

Нещасний по Неронових очах бачив, яка то "ласка", — але не

смів не послухати страшного володаря. І смертельно блідий брав тремтячою рукою ту чарку, випивав її та за кілька хвилин падав мертвий.

Артист-маляр Сильвестр вибрав для свого малюнку ту саме хвилину, як Нерон і Льокуста дивляться спокійно на передсмертні муки невільника.

У стародавніх греків іноді давали отруту злочинцям, засудженим на смерть. Такою смертю закінчив своє життя великий фільософ Сократ. Деяким впливовим людям не до вподоби була його висока наука людської чесноти і вони засудили його на смерть. У вязницю до Сократа зібралися учні його на прощання. Прислужник вязниці приніс йому чарку з отрутою. Сократ спокійно взяв її й випив усю. Учні плакали, плакав навіть той вязничний прислужник.

Сократ спитав їх:

— Чого ви плачете?

Один із учнів відповів:

— Нам жаль, що ти вмираєш невинний.

— Хіба ж вам легше було б, якби я вмирав за якийсь злочин? — спитав великий учитель.

Що отрута широко вживалася за тих давніх, а потім і пізніших часів, доводять деякі інші історичні згадки.

Великий завойовник Олександер Македонський одного разу тяжко занедужав. Він покликав свого лікаря, якому дуже вірив. Лікар оглянув його й пішов приготувати йому лік.

Тимчасом гонець привіз Олександрові листа, в якому один із приятелів перестерігає його, щоб не довіряв лікареві, бо його підкупили вороги й він може отруїти. Але Олександер дуже вірив своєму лікареві. І коли той приніс йому лік, він дав йому прочитати того листа, а сам тимчасом узяв чарку й випив поданий лік.

Підозрівали лікаря несправедливо, бо лікар поміг і Олександер видужав.

Мітридат, понтійський цар, боючися, щоб його не отруїли, привчив себе до всіх відомих тоді отрут, заживаючи їх, почавши з найменших аж до найбільших доз. І його не могли отруїти. Чи правда цьому, чи ні — сказати трудно, бо не до всіх отрут можна призвичаїтися. Але й донині в лікарській науці звичка до отрути і невражливість на них називається "мітридатизація".

***

За середніх віків бувало те саме.

У XVI ст. у Франції був дуже голосний процес маркізи де Пренвіліє, що отруїла двох своїх братів і батька. Вона довго випробовувала отрути, спочатку на ріжних тваринах, потім на хорих у шпиталі, куди ходила ніби з милосердя, як сестра-жалібниця, потім на своїй служниці, яка вмерла якимсь дивним способом. Нарешті, як умер теж дивним способом шляхтич Сен-Круа, пішла поголоска, що він отруєний. Труп його обстежили. Хемік Піяз-Лей відкрив отруту. Почалося слідство. Маркіза Пренвіліє несподівано виїхала до Анґлії й цим збільшила підозріння до себе. Всю справу нарешті видав слуга маркізи Ля Жосс. Злочинницю видобули з Анґлії, судили й покарали на смерть.

Другий голосний процес у Франції був із ворожкою Ля Вуазен. Як вияснило судове слідство, вона за гроші отруїла 218 осіб. Ця справа була дуже голосна; але що в тому процесі були замішані дуже сильні та впливові люди, яким Ля Ваузен "робила послуги", то слідство прискорили й отруйницю покарали смертю, щоб чогось неприємного не виговорила.

Темою для історичної драми Віктора Гюґо "Люкреція Борджія", яку потім композитор Доніцетті переробив на оперу, послужила

італійська аристократка. Батько її був потім папою під іменем Олександра VI, а брат Цезар Борджія був кардиналом. Люкреція була надзвичайно вродлива й дуже освічена, але разом з тим дуже злочинна. Вона хотіла отруїти кількох приятелів свого брата й приготовила вечерю, а до вина підсипала отрути. Вийшла з дому запросити ще когось на ту вечерю, а тим часом вернулися з ловів її сини, втомлені й голодні. Не знаючи нічого, вони сіли до приготованої вечері, попоїли і випили. Вернувшися додому мати знайшла мертвими своїх синів і з того горя збожеволіла.

За середніх віків була якась пошесть на ті отрути. Мало хто з королів умирав своєю смертю. Король Генрик IV, боючись отрути їв тільки яйця, які сам собі варив.

Що правда, могли бути випадки, коли люди вмирали від хоріб, що могли видатися за отруєння (апендицит, туберкульоза мозку, склероза серця й багато інших). Цих хоріб тодішня медицина не вміла добре відріжняти і тому часто підозрівали отруєння там, де його зовсім не було, та обвинувачували людей, зовсім до злочину непричасних.

Навколо отрути творилися леґенди, в яких було більше фантазії, ніж правди. Казали, наприклад, що були такі отрути, що вбивали людей помалу, протягом кількох місяців, півроку й більше. Чи були такі отрути, чи знов таки були то ріжні нерозпізнані своєчасно хороби — сказати трудно.

***

І у нас, в Україні, бував той гріх і за давніх і за пізніших часів.

І князі троїли один одного, і навіть звичайні люди вживали отрути для розрахунку з своїми ворогами.

Звідки, як не з цього, повівся у нас звичай, що при родинних бенкетах: на хрестинах, заручинах, весіллях, на поминках першу чарку випиває господар? Адже він цим показує гостям, що отрути нема.

А пісня "Ой, не ходи Грицю" хіба не показує, що ворожки давали дівчатам і приворот-зілля, щоб привернути серце милого, й отрут-зілля, щоб покарати за зраду, і ще інші зілля, щоб забула дівчина милого. Безперечно серед наших знахорок і ворожок були маленькі Медеї, були може й Льокусти і де-Вуазени...

У спогадах московського князя Юсупова про Распутіна автор сам визнає, що хотів отруїти останнього ціян-калієм, сильною отрутою, що вбиває миттю; але ця отрута не взяла Распутіна й довелося докінчити почате діло револьверами.

А за найновіших часів большевицькі аґенти, викравши серед білого дня на вулиці Парижа російського ґенерала Кутєпова, отруїли його в авті якимсь отруйним ґазом.

Таких ґазів багато; знали їх люди й давніше; а під час першої світової війни наука, на сором і ганьбу людству, вигадала багато нових ґазових отрут для масового нищення людей...

М. Л.

Коли Бог сказав Соломонови: "Проси в мене, чого хочеш, а я дам тобі", то Соломон просив лише розуму. Це Богу подобалось і Бог каже: "Тому, що ти не просив ні багацтва, ні сили, а тільки розуму, я дам тобі і розум, і багацтво, і силу, і власть". Розум все здобуває.

✡ ✡ ✡

У приватному і в громадському житті є один закон: хочеш поліпшити життя, будь готовий віддати його.

Лікарські поради

РАХІТ

Відсутність або зменшення вітамінів у виміні речовин людського орґанізму викликають хвороби, що носять загальну назву авітамінози. Зокрема рахіт відноситься до цих хороб. Із-за браку антирахітичного вітаміну Д, він зявляється в дитячому віці. Цей вітамін допомагає у відкладенню мінеральних речовин фосфору і кальція в кістках. Завдяки цьому, кістяк людини робиться твердою основою нашого тіла. Сприяють розвиткові рахіта також погані побутові та негіґієнічні умови, довге перебування в мешканні без сонця, свіжого повітря, штучне годування і одноманітні, переважно цукрові харчі. Значну ролю відограє в цьому ще і спадковість.

Хоробливий процес при рахіті це є: порушення нормального звапніння і повстання кісткової тканини, поширення хрящової зони кістки, затримка росту рурчаних кісток і фіброз кісткового мозку.

На початку захорування рахітом дитина стає нервова, плаксива. Часто крутить головкою, пітніє. На тілі зявляється пітнича висипка. Перші ознаки рахіта можна спостерегти у дітей від 4 до 6 міс. Дитина стає неначе нерухома. Вона пізно починає ловити руками, сидіти, стояти і ходити. Коли дитина вже ходила, то при захорінню на рахіт вона втрачає ту можливість. Повстає ненормальність частин тіла: голова більша від грудей, маленьке обличчя, куценькі ніжки, карликовий ріст. Раніш за все зявляються розмякшення кісток черепа (креніотабес). Буває, що розмякшується вся голова (пергаментний череп). Постійна ознака рахіта, це запізнене закриття криничок і швів.

У здорової дитини бокові, передні і задні кринички та шви закриваються скоро, після народження. Тільки велика криничка лишається відчинена до 6 місяців. Коли ж є ознаки рахіта, то передні і задні кринички не зникають довго. Велика криничка лишається відчинена весь перший рік навіть з потовщеними краями. Кидається у вічі зміна форми очниці і втягнення носа. Зубна дуга верхньої щелепи має форму ліри. Передні зуби випинаються вперед. Носова перетинка викривляється. Піднебіння стає високе і вузьке. Зубна дуга нижньої щелепи полігональної форми. Зведення зубів і щелепів порушується. Завжди затримується проріз 3, 5 і 6 зубів, а далі триває довга павза. Коли прорізуються постійні зуби, то вони заходять один за другий.

Важною ознакою є опухання кістково-хрящової межі ребер з відкриттям рахітичних ціток. В наслідок бокових ущільнень і вигинань ребер, грудна клітка стає дуже подібна до курячих грудей. Міжреберцеві звязки послаблюються і хребет робиться гнучкий. Це може викликати захорування хребців (спонділіти). Самий хребет може вигнутися назад (кіфоз), або назад і вбік (кіфосколіз). Такий вигиб хребта може спричинитися до утворення горба. Покочування дитини під час ходження є ознакою пошкодження кісткової миски (сплющення миски).

Найтяжчою деформацією при рахіті являється ушкодження мисково-кульшового суглоба. В такої дитини помічається розставлені ноги і вона ходить як каченя, перевалюючись з ноги на ногу. Голінки ніг набрякають і викривляються назовні і наперед. Тоді ноги мають вигляд літери Х або О.

В. Р.

БАЛЬЗАМУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ТІЛ

Мистецтво бальзамувати тіла небіжчиків сягає в сиву давнину. Єгиптяни та інші стародавні народи досягли в цій галузі великого мистецтва, витворюючи з тіл померших людей такі мумії, що не підлягали гниттю та розпадові протягом кількох тисячеліть. Та згодом це мистецтво почало поволі занепадати, а в середніх віках, коли заборонено патрати людські трупи, заникло й зовсім. Одначе в новітніх часах це мистецтво відновлено й тепер визначніших небіжчиків здебільшого перед похованням бальзамують, тобто перетворюють їх тіло в мумію.

Головне завдання муміфікатора полягає в тому, щоб якнайшвидше досягти того, щоб дезинфекційні середники просякли всі орґани тіла, викликали стужавіння білкової основи мягких орґанів та знищили у тілі всі присутні в ньому за життя мікроорґанізми (бактерії). Нині для цього вживають найчастіше рідкого формальдегіду (так званого формолю). Швидше бальзамування відбувається так: лікар-анатом знаходить у тілі головні кровяні жили (артерії), прорізує їх і просуває в них рурочки, споєні з ґумовою руркою, яка йде до високо повішеної посудини, наповненої дезинфекційним розчином формолю. Силою власного тягару рідина проходить в жили, з ширших у вужчі, з вужчих аж у волосівки й таким чином скрізь, де в живому тілі пробігала кров, тепер пробігає формоль. За якийсь час, приблизно за одну добу, все тіло просякає формолем, що між іншим вимиває з кровяних жил усю бувшу в них кров, яка скапує розрізаними жилами (венами). По 24-х годинах місця, що були розрізані, зашивають, потім "моделюють" обличчя, тобто формують його так руками, щоб воно мало природний та, звичайно, "приємний" вираз — і мумія готова.

Одначе такий спосіб консервування тіла не є дуже певний, бо формоль досить швидко випаровує, а одночасно зникає і його дезинфекційна сила. Тому вигадали до формолю додавати якусь кількість аршенікових солей, або солей тяжких металів. Ці солі сціплюються потім у кришталики та консервують тіло й тоді, коли вже формальдегід давно "видихався".

Та для доброї муміфікації й цього замало. Річ у тім, що соковиті частини тіла з часом мусять висихати. Наслідком того напр. обличчя та руки згодом зморщуються, змінюють свій вигляд і форму, стаючи подібними до всякого засушеного мяса. Щоб на довший час забезпечити природний вигляд мумії, додають до муміфікаційного розчину якусь кількість ґліцерини, що дуже помалу випаровує.

Інший спосіб муміфікації, так званий "віденський", дуже помітно відріжняється від описаного вище. Триває це бальзамування що найменше пів року. Провадиться шляхом відняття в тіла всієї води, що тіло в собі мало, а потім обезводнене тіло напускають ріжними оліями й нарешті парафіною. Цей спосіб далеко кращий ніж попередній, бо тіло лишається назавжди біле, не зморщується, обличчя не змінює виразу, виглядаючи, як воскове. В галузі муміфікації тіл працювали й наші українські вчені. Між ними треба згадати д-ра Ф. Лукіянова, знаного громадського діяча в добі між двома революціями, який працював при катедрі анатомії в київському університеті. Він знайшов був добрий спосіб муміфікації, так що

мумії задержували повну прозорість.

Другий український вчений, професор анатомії, академік В. Старков, що помер на еміґрації, винайшов був цілком нові способи муміфікації, якими можна досягти дуже швидко повної незмінности зовнішнього вигляду тіл, людських і звіринних, а також мякости тіла. Крім того Старков знайшов і способи імпреґнації (напускання) дерева, що після оброблення цілком не піддаються впливам вогкости й води, тобто не нищаться.

Що сталося з винаходами д-ра Лукіянова, не відомо. Напевне, їх уживають в Києві чи й по московських університетах, не згадуючи ніколи того, хто їх винайшов та не подбав про те, щоб звязати з своїм імям. Щодо винаходів академіка В. Старкова, то вони мабуть зовсім пропали, бо становище еміґранта унеможливило йому свій винахід продати. А що такі речі автори звичайно докладно не записують, щоб вони випадково не стали відомими передчасно, треба думати, що цінні винаходи українського вченого з його смертю загинули для людства й для слави нашого національного імени.

В. К. С.

ГАДЮЧА ГОЛОВА І ХВІСТ
(Байка)

Гадючий хвіст сперечався з гадючою головою над тим, хто з них має ходити вперед. Голова говорила: "Ти не можеш ходити вперед, бо ти не маєш ні очей ні вух:" На те хвіст сказав: "Але я за те маю силу, я тобою киваю. Захочеться мені обкрутитися довкола дерева, то й з місця не кинешся!" Тоді голова каже: "Добре, давай розійдімося." І відірвався хвіст від голови й поліз вперед. Та ледве трохи відліз від голови, натрапив на щілину і впав до неї.

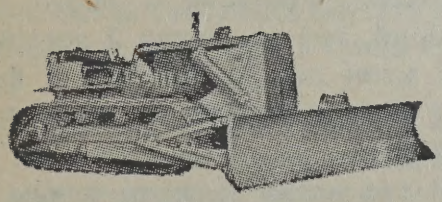

B. P. EQUIPMENT CO.

BARNEY PENNER, President

Caterpillar Tractors, Brush Cutters, Pilers, Power Shovels, and Draglines

Rock Crushers, Vibrating Screens and Conveyors, Industrial and Mining Equipment, Air Compressors, Water Pumps, Etc.

Cars and Trucks, Transportation Trailers, Hydraulic Hoists, Dump Bodies and Winches.

Phone 26053

9670—99A St. EDMONTON, ALTA.

Your future is our business Today!

The GREAT-WEST LIFE ASSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE — WINNIPEG

Шануй того, хто тебе шанує

Се, що оповідаю, не моя видумка, ані сам я того не бачив, але чув від людей, які ту історію ближче знали. Чи точно я все оповів, не ручу, але оповідаю як се я чув, і думаю, що в головній справі, про яку ходить, я не помилюся.

Було се в тих часах, як наші люди лише потрохи почали зі старого краю до Канади виїздити.

Жила в одному селі пара молодих людей, а дітей в них не було. Були вони небагаті, ніби господарі, а ніби зарібники, але в їх хаті було добро, бо одно другого любило і поважало. Що ж до жінки, то була вона дуже побожна; що ж до чоловіка, то побожним назвати його не було можна. Був так собі. Але жінку свою він дуже любив, а то і хвалився нею перед людьми.

Якже почали люди до Канади вибиратися, то каже він жінці:

— Може б і я туди поїхав. Кажуть, що там можна заробити грошей, а коли б заробив, то або вернуся, або тебе туди заберу і буде нам краще там жити, ніж тут.

І хоч жінці було тяжко з чоловіком розлучатися, та вкінці згодилася. Якийсь час буде сама, а там знов зійдуться.

Зібрався він і поїхав.

Минуло кількось часу і жінка сподівалася листа, а листа нема. Ще кількось часу минуло — нема. Журилася жінка, та всяке думала: може слабий, а може і вмер. А може і в морі втопився. Мусить бути якась важна причина. Минуло вже кількось там літ, три, чотири, чи може й пять, а чутки про чоловіка нема. Мабуть помер. Але жінка не забуває чоловіка і журиться.

Та от їдуть знов люди до Канади, чи з того села, чи з другого, чи з третього, того я вже не знаю, і просить їх жінка:

— Розпитуйте про такого то чоловіка, а коли б знайшли, то напишіть мені.

Дала імя чоловіка, дала свою адресу, й оповіла цілу історію. І люди обіцяли, що все для неї зроблять, що лише зможуть.

***

І знов жінка живе надією, що чоловіка відшукає.

А чоловік... Чи з лихими людьми збратався, чи в широкому світі так собі пішов манівцями, розум згубив, і за жінку забув.

Що він робив, не знаю, але вкінці почав працювати в заможного фармера. Робітник з нього був добрий, там він почав й анґлійської мови пильно вчитися. І фармер його полюбив, як розумного чоловіка.

В тих часах зважали менше на майно, а більше на розумних людей, бо розуміли, що розумний, хоч нині він убогий, може стати багатим. Для розумних в Канаді є нагода розбагатіти.

А була в того фармера дочка, дівчина, отже і вона собі того робітника сподобала. Се ж звичайна людська річ. А робітник не признається, що в нього є жінка. Вкінці і фармер згодився, що робітник стане його зятем. Може і той фармер колись був робітником, а тепер він господар, отже при його допомозі і зять може поважним господарем стати.

Та доля судила, що хтось з тих людей, яких жінка просила, щоб розвідувались, також працював десь недалеко, і попав на слід того чоловіка. Все вивідався, розпитав скілько міг, а тоді пише той жінці:

— Твого чоловіка я знайшов, але він вже має тут жінку...

Описав все кілько знав, дав імя фармера, почту, та ще додав, що в тій околиці живе така то українська родина. І подав її імя. Чи буде з того користь жінці, чи ні, але він зробив все, чого жінка просила.

***

Відтоді знов минуло кількось часу, може кілька місяців, як приїздить до тої української родини жінка зі старого краю. І люди здивувалися.

— Звідки ж ви, — питають, — і як ви про нас знали?

— Дістала вашу адресу, — каже жінка, — отже до своїх людей зайшла. Все ж свої люди можуть мені бодай пораду дати в чужій стороні.

— Добре, добре, — говорять люди, — кілько зможемо, то вам порадимо, бо знаємо як тяжко тому, хто ще сего краю не знає.

За балачкою жінка згадала, що чула, що тут десь недалеко є такий то чоловік, українець, а вона хотіла би і його бачити.

— Є, — кажуть, — знаємо, він тут оженився і господарить.

Бачить жінка, що люди добрі, отже і призналася, що се її чоловік і вона за ним шукає. Все оповіла.

Сумно стало людям, коли таке почули. Гарна і добра жінка, чому ж не взяв її чоловік сюди...

Другого дня підвіз її чоловік трохи, а там каже:

— Ось там він, де ті будинки, йди туди.

Великою несподіванкою було для чоловіка, коли свою жінку побачив. Се було ніби грім з ясного неба. Чи з нею витатись, чи тікати, чи що.

Се завважила його нова жінка і почала розпитувати, що се за одна, а він каже:

— Вона хоче зайти до ось тих людей та не знає куди, отже я їй підведу. — А новоприбула жінка не розуміла, що він говорив. До своєї ж жінки каже:

— Ходи, перейдемось, а я тобі все оповім.

І пішли. Та покищо він крадьком узяв за пазуху сокирчину.

Коли відійшли дальше в ліс, спинився він і говорить:

— Звідки ти знала, що я тут?

— Люди мені написали, — говорить жінка.

— Так чого ж ти прийшла?

— Прийшла до тебе.

— До мене... Але дальше звідси не підеш!, — і витягнув з-за пазухи сокирку. — Тут тобі буде кінець!

Хотіла жінка його опамятувати, та він не слухає. Тоді каже вона:

— Коли так, то дай мені трошки часу, щоб я помолилась нім покину сей світ.

— То молися, — говорить чоловік, — тілько не довго, бо в мене часу нема.

Жінка стала на коліна і почала молитися. І так вона щиро молилася, як може ніколи в життю. І говорила не тільки їй знані молитви, але так, як її душа їй вказувала.

Довго молилася і вже їй дивно стало, що чоловік нічого не говорить. Встала тоді і бачить, що чоловік стоїть наче омертвілий.

— Тепер вже можеш мене вбити, — говорить вона, — я вже себе на смерть приготовила.

Однакож чоловік і дальше стоїть і тільки дивиться. Мабуть дуже зворушила жінчина молитва його совість, та може нагадав все гарне і безгрішне минуле і тепер став перед ним його теперішній гріх.

Бачить жінка, що чоловік стоїть як вкопаний і почала тікати в ту сторону, звідки добрі люди дорогу їй показали, аж вкінці знов в тих людей опинилася. І тут все їм оповіла.

Не відкладаючи чоловік повідомив поліцію. Мабуть вже другої днини поліція прийшла і почала шукати того місця, де та страшна подія готовилася. Вкінці знайшли, — лежить мертвий чоловік, а коло нього сокирка. І вже не брали його нікуди, але там його поховали.

Та хотілось би знати, що він думав робити, коли жінку вбє? Найпевніше, що думав кудись тікати, бо його злочин може виявитися. А хоч би й ні, то як йому тут жити? Він же вбив тую, якій він присягав вірність, і яка так щиро його любила. Коли б була лихою жінкою, сварливою, докучливою, то ще можна б себе виправдувати, але тут нема ніякого виправдання. Він вбив ту, що для нього була такою доброю. Як йому глянути в ту сторону, де він поповний такий злочин? І мабуть совість так грізно до нього промовила, що він не витримав і впав трупом.

Що ж дальше було?

Коли тутешня його жінка, анґлічка, про все розвідалась, то віднеслась до нещасної жінки з великим співчуттям, по християнськи. Вона сказала:

— Я тебе розумію, ти гідна жінка. Тебе треба жалувати і поважати. Хоч і я невинна, бо не знала, що він був жонатий. Злої волі в мене не було. Та коли таке сталося, то я тобі поможу в твоїм горю, кілько маю сили. Ми господарили і добре нам велося. Дітей в нас нема. І з того, що ми придбали, я даю тобі повну половину, а половину собі лишаю. Бери і нехай тобі Бог помагає в твоїм дальшім життю. Тобі половина нашого майна слушно належиться. Тепер ми обі однакові, — ти не маєш чоловіка і я не маю. Обі ми вдови.

Як сказала, так і зробила, — половину свого майна віддала тій жінці.

Таку історію я чув від людей і вам тут оповів. Се може бути доброю наукою для легкодушних і нерозважних людей. Нехай застановляються і не ходять манівцями, нехай йдуть простою Божою дорогою. І нехай поважають тих, хто їх любить і поважає. Коли ж ні, то чекає їх така доля, як того негідного чоловіка, що я про нього чув і вам оповів.

Михайло Галіцький.

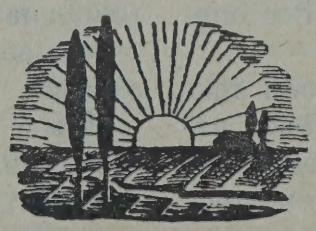

М. Погідний

Про революційного фармера і його корову

(Байка для молодих і старих)

Прегарна осінь мене знову розніжила, чуття мої розхвилювала і я не міг себе нічим заспокоїти. Зразу кинувся був до всяких тритментів,[1]) що дві пачки коштують тільки пять долярів і дають запоруку цілковитого видужання. Та вилікуватись з українського сентименту не легко, тому я вирішив повернутися до традиційного засобу вибивати клин клином.

В моїх теплих і мяких думках виринула знову моя давня мрія — фарма, та фарма серед просторого степу, далеко від сусідів, на якій живеш, як монах, нічим не турбуючись і нічого крім грому та граду не лякаючись. Ох, яка це була щаслива мрія, ота фарма! Ніхто тебе не знає, ніхто за тобою не шукає, не наступає на пяти, не тручає, а живеш собі, як князь на волості! Живучи на такій фармі, ти мимоволі стаєш поетом і живеш надземним життям, хоч би й не мав на фармі власного аеропляну.

На велику шкоду на цю піднебесну мрію про фарму я покищо мав в кишені всього 50 долярів. А задаткувати фарму цією невеличкою сумою й опісля чекати, коли мають тебе з тієї фарми викинути, то краще ще почекати і тимчасово скористати з чужої фарми і задурити себе бодай на кілька днів.

Ось тому я вирішив виїхати на фарму свого приятеля. Пятдесять миль від міста жив мій друг містер Клим, отже я повідомив свого приятеля про свій приїзд і зараз почав готуватись у дорогу.

Того ранку небо було чисте як сльоза, хмаринки ніодної, дощу не передбачувано, вітрів також. Я купив на станції білета, сів на трейн[2]) і помчав всією силою паротяга на фарму.

А мріям моїм не було кінця. Їдучи та прислухаючись до стуку ваґонів, мені ще краще мріялось. Я вже уявляв собі, що їду на тракторі, їм під голим небом заслужений брекфест,[3]) евентуально ще й ланч,[4]) а потім піду між безсловесну худобину.

Правда мрії не завжди здійснюються, але жодна людина ніколи з них не зрезиґнує. Людина без мрій вже на порозі своєї смерти. Мрії так конечні людині, як щоденний хліб, тому не дивуйтеся, що, приїхавши до свого приятеля, я зразу почав реалізувати свою мрію.

Другої днини я вже проїхався на тракторі, опісля зїв порядний брекфест і сів знову на трактора, потім прийшов ланч і так далі. Ввечорі я зробив прохід на вільному повітрі без приятеля і тоді мої перші кроки спрямувалися між містерову Климову худобу.

Іду сам одинокий, врешті перескочив фенц[5]) і почав зближатися до худоби, що паслася і задоволювала свій голод невибагливою травою. Ідучи, я відразу попав під обсервацію однієї червоної корови. Вона, побачивши мене, перестала пастися, підвела голову, широко розплющила очі і дивилась на мене, як людина: розважно, мудро й діловито.

Це мене дуже заінтриґувало, і я ненароком сказав до себе: Ба, — що властиво думає собі така коровина, дивлячись на людину? Та

1) ліки.

2) потяг.
3) снідання.
4) перекуска.
5) огорожа.

висловивши голосно свою нещасливу думку, я відразу почув і відповідь.

— Нічого особливого, добродію! Спостереження однакові, як однакові наші очі!

Я мимоволі оглянувся, бо мені здавалося, що до мене заговорила людина. Та, не побачивши нікого, я й запитав: Хто це говорить?

Та тієї ж хвилини я все зрозумів. Корова, та сама червона корова, що звернула на мене таку пильну увагу, сказала:

— Це я говорю до вас, я правдива корова, добродію!

Такий коровячий виклик мені ніяк не подобався, отже я відповів їй зразу:

— Мені відомо, що ви корова, але я знаю також, що корови взагалі ніколи не говорять.

— Так, це правда, що корови не говорять, — відповіла корова, — але я вийнятково здібна. Живучи серед людей, а ще в оточенні такого балакучого фармера, як мій, мені вдалося дещо присвоїти з вашої мови.

— Вел,[6]) кажу, це великий осяг мого друга. Він тепер готовий на вас добре заробити, бо люди не звикли, щоб корови говорили.

— Власне тому, що мій фармер хотів би на всьому заробити, я перед ним завжди мовчу і тільки слухаю, — відповіла корова.

Розсудливість корови мене здивувала, тому я вирішив у неї дещо довідатися. Кажу:

— Як же ви почуваєтеся під владою мого приятеля. Думаю, що він надто запопадливий хазяїн і старається догодити своєму стадові. Це ж його бизнес!

Корова, вислухавши моє скромне зауваження, поважно подивилася на мене, наче вагалась, чи говорити щонебудь, але видно мій співчутливий погляд вплинув позитивно, і вона заговорила до мене від щирого серця:

— Так, — говорила вона, — ваш приятель дійсно запопадливий, але лиш на те, щоб мене до крайніх меж експлуатувати. Тому всі ми маємо його вже досить!

Це мене здивувало, тому я поставив їй нове зауваження:

— А хіба ж вам зле живеться, — питаю? — Я бачив корів, які жили в далеко гірших умовах. От, приміром, у мене в краю, по наших колгоспах!

— Це мене мало цікавить, як жилось по ваших колгоспах. Мусите знати, що ми живемо в Канаді і мусимо думати по канадійськи. У нас вже великий проґрес, навіть у відношенню до худобячих мас. Ми також живемо ідеями і щось думаємо. Та мусимо ствердити сумний факт, що наш фармер абсолютно не цікавиться проблемами свого худобячого колєктиву. Йому тільки, щоб гроші. Вся ідея в нього в кишені. Даю приклад!

За весь час мого нужденного життя я привела йому дванадцять телят. Я ними кожночасно тішилась, я мріяла плекати їх, довести до повноліття, до розуму, але що ж мрії мої були даремні! Навіть один місяць не дали мені потішитись моїми телятами. Коли ж і яке теля залишили, то не дозволили мені годувати його материнськими грудьми, а так просто забирали від мене молоко, самі його випивали, а моє рідне теля напували худим. Мало того, він старався перемінити мене просто в криницю молока. Кожної днини приходить до мене двох драбів, прикладають до мого вимя якусь машину і ця витискує з мене все молоко аж до крови.

Зразу я пробувала йому догодити. Я нажиралася трави скільки могла, щоб було якнайбільше молока. І правда, я побила рекорд над всіма коровами, давала три повні відра молока денно, але чи думаєте догодила своєму господареві? Одного вечора при-

[6]) ну.

йшли якісь люди з склянками, почали міряти моє молоко і врешті один з них заявив, що моє молоко має замало товщевих одиниць. Це був прямий облизень для мене! Дванадцять років я продукувала їм молоко, а врешті така невдячність. Горе, горе нам від цих людей! — застогнала нещасна корова.

Мені також стало гірко, вислухавши цю коровячу жалобу. Але, що за інтеліґенція в цієї корови, думаю? Вона ж властиво порушила соціяльні проблєми. Хто її цього навчив? Ото ж я відважився їй поставити ще одне питання:

— Що на вашу думку мала б робити людина, чи наприклад ваш фармер, щоб тієї кривди не було?

Корова, мабуть, тільки й чекала на це питання, бо енерґійно потрясла головою і сказала:

— Я вже стара, отже вимагаю олд пеншен[7]) і спокою. Бажаю, щоб врешті перестали мене доїти і дали спокій з телятами, бо я вже не годна родити. Інакше мені прийдеться здохнути на гладкій дорозі!

Я її, правду кажучи, відразу остеріг перед таким наміром, кажучи:

— Добродійко корово, люди не дадуть вам здохнути, а радше коли будете намірятись покінчити з собою, доріжуть!

— Так, це правда, — відповіла сумно корова. — Наші соціяльні умови жахливі. Єдиний вихід революція, повалити владу експлуататорів і створити новий лад на соціяльній справедливості.

— В який же спосіб ви уявляєте собі цей лад, питаю?

— Проста справа, однієї днини перестанемо давати молоко, пірвемо ланцюги, побємо рогами наших власників і підемо вільними степами. Так жили колись наші предки, так будемо жити й ми. Про степову волю багато дечого оповіли нам буйволи, так нічого нам боятись, щоб ми померли з голоду.

— О так, на степу багацько паші, — підтвердив я її висновки. — Та все має своє але... — продовжую. — Крайності не завжди корисні. Бачите людина, правда, забирає від вас продукцію молока, та подивіться ви на свої стайні, в яких живете! Це ж правдиві палаци! Так може бути тільки в Канаді! Крім цього маєте безплатну обслугу, прекрасну їжу, ось вже навіть готують вам на зиму пресмачний силос. Бачив я також у приятеля багато ріжних запасів паші, а навіть шуґеркем і буряки. Мимоволі мушу сказати, що живете серед великого багатства, і жодній корові на світі не живеться так добре, як на американському континенті та ще в Канаді. Щоб я дав, щоб мати таке безжурне життя!

Мої кінцеві слова, необачно сказані, випровадили чомусь мою корову з рівноваги, бо вона з гнівом подивилась на мене і в жахливий спосіб заревла:

— Так, так, ви завжди будете по їхньому боці. Я забула, що ви також людина. Та не думайте мене залякати своїми колгоспами. В такі байки я ніколи не вірила і ніколи не повірю. Не потрібно мені також вашого співчуття і можете зараз відсіля виноситись, якщо не бажаєте собі, щоб ваші кісточки не розсипались по степу. Буйволи мають рацію! Геть з експлуататорами!

Такий гострий визов червоної корови мене перелякав. Я вже зрозумів, що нема жарту і на правильну дорогу її не впровадиш. Та не було мені багато часу думати, що робити? Очі в корови закривавились, вона опустила голову вниз, наставила грізно роги і я моментально перескочив через фенц — і бігом на фарму.

Біг я, як несамовитий, і роздумував, хто це так розаґітував дурну корову. Чого вона хоче, маючи

7) старечої пенсії.

такий смачний силос, такі прекрасні стайні і такого запопадливого господаря? Невже вона дійсно червона корова?

Та моїм думкам не було ні меж, ні кінця. В такому настрої прибіг я на фарму і на щастя не застав приятеля, тому мав час по небувалій пригоді заспокоїтися.

Все ж таки я вирішив нічого не говорити своєму приятелеві про говорячу корову. Поперше, він може б не повірив, а подруге, міг би зробити з мене дурня. Одне лиш не давало мені спокою: Хто розаґітував цю дурну корову?

На щастя це питання знайшло скоро свою розвязку. Вечір вже повіяв холодком, і я почув гуркіт трактора. Це вертався мій приятель з поля. Я був дуже радий, що по моїй нефортунній розмові з коровою мені таки врешті хотілося поговорити з людиною.

Нагода до цього трапилась таки при вечері. Ми з приятелем — містером Климом – сіли до столу, а його дружина наложила стільки всякої їжі, що можна було розгубитись, що брати і що їсти.

Ото ж, сівши до вечері і до сита наївшись всячини, ми почали розмову, дуже поважну діловиту розмову. Бо що ви думаєте, мої читачі, містер Клим був дуже очитаний і мабуть тому, мені довелося почути ті самісінькі слова, які я недавно почув від червоної корови.

Містер Клим, добре попоївши, розкинувся у фотелі і почав виливати свої жалі на соціяльну несправедливість, визиск і т. п.

— Приятелю, — говорив до мене містер Клим, — не кожне золото, що світиться. Життя починає щораз важче пригнічувати трудовий народ. Прошу тебе! Капіталісти збирають незмірні зиски, а ми мусимо робити, платити всякі текси, інком-текси, ашуренси і всякі інші драчки. До того війна в Кореї, все дорожіє. Одним словом визиск трудового народу. Нас лиш доять і беруть, і завжди їм мало.

Врешті містер Клим нахилився до мене і каже довірливо:

— Знаєш, приятелю, що єдиний лік на ці ненормальні стосунки це таки комунізм. Так як під большевиками, нема ніде в світі!

Почувши таку бесіду, мені відразу стало млосно. Вже думав дати йому серйозну відповідь, та, нагадавши собі розлючену червону корову, змовк. Ану ж повториться та сама історія, і куди я буду серед ночі тікати. Ні, краще язик за зубами. Мовчу і слухаю...

Це ще більш заохотило мого приятеля, і містер Клим почав мені гнути баляндраси про большевицький рай до пізньої ночі.

Але я вперто мовчав, доки не змилосердилася наді мною дружина приятеля і показала мені мій бедрум.[8]) О, який я був щасливий! Лиш це мене вирятувало від божевільної пропаґанди містера Клима. (Про 57 тисяч долярів на свойому конті у банку містер Клим замовчав.)

Та хай воно буде й так, навіщо сперечатись. Добре виспавшись, другої днини ранком я обмився, помолився Богу, зїв смачний сніданок, а тоді сказав:

— Дорогий приятелю, відвези мене до станції, годі мені тратити час на пустих баналюках!

Містер Клим був джентельменом.

— Окей, — сказав, — відвезу. Ти мені подобаєшся! Прийде час, що ми будемо горою! Батько Сталін про нас не забуде!

— Окей, — кажу. Так ми й розійшлися. Я сів до трейну, підтягнув під бородою краватку і всією силою паротягу мчав до своєї хати.

Проте моя остання пригода з червоною коровою і її фармером залишилася для мене дивною, не-

---

8) спальню.

розвязаною і незрозумілою загадкою. Хто тут в цій пропаґанді завинив? Хто розаґітував: фармер корову чи корова фармера?

Думав я думав, а врешті сказав до себе: Хіба годиться клопотатися мені такими непотрібними речами? Ні, — краще хай мої читачі розвяжуть цю проблему і розтолкують: хто завинив — фармер чи корова і, врешті, кому можна вибачити?

УКРАЇНЕЦЬ У МОСКВІ

Оповідає Куліш, що раз українець заїхав до Москви. І бачить, що там на церквах сидить сила силенна галок (рід ворон). На Україні він такого не бачив.

Нараз приступає до нього московський салдат і говорить грізно:

— Как ти смєєш счітать казьонних галок?! Сколько насчітал — прізнавайся! — (Як ти смієш рахувати державні птахи? Кілько нарахував — признавайся).

Українець був розумний, то і подумав:

— Нащо мені тут клопоту... Сперечатися з москалем не виплатиться. Отже каже:

— Господин служивий, я нарахував аж 25.

— Ну, так давай четвертака! — говорить москаль, — давай стольно, сколько насчітал.

Й українець дав 25 копійок і позбувся клопоту.

Опісля він оповідає про те свому землякові і каже:

— Знаєш, я нарахував яких 50 або більше, але я москаля одурив, а він повірив.

Коли б се було тепер, то большевики напевно сказали би, що українець вивідував державні тайни, щоб їх передати ворогам батька Сталіна і всего працюючого народу".

Електрика для Громадського Розвитку

Люди у Вінніпеґу полягають на електрику для своєї вигоди й потреб модерного життя . . . У домі, бизнесі й індустрії, електрика в теперішній час є необхідна . . . . Поверх 40 років, це був привілей Ситі Гайдро достачати Вінніпеґові солідну електричну обслугу по низькій ціні . . . Коли ВАМ треба електрики денебудь у Вінніпеґу, телефонуйте 96 8231.

City Hydro

Showrooms: PORTAGE & KENNEDY
Offices: 55 PRINCESS STREET

ГОЛОД МНОГОЛІТНИХ РОСЛИН

Обяви голоду у звірят кожний може розпізнати, але не багато людей є в спромозі ці обяви пізнати на рослинах, — каже В. Дж. Гвайте з Ляборатoрії Кормових Рослин в Саскатуні, Саск. — Мабуть, що така дійсність, як голод рослин не є навіть широко відомою, чи така недостача може існувати, але так воно в дійсности є. Відомо одначе, що є кілька причин такого голоду; але в цій статті ми обмежемося до голоду рослин, який спричиняється лише самим обтинанням листя.

Голод, спричинюваний недостачею листя є звичайною появою на засівах трав і метеликових рослин (відмін родини конюшин), на яких допускається, щоб худоба скрайно спасала або які дуже часто, навіть при самій землі, викошується для достачі сіна. Трави і метеликові рослини, так як всі інші рослини, виробляють цукор і крохмаль для свого запотребування відживи в своїх листках. Верхівя листків є отже "фабрикою" відживи і вплив від наглого скошення машиною або постійним пашенням скотиною, — їх обєм фабрики поменшується. Рослини починають тоді свою листяну "фабрику" наново розбудовувати. Цей хід розбудови забирає звичайно більше енерґії, ніж поверхня залишеного місця може достарчити, отже треба на те резерву складеного засобу відживи стягати з іншого й свого останнього джерела, тобто корінців. З тої суті річи є зрозумілим, що коли кошення або скрайне пашення часто повторяється і як до того скошується близько землі, то позбавлені листків рослини, просто не можуть виробляти відживи для свого запотребування і свого правильного росту. З таких, певна річ умовин, може наступити лише один дуже не бажаний вислід, а то як не причинкова нагла смерть, то повільне виснаження або вимерзнення.

На тисячах фармових пасовиськах західної Канади, трави і метеликові рослини терплять від ріжних ступнів вище згаданого голодування. Причиною цего явища є надмірна кількість скоту і недостача кількости акрів трави для такої кількости домашного скоту. Наслідком цього є теж зменшення продукції, поменшення устоювання трави супроти буряну і коли таке голодування треває довший час, то наступає те, що продуктивність взагалі чимраз зменшується, залежно від того, як часто такий голод рослин повторявся. У випадках скрайности, що не рідко буває, видатність може бути лише 10 процент або навіть менший супроти того, як природно мало б бути.

Голодування засіву многолітніх рослин коли не було б в році, — як д-р Гвайт підкреслює, — є загрозливе і в більшій мірі в осени. Від ранної осені і пізніше, трави і метеликові рослини складають свою потрібну надвижку відживи в своїх корінцях. Ця віджива є необхідною для них продовж зими, коли рослини на зиму засипляють; але всеж вони й тоді віддихають і є живі. Цего засобу відживи рослинам треба також для свого зачаткового росту ранної весни. Внаслідок осінного голодування збільшується теж небезпека висихання трави в зимі або небезпека слабкого росту наступного року. Це головно відноситься до великої міри щодо метеликових рослин.

Розвязкою цего питання є, щоб спашування пасовиськ було помірковане В кожній порі росту трав або метеликових засівів, не треба допускати до спашування пасовиська аж попри саму землю. Число домашнього скоту і число акрів на пасовиську повинно бу-

ти в таких кількостях, щоби поріст пасовиська в однім році домашній скот не міг скрайно, до самої землі згризати. Головно від пізного літа до кінця теплої пори року скрайно спашена, попри саму землю трава або метеликові рослини на пасовиську, повинні підрости до зими ще на кілька цалів.

Таке саме правило закону природи мається з іншими многолітними рослинами, коли зовсім обтинається або позривається на них листя, не лише з многорічних рослин, але й однорічних. Кожна рослина не лише виробляє своїми листками свою відживу, — вона теж своїм листям віддихає. Коли час від часу обтинати однорічні рослинні листя, вона коли не повільно, то відразу загине, залежно від вразливости рослини.

Деякі люди мають дуже погану звичку обтинати листя прим. на помідорових рослин, щоб, мовляв ,овоч їх швидше виростав і дозрівав. Це мильне зрозуміння і неправдиве, бо овочі помідорів без листя на оголених бадилинах перестають рости, а дозрівають чи не пинявіше від тих, що їх позривається і складеться в скринку чи як інакше, щоби дозрівали. Тому треба запамятати, що листя з помідорових рослин не треба ніколи обтинати; зате треба обтинати нові злишні парости, на яких головно в Канаді, овоч ніколи не розвинеться до своєї величини, замість того обильніше зародять і доростуть до своєї величини ті овочі, що вже розвиваються.

З кущевих відмін (які не привязується до тичок) помідорів, листя ані паростів ніколи не треба обтинати, коли бажається, щоби такі помідори обильно зародили. Їх зовсім, крім культівовання, залишити в спокою.

А. Новак.

J. W. HUSAK
REPRESENTATIVE

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE CO.

704 Toronto General Trusts Bldg.

WINNIPEG, MANITOBA

Phone 92 5148 Res. 50 3256

МАЙЖЕ ОДИНОКА
і найбільш солідна українська

РАДІО КРАМНИЦЯ У ВІННІПЕҐУ

де можна набути або заміняти
РАДІО
КУХНІ
ХОЛОДНИКИ (рефріджератори)
МАШИНИ ДО ПРАННЯ
ОГРІВАЧІ НА ОЛИВУ
УКРАЇНСЬКІ ПЛАТІВКИ
Легкі сплати.
Направа Радіоприймачів.
Ґарантія на один рік.
Низькі цінк.

UNIVERSAL RADIO SALES & SERVICE

921 Main Str., Ph. 59 1240
WINNIPEG, MAN.

Слухайте нашу радіо програму що неділі о год. 2.35 пополудні через стацію СКУ.

Спостереження Гарасима Чорнохліба

Ви мабуть не знаєте Гумфрика Кренка. Та певне, що не знаєте, — бо якби ви його знали, коли Гумфрика не було ще тоді на світі, а був тільки Гнат Карбатюк. А тепер будете вже і Гумфрика знати.

Якось раз питаю Гумфрика:

— Пощо ви імя змінили? Адже ж Гнат поважне імя. Колись був великий праведник — Ігнатій Богоносець, святий. Його навіть анґлійська історія поважно згадує. Можна вам було таким іменем всюди похвалитися.

— Е, — відповідає Гумфрик, — я знав, що я роблю. Думаєте, що так собі? Той Ігнатій жив хто знає коли, а ми живемо в 20-ім віку. Тепер велика цивілізація. Треба ж і нам до культурних людей пристосовуватися. А побачите, що й анґлійці імя того Ігнатія змінять на якесь нинішне.

— Не думаю, — кажу, — бо історичні імена лишаються незмінними. Що раз було, то таким лишається.

Покрутив Гумфрик головою та:

— Побачите! Спімнете моє слово. А що до мене, то воно не так собі. Бачите, що я на початку імени лишив „Г", було Гнат, а тепер Гумфрик. Те „Г" нагадує Гната, а те решта, то здобуток нинішної культури. Так я злучив давнє з теперішним.

— Але ж такого, як Гумфрик я ще не чув, — кажу.

— Еге! Бо не читаєте комиків, там воно часто згадується.

— Ну, може, — говорю, — але що те Кренк?

— Кренк? Адже ж Корбатюк нагадує корбу, а корба по анґлійськи „кренк", отже й маєте. Корбатюк має „К", і Кренк має „К". І значіння одно і друге те саме. Вдумайтеся, а побачите, що я розумно зробив. Я радив би і вам імя змінити.

— А як? — питаю.

— Як? З Чорнохліба зробити Блекбред. Чи не гарне? А Гарасим, то Гарі. І тоді всім українцям була б велика честь, що мають такого розумного чоловіка, як Гарі Блекбред.

— Але ж тут не буде „Ч", а я Чорнохліб.

—То правда. Але без „Ч" можна обійтися. Добре, що є „Г".

— Може... Але звідки чужі будуть знати, що я українець?

— Звідки? Не бійтеся. По вас подивляться і пізнають. Вони не такі недогадливі. От мене всі знають, — подивляться і зараз питають, чи я українець. А дехто навіть питав, чи я „ґалішен".

— Так пощо ж тоді прикривати себе чужим іменем?

— Пощо? Се ж 20-ий вік. Треба до нинішної цивілізації достроюватися.

— Ну, — говорю, — але Шевченко не зміняв свого імени на московське — Тарасій Шевченков, ані на анґлійське, — на якесь Тері Шумейкер. А який він славний!

— То правда, — потакує Гумфрик, — але він був би ще славніший, коли б змінив імя. Але він жив ще в 19-ім віку, то того не розумів. А нині він змінив би. Або ми повинні його імя змінити... Та я і своїм дітям подавав нові культурні імена. Батько мій був Онуфрій, отже я старшого сина назвав

Онкис. Дід мій був Кирило, то я другого сина назвав Конкис. А моя жінка Маланка, то дочку я назвав Малґі. Чи не гарно? І букви перших імен моєї рідні я затримав... Навіть анґлійці не мають таких імен, а мої діти мають! Бачите?!...

Я хотів ще щось пояснювати, але жінка моргнула на мене, що — дай спокій. І може добре, що жінки послухав.

Бачите ж, що Гумфрик вміє думати, він фільософує. На який лад, то інша річ.

***

Гумфрик пригадав мені чомусь славний рід і нарід козодоїв.

Знаєте, що колись було дуже славне село, що звалось Козодої. І люди, що там жили, звалися також Козодої. Козодої були людьми дуже старої, мабуть ще передпотопної культури. Мабуть вони з того народу, що записані в історії як „сумерійці", здається, що потомки Ноєвого сина Хама, але історія про них мало знає.

Козодої вміли також багато думати, фільософували, і то дуже по практичному. Я знав кількох козодоїв, то вони мені багато розказували.

Школи козодої не хотіли, казали:

— Нащо дитині вже змалку баки забивати? Школа їх тільки запаморочить. Шкода того розуму, що їм Бог дав.

Читати не вміли і не хотіли вміти, отже не читали, і тому їх очі ніколи не боліли. А зір який! Має 99 літ і 6 місяців, а нитку до голки без окулярів засилить.

Не думали про непотрібні справи, а тільки про волів, коров, овець, курей, плуг, поле, гроші... Про політику і чути не хотіли. В історію не вірили. І тому їх голови ніколи не боліли. З асперіни сміялися, кажуть: „Ми не пани, яких вічно голова болить."

А що були дуже розумні і практичні, то горівку самі робили, кажуть: „Своя і танша, і смачніша, запах в ній благородний і на всі слабости скорше помагає, ніж купована". А дітей зараз по народженню закропляли горівкою, щоб привикали. А до горілки ще кидали лою, або синього каменя, щоб була ядерніша.

І церкву дуже шанували. Всі до церкви ходили, хоч хто ранше, хто пізніше, як кому випало. Найранше приходив дяк, бо йому платять, а про себе кажуть:

— Хіба нам хто платить, щоб ми мали позаранках до церкви зриватися. Вона не втече. Застанемо. То лише до суду треба на час ставитися.

Але на Різдво, Йордан і Великдень церква була завсіди майже повна. І дуже мало було тих, що приніс паску святити, а паски вже посвячені. А хто спізнився, то не з байдужості, але заспав. Адже ж не буде когута в хаті тримати, щоб будив.

Було, що коли дяк зверне увагу, що він починає, а в церкві нікого нема, та зараз всі:

— Ти дивись в книжку, а не за нами, і читай, що до тебе належить. За себе і за нас молися.

І дяк замовкне, бо рація.

Також в ніяку „народну справу" не вірили, отже ніяких жертв не давали. Кажуть:

— Або нам хто дає? Один Бог нам дає, але ми йому молимось, а грошей він не хоче. Коли щось маємо, то для себе, а не на роздавки. Нам і без „народної справи" добре.

Коли коршма згоріла, то громада шинкареві ще кращу збудувала. В цілій околиці такої гарної коршми не було. Бо Козодої і на красі розумілися.

Словом були се практичні і щасливі люди. Нікому клопоту не робили і не хотіли, щоб їм хто робив. Жили собі спокійно, затишно, як колись пустинники в пустинях єгипетських, лише що Козодої були жонаті.

Козодої пригадали мені Гумфрика тому, що і він походив з тих сторін, чи таки і з того села. Він вже був письменний, знав про 20-ий вік, може деколи брав вже аспіріну, а позатим була в нього вся давня практичність його предків і вся їх фільософія.

***

Якось пізніше знов побачив я Гумфрика, а він:

— Знаєте кому на світі добре?

— Тим, що здорові і не мають недостатків, — кажу.

— Так, так! — потакнув він, — але я маю ще когось на гадці.

— А кого?

— Редакторів!

— А чому їм так дуже добре?

— Ще й питаєте... Сидить собі, курить, нічого не робить, і тілько гроші рахує. Сонце його не пече, черевиків не дре... І що хоче, то в ґазеті поміщує, — того похвалить, того поганить...

— Але ж він і пише, — кажу.

— Та що пише? От повитинає з других ґазет і дає до своєї.

Але ті другі редактори мусять писати.

— Та де! І вони витинають.

— То що ж витинати, коли ніхто з них не пише, — говорю.

— Е, вони мають таких, що за них пишуть, а редактор тільки махне головою, що добре і кінець. Та подумайте, що з цілої Канади до редактора гроші йдуть. Я нераз жалую, що мене на редактора не вивчили.

— Та нащо вчитися, — кажу, — коли він нічого не пише.

— Е, не кажіть! А як йому часом треба показатися, що він вчений.

— Але ж люде присилають до редакції свої писання, свої дописи, то він мусить перечитувати, поправляти, переписувати, переробляти. От я нераз писав, то і за мною поправляв.

— За вами? А то як? Щоби він поправляв те, що я написав? Не дочекає! Я вам покажу, що як я напишу, то мусить помістити слово в слово.

— Що ж ви напишете?

— Що? Буду писати свої спомини, як я жив, як я господарства доробився. Маю що писати!...

***

Було перед Різдвом, як заїхавши до Вінніпеґу зайшов я до редактора „Українського Голосу". Увійшов і бачу, що справді нічого не робить, а лише чіхається в голову.

— Мабуть роботу скінчили, — кажу.

Він похитав головою.

— Хіба її можна скінчити, — говорить він, — вона мене заголомшує. Мені вже світ закрутився. Одні сваряться, другі виписують дурощі, а ти ломи собі голову.

— А що таке? — питаю.

— Багато... От якийсь Гумфрик прислав ніби спомини і я не помістив, а тепер свариться. Хотів, щоби все було слово в слово, як він написав, а воно ціле не варта нічого. От гляньте...

І подав мені яких 25 карток написаного. Почав я читати вголос:

„Коли я родився, того не памятаю, бо був ще малий. І казали, що тоді була велика заметіль, бо хтось повісився, і Захарко Переступень йшов з ярмарку, заблудив і замерз коло Несторового дубка. Бо коло того дубка мав він і пасіку, там були і вишні й одна висока черешня, але ягоди на ній були гіркі. А мати Несторова була родима чарівниця, казали, що вона на Великдень йшла до церкви в дійниці (в скіпці). Але того люди не бачили, бо то треба знати, як таку відьму в дійниці можна видіти...

Перекинув я дальше, а там:

— В нас було дві корови, червона і чорна. То червона була смирна, а чорна ні. Любила колотися з худобою і раз як зачала, то ріг зломила. Вона була чорна, але мала на чолі білу лисину, як звіздочку. В цілім селі другої такої корови не було. Але давала мало молока, то її продали дякового брата синові, то він казав, що добре доїться... Казав, що за ніщо її не продав би. Вже Мартко Лейбах давав йому добрі гроші, а він таки не продав...

— Бачите самі, що се за спомини, і про що, а воно ціле таке. І як його містити та й нащо- Хто знає того Лейбаха, чи то Переступня? Та ще хоче, щоб містити слово в слово, а тепер свариться той якийсь Гумфрик.

— Я його знаю, — кажу. Се Гнат Корбатюк, що змінив собі імя.

— Ну й бачите!... А ось знов — читайте. Се виказ збірок... І я читаю:

— Пані Іван Перетіль доляра. Пані Яцко Кметь доляра. Пані Грицко Хмель.... пані Гнат Кисіль... пані Ярослав Покотило... пані Василь Горбатюк... пані Гаврило Ткач...

Подав мені редактор посмертну згадку. Вмер якийсь Маріс Кендрик, оставив жінку Приксі, дочку Никсі та сина Луя-Моріса. Померший був свідомим українцем, дуже любив і шанував все своє, і дітей виховав на добрих українців. Син — перший футболіст в околиці і по українськи розуміє...

— Бачите, — каже редактор, — від чого в мене заворот в голові. Розумійте і робіть з того, що хочете. Будете ганити — сваряться, а хвалити нема за що. Дурійка деяких людей чіпляється. Жінки беруть чоловічі імена, дітей звуть хто знає як... Памятаєте, який був в мене волос, а тепер ледве четвертина лишилася. Вже я і якісь масти брав, та що... Масть зверха, а те, що мучить вас в голові, своє робить...

— То якоїсь масти, та й пекучої треба деяким людям, — кажу, — то може й вам помогло б.

Редактор аж сплеснув.

— Правду ви кажете! Та де тої масти дістати? А вона й мені помогла б.

Поговорили ми ще, а як я забирався, то редактор знов почав шкробати голову. Мабуть від того шкробання він і лисіє.

ДОБРЕ, ЩО НЕ ЗАРАЗ

— Казав мені якийсь студент Біблії, що світ має незадовго скінчитися.

— А коли?

— Казав, що за два роки напевно.

— То добре, що не зараз. Знаєте, що я почав хату будувати, отже докінчу, потім продам, а тоді вже нехай буде, що буде.

ВАРЕНИКИ

Веселий господар Демян
Любив гостей на бесіду скликати.
Він був багатший від усіх селян,
Всього доволі мав,
Було чим шанувати.
Сподобався йому найбільше Клим,
Земляк хороший, що й казати,
На все умів розумну раду дати,
Усі дружили з ним.
Прийшов він раз обідать
[до Демяна,
А у Демяна страва добрая була:
І маслечко, і сало, і сметана, —
Гаразд, як кажуть, піч варила
[і пекла.
Поставили на стіл вареників
[макітру
І пляшку, свашку всіх мирян.
—„ А нум, мірошнику, молоть
[без вітру",—
Сказав, шуткуючи, Демян, —
„Попереду підмажемо колеса,
Щоб млин не торохтів
І шестерня довготелеса
Не дряпала боків".
Всесвітня свашка поклонилась,
І чарочка перчівочки вродилась.
— „Ну, по сій мові", — каже Клим,
— „Дай Боже здраствувать усім!"
І принялись мірошники молоти:
Демян кладе, а Клим товче;
Від дружньої роботи
Аж маслечко по бороді тече.
— „Ох важко!" — Клим сказав, —
„Перемололи дуже
Не лізе більше, кіш малий . . ."
— „А ну", — озвавсь Демян, —
„Потіш мене мій друже!
Ось, глянь — вареничок
[бокастенький який . . ."
— „Хіба один . . ." — промовив
[Клим ліниво,
Посилкувався і змолов.
— „От, бач, один проліз щасливо —
Ну ще!" — Демян благає знов.
— „Ой, схаменися, друже милий!" —
Аж стогне Клим, — „немає сили,
Я намолився до-схочу . . .
Не силуй, братіку, бо утечу!"
— „Нехай наш ворог утікає!" —
Демян товче своє, —
„Он на весіллі тісно як буває,
А прийде старшина — і місце є . . .
Щоб вовка ми у лісі не боялись —
Голубчику, ковтни ти старшину..."
Мірошники зареготались.
— „Для тебе", — каже Клим, —
[ковтну".
І ще умяв один вареник.
— „Ну, се вже", — каже,—
[„побіденик,
Всі заставки запер,
Хоч хто не влізе вже тепер".
— „А, може, хоч з вершечку
[ляже?" —
Демян йому лукаво каже,
Вареничка узяв
І на тарілочку поклав.
— „Послухай", — каже Клим, —
„Ти справді вже глузуєш!
Схотів, щоб я пятами накивав?. ."
— „Тривай;" — гуде Демян, —
„Недобре шеретуєш!" —
І хапнув Клима за рукав . . .
Схопився Клим і дременув із хати
І у Демяна годі гостювати.
І переказував Демян, і сам просив,
А Клим і слухать не хотів.

***

Се байка вам, писаки,
Письменства рідного невдатні раки!
Не пхайте через лад тулеників
[своїх,
Коли не хочуть їх,
Коли, мовляв, дороги їм не гладять,
Бо часом і вони завадять
І одібють мирян,
Як ті вареники, що пхав Демян.

Леонід Глібів.

НАСЕЛЕННЯ РІЖНИХ ЧАСТИН СВІТУ

Всіх людей на світі є тепер близько два більйони. З того в поодиноких частинах світу живуть (круглі цифри):

Азія	1,000,000,000
Европа	500,000,000
Африка	150,000,000
Америка Північна	180,000,000
Америка Південна	80,000,000
Австралія	10,000,000

Арістид

В давнх греків таке бувало, що коли їм хто не подобався, то виганяли з краю. А про вигнання рішали голосованням.

Жив в Атенах в 5-ім століттю перед Христом дуже розумний і справедливий чоловік — Арістид. Завзялися отже проти нього вороги, підбурили загал і назначили день голосовання.

Зійшлися люди. Прийшов між них й Арістид. Вже що буде, то буде.

Та ось підходить до Арістида бідний, неписьменний грек і просить, щоб той написав на черепку його голос.

— А як ви хочете? — питає Арістид.

— Та щоб його вигнати, так і пишіть! — каже чоловік.

Арістид написав як той хотів, а потім питає:

— А ви знаєте того Арістида?

— Не знаю — каже чоловік.

— А чому ж ви проти нього?

— Та... всі проти нього — каже чоловік — тому й я.

Й Арістида вигнали.

Однак Арістид прийняв це спокійно, як чоловік, що розумів дійсну свою вартість. Він знав, що в першій мірі відчують його страту ті, які хотіли його позбутися.

І дійсно як тілько його не стало всі побачили, що не стало передового чоловіка, що не стало тої громадської сили, якої громадське життя потребувало.

Не минуло багато часу, як ті самі атенці, що перше заявлялися за його вигнанням, звернулися до нього з просьбою, щоб вернувся назад.

І як перше спокійно Арістид приняв засуд, так тепер спокійно схилився до просьби і вернувся щоб віддати свою щирість і талант і працю для добра свого народу.

Так роблять дійсно великі і дійсно чесні люди!

ГОСПОДАР ХАТИ

Мужик лиха наробив,
А жінки боявся,
Сюди-туди по кутках,
Тай під піл сховався.
Та лопатою під піл:
„А вилізай враже!"
А він дальше у куток,
Тай до неї каже:
„Геть погана сатано!
Геть бісова мати!
Тепер мене не займай, —
Я господар хати!"

Степан Руданський.

Мужик — чоловік; також — селянин.
Піл — ліжко, постіль.
Враже — вороже. Враг — ворог.
Лопата — деревляна лопата, що хліб в піч саджали. Наложать на лопату тіста і саджають в піч, щоб пеклося.

PETER P. PODOLSKY & SON

VITA — MAN.

СКЛЕП МІШАНИХ ТОВАРІВ.

КУПУЄМО ВСЯКІ ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ.

Фарби до мальовання найліпшої якости Stephens' Paints.
De Laval сепаратори і доячі (Cream Separators & Milkers).
Коли Ви є у Вайті, зайдіть до нашого склепу, де зможете купити чого Вам потрібно.
Наші ціни дуже приступні.
Наш трок їде до Вінніпеґу два рази на тиждень, отже можемо Вам дістати чого Вам лиш треба й доставимо Вам.

Наш склеп під назвою RED & WHITE.

Петро П. Подольський і син, **Вайта, Манітоба.**

КІЛЬКА УВАГ БАТЬКАМ

Батьки деколи, нехотячи, кладуть своїм дітям колоди під ноги, що утруднюють їм нормальний поступ у науці, викривлюють їх мораль, нарушують шкільний авторитет, ослаблюють здоровя і загально унещасливлюють. Ті колоди можуть бути ось які: —

1. Поміч у шікльних задачах. Дітям треба деколи допомогти в задачах, але тільки в такий спосіб, щоб вони зрозуміли основні засади науки і самі самостійно випрацьовували свої задачі. Бо ж коли задачу випрацюють батьки і дитина таку досконалу задачу представить учителеві, а сама не розуміє основи, то кому з того користь? Дititна почуватиметься в школі приниженою, що не може дорівняти іншим учням, і обтяженою в сумлінні, що послуговувалася обманом. Знову учитель позбавлений можливости зрозуміти потреби дитини в данім предметі, щоб дати її належну увагу.

2. Фальшиві виправдання. Неодні батьки передають дитиною до школи писемні виправдання за спізнення, відсутність, невиконання задач або якісь дрібні кривди, заподіяні іншими дітьми. І хоч це звільнює дитину тимчасово від прикрости, то з другого боку не вчить дитини відповідальности за свої вчинки і позбавляє її нагоди приспособитися до вимог школи. А що говорити про мораль? Дитина з малку вчиться, що всяке таке виправдання звільнить її від відповідальности.

3. Критика учителів, шкільної управи й інших дітей. Батьки діють велику шкоду своїм дітям, коли перед ними накидаються на учителів, шкільну управу й інші діти. Якщо трапиться якась прикра подія в школі, в якій дитина замішана, то треба вдатися до школи і докладно розвідати про справу від учителів. Знов старші діти повинні самі полагоджувати свої шкільні пригоди, щоб навчитися мужности й відповідальности.

4. Шкільні свідоцтва. Поступ дитини в науці зазначують на періодичних свідоцтвах відсотками, числами або буквами, що популярно називається „марки". І хоч висота свідоцтва має свою вартість, то не аж таку переборщену, як батьки загально думають. Висота свідоцтва, характер, життєва успішність не все йдуть в парі. Зрівноважена духово і приспосіблена до свого окруження дитина, хоч і має не дуже високе свідоцтво, може мати кращі вигляди перед собою для успішного життя, ніж дитина відзначена високими відсотками, а позбавлена інших життєвих вартостей. Батьки занадто переборщують значення висоти свідоцтва. Тому й не треба грозити дитині батогом за низьке свідоцтво, бо погроза може мати відємний вплив, може викликати ненависть до школи, учителів і науки. Тільки тоді, коли батьки знають, що свідоцтво може бути краще, треба скерувати увагу на дитину і заохотою, а не погрозою, наклонити до науки. Якщо трапиться, що дитина перепаде в науці, то це теж має свої користи, бо може стати спонукою до більшої дбайливої праці. Звичайно в житті так буває, що невдачі стають прекрасним поштовхом до змагань.

5. Перескок кляси. Коли дитина стоїть наверху кляси і наука приходить дуже легко, батьки вважають, що дитина більше умово розвинена від своїх сучасників, тому й повинна бути перепущена до вищої кляси. Деколи це оправдане і має свою користь, але не все. У вищій клясі дитина може бути неприготована дорівняти іншим і опинюється на самім долі. І коли це продовжується поза початковий період, то дитина на тім дуже терпить, чується пригнобленою і меншевартною. До того ж і мо-

лодший вік дитини не дає її можливости зрівнятися з рештою учнями кляси і таке виключення з соціяльного кола ще більше принижує дитину. Бистра дитина переміниться на несміливу, опущену, принижену і самітну.

6. Спеціяльні лекції. У містах батьки часто посилають дітей на спеціяльні лекції поза шкільну науку, як музика (практика і теорія), танки, лижвування, рисунки і подібне. Такі лекції в поміркованій мірі мають свої користи. Але коли день за днем дитина переобтяжена всякими лекціями, та напевно стане нервовою і лишиться позаді в шкільній науці. Тому й треба застановитися, чи не ограничити тих лекцій до одної, або відложити на літо.

7. Відріжнення. Відріжнення дитини від інших дітей вбранням, зачіскою, звичаями, пестливою назвою і привілеями відбивається відємно на її духовості. Відріжнення ставить на дитину марку, що стягає посміх і виключення з гурту дітей. Якщо таке станеться, то дитина почувається дуже нещасливою і занепадає в науці. І хоч для дорослих це може виглядати на дрібничку, то для дитини це велике горе. Дитина не хоче бути інакшою і відріжненою від інших дітей.

8. Постійні домашні гостити. Гостини в домі нарушують порядок життя. Коли батьки постійно справляють гостини, то нехай не сподіваються, щоб їх дитина була добрим учнем. Гамір гостини зворушує дитину і впливає неспокійно на нерви. Дитина не може лягти спати в свою пору, не висипляється, не може рано встати на час і чується цілий день охлялою. До того ж деколи діти помагають угощувати гостей до пізної пори, що теж перериває години відпочинку і відбивається відємно на шкільній праці. І хоч батьки не можуть бути відлюдками, бо ж мають свої соціяльні зобовязання до приятелів, то однак гостини треба плянувати на кінець тижня, коли дитина може довше спати.

Учителька.

ЗНАВ 58 МОВ.

В столиці Ісляндії — в Рейкявіку, жив ще перед яких 25 літами чоловік, що знав 58 мов. Звався він Оляф Еріксон і мав крамницю (склеп).

Якже він стільки мов навчився?

Навчився так, що — хотів навчитися. Бо хто не хоче, то гірше ніж не може.

Еріксон від молодих літ присвячував кожну вільну хвилину щоб мов вчитися. Початок мови починав вчитися з книжок, а дальше балачкою з людьми.

Рейкявік портове місто, отже туди прибували моряки з ріжних країв і з усякими мовами; приїздили і туристи, купці та ще хто, — отже Еріксон не поминув нікого, щоб не зайти з ним в балачку його мовою. Так вчився мови і вимови, подібно як дитина вчиться — балачкою.

Знаючи багато мов Еріксон став потрібним чоловіком. Його брали за переводчика, за провідника, де треба щось пояснювати. Він був посередником при звичайних сходинах ріжномовних людей, отже був широко відомий і поважаний. І його склеп всі найперше знали.

При своїй многомовності не мусів бути купцем, але казав, що купецтво, то його природне заняття.

Так бачимо, що кілько в чоловіка є сили, коли б він використовував її на якісь вартні справи. Кілько є вільного дорогого часу, яким можна багато здобути. А багато людей лише дбає, щоби вільний час весело промарнувати.

ПОТРЕБИ МОЛОДЕЧОГО ВІКУ

Вік дозрівання дітей, коли проявляються виразні фізичні і психольоґічні зміни, приносить проблєми, що для них є цілком нові і незнані. Саме у тому періоді підліток не може себе розуміти і потребує поради та керівництва старшої особи.

Від давніх давен підлітки мали свої особисті проблєми, що вимагали вдоволяючого розвязання для успішного приспособлення до життя дорослих, але кожне покоління стрічало ці проблєми по своєму відповідно до вимог свого часу. Сучасні батьки не можуть розвязувати проблєм підлітків набутим досвідом своїх власних молодечих літ. Часи змінилися і проблєми молодечого віку вимагають відмінного підходу.

Найперше потрібно вигладити родинні відносини і зблизитися до дозріваючої дитини. З приходом віку дозрівання, дуже часто, відносини між дитиною і батьками стають терпкі і напружені. Це стається тому, що підростаюча дитина переходить психольоґічну зміну, міняється, сама себе не розуміє, сердиться, противиться і батьків гніває проти власних бажань. Витворюється два ворожі табори в домі. Саме тоді, коли підліток хлопець і дівчина потребують керівництва, зрозуміння і поради, не мають до кого вдатися, бо батьки не підходять до них з належним зрозумінням, або, як діти кажуть: „батьки їх не розуміють". Отже вони звертаються до посторонніх осіб, яким добробут чужих дітей цілком байдужий. Тому у таких роках батькам треба бути терпеливими, створити гарні відносини в родині, віднестися до дітей ласкаво і старатися підходити до їх проблєм обєктивно. Раз дитина відчує батьківську теплоту, то не буде шукати поради поза домом, але звірятиметься у своїх справах своїм найближчим.

Вік дозрівання заставляє дитину чепуритися. Коли син чи дочка приглядаються собі в дзеркалі, тривожаться прищиками по обличчі, змінюють часто зачіску, вимагають модного вбрання, то це є цілком нормальне в процесі дозрівання. Не можна за те дитину висмівати, ганьбити, дрочити або докучати. Батьки повинні прийти дитині з порадою, яка зачіска найкраще підходить до обличчя, як зарадити прищам, яке вбрання дібрати і загально виявити радість, що вони дбають про себе. Діти виростають, відчувають в собі зміну і хочуть достроїтися до життя і бути такими, як всі інші дорослі. Це повинно бути батькам зрозуміле.

Найбільше пригнічує підлітків брак довіря в себе. Їм здається, що їх сучасники кращі від них, здібніші і більше популярні в молодечім товаристві, а себе вважають найгіршими. Це теж нормальний прояв, бо вони шукають собі місця в суспільстві і запевнення своїх вартостей. Ось тут батьки повинні прийти з допомогою, запевнити в чім треба, похвалити, заохотити і радіти їх успіхами, щоб діти відчули від своїх найближчих, що вони щось вартують.

Підлітки обох статей відчувають потребу бути прийнятими в соціяльнім гурті своїх сучасників. Шкільні вечірки, прийняття і забави з танцями в школі ставлять нові проблєми. Треба ж вміти танцювати, провадити розмову і пристойно поводитися. Хоч сучасники можуть бути добре знайомі з дитинства, то поведінка мусить бути достроєна до дорослого віку. Тому й батьки повинні розстарати книжку про товариські форми і звичаї та ще зокрема особисто дораджувати, як пристойно поводитися. Це дуже потрібна наука і молоді радо її приймають.

Усі нормальні підлітки бажають

бути незалежними. Це не значить, що вони мають вийти з під батьківської стріхи перед часом, або не підлягати батькам і не слухати їх. Не так треба незалежність розуміти. Незалежність вчить дітей думати самостійно, розумно вирішувати свої справи, по дорослому стрічати життя і виробляти мужність. Це тривка основа в будові характеру. Тому й батьки повинні радіти, коли діти виявляють ознаки незалежности. Не треба тому противитися, а навпаки заохочувати.

У молодечім віці світогляд про мораль, релігію, національні справи і загально суспільні потребує оформлення. Підготовчий ґрунт може найкраще дати родинний дім у формі частих дискусій і читання Для тієї потреби повинні батьки використовувати всі нагоди, щоб заокруглити знання дітей і дати їм здорову філософію життя.

Сучасне життя багато змінилося і більше, як коли, вимагає в батьків зближення до підростаючих дітей у віці дозрівання, щоб у теплоті родинного життя дати їм провід і приятельську пораду.

С. С.

ХТО РОЗУМНІШИЙ?

Бив батько сина прутом за те, що не хотів учитись. Коли батько вийшов з хати, синок поламав прут і спалив в печі, кажучи:

— Вже більше мене бити не будеш!

Коли синок знова заслужив на кару, а батько, не найшовши прута, вибив синка палицею, синок чухаючись в болюче місце, міркує:

— Старого не перехитриш! Таки ліпше було б, коли б я прута не спалив.

— СТАРІСТЬ —

ЗАНЕДБУВАННЯ ЗДОРОВЛЯ ПРИНОСИТЬ СКОРЕ СТАРІННЯ

Де многі ліки недописали, зела принесли добрий наслідок. Зела сягають так далеко, відколи чоловік існує. Це найстарший лік.

БІЛЬ ГОЛОВИ, що повстає в многих случаях задля слабої циркуляції крови, в заворотах голови, нервовості, умучення, нехіть до праці. Зелева гербата число 9, з ріжних 9 ґатунків зел. Ціна $2.00

ДЛЯ ЖЕНЩИН, — Болі в часі періоду спричиняють біль крижей, безсонність, тягар і тиснення в голові. Гербата 14 зел. ч. 7. — Ціна $2.00

ГЕМОРОЇДИ — Причина слабого травлення, збігла кров у відходових жилах.— Гербата з зел. ч. 11. — Ціна $2.00

БІЛЬ В НИРКАХ — пертя, біль у виданні мочі, біль крижей, заворот голови, нервовість. Гербата з 8 зел. ч. 8 — Ціна $2.00

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА: Витніть це оголошення і залучіть $3.00, а отримаєте дві пачки з повище оголошених зел.

Маємо багато інших зел на складі.

Адресуйте:

Alphian Herb Company

P.O. Box 3541, Station B. Winnipeg, Man., Canada.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СТАРОСТИ

Сучасна людина має вигляди на довше життя, ніж мали наші предки. Сьогодні пересічна, нормально здорова людина доживає до вісімдесятки. Так подає статистика смертности. Правда, трапляються випадки, коли тяжка недуга приспішить старість і смерть, але це належить до винятків.

Продовження життя завдячується кращій і доцільнішій відживі та розвоєві сучасної медицини з запобіжними методами лікування. Нема сумніву, що й спадковість теж є важливим чинником продовження життя, бо кожна людина успадковує від своїх предків силу й відпорність або схильність до недуг. Однак, спадковість ще не є докладно досліджена, щоб служила мірилом для обчислення сягу власних років старости. Зате стан здоровя предків може стати помічною вказівкою, як запобігти деяким успадкованим схильностям до певних недуг.

І хоч сьогодні старість відсунено до пізніших років, то все ж таки не можна сподіватися уникнення природнього старіння. Людина живе довше, але орґанізм все одно старіється. Запобігти старінню не можна, бо смерть неминуча всім, але можна звільнити процес старіння сильною волею і способом життя. Напевно ніхто не очікує старости з радісним сподіванням. Старість сама приходить і треба заздалегідь приготовитися стрінути старші літа з відповідно приготованим наставленням до життя.

Звичайно людина не так занепокоєна самим станом старіння, як наглою зміною ситуацій життя. Через старість приходить звільнення з улюбленої праці і віддання місця молодшій людині. Здається на тім кінчиться ціль життя. Саме ця думка, що людина вже нікому більше непотрібна, дуже старіє. Нема для чого жити. Жінки так цього не відчувають, як чоловіки, бо хатній праці ніколи нема кінця. Ситуацію ще погіршує залежність від родини на старші літа, бо тоді непокоїть думка, що й родині заваджається. Безцільність, безрадність і безідейність просякають в душу й обнижують духа. Такий душевний стан старші людини дуже приспішує процес старіння. А цьому можна запобігти відповідним приготованням заздалегідь.

Як саме приготовлятися до старших літ? Звичайно всі стараються зложити собі гроші на старші літа, щоб не бути родині тягарем. Це дуже потрібне, бо фінансова незалежність надає бадьорсти й не знижує до стану безпомічного жебрака. Однак, гроші не вистарчають для повноти життя, бо ж треба якось заповнити вільні години день за днем. Подорожі, розривки і подібне скоро наприкряться і стануть нудними. Тому, в додатку до фінансового забезпечення, треба ще з молодих літ виробляти особливе замилування до якоїсь спеціяльної активности, що видержить роки і ніколи не стратить своєї принади. Це може бути якась майстерка, столярство, городництво, малярство, різнородна ручна робота, збірка чогось і подібне. Поле безмежне. Що кому до смаку. Не робить ріжниці, яку розвагу вибереться, важливе, щоб та розвага була принадною, улюбленою і щоб розвинулася на особисту спеціяльність, якій інші не можуть дорівняти. Тоді життя набере нової цілі. Приємне зайняття ущасливлює і відсуває набік думки про старість та недоцільність дальшого життя. Дні стануть закороткими, щоб нудьгувати й оплакувати старість. Корисна щоденна праця при улюбленім занятті зродить сильну волю жити, творити, рости і радіти своїми осягами. А саме сильна воля жити посилить здоровля і відсуне старість до пізніших літ. Мати виразну ціль життя, це найважливіше приготування до старости. Однак, така ціль жит-

тя мусить бути вкорінена ще в молодости, щоб розцвіла повнотою в старших літах.

Родинні відносини теж впливають на ущасливлення років старости. Кожна родина повинна упорядкувати своє життя, щоб воно йшло гармонійно, зберігало родинну звязь і плекало пошану до старших. Загально старші люди чутливі й частіше відчувають брак уважливости до себе, як молодші. Вони пережили роки, піклувалися своїми дітьми і вивели їх в люди, тому на старість сподіваються, що їх діти теж виявлять їм потрібну уважливість. Їм це належить. Дорослі діти неповинні про це забувати, бо й вони колись будуть старими. Родинні взаємовідносини мають своє значення для духового спокою, рівноваги й щастя старших людей. Однак, і це треба старанно плекати ще з молодих літ.

І ось, коли сучасна людина має вигляди на довше життя, заходить потреба приготовитися заздалегідь до старших літ, щоб провести їх корисно, цікаво й безжурно.

Савеля Стечишин.

Про походження зеркала

Народна леґенда

Один старий чернець, спасаючись в пустині, прочитав у Святому Письмі слова: „Просите і дасться вам". — На нього найшов сумнів і він постановив переконатися, — чи справді все одержить, чого захоче. Надумався і пішов до короля того краю, в якому перебував, сватати його дочку за себе... Король дуже здивувався такій незвичайній вимозі ченця, — росказав про те сватання своїй дочці, а вона, також подивувавшись чимало, сказала: „Позаяк це діло не просте, а надзвичайне, то повинно статись так: — Коли чернець хоче одружитися зі мною, нехай зробить для мене надзвичайну послугу і принесе в дарунок мені таку річ, в якій я всю себе могла б побачити". Звичайно, що це бажання було висловлено королівською дочкою ще в той час, коли зеркала люди ще не знали. Чернець довідавшись від короля про вимогу його дочки, — пішов шукати тієї речі.

Довго ходив він по селах, містах і лісах, вкінці зайшов в пустиню, де знайшов якийсь скит, в якому ніхто не мешкав. Зайшовши до помешкання і посидівши в ньому деякий час, чернець почув стогін, але не знав, звідки він доносився. Він покликав і одержав відповідь: — „поважний старче! зжалься над моїм стражданням, я вже декілька років увязнений в цьому вмивальникові; випусти мене з цієї темниці, в яку увязнив мене теж один чернець, а я тобі за це прислужуся чим забажаєш".

Чернець, раніш ніж звільнити увязненого, став вимагати від нього саме такої винагороди, яку вимагала від нього дочка короля. Увязнений обіцяв. Тоді чернець зняв з умивальника хреста і випустив чорта. Чорт в скорому часі виконав обіцянку і приніс йому зеркало, якому чернець, взявши до рук, здивувався дуже, але коли приглянувся і побачив в ньому себе самого, з морщинами, сивого, старого, нужденного і слабого, — відкинув на завше замір женитися... Одначе зеркало заніс до короля і тут же відмовився від свого сватання і став молитися про своє прогрішення в тім, що позволив собі сумніватися в правді Святого Письма.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР

Маленька Гануся хоче все знати. Вона звичайно сидить у хаті тихо, слухає нашої розмови та перебиває хіба тоді, як чогось не розуміє. І не, щоб питалася зі збитків. Боже борони! Вона питається лише в крайній потребі. І питає так мило, що чоловік ніяк не може відмовити її скромному бажанню знання.

Аж страх, скільки вона питається. І коли б тут подати лише найголовніші питання вистачило б на кілька новель. Говоримо, наприклад жінка і я про хемічні елементи, а вона:

— Мамо, що це таке гелій?

Або:

— Тату, що це таке демократія?

Або:

— Мамо, що то симбіоза?

Або:

— Тату, що то значить: естетичне почування?

Ми попросту мусіли вжити в розмові найзвичайніших слів, бо небезпечно сказати перед Ганусею якесь невідоме слово й оставити дитину в сумніві. Бо тоді вона й тих слів уживатиме без міри.

Та одно питання таки розповім вам ширше. Говорили ми про політику, про часописи. Ми гадали, що Гануся нас і не слухає, тим більше, що сиділа в кутку та держала свою велику ляльку без правої ноги та лівої руки. Тому то ми безжурно переступили найзвичайніші поняття і воно пізніше пімстилося на нас. Говоримо про журналістів, шефів, відповідальних редакторів. Нараз Гануся:

— Тату, що то значить „редактор"?

— Редактор, дитино, то той чоловік, що пише до ґазети, а попри це приладжує частину або й усю ґазету.

***

— Що ж це ти розумієш?

— То може так, як я прилджую мою ляльку?

— Менше-більше так.

— Коли так, то я розумію. А що то значить: „шеф"?

— Гм, гм, шеф, то господар усіх тих редакторів. Він їм приказує, як мають писати. Його прикметою є, що звичайно не читає того, що пишуть редактори, одначе каже їм, що мають писати. Словом він великий пан.

Тут настав клопіт. Як їй пояснити, що це таке відповідальний редактор? Чи сказати їй, що відповідальний редактор часто не є редатором? То було б розчарування. Тому я почав:

— Бачиш, серденько, кожний мусить відповідати за свої вчинки.

— Так, так, я також відповідаю, бо як зроблю щось злого, тоді тато бере різку.

— Так, так, дитино! Так і редактори мусять відповідати не лише перед шефом, а також перед державною владою, коли щось такого напишуть.

***

То, не розумієш цього? Бачиш, дитино, воно так: ти відповідаєш, коли зробиш щось злого у захоронці, не лише перед твоєю учителькою, а також перед мамою, як прийдеш до дому. Так і редактори відповідають і перед шефом і перед державною владою. Отже так: Тому, що не можуть усі рівночасно відповідати, то вони вибирають собі одного, який бере на себе гріхи всіх і він сам відповідає перед владою. Коли котрий провиниться, то відповідальний редактор мусить це відпокутувати.

Знову здивування. Гануся не розуміла, або воно їй не сподобалося.

Минуло кілька днів від того правничого пояснення. Гануся вже не верталася до питання про відповідального редактора. Я думав, що призабула це питання та що я тепер уже матиму волю — бодай на якийсь час.

Та я ошукався.

Пять днів після нашої розмови про редакторів і відповідальних

редакторів Гануся вернулася зі захоронки дуже весела.

— Тату, — відізвалася вона — нині пані учителька сказала, що я не вважаю, а я роздумувала?

— Над чим же ти душенько роздумувала?

— Я думала про відповідального редактора.

—Ов!

— Я ліпше відповіла, що то є відповідальний редактор, ніж ти!

— Невжеж?

— Відповідальний редактор, то так наче я. Коли ти, тату, посперечаєшся з мамою, тоді я плачу. Або не дивитеся на мене, або як я чимнебудь провинюся, тоді вибєте мене. Коли кухарка не зварить добре обіду, тоді ви знову до мене, як лише я спитаюся щонебудь. Коли мама сердита, то навіть не глянете на мене, а коли тато сердиться, то мене не поцілує... За все я відповідаю.

Я мусів у душі признати, що Гануся краще від мене відповіла, що це значить відповідальний редактор.

Дж. Льоброк.

КОРОВА, ЩО БАГАТО РИЧИТЬ, МАЛО МОЛОКА ДАЄ

У царя льва зійшлися усі звірята та почалась широка нарада. Кожний вихваляє свої прикмети. Слонь хвалить розвагу, а медвідь силу. Вовк каже, що ніхто так не вміє спритно полювати за їдою, як він. А кінь знов свою зручну фіґуру вихвалює, а лис хвостом чваниться, а заяць знов, що ніхто так скоро не вміє бігати, а олень, що ніхто таких гарних рогів не має. Крик, шум, мало не побються.

Врешті питають царя — льва:

— Розсуди нас, царю наш преславний, хто з нас в тебе найліпший?

— В мене найліпший той, хто найменше говорить — відповів лев.

НЕ МАЄ ВІДВАГИ

Умер вдовець Гриць Безрідний, що три рази був жонатий і стає несміло перед райськими воротами

Святий Петро, відчиняючи браму, каже:

— Ну, ходи голубчику, ходи, тут всі три твої жінки тебе виглядають..

— Що-о? Всі три?

Пресвятая Богородице, спаси, та що ж я... ні, Святий Угоднику Божий, може я завтра прийду, я ще одну річ забув на землі...

Слава Ісусу Христу!

— На землю вже не вільно вертатись, — заявив св. Петро.

Але Гриць вже його слів не чув. Пропав кудись, як камфора.

BELL HOTEL

Main Str. & Henry Ave. **Winnipeg, Man.**

Гаряча й зимна вода в кожній кімнаті.

Елєваторна услуга (віндою)

Тел. 28 975 Ціни $2.00 і вище.

Важніші події з 1952 року

При кінці січня княжна Єлисавета з своїм мужем — князем Едінбурґу, була в Африці.

***

Від 15 січня правлячим епископом Української Православної Церкви на полудневу Америку став Миколай Соловій.

***

24 січня Ґенерал-Ґубернатором Канади призначений ВДост. Винстон Мессі, перший канадієць на такім уряді.

***

6 лютого помер Король Юрій VI і зараз на його місце назначено королевою старшу дочку короля, княжну Єлисавету, як Королеву Єлисавету II, що народилася 1926 року. Покійний король родився 1895 р., королем став 1936.

***

22 лютого Атлянтійські Союзники погодилися на створення европейської оборонної армії під командою ґен. Айзенгавера.

***

18 березня помер в Авґсбурзі, в Німеччині, проф. Ісаак Прохорович Мазепа. Був визначним українським патріотом, діячем, премієрміністром і міністром внутрішних справ Української Народної Републики.

***

Перший том „Кобзаря" Шевченка, що має обнимати 4 томи, появився в березні 1952 року. Другий том появився в листопаді 1952 р.

***

Квітня 15-го Америка підписала мировий договір з Японією, який увійшов в силу 28 квітня. Японія стала вільною державою, з деякими обмеженнями.

***

24 травня 1952, помер в Парижі проф. Зенон Кузеля, відомий український діяч, голова Центральної Управи Наукового Т-ва ім. Тараса Шевченка.

***

24-5 травня відбувся зїзд Союзу Українців Самостійників в Гамілтоні, Онт.

***

26 травня західна Німеччина стала напів вільною державою, коли німецький канцлер, Аденавер, підписав договір з Анґлією, Францією й Америкою.

***

26 травня Мих. Старчевський вибраний до парляменту в Отаві.

***

8 червня відбулося відкриття Катедри Пресв. Тройці в Вінніпеґу.

***

Від 1-го липня заведено в Монтреалі український відділ „Голосу Америки", головою відділу є Богдан Панчук.

***

Літні Курси в Колеґії св. Андрея в Вінніпеґу почалися 20-го липня і тривали до 10-го серпня.

***

Липня 4 до 7-го відбувся в Вінніпеґу Ювілейний Зїзд Союзу Українців Самостійників, і складових орґанізацій: Централі Союзу Укр. Самостійників (СУС) — Союзу Укр. Молоді і Союзу Укр. Народ. Домів перенесено з Вінніпеґу до Саскатуну. Голова Самостійників Юліян Стечишин.

***

Липня 4-5 відбувся в Ню Йорку Конґрес Американських Українців.

***

Липня 26 зрікся престола єгипетський король Фарук I.

***

Липня 27 помер в Торонті ґен. Володимир Сікевич, проживши 82 роки. До Канади прибув 1924 р.

***

Серпня 30 відбулося в Едмонтоні посвячення угольного каменя української православної Катедри св. Івана.

***

Жовтня 11-13 в Саскатуні велика маніфестація, коли посвячувано там нову церкву.

Жовтня 24-го премієр Саскачевану Доґлес назначив посла Олексу Кузяка з Канори міністром телефонів. Це перший раз в Канаді українця назначено міністром.

***

Жовтня 31, і 1-2 листопада Зїзд Колеґії св. Андрея і складових орґанізацій Самостійників відбувся в Вінніпеґу.

***

Листопада 4 в Америці вибрали президентом ґен. Айзенгавера, в Републиканської партії. Партія демократична мала уряд в руках 20 літ.

ГАЙНРИХ ПЕСТАЛЬОЦІ

„Джерело зла в народі — се його темнота. Дайте народові освіту, і він житиме найщасливішим життям". Так говорив усьому світові Гайнрих Пестальоці. Про се він писав у своїх творах і все життя піклувався про те ,щоб діти вчилися в школі.

Пестальоці народився в 1746 році в швайцарськім місті Цірих. Батько його був лікар; мати проста й добра жінка, вийшла із заможної селянської родини. Хлопець стояв до народу близько і в своїй сімї бачив завжди тільки співчуття до селянської бідноти. Коли Гайнрих виріс, він зробився народним учителем і впорядив притулок для вбогих дітей. Увесь час свій він віддав дітям. Спав він разом з ними; лягав же спати останнім, а прокидався першим. Він розмовляв з ними, вчив їх, помагав їм. Коли яке з дітей занедужало, то вчитель сидів і доглядав його. Що їли й пили діти, те саме їв і пив їхній учитель. Ніхто не любив дітей так, як любив Пестальоці, і діти також любили його.

Раз в сусіднім селі сталася пожежа... Сотні родин остались без притулку. Пестальоці перш за все згадав про безпритульних дітей. Йому хотілося приняти їх до свого притулку. Але як це зробити, коли в його притулку й перше не вистарчало грошей на удержання дітей. І Пестальоці вигадав ось що: Він зібрав дітей із свого притулку і сказав їм: „Сусіднє село згоріло... До сотні дітей блукають тепер на погорілищі, голодні, голі й безпритульні. Чи хочете, щоб їх було принято до нашого приюту? Діти закричали: „Хочемо, хочемо!" — Але ж у нас обмаль грошей, — сказав учитель, — вам доведеться тоді більше працювати і менше їсти; вам треба буде поділитися з нещасними навіть одежою своєю. Чи захочете ви помогти їм?" Діти закричали: „Нехай усі приходять сюди. Ми згодні більше працювати і менше їсти". І діти приняли погорільців, як братів.

Пестальоці все своє довге життя (вмер в 82-ому році) був тільки шкільним учителем; але за своє вчителювання він зробив так багато, що славне імя його стало відомим усьому світові. У Швайцарії, в місті Івердоні, на памятнику, який спорудили йому земляки, читаємо такий напис: „Спаситель убогих, батько сиріт, фундатор народньої школи, виховничий людства, людина, християнин, громадянин, все для других, нічого для себе! Нехай спокій довічний буде йому!"

ЛИС НЕ МАЄ ПРИЯТЕЛЯ.

Жалується лис перед ослом:

— Біда ,брате, приятеля не маю, кожний ворогом мені став.

— Ти сам собі винен лисе, і як собі постелив, так спатимеш, — каже осел.

— Як так?

— А так, що ніякий осел не буде з таким лисом заходити в приязнь. Треба, брате, вміти бути приятелем для других, а тоді найдуться й для тебе приятелі.

ВСЯЧИНА

ПРИДАТНІСТЬ ТРАЧОВИННЯ.

Є на те докази експериментів, що трачовиння має дуже цінну вартість як роздріблений покрив землі на плянтаціях малин, полуниць і кущів мяких овочів та взагалі там, де треба задержати вогкість у землі. Встелена верства трачовиння на три цалі грубини контролює теж ріст більшости бурянів. Перед тим, ніж можна покрив цего трачовиння забрати, воно може послужити ще кілька років.

Про те чи трачовиння не здержує до якої міри доплив тепла сонця в землі — не сказано нічого, що також є чи не важнішим ніж придержка вогкости в землі, яку можна осягнути частішою управою згаданих плянтацій.

А. Н.

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ В ШВЕЦІЇ

Що край, то інший звичай. — В Швеції є звичай, що молодята зараз після заручин моляться Богові, щоб в день їх вінчання падав дощ, бо то є щасливий знак. Щоб женихові не нашкодили вроки, пришивають йому до одіння листки шалвії і розмарину. Молода не сміє йти до шлюбу у черевиках шнурованих. А в церкві, коли молода держить свою праву ногу перед молодим, уважають це знаком, що матиме повну власть у його хаті. Селянки, як лише вернуться від шлюбу, йдуть до стайні, щоб подоїти корову, бо вірять, що тоді їх хата не буде ніколи без молока. А коли батьки покладуть молодій гріш у черевик, як йде до вінчання, то вірять, що все буде мати гроші. Вкінці найліпше: після повороту з церкви дає мати своїй дочці кусник цукру до уст, щоб її слова все були солодкі.

ДУЖЕ ДИВИЛИСЯ

Жінка до чоловіка: Чому ти в таке вбрався, що ніхто на тебе й глянути не схоче. Так ніби не маєш в що вбратися.

Чоловік: І не кажи такого! На мене так дивилися, що на тебе так не дивляться. Аж мені самому було дивно. Хто йде, то дивиться.

ЛЕТІТЬ ЖУРАВЛІ

Летіть журавлі, ген далеко летіть
На південь, де сонце преясне —
На крила ви моє прохання візьміть,
Хай тиха надія не гасне.

Як будете мати сім рік і сім гір
І пропасти темнії поля —
То гляньте униз, аж у сам [темний бір,
Чи моя не блукає там доля?

Побачите—крикніть, хай зараз іде,
Хай лине до мене ярами —
Не бариться хвильки, бо горе паде,
Бо жду так, як рідної мами.

В. Ґіжовський.

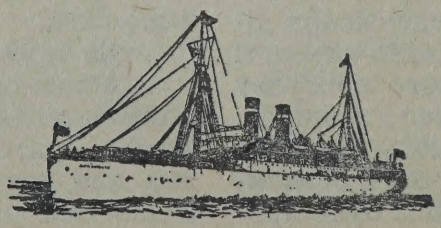

УРЯДЖУЙМО СВОЇ ЦЕРКВИ, ІНСТИТУЦІЇ, ПОМЕШКАННЯ У РІДНОМУ СТИЛІ!

HOVERLA COMPANY LTD.

1483 Main Street — Phone: 51074 — Winnipeg, Man.

Різьбарська майстерня — виконує всі роди української різьби. На складі: ріжних форм касетки, альбоми, тарілки, столові лямпи, рами, хрести, тризуби. На замовлення: столики (на шафи і coffee tables) та інших більших розмірів речі.

Для церков поручаємо наші стилеві кивоти, іконостаси, різьблені комплети (свічники, хрести і рами) на тетрапод, таци і ін.

У столярськім і меблярськім відділі Говерлі одержуєте ґарантію відносно матеріялу і виконання.

Переплетня: Крім звичайних переплетничих робіт виконуємо золотничі роботи, як позолочування берегів книжки, золоті відтиски, позолочування чаш і ін. — Оправа св. Євангелій і їх відновлювання. Св. Євангелія продаємо тільки в оправі.

1000 сторін друку
і 600 ілюстрацій.

Велика Історія УКРАЇНИ

КНИГА ДЛЯ ВАС, ВАШИХ ДІТЕЙ Й ВНУКІВ.

Це найкращий дарунок на УРОДИНИ, ІМЯНИНИ, ВІНЧАННЯ і всякі інші нагоди та НЕСПОДІВАНКИ.

Вона є найбільша і найновіша Історія Українського Народу, обіймає події від найдавніших часів аж до 1948 року.

Опрацювали її проф. д-р І. Крипякевич, ред. М. Голубець, а доповнив до 1948 р. проф. д-р Дмитро Дорошенко. Праісторію доповнив проф. д-р Я. Пастернак.

ЦІНА ТІЛЬКИ $12.00

Замовляйте в Книгарні Українського Голосу.

UKRAINIAN VOICE

P.O. BOX 3626, WINNIPEG, MAN.

Читайте

Найновіші видання Українського Голосу, що вийшли друком в 1952 році:

ХМАРИ — І. Нечуя Левицького.

Надзвичайно цікава повість, високої літературної вартості з життя студентської молоді в Києві. Передмова проф. Л. Білецького. 360 сторін друку. Видана на гарнім папері в мистецькій окладинці.

Ціна $2.70.

* * *

СЕЛЯНСЬКА САНАТОРІЯ — Олена Звичайна.

Найновіша повість з життя українського народу під Совітами. Легкий стиль, багатство образів, прегарна мова. читається з захопленням.

Ціна $1.65.

* * *

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА — О. Кобилянська.

Одна з найкращих повістей Ольги Кобилянської. Високохудожної вартости: музика, краса гір . . . Письменниця висвілює душу людини.

Ціна $1.50.

* * *

КАЙДАШЕВА СІМЯ — І. Нечуя Левицького.

Село в Україні, його краса й поезія. Життя. сімї. Повість повна гумору, здорової селянської фільозофії. Прекрасна мова.

Ціна $1.00.

* * *

Співаник для молоді

ЖАЙВОРОНОК

(Друге видання.)

Збірник пісень з НОТАМИ для українскої молоді у трьох частинах з додатком руханкові вправи.

Ціна $1.20.

* * *

Замовлення шліть на адресу:

UKRAINIAN VOICE

P.O. BOX 3626, WINNIPEG, MAN.

Видання Союзу Українок Канади

Ювілейна Книга Союзу Українок Канади п. н.

"ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ"

Вийшла друком в 1952 році з нагоди 25-ліття орґанізації. Видана на гарнім лискучім папері, багато ілюстрована, артистично оформлена, в полотняній оправі з золотими витисками.

540 сторін друку.

Ціна $6.50 з пересилкою.

❀ ❀ ❀

"МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК"

С. Стечишин.

Багато ілюстрована взорами, стібами, церковними речами, вишиваними блюзками і т. п. Кожна українка скористає з тої книжки, яка дасть багато лекцій, інформацій, взорів, їх розміщення, способів писання писанок та інш. — 136 сторін.

Брошурована в мистецько-викінченій окладинці — **$1.75.**

❀ ❀ ❀

"ТРИ СИЛЬВЕТКИ"

Леонід Білецький.

Біоґрафія і літературна праця трьох найбільших письменниць України — Марка Вовчка, Ольги Кобилянської і Лесі Українки. Ілюстрована. Брошурована, в мистецькій кольоровій окладинці.

Ціна $1.50.

❀ ❀ ❀

"НА СТОРОЖІ КУЛЬТУРИ"

Чому й як зберігти культурні цінности свого народу через дім і родину.

Крім того знайдете тут про форми святочних традицій, приписи традиційних страв та печив й багато іншого цінного матеріялу.

Ілюстрована. 129 сторін.

Ціна $1.25.

Замовлення враз з грішми слати на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

P.O. Box 3626, Sta.B. *Winnipeg, Man.*

ЗМІСТ:

	Стор.
Календаріюм	3—31
З Новим Роком (вірш)	33
Малий, а великий розум	38
Великий і малий розум	38
Ялинка (вірш)	38
На шляху державного визволення України	39
Мирослав Стечишин (в пяті роковини смерти)	51
Тарас Д. Ферлей (в пяті роковини смерти)	57
Вислови великих людей	60
Книжка і світ	61
Євшан зілля (поема)	65
Колоски (оповідання)	67
Чар Шевченкової творчости	72
З гуцульських гір (поезія)	75
Назбирані колоски (оповідання)	77
Місяць і зірка (казка)	78
Степан Руданський	80
Уривок зі споминів Петра Зварича	82
Ґеніяльні діти	87
Домашні бібліотеки	95
25-ліття Союзу Українок Канади	97
Провідниця	99
Недержавні королі	103
Хто під якою зорею вродився (гороскоп)	104
Історія бараболів	109
Бонці Швайґ (оповідання)	111
Музей Союзу Українок Канади в послідним 10-літтю	115
Взори українських вишивок в музею Союзу	120
Дещо про японців	123
Отрути	124
Лікарські поради	127
Бальзамування людських тіл	128
Шануй того хто тебе шанує (переказ)	130
Про революційного фармера і його корову	133
Голод многолітних рослин	138
Спостереження Гарасима Чорнохліба	140
Вареники	144
Арістид	145
Господар хати	145
Кілька уваг батькам	146
Знав 58 мов	147
Потреби молодечого віку	148
Приготування до старости	150
Про походження зеркала (леґенда)	151
Відповідальний редактор	152
Важніші події з 1952 року	154
Гайнрих Пестальоці	155
Придатність трачовиння	156
Весільні звичаї у Швеції	156
Летіть журавлі (поезія)	156

КНИГАРНЯ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ

МАЄ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ПОПУЛЯРНИХ КНИЖОК: повісті, оповідання, поетичні твори, казки для дітей, молитовники, співанники з нотами, драматичні твори.

МАЄМО до продажі канву, полотно до вишивання, українські взори вишивок, нитки до вишивання.

МАЄМО святочні картки на Різдво, на Великдень, патріотичні почтові картки з желаннями.

РЕЧІ ВИСИЛАЄМО НА ЗАМОВЛЕННЯ. Пишіть за КАТАЛЬОГОМ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ.

ДРУКАРНЯ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ

ВИКОНУЄ ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ НА ЗАМОВЛЕННЯ в мовах українській і анґлійській.

Українські підприємства, церковні і світські орґанізації, свідомі громадяни, повинні всі друкарські роботи замовляти в друкарні Українського Голосу:

Хто замовляє друки в друкарні Українського Голосу, піддержує своє власне видавництво і пресу.

Ціни на друкарських роботах умірковані, праця солідна.

В КОЖНІМ ДОМІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС. ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС. Є ЦЕ ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ЧАСОПИС В КАНАДІ, ЩО ПОВЕРХ 40 ЛІТ СТОЇТЬ НА СТОРОЖІ УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ ТА ЗАХИЩАЄ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Передплата:	на рік в Канаді	$4.00
	до Злучених Держав Америки	4.50
	до Европи	5.00

Ukrainian Voice

210—214 Dufferin Ave., P. O. Box 3626 Sta. B, WINNIPEG, MAN.

B28432

К-о-б-з-а-р

Тараса Шевченка

ЛЮКСУСОВЕ ВИДАННЯ В 4-Х ТОМАХ.

Під редакцією і з статтями
Д-ра Леоніда Білецького.

В цім виданні "Кобзаря" найповніше визначається боротьба Шевченка за повне визволення українського народу і за самостійність і соборність України.

В цім виданні "Кобзаря" найповніше висвітлюється протимосковська і протипольська духовість Шевченка.

В цім виданні "Кобзаря" вияснюються світоглядові, національні, релігійні і мистецькі шукання Шевченка.

В цім виданні "Кобзаря" вперше розкривається філософія й історично-державницький світогляд Шевченка.

В цім виданні "Кобзаря" вперше роз'яснюється історіософія і глибинність ідеалістичного розуміння духового призначення України.

Це видання "Кобзаря" перше на американськім континенті з наголосами.

Видання люксусове на першоряднім книжковім папері із репродукціями в барвах і в одному кольорі малярських творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. Кожний том оправлений в мистецьких твердих обкладинках. Всі чотири томи обіймуть до 1,800 сторінок друку. Буде понад 40 ілюстрацій.

І і ІІ томи надруковані, ІІІ і IV в друкові і вийдуть на початку (ІІІ) і в кінці (IV) 1953 року.

Відозва до всіх що ще не передплатили „КОБЗАРЯ": З огляду на бажання багатьох передплатників, щоб містити більшу скількість малюнків Шевченка і мати повне уявлення і про малярську творчість поета, видання тим самим буде багато коштовніше, як передбачувалося, коли приступалося до друку. Тому доводимо до відома, що ще до появи послідних двох томів, ціни будуть вищі. Отже, хто хоче одержати всі чотири томи по старій ціні $20.00, повинен негайно передплатити „Кобзаря" і прислати повну суму.

ВИДАВЦІ звертають особливу увагу на те, що це люксусове видання "Кобзаря" є **єдине** таке поважне видання творів найбільшого поета України і, можливо, що вдруге не повториться. УКРАЇНЦІ! зверніть на цей факт свою увагу, і ще тепер придбайте цю цінність до свого дому, як велику культурну оздобу.

Передплату в сумі $20.00 висилайте до

TRIDENT PRESS LTD.

P.O. Box 3626, Winnipeg. Man.